

74502
14502

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ
No 17890

SCUMPĂ ȚARĂ

ROMAN

DE

RUDOLF STRATZ

TRADUSĂ DIN LIMBA GERMANĂ

DE

I. SLAVICI

234/83

135421

BIBLIOTECA
CENTRALĂ UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI

BUCUREȘTI
EDITURA „REGELE CAROL I”
1917

Biblioteca Centrală Universitară

BUCUREȘTI

Cota 74502

Inventar 135421

1956

DC 155/01

„Copyright 1917 by Ullstein & Co., Berlin“

B.C.U. Bucuresti

C135421

74502

PREFAȚA AUTORULUI

In zilele de acum, când o fericire și-o mândrie este să fii german, am făcut prelucrarea acestei cărți scrise de mine cu ani de zile mai înainte, în timpul păcii celei mai depline, dar aparente numai, între zilele dela Algesiras și cele dela Agadir, cu cer albastru și cu soare de aur deasupra Germaniei, peste zi muncă'ntinsă, ear serile festivități, când oaspeți din toată lumea petreceau la noi, ear împregiurul nostru stetea la pândă dușmănia de moarte a unei lumi întregi, care urzia prin ascuns, uneltia fără de sgomot, își urma lucrarea necurmată. In sufletele multora dintre noi se ivise fără'ndoială presimțirea aspră a ne'nduplecatei necesități: „Ai să păzești în luptă grea pentru-ca să și poți stăpâni ceea ce ai moștenit dela părinții tăi“. A lupta înse, a lupta cum în timpul acestor minunate zile mari s'a luptat poporul german — nu se poate decât pentru ceea ce iubești mai presus de tine însu-ți, — pentru patrie. Spre iubita noastră patrie germană voiam să'ndreptez, cu partea mea modestă, prin cartea aceasta privirile și inimile într'un timp când ceața străinismului,

mulțumită lui Dumnezeu — numai la suprafață, se'ntindea atât de mult.

A fost aceasta în adevăr vre-o dată? Ni-e par'că nici n'o mai știm! Ce-va covârșitor și miraculos ni s'a'ntâmplat de atunci. Dacă „Lieb Vaterland“ li se presentă acum în noaua sa formă cetitorilor, e apucată cu avânt și ridicată'n văzduh ca frunza'n timpul furtunei și din castel și colibă, dela Meusa pân'la Memel resună dela mic și mare strigătul :

„Lieb Vaterland — magst ruhig sein —
Fest steht und treu die Wacht am Rhein!“

Rudolf Stratz.

Muenchen, în timpul glorioaselor zile din August 1914.

PREFAȚA TRADUCĂTORULUI

Ceața străinismului se ivește pe ici, pe colo câte o dată și la noi ispitind pe cei slabi. În cartea aceasta ni se presentă patriotismul pus în fața cosmopolitismului și ni se'nvederează strînsa legătură dintre simțămîntul familiar și cel național.

Nu sunt deci, puțini aceia, care, citind-o, se vor lumina, vor prinde putere și vor striga și ei dimpreună cu poetul nostru :

*„Scumpă țară și frumoasă,
România, draga mea,
Cine pleacă și te lasă
E cuprins de jale grea“.*

I. Slavici.

SCUMPA ȚARA

Roman de Rudolf Stratz.

1.

Era'ntr'una din zilele de Ianuarie — după prânz,— și Carol Feddersen, călătorind dela Moscova la Paris, se oprise cu vre-un ceas mai nainte, în treacăt, la Berlin. Tânărul german din Rusia, un milionar, care locuia la Paris, fusese primit cu considerațiunea cuvenită în hotel. Camerele obișnuite îi stăteau gata la dispozițiune. Pe biou se aflau scrisorile casei mondiale Ivan Feddersen și Fiii, dintre ai căreia proprietari era și el unul. El le-a examinat în mod fugitiv, a luat o baie și și-a schimbat hainele. După toate acestea a luat dispozițiunea ca feciorul său, un francez, să scoată lucrurile din geamantane și a coborât scările scurte în marele salon al hotelului Adlon, — bărbat voinic cu ochii albaștrii și cu mustața blondă, îmbrăcat potrivit cu cea mai solidă eleganță a modei de Paris și cu zîmbetul de răsfățare a holteiului de treizeci de ani în fața liniștită și plină de'ncredere'n sine. Mai nainte, când sosise, salonul hotelului era cu desăvârșire gol — într'un fel de amurg al visătoriei. Acum se afla'n el un puhoiu de lumină și de rîsete, de uniforme, de pălării uriașe, de servitori îmbrăcați în fracuri albastre, — toiul unui Five-o'clock-tea.

Pentru Carol Feddersen lucrul acesta era ceva de tot nou. El venia rar pe la Berlin. De obicei

își făcea prin Viena, cu expresul oriental, călătoriile dela Paris spre sudul Rusiei. Unul dintre chelneri, care din greoaia lui eleganță de om venit din țări străine trăgea concluziunea că are să primească un bun bacșiș, îi puse la dispozițiune o mescioară deosebită și-i oferî un scaun de paie, în care financiarul bălan se tolăni, aprinzându-și o țigaretă și examinând înghesuiala într'o atitudine flegmatică.

Lumea roia, se pierdea'n vorbărie și rîdea, venia, trecea și se ducea alandala. Mulți ofițeri. Tinere cloamne elegante. Fete frumusele. Figuri svelte și mari. Carol Feddersen nu cunoștea nici un suflet de om în acest bălcu împestrițat, — chiar și'n întregul Berlin abia vre-o jumătate de duzină de oameni dacă-i vor fi fost cunoscuți.

Un rîset sgomotos dela marea masă rotundă din fața lui îl deșteptă din starea de visătorie. Acolo se rîdea, nu-i vorba, mereu se rîdea — de când se afla dânsul acolo: lume tânără! Vre-o jumătate de duzină de locotenenți, vre-o jumătate de duzină de fete, câteva dintre ele în costum de călărie, cum se'ntorceau din sala Tatter, iar altele în haine de promenadă, chicote și flirturi. Tânărul milionar se uita la masa aceea cu un fel de aier îngăduitor, ea la niște copii, care-și petrec timpul jucându-se. Deodată unul dintre ofițeri, un ulan ras de tot, se ridică și veni rîzînd spre dânsul.

„Îți mai aduci, domnule Feddersen, amînte de tânărul d-tale tovarăș de cabină de pe „*Terapia*“? Înainte de aceasta cu doi ani, când mi-am făcut cu linia de Levant marea călătorie pe Mediterană, ai venit și d-ta, întorcându-te, la Batum pe bord și am făcut până la Odessa călătoria împreună“.

„Da — da! — așa e!“

Carol Feddersen făcea atât de adese-ori trecerea din Rusia de miază-zi spre Caucas, încât anume de această călătorie nu-și mai aducea amînte, dar el își plecă capul bălan cu politeța afirmativă și impersonală a omului de afaceri, pe care o păstra'n toate împregiurările.

„E de tot hazul, cum oamenii eară și eară-și se'ntâlnesc... Al naibii de cosmopolit oraș se face Berlinul — nu-i așa ? !“

„Da, așa mi se pare ! Eu trec arare-ori pe aici“.

„De aceea stai aici atât de singuratec și de părăsit ! Nu cum-va aștepti pe cine-va ?“

„Peste un ceas abia. Pe fratele meu“.

„Treci dar pe o clipă dincolo la noi ! Lume voioasă ! Ne mai reîmprospătăm unele dintre amintirile noastre de călătorie“.

Tânărul cavalerist i se uită prietenos în față, iar Feddersen își zise : De ce adică nu ? ! El de oameni nici odată nu se feria. Se putea pe ici, pe colo, auzi, la urma urmelor, și câte ceva ce poate să fie de folos pentru afaceri.

„Dacă nu sunt cum-va supărător...“

„Ferit-a sfântul ! — Hai — să vezi mai de aproape și acest bulbuc de oameni“.

La masa rotundă, de care se apropiară, veselie se prefăcu însă de odată în liniște adâncă. Mai venise și un alt ofițer. Acesta adusese o veste rea. El îi strigă acum și ulanului, care se apropiă de dânsul : Elendt, — ai aflat și tu ? Gellin a căzut pe frontul dela sud-vest !“

„Păcatele mele ! — unde ?“

„Toemai jos, în corpul călărimii de cămile din Calahari. Luptând cu Witboyi risipiți. Toemai acum sosi depeșa de cablu“.

În fețele devenite de tot serioase ale tinerelor fete și ale tinerilor ofițeri se oglindia o stare sufletească pentru cosmopolitul Feddersen stranie, par'că se simțiau la fel una cu cel murit în țări depărtate, cu toate coloniile, una cu marea oștire germană. Nu era nimeni dintre cei de față înrudit cu mortul. Dacă ar fi fost vre-unul, acela s'ar fi ridicat și ar fi plecat. Era cu toate acestea par'că pierderea aceasta ar fi atins aici pe membrii unei familii până'n infinit ramificate, — atât de sărbătorească era pornirea inimilor. Mai puțin decât alte dăți s'a ținut seamă că un civilist străin a

fost prezentat și a luat loc la masă. Numai decât a urmat iar schimbul de vorbe asupra răposatului Gellin, — unde se afla mai nainte, — dac'a trecut apoi în al doilea cri în al treilea dintre batalioanele maritime, — când a trecut la trupele de pază, — dacă cel-lalt Gellin, care după răscoală s'a așezat acolo ca fermier, îi este văr ori frate. Numo și date bâjbăiau una peste alta. Apoi nou venitul locotenent adăugă :

„Grandios — cum tatăl o suportă aceasta!... Încă din pragul ușii le face celor ce vin să-l condoleze semn și spune, că era ora a unsprezecea să mai moară iar un Gellin pentru Rege...”

Se făcu tăcere. Unul strigă : „Prea e aceasta'n felul spartan!” Alții-l contrariau. Nu, e un fel de măreție la mijloc. Mai e apoi și că dânsul are doi fii !

Aceasta era o lume, pe care Carol Feddersen n'o'nțelegea, — o adiere dinspre marca de Brandenburg, — despre Roszbach și Leuthen, despre Waterloo și Sedan. El n'o desaproba aceasta. În genere — nu desaproba nimic. Era obicinuit să nu judece oamenii și lucrurile, ci să tragă folos din toate. „Sunt adecă și asemenea oameni ! ?” — își zicea el, tăcea ca om bine crescut, căci vorba era de lucruri, care nu-l priviau, și ședea la locul lui luând în liniște parte la durerile celor de față.

Era însă pentru dânsul ceva surprinzător, că'n trăsăturile tinerei fete din fața lui nu se oglindia aceeași stare sufletească, pe care o vedea la cei-lalți. Ii era greu să-și dea seamă despre ceea ce se oglindia în ele. Dintru început părea a fi un fel de spirit de contrazicere, — era par'că păstra mai bucuros pentru sine ceea ce gândia. Mai nainte, când îi fusese prezentat, el nu a aruncat de cât o căutătură fugitivă asupra ei. Acum se uită mai cu dinadins la ea. Ea avea păr negru și ochi negri strălucitori. Gura îi era pe jumătate deschisă, pornită care-cum pe vorbă. Ea tăcea însă. Se mărginia să suspine cuprinsă de o învederată ne-

răbdare și cu o stranie mișcare de dispreț a umerilor.

Deodată se ivi o'nvederată trăsătură de ironie în tânăra ei față, a căreia peliță nu era tot atât de rumenă ca la cele-lalte fete, ci bătea oare-cum în brun și-i imprima prin aceasta un fel de a fi oare-cum străin. Ceilalți n'o băgau în seamă. Păreau a fi deprinși cu acest fel mut al ei. Când însă vorba a venit la măreția romană a bătrânului general Gellin, ea nu mai putu să-și stăpânească firea, își plecă puțin capul, rămase cu ochii ațintiți spre masă, rupse între subțirelele ei degete albe cu îndărătnicie o bucată de pesmet și murmură ca printre dinți :

„Ia — dumiriți-mă, copiilor, și pe mine: De ce folos ni-e adecă, dacă avem parte de norocul de a fi murit pentru Regele!?”

Vorbele aceste stârniră un fel de indignațiune. Protestară cu toții, iar din ceea-laltă parte a mesei răsună un glas:

„Dă-mi voie, Margareto, să te rog, ca să nu mai torni asemenea palavre năroade!”

Bălărănia aceasta numai un frate putea s'o aibă: Carol Feddersen, înveselit în fundul inimii lui, își aruncă privirea spre partea, din care răsunase glasul. Da: acest frumuseț și țanțos tânăr infanterist din gardă, în orbita căruia era fixat monoclul ca fiind înfipt acolo, semăna cu resvrătită din fața lui. Ea-și dete capul înapoi și grăi cu nepăsare:

„Nu vă prea emoționați! Nu merită vre-o osteneală!”

Din vorbele ei nu puteai să te dumirești, dacă în ceea ce o privește pe dânsa ori cât pentru ceilalți nu merită osteneala. Ea dete iar din umerii ei plăpânzi și mestecă cu îndărătnicie ceaiul din ceașca ei, ca omul deprins a trăi în harță cu cei de dimprejurul lui. Una dintre prietene, o persoană gingașă și blondă, o luă în apărare,

„Lăsați-o în pace. Ea nu le înțelege așa! N'o cunoașteți oare pe Margareta!?”

„Nu, nu mă cunoașteți!” întîmpină ea încăpătînată. Ceilalți rîseră. N'o luau în serios. Conversațiunea își urmă iar cursul. Carol Feddersen numai el singur se mai uita care-cum pe furiș la fata din fața lui — în vreme ce stetea de vorbă cu tovarășul de călătorie de odinioară, căpitanul de Ulani Elendt. Ea era îmbrăcată pe cât se poate de simplu, în o bluză de tul alb, prin tramele căruia se străvedea pielea fragedă a gâtului și a brațelor. Jacheta de stofă mai închisă și-o pusese pe spatele scaunului. Fața ei prelungă și îngustă era umbrită de o marșă pălărie albă, care era împodobită cu o panglică de catifea neagră și așezată cam pe c ureche.

El putea s'o observe fără ca să fie băgat în seamă. După cum era așezat, ochii lui trebuiau în adevăr să se oprească asupra chipului frumusei și îndărătnic al fetei din fața lui. La colțurile gurii, cu trăsătura de dispreț ce-o caracteriza, ea mai murmură: „Pour le roi de Prusse!” Iși dete apoi aierul, că puțin îi pasă de cele ce se petrec și se uită — prefăcându-se plictisită — prin sală. Din când în când ea dedea din cap salutînd pe câte o prietenă ori răspundea printr'un zîmbet la salutarea vre-unui ofițer tînăr. Nu mai încăpea îndoială, că dînsa, deși ea un fel de oaie neagră, făcea parte din această clică de gulerați. Dar cum se numia și cine era dînsa, despre aceasta Carol Feddersen nici c idee nu putea să-și facă. Și cu toate acestea el doria să le afle aceste — fără ca să-și dea seama — de ce. Atunci el auzi, cum unul, care se afla în cealaltă parte a mesei, îi zise vecinei sale: „Contesă... ia dă-i Gretei un ghicnt! Stă acolo par'că i s'au înecat de trei zile corăbiile!”

permitea să vorbească atât de familiar cu dânsa — zicându-i „Grete? — monoclatul, oacheşul şi elegantul frate din gardă nu era. Nici vre-un alt frate al ei nu putea să fie cel ce a rostit acele vorbe. Era un locotenent bălan, sănătos tun, cu gulerul de catifea neagră al artileriei de câmp. Ochii lui deştepti şi căprui scânteiau plini de umor când el se ’ntoarse cu un zâmbet împăciuitoare spre fata frumoasă şi grăi:

„Tu, Grete“.

„Pe mine mă chiamă Margareta!... Grete sună atât de ordinar! Dar acesta e tonul obicinuit al vostru, — de care mi s'a făcut lehamite...“

Ea făcu apoi cu mâna un gest de oboseală spre gât — par'că i-ar fi lipsit aierul. Artileristul voinic se făcu de tot serios. Numai ochii îi mai scânteiau a hâtru.

„Am să-ţi zic Margareta! — E aceasta destul de fin? — Da? — Tu... Nu mai fi așa! — Nu lua poziţiune de apărare! — N'ò să te muşte nimeni!“.

Pe fruntea ei netedă, peste care bogatul ei păr negru se revărsa'n valuri îndărătnice, tot mai erau ca nişte nouri de furtună două dungi perpendiculare. Lui Feddersen i se părea însă, că asupra Domnişoarei din faţa lui ofiţerul bălan avea putere mai mare de cât ori şi cine. Căci, contra aşteptărilor lui, ea răspunse împăcată:

„Tu Doamne! — Ai dreptate, Moriţ! — Toate aceste sunt lucruri, care nu merită bătaie de cap“.

Financiarul iar îşi zise: Grete... Moriţ... sunt oare văr şi verişoară!? Ori nu cum-va sunt logodiţi!? Presupunerea aceasta îi stârnea un fel de junghiu prin inimă. El asculta, pe jumătate într'aiurea, sgomotul de glasuri de dimpregiurul lui şi stetea liniştit şi în faţa lui cu obicinuita expresiune politicoasă a omului de afaceri.

Nu mai tăcea dintre cei dela masă afară de dânsul decât fata, ale căreia gânduri eretice erau învederat aiurea. Era frumoasă fata cu ochii negri, pe care el o şi numia în gândul lui Margot, un nume care îi plăcea mai mult decât

Grete. Grete semăna a ce-va bădărănește teutonic. Ea avea însă în înfățișarea ei mai mult un farmec romantic. Ii reamintia figurile oacheșe, cu care se deprinsese la Paris. Numai că fața ei era mai curată și mai sănătoasă decât a Francezelor pudrate și expresiunea ei era cu desăvârșire nepreocupată. Ei îi era cu desăvârșire indiferent, care anume e impresiunea, pe care o produce. Aceasta fără îndoială pentru că se afla sub stăpânirea unuia singur. A celui dela masă. Artistului cu umerii lați și cu minte. Carol Feddersen se gândia să plece. El se simția cu deosebire agitat, cu totul contra firii lui, și era strîmtorat în societatea aceasta, în care de loc nu se potrivea. Ce fel de interese fantastice erau acelea..., care treceau dela o garnizoană la alta, dela examinarea recruților la bazarul de binefacere? Pe lângă aceasta, din vocea clară a fetelor, din rîsetele locotenenților, se dedea pretutindeni pe față o naivă încredere'n sine: Noi suntem primii în țară, cei mai apropiați de tron, cei mai nobili ai națiunii, o mândrie care-l indispucea, cu toate că în fond era lipsită de ori și ce îngâmfare. Căci din privirile binevoitoare ale chelnerilor și ale celuilalt public, se dedea prea învederat pe față, cât de mulțumită era lumea, că ofițeri atât de mulți împodobesc dimpreună cu damele lor localul și că din masele negre ale civililor ei răsare floarea macului pe câmp.

Nu se putea de loc evita, ca privirile lui să nu se întâlnească iară și iarăși cu ale tinerei fete din fața lui. Ei amândoi erau singurii, care, — ea de bună voie, iară el fără de voie, — nu luau parte la conversațiunea generală. El ar fi voit bucură să intre'n vorbă cu dânsa. Cu toată bunavoință însă nu știa cum s'o pornească. Ea îi veni deodată 'ntr'ajutor și în tonul rece și infumurat al germanului de nord, din care fără de voia ei se da pe față și mândria fetei de general în fața civilului, ea-i adresă întrebarea:

„Stați D-voastră aici la Berlin?“

El era nevoit să rîdă. Era p'aci-p'aci gata să răspundă: „Mulțumită lui Dumnezeu —nu!“ Capitala împărăției era pentru dânsul o lume nu numai străină, ci totodată și dușmană. Ea era capiștea concurenței, a afurisitei concurențe germane... el însă răspunse politicos:

„Nu, prea stimabilă Domnișoară!... Mă aflu aici numai în treacăt pe timp de o zi“.

„Unde locuiți de obicei?“

„La Paris“.

„Ah!“ — întîmpină dânsa uimită și tăcu.

El primise impresiunea comică, că prin aceasta se 'nălțase'n ochii ei. În tonul ei era însă tot înfumurarea de mai nainte când întrebă iar:

„Veniți acum dela Paris?“

„Nu! — Din Samarcanda!“

„Samarcanda?“ — Dânsa nu era deplin sigură. — „Asta e, așa mi se pare, — de tot departe“.

„In Asia centrală, prea stimabilă Domnișoară“.

„Sfinte Doamne! — ce treabă ai avut acolo?“

El rîse.

„In Europa șinele căilor ferate sunt așezate pe traverse de lemn, — nu-i așa?“

„Da.“

„Ei bine: Pentru cuvinte până acum neștiute natura a rînduit în Turchestan un cariu, care roade toate traversele de lemn. Trimitem deci acolo numai traverse de fer. Mai e apoi acolo o mare cultură de bumbac, care urmează să fie pusă la teasc spre a fi transportabilă. Pentru aceasta furnizăm presse hidraulice de fier. Mai e apoi nevoie și de poduri de fer. Dincolo de marea Caspică noi avem totdeauna afaceri“.

„Cine — noi?“

„Firma noastră „Ivan Feddersen și Fiii“ — Tatăl meu a murit înainte de aceasta cu câți-va ani. De atunci conducem noi, cei trei frați, afacerile!“

„Aveți adecă o fabrică?“

„Avem turnătorii de fer în lunca din sudul Rusiei a Donetului. Mai avem apoi și mine de

cărbuni, mori cu aburi, turnătorii de oțel. Ocupăm peste tot mai mult decât 15.000 oameni“.

„Ziceai însă mai nainte, că stai la Paris?“

„La Paris ne avem biourourile“.

„Și toate aceste le ai sub conducerea D-tale?“

„Stabilimentele rusești le controlează cel mai tânăr dintre frații mei. Cel mai mare conduce biroul dela Paris al direcțiunii, „Compagnie metallurgique“. Eu însu-mi sunt șeful grupei financiare, o „Société anonyme“ și în calitate aceasta mereu pe drumuri. Și acum voi fi după toată probabilitatea nevoit să călătoresc dela Paris mai departe spre Maroc“.

Ochii vioi ai fetei din fața lui s'au făcut, sub înrîurirea uimirii, din ce în ce mai mari. Ea profită, potrivit cu firea ei impulsivă, de o pauză produsă în conversațiune și strigă: „Ați auzit? Domnul acesta...“ Invederat că-i uitase numele, ori nu și-l însemnase când cu prezentarea, — a fost în Samarcanda. Călătorește acum în Maroc. Are 15.000 de lucrători!“

Vorbele ei răsunau a un fel de triumf, că a făcut descoperirea aceasta și că a scos la lumina zilei pe oaspele în aparență atât de nepretențios. Era par'c'ar fi voit să le zică celorlalți: Vedeți, — mai sunt în lumea aceasta și altfel de oameni. Toti ochii se îndreptară spre Carol Feddersen, iar unul oarecare grăi :

„Păcatele mele! aceasta e o întreprindere bombastică!“

Una dintre tinerele Doamne, o blondină voinică și plină de vigoare, grăi cu vocea înăbușită:

„Sfinte Doamne! — cine poate să facă asemenea călătorii!... Noi mergem peste vară la Ruegen...“

„Iară noi ajungem la Ostanda — așa numai cu chiu cu vai!“

Toți rîseră de această mărturisire naivă a miciei contese delicate de lângă Margareta. Aceasta

stătea nepăsătoare la locul ei. Ii era de ajuns că și-a ajuns scopul dând o strașnică lovitură societății adunate împregiurul mesei și — așa i se părea lui Feddersen — mai ales artileristului cu ceafa groasă, care se afla la capătul mesei. El observă cum amândoi se măsurară cu priviri provocătoare și era cuprins de o pornire de jalusie în fața acestei hărțueli amoroase.

Fratele frumoasei fete, locotenentul de gardă, eși acum din rezerva sa de până atunci și-l întrebă pe oaspe :

„Care va să zică d-ta îți ai la daraverile din Maroc mâna'n joc: nu-i așa? Ei, atunci pune-te cu tot dinadinsul în serviciul intereselor germane”.

„Lucrul acesta o să-l scot cam cu anevoe la capăt, — răspunse tânărul milionar rîzînd. Eu reprezent interesele unui grup franțuzesc”.

El a rămas uimit în fața efectului produs de vorbele sale: o tăcere încordată. Oamenii se uitau unii la alții. Apoi locotenentul cu monoclu grăi rece:

„Care va să zică d-ta lucrezi contra noastră?”

„Vorba aceasta mi se pare de tot tragică! — Capitalul se luptă totdeauna și pretutindeni pe fața pământului. Tot astfel și Belgienii, precum și noi contra sindicatelor germane. A la guerre comme á la guerre”.

Locotenentul tăcu dînd din cap. Vecinul său, artileristul, însă deodată se învioră. El dete din umeri și cu un fel de zâmbet de prostănac somnoros în fața plină de sănătate grăi clipind a hătru din ochi :

„Trebuie să fii îngăduitor față cu noi! Noi cei de aici suntem oameni înfricoșat de înapoiati, care avem puțini bani în pungă. Imi dai voe să fac o întrebare de tot năroadă? Ziseși că te pui cu toată râvna împotriva Germaniei. Ești cu toate acestea german!”

„Sunt supus rusesc! Incă bunicul meu era”.

„Trăești cu toate acestea la Paris?”

„Da“.

„Drept ce te socotești dar?“

„Drept cosmopolit!“ — răspunse Carol Feddersen rece. Il plictisia acest interogatoriu făcut de un locotenent. Acesta însă nu-l slăbia.

„Și.. mă iartă.. eu vorbesc acum din ce în ce mai fără rost... când erai încă băiat mic, în care limbă îți făceai dimpreună cu mama d-tale rugăciunea de seară?“

„In cea germană. La părinții mei totdeauna în limba germană s'a vorbit“.

„Mai trăesc dânșii?“

„Durere! — nu!“

„Și în care limbă va fi fost rostit „Tatăl nostru“ la mormântul lor?“

„Firește, în cea germană! Suntem luterani. Dar eu ași dori...“

„Te rog — nu te supăra! — Eu n'am citit încă multe și nici n'am trecut prin multe! Ași voi să mă dumiresc. Spui că aveți mari bogății în Rusia. Părinții și bunii d-voastre nu le-au agonisit oare aceste ducând în țară vredniciile germane?“

„De sigur“.

„Ei bine, mintea mi se oprește în loc — întîmpină artileristul cu modestie prefăcută. Ceeace aveți datorăți străbunilor germani!... Sunteți născut german, — aveți creștere germană și cu toate acestea vă luptați în rând cu pantalonii roșii contra fraților d-voastre de sânge! mă iartă: lucrul acesta nu e frumos!... Vremurile de felul acesta ar trebui, cu voia lui Dumnezeu, să fie trecute!“

Carol Feddersen nu-și perdu liniștea.

„Ești adecă, d-lè locotenent, de părerea, că cel ce vorbește în limba germană trebuie să fie german?“

„Sfinte Doamne! — da! — sunt de părerea aceasta!“ — grăi artileristul fără încongiur.

„Atunci cel ce are englezeasca drept limbă maternă, are să se rupă în două părți? Una i se cuvine Londrei, iar cealaltă New-Yorkului! Ori

vice-versa: Dacă vreunul se simte elvețian! Cum vorbește el? Elveția are trei limbi?"

„Nu așa înțeleg eu lucrurile!... Aceasta e, în genere, cestiune de simțimânt. Ai să spui, de cine te ții!"

„Mă rog deci... Ce ași fi avut eu după părerea d-tale să fac?" întrebă Carol Feddersen politicoș și cu un gest stăruitor. „Cum mă sfătuești d-ta, d-le locotenent?"

„Eu găsesc, înainte de toate, că omul are să fie cetățean al imperiului german".

„Frumos! Și cine are atunci să conducă dăruverile noastre în Rusia? Un străin nu poate acolo nici să stăpânească un pământ, nici să conducă vreo întreprindere mai mare".

„Pentru aceasta se găsesc funcționari".

„Ar fi urâte experimentele ce am face cu asemenea oameni de paie!... Și cine adună la Paris milioanele spre a propaga cultura între sălbateci? Cetățeanul german nu capătă nici un sou! În felul acesta ni s'ar ruina întreprinderea. un lucru, pentru care nu pot să iau asupra mea răspunderea! E ușor să fii neînduplecat în alte teorii. Dacă ai ajuns însă odată în fruntea unei asemenea întreprinderi și-ți dai seamă cât de mare e numărul existențelor, ale căroră bună stare atârnă dela ea, va trebui să admiți, că aceasta e peste putință!"

Artileristul se făcu roșu ca racul. El simția superioritatea omului trăit în lume pe un teren, pe care nu era în stare să-l urmeze, în același timp simția însă și că el are dreptate, și întimpină:

„Toate acestea pot să fie foarte bune și foarte frumoase. În acestea nu am nici o judecată. Omul are însă o singură limbă maternă și..."

„Alaltăieri cam pe timpul acesta am plecat de la Moscova, — urmă milioanele. În gară vorbiam cu prietenii de afaceri, rusește. Azi, când am oncarea de a mă afla în mijlocul d-v., vorbesc, firește, în limba germană. Poimâne, când

mă voi afla la Paris, nu m'ar înțelege nimeni așa și mă voi folosi de limba franceză. După ce, în curând, voi fi trecut peste Gibraltar, mă voi înțelege englezește. Cum?”

El văzu pe feciorul său răzbind prin mulțimea înghesuită cu un bilet de vizită în mână. Luă biletul.

„Fratele meu e afară ? Frumos ! Vin !“

Vorbind, Carol Feddersen nu se adresa locotenentului, pentru el indiferent, ci fără de voie frumoasei D-soare din fața lui, însă fără ca să se uite la dânsa. El știa cu toate acestea, că dânsa ascultă cu încordată luare aminte. De asemenea el observă, că dânsa examinează cu oare-care interesare lucioasa vestă de mătase și înalta lui cravată neagră. Dânsul era mulțumit că a produs asupra ei o impresiune plăcută. Era om înalt și voinic, care se prezenta bine când stătea înaintea ei întinzându-i căpitanului Elenđt mâna și plecându-se apoi în fața celorlalți de rămas bun. Ea șovăi o clipă, apoi, fără ca să se ridice, dete cu un zâmbet bine-voitor din cap și-și întinse mâna ei îngustă și rece. Nici acest gest nu-l privia într'adevăr pe dânsul, ci era îndreptat contra artileristului cu guler negru. Carol Feddersen era om de afaceri prea chibzuit pentru ca să se fi putut pierde în amăgiri vanitoase. Intreaga afacere îi părea acum comică și în același timp plină de o duioșie inexplicabilă. El strânse mâna îngustă a fetei și grăi : „La revedere, prea stimabilă Domnișoară!“ Trecând apoi prin înghesuiala lumii străine, spre eișre, el își zise în gândul lui : „Ce va să zică „La revedere!?!... Eu n'am s'o mai revăd...“

2.

Abia părăsi Carol Feddersen sala, și dușmanul lui, artileristul de câmp, dete iar din umerii lui colțuroși și grăi într'un ton sec :

„Aceștia sunt oamenii ce-mi plac! Copii: nu se

cuvine să vorbim de cei absenți câtă vreme locul, pe care l-au ocupat aici, e încă cald. Dar ceeace e prea gros, e prea gros. De unde ai cules, Domnule Căpitan, poama aceasta?"

Baronul Elendt era înciudit.

„Ai putea și d-ta, iubitul meu locotenent, să fii mai cuviincios față cu un oaspe introdus de mine la masa aceasta. Voi fi știind și eu ce fac! Nu-mi tocese nici eu tălpile alergând după ori și care dintre contimporanii mei. Omul acesta e cineva! Ar fi trebuit să vezi, cum atunci rușii și străinii de pe corabie se învârteau cu respect împregiurul lui. El trecea drept unul dintre bogătașii de frunte“.

„El a accentuat-o aceasta și aici!" grăi fratele Margaretei, locotenentul de gardă. Glasul lui șovăia între ironie și un dispreț suveran oarecum involuntar.

„Eh! — lăudăroșie seacă... nimic mai departe!"

Locotenentul Luenemann se ridică pentru ca să facă plata. Ceilalți se ridicară și ei. În mijlocul acestei mișcări generale, Margareta se apropia de logodnicul ei. Ea se uita la el și se lupta cu sine însăși. Il iubea. El nu era frumos. Ei i se părea însă frumos. Ea vedea în înfățișarea lui mii de trăsături, care altora le lipsiau. Era încântată de timbrul vocii lui, de rotunjimea bărbiei lui, de căntătura ștregărească din ochii lui. Trăsăturile din fața ei se schimbaseră. Ele erau duicase și pline de îngrijorare, în ochii ei era o strălucire umedă și dureroasă. Ea își strângea pumnii, ca să-și stăpânească lacrimile.

„Ei bine, Morit! — grăi dânsa tremurând din buze — El lucru înfricoșător ceeace se petrece cu tine!"

„Ce prostie am mai făcut!?"

„Iar ți-au fost purtările cum nu s'ar fi putut mai năroade!"

El aruncă o căutătură asupra celorlalți. Acestora puțin le păsa de dânsii. Ei cunoșteau deja scenele de felul acesta, care se petreceau între

cei doi tineri ce voiau, dar din lipsă de mijloace nu puteau să se căsătorească și, căutând mereu vre-un expedient, deveniseră nervoși și istoviți. Tânăra fată examină pe artilerist cuprinsă de întristare și dete din cap.

„Dacă se ivește undeva o urmă de posibilitate, tu trebuie neapărat să-ți dai în petec și să le strici toate cu vecinica ta morocănie. Ne pomenim că pică — așa din întâmplare — un milionar în cercul nostru, un om, care ar putea să ne ofere o pozițiune ori altdeva de felul acesta, și eu îmi dau toată silința să fiu gentilă și prietenoasă față cu dânsul spre a ni-l ținea cald. Tu știi, că eu de altminteri nu prea sunt de o covârșitoare amabilitate“.

„Dar tocmai aceasta e ceea ce m'a umplut de năcaz!“

„Iar tu te vîri la mijloc și mi le strici toate! Așa n'o să o putem scoate, Morit, niciodată la capăt. O să mai așteptăm și zecé ani fără ca să putem găsi o carieră civilă pentru tine!“

Ea amuți apoi cuprinsă de întristare și înaintă alătura cu dânsul spre ieșire, femeie înaltă și subțirică ce trecea peste umerii lui. Morit Luenemann se opri deodată cuprins de mânie.

„Eu fac, Grete, ceea ce pot! Scriu mereu de mi se încărcesc degetele și alerg de mi-am tocit tocurile, ca să mă căpătuesc în mod cuviincios undeva. De ce folos mi-a fost însă ? De nici unul ! Oamenii te poartă cu vorba. Un măgar ar trebui să fii pentru ca să-i iei în serios“.

Afară era seară de iarnă și felinarele își revărsau pretutindeni lumina. Mergeau pe jos spre apus, — unde cu toții locuiau.

Morit Luenemann și Margareta se aflau singuri în urma celorlalți. Tânăra fată luase brațul lui. Urmându-și drumul, ea se alipia de dânsul. Cuprinsă, cum era, de mâhnire, nici că-i mai venia să vorbească. Morit Luenemann însă grăi deodată par'că dând pe față gândirea ei :

„Un om, cum e sălăhuiuul fără de patrie de odi-

„nioară, care ar putea să hrănească ușor și o sută de familii, nu are, firește, soție...”

„Nu, n'avea inel de logodnă!”

„Iar unul ca mine, care ar fi în stare să se ia la trântă cu moartea spre a se putea căsători, — unul ca mine nu are bani. Prea de tot e proastă rânduiala vieții. Soarta nimerește și ea pe di-buite!”

„De! — Dac'am avea noi un milion...” — a daogă tânăra Domnișoară. Inchipuirea aceasta căzu în sufletul ei pe pământ roditor. Ea începu să-și dea seamă, câte de toate s'ar putea face având un milion. Ea se pușe mai întâi în socoteală pe sine, apoi îl trecu și pe logodnicul ei: Li se da, firește, și părinților câte ceva — după cuviință. Surorile căpătau și ele, dacă se purtau bine. Restul—poate trei pătrimi ori două treimi— îl păstrau pentru sine. Sunt în lumea aceasta atâtea lucruri minunate: cununia 'n catedrală, nunta la Adlon, călătoria de nuntă la Paris, giuvaericele dela Lalique, haine dela Paquin, — Lucrurile și adresele de felul acesta nu le uita dânsa niciodată după ce le-a auzit ori le-a citit odată undeva... Riviera, — un auto. — În mijlocul acestei beatitudini vizate, locotenentul Luenemann grăi rece, par'că drept pedeapsă:

„Cum îți închipuești adevărat lucrurile? Nu cum va crezi că n'am mai avea apoi să facem nici o treabă, ci am vegeta numai pe ici pe colo ca ploșnițele de hotel? Doamne ferește! eu sunt omul muncii întinse! Tocmai atunci! Eu nu sunt lene întrupată ca tine!”

Margareta suspină. Vorbele mirelui său erau pentru dânsa o dureroasă deșteptare. Un nour de desamăgire îi întunecă fața. El o atingea totdeauna dureros cu judecata lui necruțătoare. Era om aspru. Iar simția, ca adese-ori, adâncea prăpastie dintre felul de a fi al lui și al ei, peste care numai iubirea trăgea o punte. Ea se necăji și-și perdu șarita.

„Frumos — călărește dar înaintea tunurilor

tale, până ce nu vei fi ajuns bătrân și cărunț! Iar eu clocesc acasă la părinții mei!... Aceasta e încântătoare perspectivă!... Fă-mi, te rog, Morit, plăcerea de a nu-ți da aere de om atât de flegmatic, par'că vorba ar fi să-ți cumperi din o prăvălie câte-va țigări, iar nu să luăm între noi înțelegere asupra fericirii proprii noastre vieți!"

„Ai, Grēte, să privești fericirea vieții noastre dintr'un punct de vedere mai serios. Ce au a face toate floricelele!?!... Prea te pierzi în cele din afară... prea ești pornită spre plăceri!"

Ea nu-l mai lăsă să urmeze, ci urmă iute și cu încăpăținare:

„Nu am credință în spartanismul, care în cercurile noastre încă din timpul copilăriei ni se insuflă. Lucrurile vor fi fost așa odată, în timpul mamei, — dar acum... De ce adevă altora să le meargă mai bine decât mie și ție. — Ași vrea s'o știu aceasta! Voi sunteți cu toții prea modești, mă scoate mereu din răbdare când vă văd dându-vă numai decât pe brazdă! Mai ales tu!"

Deodată o năpădiră lacrămile. Ea se opri și începu să plângă. Din norocire se aflau în piața Victoria Luisa, care era pe jumătate întunecoasă și unde nu se mai afla nimeni afară de tovarășii lor de petrecere plecați înainte. Aceștia se întoarseră și o luară spre perechia ce se oprise lângă felinar. Locotenentul de gardă examină cu sânge rece prin monoculul său pe sora sa frumoasă.

„Ei, ce ți s'a întâmplat iar, plângărețo!?"

„Doamne, s'a — grăi Luenemann necăjit, — Grette, fii cu minte! Il faci pe om de risul lumii aici pe stradă!"

Ea însă își urmă plânsul nervos.

„Ași voi numai să știu, ce rost mai are adevă omul în lumea aceasta! Ar fi cu mult mai bine, dacă nici nu te-ai fi născut! N'ai avea vecinicile zbuciumări! Asta merge cu noi de doi ani și jumătate așa și mereu așa! iar tu te simți, precum se vede, și astfel foarte bine!... De!

dai mereu din umeri! Nu mă iubești câtuși de puțin!”

Palidă și jinduită, ea se uita tremurând în tot timpul la logodnicul ei, care o cuprinsese cu brațul și zicea numai :

„Imi ești dragă, Grete!”

Aceasta o mai potoli întru câtva. Apoi iar începu să plângă mai încet și, în vreme ce ceilalți își urmară drumul, ea murmură :

„Nu te supăra! — mi-am pierdut tot rostul! Mi-e par'că m'a bătut cine-va! Nu mai sunt, Morit, bună de nimic!”

El aruncă o repede căutătură împregiur, ca să se încredințeze dacă nu cumva îi vedea cineva, apoi o sărută. Ea răsufală mai din plin, își potrivea vâlul de pe obraz și-și mai veni în fire. Își urmară apoi amândoi drumul. Artileristul își dădea seamă, că e dator să mângâie pe logodnica sa. La drept vorbind, nici că-i era adevărată logodnică, căci având în vedere situațiunea, în care deocamdată se aflau, logodna lor nu era încă oficial stabilită ori chiar în toată forma anunțată. Părinții Margaretei se mărginiau deocamdată a-și închide ochii. Toată lumea era îngăduitoare — așteptând ivirea vre-unui noroc oare-care. Deodată un chiot de bucurie din partea ei. „Morit! mi-a venit acum o idee!”

„Ei, ce?”

„Nu! Aceasta nu ți-o spun!... Tu iar o faci la-tă. Mai e apoi și un fel de ou al lui Columb. Lasă-mă s'o scot eu singură la capăt! Au să iasă în cele din urmă toate bine!”

Se aflau acum aproape de ceilalți, care se opri-seră la casa părinților Margaretei. Tânăra fată se apropie cu pași elastici de grupă. Deodată iar își purta capul ridicat și se uită din sus în jos la ceilalți.

„Ah! — Voi...” grăi dânsa. Nimic mai departe.

„Ce e cu noi?”

„Sunteți niște proști cu toții!... Dar puțin îmi pasă! Faceți numai și mai departe — cum vă

pricepeți. Intr'una din zile tot avem să zburăm dela voi!"

„Ei, călătorie fericită!" grăi fratele ei deschizând ușa.

„Sunteți oameni grozav de plicticoși!... Tu, Morit, de asemenea. Tot îmi ești însă grozav de drag!"

Ea le rosti acestea cu duioșie și cu căldură. El vedea în fața ei tainica zare de fericire și o trase la o parte spre semi-obscur. — „Ei, spune-mi, ce ai de gând să faci", o rugă el.

Ea dete cu îndărătnicie din cap.

„Nu! nu mă întreba! E lucru ce n'are să fie spus!"

3.

Intr'acestea Carol Feddersen a prânzit cu fratele său în restaurantul hotelului Adlon. Alexandru Feddersen era bălan și cu ochii albaștri, un tip învederat german ca și Carol, dar mai mic și plăpând. Parisul, unde de mulți ani acum trăia, își imprimase caracterul în întregul lui fel de a fi. Obrajii îi erau palizi, nervoși; vorbind, el făcea multe gesturi. Barba'n cioc și ochelarii pe care îi purta, reamintiau figura unui avocat francez. Vorbiau între dâșii în limba germană. Rămăsese în familie obiceiul acesta, deși ei nu se simțiau de loc germani. Afacerile financiare curente îi preocupaseră în timpul mesei atât de mult, încât ei mâncau numai mecanicește. Carol Feddersen zise:

„Afacerea din Balcani nu merge de loc cum ar fi de dorit. Suntem acolo rău reprezentați. Sunt mereu ne'ndestulătoare informațiunile ce primim! Moise Kabiljo al nostru, de exemplu, e cu toate acestea socotit drept om cu trecere. Lewy Frères din Salonic de asemenea. Și totuși..."

„Știi tu, care e cauza?"

„Sunt curios!"

Alexandru Feddersen se opri pe o clipă, ca să

caute în felul francezese cea mai potrivită formă pentru ceea ce voia să spună.

„Vorba e, mon ami, că toți aceștia sunt neguțatori. În acele ținuturi pe jumătate sălbatice, — fie Marocul, fie Balcanii, — hotărîtoare e mai mult ori mai puțin puterea, arma, laturea militară a afacerii. În privința aceasta noi nu suntem în stare să judecăm... Noi chiar nici în Rusia n'am făcut serviciu militar! În privința aceasta germanii sunt mai presus de noi. Ar trebui să avem între numeroșii noștri oameni un om de specialitate pentru aceasta, — un băiat levent, — pe vre-unul care a fost mai înainte ofițer și pe care să-l trimitem acolo...”

„Da, fără'ndoială!” — grăi Carol Feddersen.

El nu prea ascultase. Ochii lui rătăceau printre gratii și de-alungul treptelor în spre sala acum goală. El zise apoi — mai mult pentru sine de cât adresându-se la fratele său:

„Prea de tot fără de rost societatea, în care mă aflam mai înainte acolo jos”.

„Da, mi-ai povestit!”

„Oameni, care literalmente n'au idee despre nimic! Se cred cu toate aceste — mare minune... Era între dânsii o fată tânără, care nu părea de o potrivă cu ceilalți”.

„La fata aceasta te'ntorci seara aceasta acum de a treia cară. Rămâi la obiectul discuțiunii!”

„Da! — Despre ce era adecă vorba?... Nu. Șasa, cât pentru mișcarea pornită contra trusturilor, Standard Oil e mai puternic. Prețurile petrolului nostru la Bacu...”

„Toate aceste le-am rezolvat încă mâncând peștele, — grăi parisianul cu sânge rece. Nu cum-va ai dormit tot timpul? — ascultă — te rog...”

El repetă cele de mai înainte. Carol Feddersen stetea distrat în fața lui. Masa cea goală din sală nu-l lăsa în pace. Dacă-și închidea pe jumătate ochii, colo jos se mișca o mare pălărie cu fundă neagră de catifea, iară sub ea se afla o fată vioae, frumoasă, cu păr negru — cu ochi mari...

„Am în cestiunea aceasta scrisori din Liverpool!“ — El auzia vocea fratelui său ca viind din mare depărtare. — „Afacerea cu bumbacul dela New-York o s'ajungă la un prost sfârșit!“

„Fără îndoială!“ confirmă Carol Feddersen mechanic. El înțelese — așa peste masă — ceva despre urcarea discountului la banca Angliei, deespre o jumătate de procent, dar încordările pieței de bani internaționale îl lăsau azi rece și în timpul celei mai apropiate pause iar aduse vorba la masa de jos.

„E bună rasa din țara aceasta!“ — grăi dânsul. — „Societatea, în care se afla tânăra fată de mai nainte...“

Fratele său îi aruncă o căutătură mai mult de cât bănuitoare. Se făcuse neliniștit.

Tot mai stetea însă la îndoială. Bălanul Charley nu era de loc omul, care-și pierde cu una cu două sărita. El începu să-i pipăie cu băgare de seamă pulsul.

„Ascultă, mon cher, — vechea întrebare... Ai ajuns om de treizeci și doi de ani: cum se face, că nu te căsătorești?“

„Ei! — Vorbești și tu... Așa au venit lucrurile... De când cu moartea tatei am fost mereu ocupat. Dar tot îmi trece din când în când prin mînte lucrul acesta. Nici c'ar fi rău, dacă firma ar putea să facă vre-o lichidare cu banii ei!“

Bălanul parisian german era liniștit. Slavă Domnului: fratele său se gândia și la zestre. El zise ca din întâmplare:

„Zilele aceste a luat mademoiselle Pharasli ceaiul la soția mea!“

„Așa... Pharasli...!“

Carol Feddersen se strâmbă. Cel-lalt își increți fruntea.

„Eh bien... ce ai contra ei?“

„Nimic!“

„Tiens! — Asta ar fi o bună partidă pentru tine.. E așa zicând prima casă levantină la bursa

din Paris, — mai e apoi și frumoșică — în felul ei“.

„O pipernicită păpușică neagră e!“

„Păcatele mele! — nu cum-va o vrei după măsura gardei!“

Carol Feddersen fu ca din senin cuprins de mânie.

„Mă iartă! — Eu sunt om fără îndoială voinic. Ar fi ridicol să stau alături cu pitica aceea. Nu... caută alta...“ El încetă. Ar fi voit să mai zică: „care s'ar prezenta cam ca tânără fată de colo de jos“. Inima iar îi fu cuprinsă de neliniște. El tăcù.

Fratele lui îi ghici gândurile. Știa destul acum. Era în adevăr o primejdie la mijloc. El întrebă:

„Teamă-mi-e, că te gândești iar la tânăra damă de mai nainte? Cine era adecă dânsa?“

„Aceasta n'o știu!“

„Cum o cheamă?“

„Grete. Nume urît! Nu-i așa?“

În același timp însă în urechea lui se produse drept un fel de acord de clavier galicul „Margot“, care suna mai moale și mai dulce. Cel-lalt își urmă scrutarea:

„Iar numele de familie?“

„Nu-l știu“.

„Ce e tatăl ei?“

„Nu știu!“

„Unde stă?“

„Nici aceasta n'o știu!“

„Cu ce se ocupă?“

„Nu știu!“

Șasa Feddersen fu nevoit să ridă. El bătu cu palma n masă.

„Charley!... Charley! — grăi dânsul. — Eu te credeam om mai cuminte... Uite-te'n fața mea.

Carol Feddersen o făcu aceasta și se cam roși sub căutătura batjocoritoare a fratelui său. Se simția strîmtorat. Parisianul îi aruncă o căutătură aspră.

„Ești pe cale de a te înamora, — nenorocitul!”

„Prostii!”

„Și încă în o persoană ție necunoscută...”

„Ia lasă-mă'n pace!”

„Ba chiar într'o Domnișoară, despre care îmi spuseseși că e logodită cu un ofițer... Charley... Ia dă-mi mâna ta...”

„De ce?”

„...și făgăduiește-mi că pleci mâne seară cu mine la Paris!”

O pauză. Apoi, spre uimirea celui-lalt, Carol Feddersen luă o grabnică hotărîre și grăi în o-bișnuitul lui ton chibzuit: „Bine! Vin cu tine!”

„Parole d'honneur?”

„C'est décidé!”

Seara zilei următoare însă, când a sunat pentru Berlin ora zece, pachetele erau gata și soteala achitată a hotelului stetea lângă ele. Carol Feddersen tot mai ședea inactiv în camera sa. Fratele său mai avea încă de lucru la consulatul general al Franței. Era convenit ca să se întâlnească la gară. Cine-va tuși în dosul lui. Feciorul lui zise:

„Monsieur, e timpul suprem!”

„Nu mă supăra acum, Adolf...”

După vre-o zece minute iar:

„Domnul mai poate încă să ajungă, la nevoie, cu un pachet de mână într'un automobil destul de curând!”

„Adolf! — Știi că nu-mi place să fiu mereu întrerupt!”

Ceasornicul sună zece și un sfert. Feciorul ras nu schimbă nici o trăsătură din fața sa. Scoase iar pe tăcute unul câte unul din cufere lucrurile de călătorie. Carol Feddersen își întoarse su-părat capul.

„Ce faci D-ta, Adolf?”

„Monsieur, expresul de nord a plecat cu cinci minute înainte de aceasta!”

Stăpânul său se ridică. Ii venia să ridă când se

gândia la desamăgirea oglindită'n fața fratelui său, care ședea acum singur în compartimentul trenului de lux. Dimineăta următoare au și început să vie dela Șasa depeșe pline de indignațiune: una dela Hanovera, alta dela Colonia, iar alta dela graniță. În toate acela-și lucru: Un comerciant se ține de vorbă! Și între frați! Pe Carol Feddersen toate-l lăsau rece. El a aruncat depeșele în coșul de hârtii. După amiazăzi sări deodată în picioare — par'c'ar fi uitat vre-un lucru de mare însemnătate, se uită la ceasornic și se coborî apoi în marea sală a hotelului. Aici era băjbâiala de Five-o'clock — întocmai ca ieri. Servitorul cu frac albastru îi rezervase un loc — cu totul aproape de masa rotundă. Azi însă ședeau acolo numai oameni indiferenți, niște necunoscuți. Pretutindeni fețe străine. Carol Feddersen a așteptat timp de bune două ceasuri până ce nu s'a deșertat sala cea mare. El și-a pus apoi fracul, a cinat singur, a citit în timpul mesei depeșele seci ale agenției Wolff și s'a culcat odată cu găinile.

Ziua următoare lucrurile s'au petrecut tot așa și a treia zi de asemenea. În fiecare zi vedea după amiazăzi alte persoane la masa rotundă. Tânăra fată n'a mai venit. Orașul o'nghițise'n milioanele lui de suflete. În același timp zburau din Paris scrisorile fratelui. În fiecare zi câte una. El era nevoit să le citească — fiindcă era într'însele și vorba de afaceri, — dar din când în când era aruncat la mijloc și câte un „Ce va să zică aceasta!? — Când ai să pleci?“ În cele din urmă apoi o amenințare fără de perdea: „Dacă nu vii numai decât, am să le spun tuturor, că te-ai înamorat la desperațiune de o mică berlineză... Toți rîd aici de tine!“ Aceasta producea efect mai mult decât ori și ce. Carol Feddersen era simțitor. El avea o bună părere despre sine și despre valoarea sa ca financiar. Era deprins să fie respectat și simția și el însu-și că era pe cale de

a se cam face de rîsul lumii, — ba chiar și de propriul său ris...

El își zicea: Șasa a făcut o căsătorie bogată, — cu o americană. Nicolai, soția fratelui dela Moscova, o rusoaică, avea și dînsa mulți bani. El, Charley, avea față cu firma, datoria de a aduce în afaceri de asemenea o zestre de milioane. El se mai coborî încă odată la Five-o'clock. Erau acolo sute de oameni. Singură fata, pe care o căuta, lipsia și acum. El luă o ultimă hotărîre. Ii făcu semn chelnerului și-l întrebă, cine adecă au fost persoanele adunate adinea-oară împregiurul mesei rotunde. Individul îmbrăcat în frac albastru nu prea își aducea însă aminte. Nu cunoștea acele persoane, care alte-dăți nu veniau pe acolo.

Carol Feddersen își rupse acum gîndul. In adevăr se simția ușurat luând hotărîrea, că încă seara aceea va pleca.

Era singurul lucru cuminte. Era mulțumit cu sine însu-și în vreme ce Adolf împacheta iar lucrusearele ingenunchiat în camera hotelului. El își închise apoi scrisorile de afaceri într'o șervietă — când cine-va bătu la ușă. Chelnerul îi aduse o carte de vizită. Căpitanul baron Elendt doria să-i facă o vizită. El stetea înaintea ușii: intră zăngănind din sabie, scutură mâna lui Feddersen și ocupă loc.

„Mă iartă, Dcmnule Feddersen, că dau acum seara năvală asupra D-tale. Ziua însă am al naibei mult de lucru în serviciu. Vin adecă cu o rugăminte — nu pentru mine, ci pentru alt cineva... adecă mai mult c'o întrebare... cu totul confidențială...“

„Și cu ce vă pot servi? — întrebă Carol Feddersen rece. El, omul bogat, era deprins cu asemenea introduceri.

Căpitanul aruncă o căutătură prin cameră și plesni din limbă.

„Haid'! — zise. — Pare-mi-se c'am venit prea târziu... toemai la spartul târgului. — D-ta ești, precum văd, gata de plecare?“

„Da. La zece!“

„Păcat! — Dac'ași fi știut-o aceasta mai înainte. Acum abia va mai fi având vre-un rost însărcinarea ce am luat asupra mea... Dar — în sfârșit, — am făgăduit s'o fac: Domnișoara de Teuffern ar dori cu tot dinadinsul să mai vorbească o dată cu D-ta“.

Milionarul ascultase distrat. Asemenea cereri erau pentru dânsul un fel de pâne de toate zilele. El repetă pierdut în gânduri:

„Domnișoara de Teuffern?“

„Nu-ți aduci aminte, adineaoară aici jos, dama, care ședea tocmai în fața D-tale. Ai vorbit atât de mult cu dânsa...“

Carol Feddersen se'ntoarse cu fața spre ulan. Ii era greu să se stăpânească.

„Dama sveltă, oacheșă...? Fratele ei era și el acolo...“

„Da. Tocmai aceea! E domnișoară Teuffern!“

Bătrânul e general-locotenent în disponibilitate. Ei locuiesc în Charlottenburg. O foarte bună familie. Trec câte o dată Duminecile pe la dânsii. Domnișoara Teuffern voia în adevăr să-ți scrie. Se temea însă, ca nu cum-va scrisoarea ei să cadă'n mâinile secretarului D-tale și s'ajungă'n cele din urmă în coșul cu hârtii. D-ta vei fi primind vravuri întregi în fiecare zi. A preferat deci să mă trimită pe mine la D-ta...“

„Vă stau la dispozițiune!“ — grăi Carol Feddersen. Vocea lui tremura de emoțiune. Căpitanul n'o băgă'n seamă aceasta. El se juca cu sabia, pe care o ținea'ntre genunchi.

„Dânsa ar dori adecă să te'ntrebe ceva, — grăi el. — Numai câte-va minute, dar pe cât se poate de nesupărați de nimeni. Aceasta n'ar fi cu putință, de exemplu la un Five-o'clock ca cel de jos“.

„Te pomenești că se așează câte zece dintre cunoscuții noștri nepoftiți la masă. Inșă în sala Tatter din Luisenstrasse vin diminețele multe dintre dame, ca să călărească... și poți să te plimbi

nesupărat în sus și în jos... E, ce-i drept, un fel de lipsă de modestie din partea noastră să cerem dela D-ta să faci drumul acesta — mai ales acum, — după ce soarta noastră cea vitregă a voit să pleci peste puține ceasuri de aici..“

„Te rog, o clipă!“ îl întrerupse Carol Feddersen și, spre a-și masca zăpăceala, întinse iute mâna, ca să iee niște depeșe, pe care i le adusese servitorul. El le desfăcu. Două dintre ele erau privitoare la daraveri indiferente. A treia era din Paris: „Ești un dezertor! Dacă nu vii, am să te iau poimâne eu însu-mi. Șasa“. El împătura hârtia și zise cu liniște prefăcută :

„Aceasta se potrivește de minune, Domnule Baron!... Tocmai în clipa aceasta unul dintre prietenii mei de afaceri mă roagă stăruitor să nu plec. Are de gând să se întâlnească cu mine aici. Vrând-nevrând, — trebuie să mai rămân aici!“

„Minunat! — Imi cade, ca să zic așa, o piatră de pe inimă! Lucru e, firește, pentru D-ta lipsit de însemnătate, dar pentru ceilalți de mare importanță. Poți dar în adevăr să dispui mâne de câte-va minute?“

„Multe nu!“ — Carol Feddersen își lua aiere de om greu împovărat cu treburi. „Vom căuta însă să le găsim. Vi s’ar potrivi — bună-oară — pe la unsprezece ceasuri?“

„Când vei hotări D-ta! — Adecă la unsprezece în sala Tatter. Deocamdată mulțumiri călduroase!“

Ulanul ieși scuturând mâna lui Feddersen, iar acesta închise ușa’n urma lui, apoi se așeză la biurou și croi o depeșă pentru fratele său. „Sunt major. Rămâi la Paris. Salutare, Charley“.

Ziua următoare înainte de prânz el se duse plin de neliniște și de nerăbdare, cu o nădejde nehotărâtă, ridicolă’n inimă, de-alungul aleei de tei și peste Spreea în sala Tatter. La intrare se și afla căpitanul și-l aștepta. El îl conduse pe estrada de lemn, cu care se ncheia manegiul. Carol Feddersen se opri aici. Erau puțini cai în manegiu

Dincolo, pe cealaltă parte mai îngustă a pătratului, unde se afla intrarea în grajduri, se ivi o mică bonetă din ieftine pene de fregată albă. Apoi un guleraș de același fel. El recunoscă cu un fel de spaimă plină de bucurie viața figură de fată, părul închis, ochii negri. Dânsa îi părea încă mai frumoasă de cum i se păruse în amintire. Era îmbrăcată într'o jachetă simplă și'ntr'o scurtă rochie cenușie, și privirile tuturor se îndreptau spre dânsa, în vreme ce ea cobora sveltă și cu pas ușor. Înaintând spre dânsa, Carol Feddersen își zise: „Ce fel de figură ar fi aceasta, dac'ar fi gătită de un croitor dela Paris și de o marchandă parisiană“.

Margareta de Teuffern îi întinse cu ușurătate mâna. Ea zîmbia. Își stăpânea emoțiunea. Era din creștet până în călcâie femee din lumea mare. El își dădea numai decât seama despre aceasta. Ii și plăcea așa.

„Îți mulțumesc din toată inima, domnule Feddersen! E grozav de gentil din partea d-tale c'ai venit. Mi-am făcut în urmă multe muștrări pentru că te-am făcut să ostenești. Nu pot, în adevăr, să'mi mai dau seamă, unde-mi stă capul!“

„Am să mă bucur, prea stimată Domnișoară, dacă voi putea să-ți fiu în vre-un fel oare-care folositor!“

Carol Feddersen o spuse aceasta într'un ton politicoș și liniștit și-și potrivi pe capul bălan jobenul lucios, pe care-l scosese salutând. Ea tăcù. Se produse o pauză. Ea zise apoi, rostind vorbele pe împedecate: „Nu știu, în adevăr, cum s'o pornesc, domnule Feddersen! Pân'acum eram plină de curagiu. Acum însă, când e vorba la adică, mi se opresc vorbele în gât!... Îți sunt, la urma urmei, atât de străină!..“

Carol Feddersen nemeri fără de voie răspunsul potrivit.

„Trebuie să-ți dai seamă, că oamenii mi se adresează foarte adese-ori cu rugăminte! Pentru oameni ca mine acesta nu e lucru nou!“

Aceasta o'mbărbătă iar. Ea luă hotărîrea de a i se uita în față.

„E vorba de o rugăminte, domnule Feddersen“, grăi dânsa cu inima deschisă. „Imi închipuiesc, că-ți vei fi dând și D-ta seamă despre aceasta!... De altminteri nici o dată... Nu le-am spus nici părinților mei nimic despre aceasta. Nimănui afară de Elenđt! Eu o fac numai și numai pe socoteala mea! Ne agățăm, la urma urmelor, și de un paiu, când am ajuns de nu mai știm ce să facem... Nu-i așa?“

„Ei, tocmai atât de rău n'o să fie!... Spune-mi-le, Domnișoară, în toată liniștea și rînd pe rînd“.

Ea își plecă trupul svelt peste parapetul de scânduri al manejului, se rezemă în cot și examinează caii. El vedea că dânsa își dă silința să prezinte în fața celorlalți convorbirea lor drept un indiferent schimb de vorbe între doi cunoscuți.

„Mi-au impus mult cele ce mi-ai spus mai deunăzi despre întinderea afacerilor d-voastre. Ele trebuie să fie de tot vaste!“

„Sunt altele încă mai mari, Domnișoară de Teuffern“.

„Totuși... D-ta ai, fără îndoială, legături cu toți oamenii bogați din Europa“.

El fu nevoit să rîdă.

„Cel puțin cu mulți dintre dânsii!“

„De aceasta e vorba în afacerea mea“. Ea vorbea pe'npedecate, dar cu hotărîre. „Vorba e de un tânăr ofițer. Il cunoști. Ședea mai deunăzi cu D-ta la masă. Imi pare rău că s'a purtat față cu D-ta neprietenos și provocător!“

„Cel cu gulerul negru?“

„Da. Artileristul de câmp! Locotenentul Luenemann. E om grozav de încăpățânat. I-am și spus'o'n urmă. Sper c'o să regrete! Își închipuia că trebuie să paradeze cu prusianismul său. Așa e la noi móda! In casa părinților mei de asemenea... Cel ce nu se dă după păr... Dar eu nu sunt așa... De ce folos ar putea adecă să ne fie?“

Ea își încreți îndărătnică fruntea. Apoi urmă:
 „Prost nu e Luenemann. El își caută numai vre o altă carieră. Cariera e la noi, în timp de pace, fără prospecte. Ar dori să intre în industrie. Are frumoase pregătiri. S'a adresat la toată lumea. Dar zadarnic. Eu cred că vinovat e numai el însuși. Se prezintă totdeauna par'c'ar fi vrând să mănânce pe oamenii, dela care vrea să ceară ceva. Firește... Mi-am zis în desnădăjduirea mea: ia să iau odată eu însu-mi lucrul în mână...”

„Vorba ar fi, ca apoi să ne căsătorim!”
 urmă ea oarecum cu patimă, după o mică pauză, ținându-și ochii țintă la pământ. Era cuprinsă de un fel de dușmănie față cu Carol Feddersen, care o silise oarecum să facă mărturisirea aceasta. Un fel de zare de roșeață se ivi în fața ei. El vedea cam dintr'o parte profilul ei delicat și era nevoit să se plece, ca s'o audă mai bine. Dânsa vorbea mai mult pe șoptite și uitându-se mereu în altă parte.

„D-ta ai, de sigur, și în Germania cunoscuți, care ar putea să ofere pozițiuni! N'ai putea să-l ajuți a-și găsi una? Numai pentru început! Noi nu rîvnim la vre-un lucru mare! Ne mulțumim cu orișice!... Am apoi să port de grije ca Luemann să se poarte așa, ca să n'ai cuvinte de a te căi că l'ai recomandat! Jur că așa are să fie. Sunt în lumea aceasta singura ființă omească, de care se teme...”

Carol Feddersen tăcea.

Ea aștepta plină de îngrijorare. Nu înțelegea tăcerea lui. Apoi ea suspină.

„Știam că așa are să fie!”

„Ce, adecă, știți, stimabilă Domnișoară?”

„Moriț le strică totdeauna toate! El a fost mai deunăzi îndrăzneț față cu D-ta!... Cum am putea apoi cere, ca...”

„Purtările lui, Domnișoară de Teuffern, n'au produs asupra mea nici o impresiune!”

„Sunt deci alte cuvinte, pentru care nu poți să-i vii într'ajutor?”

„In privința aceasta n'am zis încă nimic. Trebuie să-mi lași oarecare timp, ca să mă gândesc!”

Tânărul milionar o zise aceasta aproape necăjit.

Margareta de Teuffern nu mai îndrăznea să-l supere cu vre-o nouă întrebare. Ea se îndreptase ridicată dela parapet și stătea liberă și țintindu-și la el frumoșii ei ochi negri, cu o încordată așteptare, dar fără de sfială. O clipă el fu ispitit de pornirea omului bogat și mult pus la încercare: Ce nu faci adeseori cu oamenii, care pretind dela tine lucruri posibile și imposibile? Ii amâni de azi pe mâne... Ii mângâi cu cele viitoare. Nu, de astă dată el ținea să dea în adevăr ajutor. Avea să-i fie recunoscătoare fata aceasta, care a produs asupra lui o impresiune mai adâncă decât ori-și-care alta mai nainte. Așa putea apoi și el să-și reamintească mai târziu fără de părere de rău straniile întâmplări ale acestor câteva zile petrecute la Berlin.

„Să vedem, Domnișoară de Teuffern!” zise el. „Lucrurile se prezintă favorabil: chiar zilele acestea am aflat așa ceva... Eu numai eu dela mine putere nu pot să hotărâsc așa ceva, dar voi face întrebare. Chiar numai decât acum voi da depeșă în două, trei direcțiuni. Până astă-seară primesc răspunsul și mâne dimineată vă voi spune cum stau lucrurile.”

Ea nu-și credea urechilor. El trebui să repete cele zise pentru ca dânsa să le creadă.

„Încă mâne dimineată?”

„De ce nu? dacă pozițiunea, de care e vorba, nu e încă ocupată, ceace nu cred...”

Domnișoara de Teuffern înaintă spre milionar fără ca să mai grăiască vre-o vorbă. O zare de fericire se revărsă deodată ca niște raze de soare peste frumoasele ei trăsături. Ea își întinse

fără de voie brațele. Pierduse cu desăvârșire rezerva, spre care o îndrumase educațiunea. Nu mai avea simțământul, că se află în fața unui om tânăr, ci vedea în el numai pe binefăcător.

„Tot mai sunt încă... par'că nu mai știu unde-mi stă capul!“ întimpină dânsa cu un zîmbet ușor. „Te pomenești că mi le închipuesc numai, la urma urmelor, toate acestea!... Să visez numai!“

„Nu e cu toate acestea vr'un lucru de mirare la mijloc!“

„E deci în adevăr adevărat!“

„Da, de sigur!“

Ochii ei se umeziră. „Îți mulțumesc din toată inima!“ grăi dânsa încet și simplu. Ea îi tot mai întindea mâinile. El le luă și, spre marea lui mirare, nu era cuprins de mulțumirea de a fi săvârșit o faptă nobilă, ci numai de îngrijare; păcatele mele, nu cumva mă pomenesc că începe să plângă! Dânsa și era p'aci-p'aci s'o facă aceasta, iar lui i se înfierbânta capul. Ii da ceva deodată brânci, să se depărteze de Margareta de Teuffern, căci altfel el, deșteptul om de afaceri, era în stare să zică ori să facă în cele din urmă ceva ce le strică toate.

El își luă în grabă și fără de încongiur ziua bună.

„Care va să zică deocamdată ar fi toate rezolvate!“ grăi dânsul. „Mă iartă dacă grăbesc acum la o altă întâlnire urgentă... la revedere, prea stimată Domnișoară!“

Trecând spre hotelul lui, pe jos, cu gulerul dela blană ridicat și cu mâinile în buzunar, el își zise suspinând încet: de!... asta e aranjată!... apoi adăogă: cine o să fie care odată soția ta?

Zadarnic erau toate: această imagine a viitorului avea iară și iarăși trăsăturile Margaretei de Teuffern. El se opri necăjit și bătut cu piciorul în pământ. Voia acum să uite prostia aceasta. Intrând în camera lui, desfăcu depeșele

sosite, între care și una plină de enervare a fratelui său dela Paris. „Tonul depeșei tale de ieri nu e câtuși de puțin neguțătoresc. Te fac atent că tu ești asociat al firmei Feddersen, îți ai veniturile dela ea și ei îi datorezi prin urmare puterea ta de muncă. Noi frații ne-am înțeles între noi, că ori și care dintre noi numai cu învoirea celorlalți doi poate să-și ia concediu extraordinar. Tu nu ai deci dreptul de a sta deodată timp de săptămâni la Berlin, dacă nu interesele casei o cer aceasta!“

Carol Feddersen își aprinse o țigară, se așeză la masă și scrisese depeșa de răspuns: „Mă aflu aici în interesele casei. După dorința, pe care nu de mult ai exprimat-o cu toată claritatea, am căutat aici pentru afacerea noastră din Orient o putere cu pregătire militară. Te rog să-mi dai procura ca să închei. Voi pleca apoi cu proxumul tren la Paris“.

După amiază, târziu, a sosit răspunsul:

„Angajează pe cine vrei, dar vino!“

Iar trei ceasuri în urmă a sosit depeșa din Iecaterinoslaw, unde Carol Feddersen făcuse întrebare lui Nicolai, al 3-lea frate. Scurt și cuprinzător: „Karașo“ — e bine.

După ce toate aceste au fost puse în regulă, Carol Feddersen i-a scris Margaretei — pe cât se poate de scurt:

„Prea stimabilă Domnișoară! Condițiunile stabilite pe cale telegrafică ar fi: intrarea cât mai curând în funcțiune, deocamdată de probă pe un an, apoi în mod stabil, cu îndatorirea de a face călătorii de tot felul în străinătate; salariul...“

El ezită. Cât adevă? Avea mână liberă și-ar fi vdit să fie în adevăr mărinimos, dar se răsvrătea în el neguțătorul. El urmă:

„Salariul, deocamdată, zece mii de franci pe an și bonificarea tuturor speselor. Nu cumva ar putea domnul locotenent — numele, durere,

i l'am uitat — să treacă mâne pe la amiazăzi, ora 1, pe la mine? El ar afla apoi dela mine celelalte amănunte.

Eu plec mâne seară.

Devotatul d-voastre servitor,
Carol Feddersen“.

Jos la portar el căută apoi în anuarul de adrese numele generalului locotenent de Teuffern și mai adăogă pe plic strada și numărul casei. Un băiat de serviciu luă dela dânsul scrisoarea și o aruncă în cutie. Carol Feddersen răsufală ușurat. Așa. Era făcută acum și aceasta. El își trecu cu mâna peste frunte — ca deșteptat dintr'un vis, dar dintr'un vis, în care s'a purtat cu desăvîrșire corect. Se miră în urmă el însuși de sine: nu s'ar fi crezut de loc destoinic de a face ceea ce a făcut.

4.

Ziua următoare, înainte de prânz, Carol Feddersen stătea în fereastra camerei sale dela hotel și se uita fără de nici o treabă în piața Parisului. Era stranie înfățișarea oamenilor priviți de aici. Li se vedeau în adevăr numai pălăriile, umbrelele și vârfurile dela ghete. Deodată se ivi o mare pălărie albă cu o fundă neagră. Lângă ea un coif militar cu vârful bont. Feddersen se cutremură. Era Margareta, care însoția pe amicul ei până la poartă. El grăi cu nervozitate: Ea ar fi putut să fie mai crutătoare cu mine și să nu mi-l aducă însăși aici! Se puse însă la mijloc simțământul de dreptate: ea nu știe nimic; sunt pentru dânsa o cassă de bani și atât!

El urmări perechea cu un zîmbet melancolic, iară cei doi își strânsură în tăcere mâna, și locotenentul se întoarse, intră și se anunță. Feciorul îl primi în franțuzește, și el vorbi cu dânsul în aceeași limbă, desbrăcându-și mantaua. În

acelaș timp Carol Feddersen, care se afla în pragul ușii pe jumătate deschisă, îi zise:

„Ei... franțuzeasca d-tale e bună!... Bună dimineata, domnule locotenent... Cum stai cu englezeasca?“

„Tot așa“.

„Italienește?“

„N'o știu! voi începe astăseară s'o învăț“.

„Alte cunoștințe pregătitoare?“

„Numai stenografie și comptabilitate!“

„Specialitatea d-tale de până acum, bransa armelor?“

„Aceasta temeinic“.

Prin aceste intraseră în miezul afacerii, tânărul ofițer nici că putea să-și dea seamă — cum, O ușoară roșeață de strămtorare se ivi în obraji lui.

„Dar, domnule Feddersen, înainte de toate — mai deunăzi s'a stârnit între noi o discuțiune — ar fi trebuit să mă feresc de ea tocmai față cu un străin. Mi-am zis'o aceasta chiar atunci și așa voi în tot cazul chiar acum..“

„Aș'! Să le lăsăm aceste“.

Tânărul milionar făcu un gest de nepăsare. El era acum cu desăvârșire distinsul om din lumea mare, care ține să nu-l facă pe oaspele său să simtă că atârnă de dânsul.

„Du choc des opinions jaillit la vérité“ ia loc domnule locotenent. O țigară? Ori poate papyrose? Le-am adus însu-mi din Rusia“.

El îi dăte apoi locotenentului foc pentru țigaretă, aprinse și pe a sa și, răzemându-se de spatele scaunului, păstră o atitudine de neglijență rece. „Ai vrea adecă să scapi de aici? Tot în străinătate? De csteneli nu te sperii?“

„Toate aceste sunt pentru mine lucruri fără de însemnătate, domnule Feddersen!“

„Curagiu? De sine înțeles... Nu-ți pui, te rog, chivăra la o parte, domnule locotenent... Sănătatea?“

„Fără greș!“

„Și d-ta crezi că vei putea să te potrivești cu împregiurările schimbate?“

„Știu că va trebui să mă supun. Aceasta am s'o fac și o fac și acum în armată!“

„Ce este tatăl d-tale?“

„Director gimnazial în retragere“.

„Mai trăește?“

„Ambii mei părinți“.

„Foarte frumos!“

Se produse o pauză, apoi Carol Feddersen repetă: „Frumos! Pot dar să vestesc pe firma în chestiune, că ești gata să intri fără de întârziere în funcțiune?“

Artileristul era emoționat și întinse întru câțva mâna.

„Nu știu cum să-ți mulțumesc, domnule Feddersen“, grăi dânsul cu oarecare nesiguranță.

Carol Feddersen nu se mișcă, ci și încreți numai cu oarecare uimire sprâncenele blonde și răspunse:

„Nu știu pentru ce!.. Eu nu sunt consilier al stabilimentului de orfani, ci om de afaceri. Cant puterea potrivită pentru pozițiunea convenită. „Voilà tout!“ După o scurtă răs gândire el mai adăogă:

„După ce ne-am învoit acum, pot să-ți fac împărtașire și despre celelalte: E vorba de propria noastră casă, Ivan Feddersen și fiii, Petersburg și Paris“.

I se părea că o ușoară umbră abia simțită întunecă fața ofițerului. Dacă însă așa va fi fost aceasta, n'a ținut decât o clipă, căci ofițerul era stăpân pe sine însuși. Voia să și ajungă scopul. Pe buzele lui se răsfrângea cerbicia germanului de pe câmpie, iar în ochii lui căprui tot mai licărea ceva din obișnuitul lui humor când repetă scuzele sale de mai'nainte:

„Dacă e așa, am să-ți fiu înloit recunoscător, domnule Feddersen, pentrucă purtările mele

nu te-au făcut să respingi de mai nainte cererea privitoare la mine. Era o curată nărozie din partea mea“.

Cel-lalt se mărginia să dea din când în când din umeri și să se uite cu un fel de neglijență la fumul țigaretei sale. Acum, după ce afacerea era pusă la cale, tonul lui luă o notă de superioritate față cu viitorul său subordonat.

„D-ta vezi, mon cher: il ne faut jurer de rien! iar acum..“ El își retrase scaunul cu câte-va degete, drept semn că primirea e terminată. „Lasă-mi, te rog, adresa d-tale exactă aici! Peste câte-va zile vei primi un proiect de însărcinare, și la dorință ți se va trimite un acout de călătorie și vei putea apoi, dacă-ți va veni la socoteală, să te prezenți în Paris la fratele meu, cu care vei avea și în daraveri a face“.

Moritz Luenemann, cu tot acest semn, a rămas la locul lui.

„Dă-mi voie să pun încă o întrebare: Care va fi ocupațiunea mea de căpetenie? Cunoștințele mele sunt, firește, al naibei de defectuoase; ași vrea să le completez cât se poate de curând“.

Carol Feddersen își aprinse o nouă țigară.

„Noi nu avem nevoie de cunoștințe, ci de personalitate. Am vorbit mai deunăzi cu fratele meu despre aceasta și am făcut constatarea, că în organizațiunea noastră se află o lacună. De atunci hotărîrea mea nestrămutată e să angajez pe cel dintâiu ofițer prusian, care e gata să intre în lăgărul nostru“.

„Cum așa... în lăgărul d-voastre?“

„Suntem, precum știi, o societate pe jumătate franțuzească și pe jumătate rusească. Ca militar, trebuie apoi să știi chiar mai bine de cât mine, că în războiu e un principiu să lovești pe dușman, pe cât se poate, cu armele lui proprii!“

„In războiu cu cine?“

„Ei bine, cine adevărat ar putea să fie?“ răspunse Carol Feddersen într-o câțiva necăjit de in-

terogatoriul stăruitor. „Din cauza Spaniolilor și a Grecilor n'o să ne crească peri cărunți. Concurența germană însă — e ceva!”

„Concurența germană...”

„Ori unde te duci, compatrioții d-tale sunt puși pe lucru... Te uiți așa de uimit la mine, domnule locotenent?”

„De! nu știu... trebuie să mă dumiresc mai nainte, încetul cu încetul, asupra înțelesului ce am să-l dau vorbelor d-voastre, domnule Feddersen”.

Tânărul cosmopolit dete din umeri.

„Ele sunt pe cât se poate de clare... prin nimic și iar nimic nu se câștigă superioritate economică. La d-voastră e deci ceva ce aiurea lipsește, și anume între multe altele, instinctul militaresc. De acesta voim noi să profităm în cazul de față la d-ta. Ne așteptăm numai, ca D-ta să și stai drept om de onoare cu totul în partea noastră”.

„Și să lucrez, de exemplu și contra intereselor germane?”

„Da. Toțmai contra lor. Aceasta e ceea ce sperăm...”

Moritz Lünemann își trecu cu mâna peste frunte. Era cu desăvârșire zăpăcit.

„Dar... mă iartă... d-ta mă ei de tot simplu drept un fel de transfug”.

„D-ta îți descingi acum sabia și luptele se vor urma în viitor numai pe hârtie!”

„Da, însă contra Germaniei...” murmură locotenentul carecum șovăind.

Tânărul milionar înăbuși o căscătură.

Voia să sfârșească. Era în genere un lucru necuviincios, ca funcționari din nou angajați să rămâne șezând în fața lui și să-i răpească timpul. El se făcu nerăbdător.

„Ce rost mai are vorbăria, domnule locotenent? Stărea de lucruri nu poate să fie schimbată prin ele”.

„Contra Germaniei? Cum ași mai putea să mă uit în ochii tatălui meu, care a luat parte la războiul de la 1870 și are pe piept Crucea de fier?”

„Aceste sunt foarte frumoase din partea bătrânului domn, dar ce ne privește pe noi anul 1870? Pe timpul acela noi amândoi nu eram încă născuți în lume“.

„Sedanul nu mă privește? Dar eu sunt ofițer, domnule Feddersen“.

„Vorba e totemai că voești să nu mai fii!“

„De sigur... da... dar omul are vederi moștenite — din timpul copilăriei“.

„Pe aceste ai să le lași acasă“.

„Și ce mai am atunci? Rămân cu zece mii de franci pe an și fără de patrie!“

Moritz Luenemann rămase zăpăcit și speriat, cerând carecum ajutor dela cel-lalt, care se ridică necăjit.

„Cât pentru mine, poți să rămâi în cazarmă! Acolo îți ai patria! Dar o firmă internațională, ramificată în toată Europa, nu ți-o poate oferi aceasta. Despre aceasta trebuia să-ți dai și D-ta însu-ți seamă! Ori trebuia să te fi gândit mai înainte de a te fi anunțat aici“.

„Anunțarea a fost făcută, în adevăr, fără de stirea mea... și când am intrat aici nici nu știam de ce e vorba“ — Locotenentul Luenemann s'a ridicat și el. Stătea în picioare și se juca cu ciucurul de la sabia sa. „Sunt atât de rușinat. Imi sunt toți atât de binevoitori... d-ta de asemenea...“

„De sigur, domnule locotenent, mai mult de cât îți închipuești! Asemenea posturi sunt rare...“

„Nu e așa? Nu mi se poate ierta de loc, că dau cu piciorul la asemenea noroc? Asemenea ocaziune nu mi se mai poate ivi! Imi fac și eu acum cele mai aspre muștrări... cu toate aceste: aceasta e în potriva firii mele: sunt german“.

Milionarul se plimba necăjit în sus și în jos prin cameră. În cele din urmă se opri în fața

vizitatorului său, cu mâinile în buzunările pantalonilor și cu țigara în gură.

„Eu nu te înțeleg. D-ta declari: mă împac cu toate, numai dacă mă pot căsători! Eu iau asigurarea aceasta în serios, îți ofer o pozițiune, după care alții ar fi alergat găfâind, iar acum vii cu „dacă“ și cu „însă“... De, prea stimabilul meu, jertfe au să fie aduse! On ne fait une olette sans casser des oeufs“.

„Le știu toate aceste, domnule Feddersen, și le-am repetat în tot timpul. Cu toate aceste...“

Carul Feddersen aruncă mânios țigarea.

„Mă prezent mie însu-mi în o lumină de tot comică“, zise el; „să vorbească timp îndelungat spre a îndupleca pe cineva să intre în serviciul nostru! Dar nu suntem de loc strămtorați în ceea ce privește personalul. Eu am această îndelungată răbdare numai pentru că i-am făgăduit Domnișoarei ed Teuffern, și, cred în adevăr că Domnișoara, mireasa d-tale, are în punctul acesta vederi mai rezonabile decât d-ta“.

„Aceasta n'o știu“ — grăi Moritz dând din cap. „Hotărîrea, în tot cazul, eu însu-mi prin mine am s'o iau. Vorba e, la urma urmelor, de liniștea mea sufletească, — și de conștiința mea de datorie! Nu pot să alerg de ici până colo în serviciul D-voastre ca mâncător de pâne, fără de nici un folos — pentruca în cele din urmă să fiu luat la goană... Trebuie să fiu destoinic de a face ceva în schimbul onorarului, pe care-l primesc“.

„Destoinicia aceasta o vei câștiga după ce te vei deprinde cu noile împregiurări!“

„Mă tem, că nu!“ — răspunse artileristul cu hotărîre. El se făcu deodată mai liniștit și foarte palid în urma spaimii de a-și fi pierdut viitorul. „Chiar și dac'ași da pradă focului toate corăbiile din dosul meu, simt mereu că am să rămân viața mea toată neamțul nărod“.

„Cum așa?“

„Și dacă mi-ai da chiar o sută de mii de franci

pe an, inima mea ar fi și'n partea cealaltă cu germanii — cum rabla dela baterie trage mereu la vechiul ei grajd! — Nu poate dobitocul altfel! Pentru Francezi contra Germanilor, — nu! — aceasta ar fi scurt și cuprinzător desertiune. D-le Feddersen, un lucru, pe care eu nu sunt în stare să-l scot la capăt! Aceasta nu poate nimeni s'o ceară de la mine!..."

„De! — atunci îți calci norocul în picioare!“

Carol Feddersen se uită la ceasornicul său... „Mie lucrul poate, la urma urmelor, să-mi fie indiferent“.

„Domnule Feddersen... Vre-o altă pozițiune nu aveți pentru mine?“

„Imi pare rău: Nu!“

„Vă rog cu toată stăruința...“

„Mon Dieu, Monsieur... D-ta ești om lipsit de cunoștințe comerciale! Destoinciile militare nu voiești să ți le pui în serviciul nostru! — Ce-mi mai rămâne să fac cu D-t-a?“

Locotenentul se uita strivit la pământ. „Auzi asemenea măgar! N'ai decât să întinzi mâna și nu poți! Sfinte Doamne, dacă-mi iau în gândul meu întreaga ființă și o'ntore pe dos, tot iese la iveală prusianul veritabil“.

„Rămâi Prusian!“ — îi zise cosmopolitul nepăsător și se uită iar la ceasornic.

Moritz Luenemann se lăsase pe un scaun, își răzemasese capul în palmă și-și mușca buzele. Era cea din urmă luptă, prin care trecea. El se ridică apoi suspinând din greu.

„Ai, Domnule Feddersen, să le privești aceste dintr'un punct de vedere mai înalt“, zise el. „Acesta e gândul meu. D-ta ești un om, căruia scarta nu i-a refuzat nimic în viață. Am cu toate aceste impresiunea, că, fără ca să-ți dai seamă, îți lipsește tocmai ceea ce'n felul meu de a fi nu'n-telegi!“

„Lasă-mă, te rog, pe mine din joc. Vorba e de D-ta!“

„Da! — iară eu... Eu sunt vîrît odată în pielea mea. E o nărozie ceea ce fac. O nenrocire are să pornească de aici. Am să mă frămînt mai departe în curtea cazărmii și să antisambrez căutând vre-o altă bucată de pîne... Altfel însă nu poate să fie. Dracul să mă iee și eu rămân tot german!“

„Cu desăvârșire după pofta inimii D-tale!“

„Nu! — trebuie neapărat!“

„Gîndește-te însă și la mireasa D-tale!“

Artileristul își căuta coiful și-l luă în mîna dreaptă.

„Mireasa mea e fiica unui ofițer prusian și va înțelege, că eu nu puteam să fac altfel.“

El făcu din prag o plecăciune, iar la Carol Feddersen se dete pe față politeța franțuzească!“

„Imi pare foarte rău, și te rog să mă crezi, că respectez vederile D-tale, deși nu le împărtășesc.“

El făcu apoi un cuviincios gest de concediare din cap, și locotenentul Luenemann plecă.

5.

Aflându-se iar în fața otelului Adlon, locotenentul Luenemann și le reamintia toate par'c'ar fi fost un vis. El își urma drumul încet, cuprins de o uimire nelămurită, care încetul cu încetul a dat loc unei porniri de mînie. Așa trebuiau adecă să vie lucrurile! O'ndârjită mulțumire cu sine însu-și, care l'a ajutat să răpuie rămășițele desamăgirii, se oglindia în fața lui când a ajuns să sune în sala de intrare a casei Teuffernilor. Margareta nu era acasă, ci a trecut în grabă peste drum, — așa-i spunea soția generalului, care-l primise'n salon.

„Soțul meu deasemenea nu s'a'ntors încă din oraș. Dar vorbește. Ai fost la acel Domn Feddersen? Sunt toate'n regulă?“

Tânărului ofițer nu-i venia de loc să vorbească. Ușa de la sala de mîncare era deschisă,

și i se părea, că masa era așternută mai sărbătorește decât alte dați.

„Sfinte Doamne.. nu cumva au fost făcute aici pregătiri pentru un fel de sărbare a Sedanului?“ — întrebă el într'un ton oarecum aspru.

Excelența Sa dete din umeri.

„E oare chip s'o oprești pe Greta când îi vin toanele? O voia cu orice preț aceasta!... E par'că și-a pierdut mintea de bucurie... Sunt încredințată, că-și cheltuiește acum toate economiile pentru flori“.

Moritz Luenemann își întorse fața și-și mușcă buzele. Ar fi voit mai bucuros să râcnească auzind cum D-na de Teuffern adăugă:

„In numele lui Dumnezeu, iubite Lünemann... Dar cine ar putea să-i iee unei fete tinere în nume de rău, dacă se bucură de norocul ei...“

„Norocul are însă să fie mai nainte sosit!“

„E aici! — N'ai decât să'ntinzi mâna...“

„Da! — Excelență, dacă lucrul ar' fi atât de simplu. In asemenea treburi își vîră însă și dracul coada. Eu m'am dus, Excelență, cu cele mai bune intențiuni acolo. In hotel se află însă unul, care nu numai că nu e mândru de a fi german fără—ca să fie, nu!—ci ține să prefacă'n Francezi și pe alți Germani cum se cade. Am dat în ceata vânătorilor de suflete. E acolo cel mai afurisit dintre dușmanii noștri seculari, cosmopolitismul în persoană... Da, Excelența, privită din apropiere, așa se presenta cestiunea...“

El le spusese aceste dintr'o singură resuflare. Acum își lua iar vînt și urmă din nou:

„Puteam la urma urmelor să ne dăm seamă, că diavolul nu'n slujba lui Dumnezeu ostănește! Trebuia s'o știe aceasta orișicine — afară de Grete, care m'a trimis acolo!... Omul acela era în fond foarte gentil, de tot politicos. Vorba era numai că nu eram noi amândoi în stare să ne'nțelegem. Eu, ofițerul prusian, să încep de odată a lupta pentru afurisiții de Francezi... Nu! — Mulțumesc

cu toată supunerea pentru așa ceva. Mă lipsese de toate câștigurile. Tatăl meu m'ar da peste prag fără ca să se mai uite la mine... camarazii mei s'ar scula de la masă când ași voi să iau loc între dânșii... m'ași scuipa eu însu-și pe mine. Nu! — Dacă ne dăm seamă despre toate aceste, mă mir e'am avut răbdarea de a asculta până la sfârșit toate năroziile acelea“.

„Ei bine, ce-ai răspuns D-ta?“

„Nimic! — După ce încetul cu încetul a ieșit la iveală întreaga porcărie, — pardon Excelență, am luat de tot simplu ivărul ușii în mână“.

„In adevăr?“

„Adecă ce ași mai fi putut să fac, Excelență? Afacerea s'a sfârșit și rămâne'ngropată!“

Un strigăt de spaimă, care resună de olată despre ușă, îl făcu să se'ntoarcă. Se afla în fața Margaretei, care auzise vorbele lui. Giur împrejurul ei zăceau risipite pe jos florile ce căzuseră din mâinile ei. Ea nu rosti nici o vorbă, ci se uita cu ochi mari și tremurând din buzele pe jumătate deschise la logodnicul ei.

El se muie și înaintă spre dânsa — rugător, umilit aproape, cu mâinile strânse una'ntralta.

„Grete... iubită, dulce, bună Grete... E lucru afară din cale urât.. soarta și-a bătut joc de noi... Ar fi și fost prea de tot frumos!... Nu era să fie!“

Ea se uită cuprinsă de'ndoială în fața lui.

„Nu te-ai înțeles cu dânsul?“

„Nu!“

„Când o să te înțelegi?“

„Niciodată!“

„Niciodată!?“ — repeta dânsa mecanicește, apoi deodată izbucni'n hohote de rîs nervos. El se sperie. Rîsetul acela suna atât de sălbatec și de amar, în cât ar fi voit mai bucuros, ca ea să plângă. El o luă cu gingășie de braț și o duse la un scaun.

„Vino, șezi, scumpa mea! Să fim tari și hotărîți...“

„Nu te mai duci la d-l Feddersen?”

„Ar fi lucru lipsit de orișice rost să mă mai duc“.

„Care va să zică nu ne putem căsători?”

„Deocamdată rămân toate cum au fost pân'acum“.

Ea se plecă cu partea de sus a trupului ei înainte, își luă capul între palme și isbucni într'un plâns înăbușit și nepotolit. Cele din urmă flori de câmp din Italia, pe care le avea'n poală, căzură și ele jos, și zăceau în pregiurul ei ca niște semne ale unei nădăjduiri prăbușite. El călcă peste ele fără ca să mai ție seamă de aceasta, se plecă spre dânsa îmbărbătându-o, dându-i explicațiuni, făcându-i împărtășiri despre cele petrecute. Plânsul ei deznădăjduit nu se putea însă curma. Zădarnice erau și străduințele mumei:

„Grete... omul nu se uită astfel pe sine însuși... Grete... fii cu minte!”

„Mamă... D-ta să taci... Ce știi D-ta din toate aceste? Vă rog, în genere, să ne lăsați singuri!”

Doamna de Teuffern își acoperi ochii cu batista și plecă, iar dincolo, în salon, rămase Moritz Lünemann și-și dedea silința s'o mângâie pe Grete.

„Grete... haida-dee! — fii bărbată... gândește-te cât de mult ne iubim noi unul pe altul...”

Ea se'ntoarse de odată spre dânsul. El se uită în fața ei palidă și cu desăvîrșire plânsă și se'nspăimântă văzând expresiunea ei tainică, aproape dușmăncasă. El repetă șovăind:

„Nci ne iubim atât de mult...”

„Nu! — Tu nu mă iubești...”

„Dar — Grete...”

„Tu nu mă iubești. O știu acum aceasta cu toată siguranța...”

„Ei bine, am ajuns la sfârșitul lumii.. Liniște-te, Grete, pentru numele lui Dumnezeu, și lasă-mă să-ți explic — de ce...”

„Mi-e tot una, de ce adecă ai călcat în pi-

cioare fericirea vieții noastre! Mi-e destul c'ai făcut-o!"

„Trebuia s'o fac!.. Ascultă, dragă..."

„Nu ascult nimic!.. I-ai răspuns D-lui Feddersen „da“ ori „nu?“

„Nu! — păcatele mele! — Acesta e ceea ce spun de atâta timp!"

„Deci nu mă iubești!" stăruia Margareta de odată liniștită și fără nădejde, își lăsă mâinile'n poală și rămase cu ochii'n vânt,

Ea urmă apoi cu adâncă amărăciune, care-o făcea să tremure din buze:

„Cel ce în adevăr iubește aduce orișice jertfă! Și se cere oare o atât de groaznică stăpânire de sine — să primești o pozițiune, care ți se presentă oarecum pe tavă? Nici de așa ceva nu sunt însă eu vrednică. Aceasta ți-e recunoștința... Timp de doi ani și jumătate m'am alipit cu credință de tine! Ași fi putut în timpul acesta să mă mărit în câteva rânduri... odată chiar în mod strălucit... ceeace nici nu ți-am spus... Mama era furioasă, tata de asemeni: mie-mi era tot una. Eram a ta! — Ei, și! — Acum mă arunci cât colo!..."

„Eu pe tine? — Ai înebunit, Grete?"

Ea sări în picioare.

„Ce crezi adecă, ce se cere pentru ca o fată ca mine să alerge la un om cu desăvîrșire străin spre a cerși pentru tine? — Iți dai tu seamă, câte și mai câte am fost nevoită să ascult aici? — Li-am ris tuturora în nas, căci o făceam pentru dragostea noastră! Și cum stau acum?... Nu mai pot să ies în lume, am să intru în pământ de rușine! Minunată mireasă, care a fost părăsită de logodnicul ei! Săptămâna viitoare am să plec la mătușa Adelaida din Küstrin. Am să-i și scriu fără de întârziere. Rămân deocamdată acolo, unde nu mă cunoaște nimeni și nu văd pe nimeni..."

„Și eu?"

„Fă tu ceea ce vrei! Așa și așa când eu plec la stânga, tu apuci totdeauna la dreapta. Căile

noastre se depărtează dar una de alta. Ți dai tu seamă, câte și mai câte jertfe am adus eu în tot timpul acesta pentru tine? Nu cumva crezi că mi-a venit cineva într'ajutor? Din contra: papa mi-a ținut predici, mama mi-a ținut predici, toți îmi țineau predici: ce vrei adecă cu Luene-mann? El n'are nume. El n'are bani. El n'are legături. El nu e la înfățișare mai bine de cât mii de alții. De... eu am răspuns totdeauna: mie îmi convine numele lui! Eu îl găsesc frumos! Eu îl iubesc!... Atât de mult... eram mândră de tine, îmi ziceam totdeauna că tu ai să ajungi odată încă ceva și ai să mă ridici și pe mine la tine!"

„Vezi tu, Grete—grăi locotenentul Luenemann cuprins de întristare. Tu ești preocupată prea mult de cele externe!... zicând „să mă ridici“, tu înțelegi o masă de monede, echipagiu, Excelență pe biletul de vizită — tot lucruri, care nu-i cad omului ca niște porumbei fripiți în gură...”

„Da. Eu sunt ambițioasă, aceasta face parte din firea mea. Mi se și cuvine, căci tu ești prudent și poți să ajungi departe. Aceasta o spun toți, chiar și aceia, care nu-ți sunt tocmai bine-voitori! Pentru aceasta însă ai nevoie de libertate. Eu ași fi pentru tine numai o sarcină în viață! De un ceas o simt aceasta cu toată claritatea...”

„Grete!”

El făcu încă odată încercarea de a o îndupleca prin dragoste și se uita cu multă căldură la ea.

„Grete! să avem răbdare și nădejde! Putem să așteptăm. Suntem încă tineri...”

Ea rîse cu hohot.

„Eu am să fiu de 23 de ani! Este a patra iarnă de când ies în societate. Peste doi ani mă voi fi uzat dansând și voi începe să fiu fată bătrână!”

„Te rog, nu vorbi asemenea absurdități!”

„Tata și mama nu pot să mă trimită veșnic în societate. Crezi tu, că e o plăcere să stai apoi acasă

la părinți și să aștepți—asa în vânt... într'o nesiguranță desăvârșită... în vreme ce inima îți sfîrîe cuprinsă de setea viețuirii... Nu, îmi vine adeseori să înnebunesc de nerăbdare... Ți-e ușor ție! Tu poți să te însori și peste zece, cincispreze ani, până la vârsta de peste patruzeci de ani, ca om făcut. Atunci nu are să se mire nimeni, dacă avînd bani, găsești una, care... Să-ți mai trimit apoi atunci și un buchet de nuntă? Vei fi zicînd în gândul tău: păcatele mele... Grete... ea tot mă mai iubește?"

În vocea ei era un plîns nervos, dar ea se stăpîni.

„Voi aveți în fața voastră mult timp, iubitul meu Moritz... Noi avem să ne folosim de cei câțiva ani, dacă ne dăm seama că altfel jertfim în zadar puțintica tinereță și frumuseță și nurii ce vom mai fi avînd. Tu ai fără'ndoială în capul tău lucruri, care sunt pentru tine mai importante decât viitoarea ta soție. Nu le-ai fi stricat de altminteri azi toate cu atîta ușurință. Bine!... Imi mușc buzele și trec peste aceasta! Dar dacă tu ești atît de cuminte, voesc să fiu și eu! deci, adio, Moritz!"

„Grete, fii dreaptă, eu nu pot să-mi trădez patria. Suntem odată Germani!"

„Puțin îmi pasă de prusianismul vostru, dacă pe urma lui n'avem decât griji și nevoi! Imi păreți cu desăvîrșire ridicoli cu patriotismul vostru. Eu de mult nu-l mai am. Nu am nici un cuvînt să strig „ura“ și să flutur batista în vînt. Mie îmi vine să râcnesc!... și lucrurile n'au să se dreagă nici dacă-mi voiu prinde părul într'o panglică negru-roșu-albă... Aș'!"

„Dar acum destul cu aceste abuzuri! Eu nu mai ascult, Grete“.

„Da, tu stai mîndru ca un martir și zici: nu mănînc pîne franțuzească!... Nici pîne germană nu capeti însă în admirabila ta simplitate! Sfinte Doamne! M'ași face numai decît franțuzoaică, dacă în nici un alt fel nu ași putea să am vre-un

folos din viață! Trăim pentru noi înși-ne, iar nu pentru ceilalți“.

„Nu Grete! Bărbatul are principii, care...“

„Bine! Căsătorește-te cu principiile tale! P puțin îmi pasă! Vorba e numai să nu ceri ca eu să urmez înnainte. Eu am primit azi la amiazăzi o învățătură proastă, pe care n'o mai uit niciodată... Ah, să nu mai vorbesc cu voi, să nu vă mai văd, să nu mai aud nimic despre voi! Scurt și cuprinzător: nu vă mai pot suporta! Prea mult îmi atingeti nervii! Stați grandioși în fața mea, iar eu sunt nevoită să plătesc socoteala. Vă rățoiți pe socoteala mea cu prusianismul vostru“.

„Grete... trebuie să te lupți contra acestei amărâciuni!“

„Hm! nu cumva crezi că n'ași sta acum la masa aceasta mai bucuros ca mireasă a ta... iar ai mei împregiurul mesei și cerul plin de armonii? Am așternut eu însa-mi masa cuprinsă de mii de gânduri bune pentru tine și pentru mine! Imi închipuiam că tot așa o voi așterne la căminul nostru pentru noi amândoi. Potrivind vasele pentru flori, ziceam în gândul meu: voese să-ți fiu o soție credincioasă și bună,— cu adevărat tovarăș de viață! Ți-ași fi și fost. Deodată însă vii tu... e o nebunie, să iubești pe cineva cum eu te-am iubit pe tine! Aceasta se pedepsește!“

Locotenentul Luenemann, cuprins de desnădăjduire, își trecu cu mâna prin păr.

„Dacă ași ști numai, Grete, ce pot să fac ca să te scot din această stare sufletească!“

Ea deveni deodată liniștită.

„Se mai află Domnul Feddersen la Berlin?“

„Voia să plece astă seară“.

„Vrei să-mi arăți, că îți sunt dragă?“

„Le fac toate!“

„Du-te acum încă odată la el! Spune-i că te-ai răsgândit și ești gata acum să primești propunerile lui...“

„Grete... în numele lui Dumnezeu...“

„In cele câteva ore pozițiunea nu va fi fost ocupată“.

„El însă nu mi-o va oferi și a doua oară“.

„Spune-i că eu îl rog s'o facă aceasta, și el o va face! A fost față cu mine atât de gentil și de prietenos. E om bun!“

„E peste putință, Grete!“

„De ce peste putință?“

„Mai întâiu și mai întâiu afacerea e rezolvată! Intre bărbați nu se mai revine în asemenea cazuri; el nici n'ar înțelege-o aceasta...“

„El înțelege multe. Umblă atât de mult prin lume și se întâlnește cu atât de mulți oameni. Nu se mai miră de nimic... Moritz, iubite Moritz!“

Ea își împreună mâinile spre rugăminte.

„Mai e o zare de nădejde, și dacă ar fi ca aceasta să fie amăgitoare, mi-ai arătat cel puțin că mă iubești, că de dragul meu ești în stare să te răpui pe tine însu-ți. Aceasta are pentru mine preț mai mare decât toate celelalte... Moritz... ia-ți coiful iute... du-te... minutele sunt prețioase... după ce te vei fi întors, sunt toate bune și noi suntem fericiți...“

Moritz Luenemann trecu printr'o luptă scurtă și grea, apoi dete din cap.

„Grete... aceasta nu pot s'o fac“.

„Trebue să-ți răpui mândria“.

„Nu aceasta e! Eu însă francez n'am să mă fac, aceasta e contra firii mele!“

„Nici dacă astfel mă câștigi pe mine?“

„Nu mi-ar mai fi de nici un folos! Ași fi atunci un om desființat, sufleteste dat gata, care nu mai e vrednic de tine!“

Ea își scoase cu o mișcare pripită îngustul inel de aur din deget și-l aruncă înaintea ei pe masă. Inelul se rostogoli spre dânsul și ar fi căzut jos, dacă el nu l'ar fi oprit.

„Iată inelul tău de logodnă, Moritz! Dă-mi-l înapoi pe al meu! S'a sfârșit!“

„Grete!“

„S'a sfârșit! Să fii fericit, Moritz! Uită-mă pe mine. Caută-ți o femeie, care are bani și lasă-mă pe mine să umblu în drumurile mele...”

„Nu te părăsesc“.

„Chiar tu însu'ți m'ai respins dela tine. Nu vreau să știu nimic despre un bărbat, care nu mă iubește. Dă-mi inelul meu!“

„Grete să nu mai vorbim. Să așteptăm până ce nu ne vom mai fi liniștit. Mâne...”

„Nu. Vreau s'o sfârșesc acum, m'am săturat. Ești liber, Moritz! Dă-mi inelul meu și du-te“.

„Grete!“

„Du-te! Nu vreau să mai aud nimic“.

S'a produs o tăcere, apoi vocea lui Luenemann a rostit vorbele:

„Gândește-te bine încă odată... cea din urmă dată“.

Ea nu răspunse, nici nu se uită la el și peste puțin auzi un zăngănit încet. Era inelul lui, pe care și'l scosese și'l pusese pe farfuria de supă. Inima ei își încetă bătăile. Acum erau toate hotărâte. Ea nu simția nici o durere. Numai în urmă fu cuprinsă de spaimă, apoi de o mânie plină de amărăciune asupra lui, asupra sa, asupra lumii întregi. Ea nu se mișcă. Soarele de iarnă se resfrânse în colori de curcubeu trecând printr'un gol pahar de sect, care rămăsese neumplut. El se întoarse iar în bufet, colorile dispărură și lieucarea vieții rămase nebăută. Ea se puse pe un plâns cu lacrimi fierbinți, când apoi după câțva timp își ridică privirea, odaia era goală. Locotenentul Luenemann ieșise.

4.

Cam în acelaș timp Carol Feddersen ședea în hotel, la al doilea dejun, și se necăjia.

El își turnă vin în pahar. Vechiul Bordeaux i se părea par'că e cerneală. Voia să mănânce și dete plictisit farfuria la o parte, apoi își aprinse

o țigară.. El își adună puterile. Această paraponiseală trebuia să fie înfrântă. Cele câteva zile petrecute aici.. Era par'că un vis.. O lipsă de voință.. Era timpul ca acestei șovăiri să i se pună capăt — odată pentru totdeauna! Seara aceasta trebuia să urmeze plecarea la Paris. Ce să facă însă până atunci?

Era abia în curând după amiazăzi. Abia ora 3. Deodată îl împresură o ispită: era o lipsă de bună cuviință să plece, așa fără nici o vorbă!

„Ar trebui să mai văd odată pe Margareta de Teuffern, ori să fac o vizită la părinții ei. Ar trebui să i le declar toate, să-i spun că eu nu sunt de loc vinovat că n'a putut să fie pusă la cale căștiunea. Mi-o datoresc aceasta mie însu-mi. Cine știe, cum va fi prezentând logodnicul ei lucrurile“.

Inima lui bătu tare. El se ridică. Era deodată hotărît. Se duse jos în biroul hotelului, căută adresa generalului și se urcă într'un automobil, care-l duse timp de 5 minute spre apus. Dimensiunile mari ale palatului de închiriat Berlinez, în fața căruia se opri, a făcut aceeași impresiune ca asupra celor mai mulți dintre străini. Era înclinat să socotească gospodăria familiei Teuffern mai presus de ceace în adevăr era. Era în tot cazul o bună familie, una dintre primele aici în orașul acesta. El apăsă liniștit asupra butonului dela soneria intrării. Fu nevoit să mai sune odată mai nainte de a i se fi deschis. Se petrecuse acolo înlăuntru o mișcare neliniștită. În întunecimea coridorului zărise tocmai figura unui domn bătrân, mărunț, care dispăru în grabă, ca să nu fie văzut.

Se afla acolo ceva ce nu era în bună rânduială. Lucrul acesta îi era învederat. Fata din casă, care se afla în prag, făcea și ea impresiunea de a fi foarte consternată.

„Stăpânii mei nu pot, cu mare regret, să primească azi!“ grăi dânsa, luă biletul vizitatorului și închise numai decât ușa. Carol Feddersen

coborî scările, dând din cap. Se petrecuseră toate atât de grabnic. Aceasta ar fi trebuit în adevăr s'o prevadă și el. O desamăgire amarnică îl cuprinse. Era acum trecută și cea din urmă, și cea mai din urmă ocaziune. Jos la capul scării el se opri.. cuprins de necaz.

În poarta din fața lui scârțâi ivărul. Ea fu deschisă cu violență și în geamurile luminoase ale ferestrii se oglindi figura înaltă și sveltă a unei dame tinere cu lătăreța ei pălărie albă, care trecu busna cu capul în pământ pe lângă el fără ca să-l bage în seamă, înaintând atât de furtunatic, în cât el simția ca un fel de adiere mișcarea produsă în aer de cutele hainelor ei. El văzu profilul ei frumos și sombru și un fel de spaimă înviorătoare îl cuprinse. Mai nainte de a fi ajuns dânsa să calce pe prima treaptă a scării, el mai avu încă timpul de a-i ieși în cale și de ași scoate pălăria.

„Prea stimabilă Domnișoară..“

Dânsa își ridică ochii. Il recunoscuse acum și se făcu încă mai palidă de cum era. În ochii ei întunecați se ivi o zare rece, dușmănoasă. Ea îl măsură scurt, aproape disprețuitor, își plecă cu mândrie capul și voi să meargă mai departe.

„Rămâi, te rog, pe o clipă, prea stimabilă Domnișoară“.

Ea își opri șovăind piciorul, iar el urmă:

„Și dă-mi cel puțin mâna..“

Dânsa o făcu mecanicește aceasta și el văzu prin văl ochii ei înroșiți de plâns, simți prin mănua rece tremurarea degetelor ei și urmă :

„Și nu te uita, Domnișoară de Teuffern, atât de mânioasă la mine! Aceasta mă doare!.. N'o merit.. Nu sunt de loc vinovat! Am făcut ceea ce atârnă de mine... D-ta de asemenea“.

„Da, fără'ndoială! Iartă-mă..“

Dânsa le grăi aceste în silă, cu fața întoarsă.

„Sunt azi cu desăvârșire pierdută... îți mulțumesc încă odată... Adio, domnule!“

El se afla într'o poziție, încât dânsa numai cu anevoie putea să treacă înainte.

„Nu. Încă nu! Țiu să mă justifie în fața domniei-tale. — Eu nu știu, ce va fi povestit domnul Locotenent Luenemann aici în casa aceasta. Pot numai să-ți dau asigurarea, că mi-am dat toată silința. L'am sfătuit ca pe un prieten, iar nu ca pe un viitor subaltern, ceea ce de altminteri nu e în deprinderile mele. Firma „Ivan Feddersen și fiii“ nu aleargă după nimeni. Eu am făcut'o' pentru D-ta! Dar que faire? el n'a' voit odată cu capul. Domnul logodnic al d-tale va fi știind ce face...”

Ea își dete capul înapoi.

„Nu-l mai numiți, vă rog, logodnicul meu!”

Văzându-l pe el surprins, ea adăogă:

„Adineoară am desfăcut logodna. Intre dânsul și mine s'au sfârșit toate...”

„Dar, prea stimabilă Domnișoară...”

„S'au sfârșit pentru totdeauna...! D-ta nu poți să-ți închipuești, ce greu îmi este să stau aici și să mai vorbesc odată cu d-ta, după ce am făcut o greșală atât de grea... Să știi însă d-ta, că eu nu mă împac cu ori și ce! Această zadarnică plimbare până la Sala Tatter n'am să i-o iert nici odată. N'a voit să primească mâna, pe care i-ai întins'o d-ta: n'are atunci nevoe nici de a mea! Adineoară ne-am despărțit pentru vecii-vecilor...”

Ea îi dete din cap drept semn de rămas bun.

„Și să nu te superi că te-am incomodat cu micile noastre griji. D-tale îți vor fi părând comice. În împregiurările noastre ele au, ori au avut, însemnătatea vieții ei înseși”.

Ea voi să meargă mai departe. Carol Feddersen era atât de atins, încât abia mai putea să găsească vorbe.

„Da... Dar ce are să se întâmple acum?”

Margareta de Teuffern dete din umeri.

„Cum adecă — ce are să se întâmple?”

Apoi adăogă :

„Săptămâna viitoare am să călătoresc la Kuestrin, unde am o mătușă. Viu tocmai de la oficiul telegrafic. I-am dat o depeșă, prin care o vestesc despre venirea mea!“

„Și ce faci la Kuestrin?“

„Nimic“.

„Atunci de ce te duci acolo?“

„Unde-va trebuie neapărat să mă duc... E indiferent unde... aici mi s'au surpat toate în cap, — dar toate. Dumnezeu să-mi ierte păcatul...“

Ea se afla acum la mijlocul scării, trei trepte mai sus de el. Lui nu-i era cu putință să meargă mai departe după dânsa, care se uita cu fața ei palidă în jos la el și dete încă odată ușor din cap.

„Călătorie bună, deci, domnule Feddersen. Și să nu-ți faci gând rău despre mine!“

Ea urcă scările fără ca să mai aștepte răspunsul lui, ușoară, elastică, rezemându-se cu dreapta de rampă și ținând cu stânga rochia ei întunecată. Apoi dispăru. Carol Feddersen se uita într'una după dânsa și numai încetul cu încetul își veni ca dintr'un vis în fire, ieși în stradă, făcu semn unei trăsuri de piață și se duse la hotel. Bogata lui cameră îi părea deșartă și pustie, stradele i se prezentau ca printr'un fel de negură, el însuși era răzbit de frig.

În sufletul lui se sbătea nerăbdarea de a pleca în luptă cu nehotărîrea de a mai rămânea și se ridica deasupra când pornirea răutăcioasă de ași râde și de sine, și de'ntreaga încurcătură, când desnădăjduită durere de a fi, încât îi venia să șadă la biroul, în fața căruia se afla, și să plângă cu lacrimi fierbinți. Ii erau urgisite actele ce se aflau pe el, depeșele acelea, — etichetele firmei, — șirurile de numere, — același manegiu. Era, par'că, o mașină de calculat și nu avea parte de nici una dintre mulțumirile vieții. El examină cu'ndârjire o scrisoare groasă ce tocmai sosise dela Paris. Ii scria iar fratele său Șașa.

El scria în fiecare zi dată de Dumnezeu. Firma-l chema. Veșnic firma: vechiul cântec... Afaceri... afaceri aici... afaceri colo... pretutindeni afaceri...

Carol Feddersen se sculă mânios și bătu cu piciorul în pământ. Păcatele mele! — dacă e să privești lucrurile în lumina cea adevărată, toate erau numai prostii, — deprinderi, — lipsă de gândire, — această veșnică considerațiune pentru firmă și pentru frați. El era major și putea să facă ori să nu facă, după cum îl tăia capul. N'avea nimeni să-i prescrie nimic. Nimeni. Dar nimeni.

El își zise apoi: „Numai sânge rece! Nici că îți face nimeni silă! E destul ca tu însu-ți să-ți pui frâu!“ Și'n aceeași clipă se ivi iar imaginea Margaretei de Teuffern în fața lui, însoțită de un fel de spaimă, care-l făcea să i se oprească răsuflarea: „Acum ea e liberă... Ai aflat-o aceasta chiar din gura ei... Ai putea să-ți încerci norocul...“

Ii trecu, par'că, o săgeată prin inimă: „Ce-ar fi adecă, dacă i-ai scrie?“ Ce adecă? Scurt și cuprinzător, dacă vrea ori nu să ți se facă soție... El tremura. Toate i se prezentară de odată de tot apropiate! Auzi — prostie... să-i scrie... în starea sufletească, în care se afla dânsa... simțindu-se umilită de dânsul, un străin cum era... După toată probabilitatea nici un răspuns n'avea să-i dea...

Apoi — în genere — ca jumătate parisian ce era, el avea felul lui de a judeca: în asemenea afaceri, după obiceiurile franțuzești, ai să te adresezi, înainte de toate, la părinți și să nu pui fata'n joc, iar tatăl și mama nu îi erau cunoștințe... Nu!... El chemă servitorul și porunçi să continue împachetarea pentru călătorie. Era acum liniștit. O constata aceasta cu un fel de jale. El era mai cu minte de cum se socotise însuși pe sine. Mâne avea să fie la Paris. El strănse cu o mișcare pripită cele din urmă dintre actele ră-

mase pe biroul său spre a le pune în servieta sa de afaceri.

Iar interveni întâmplarea. Se afla acolo și o foaie albă.

„Alfons!”

„Domnul poruncește..”

„Imi este rezervat compartimentul pentru expresul de nord?”

„Încă nu, Domnule”.

„De ce nu?”

„Funcționarul dela biroul de jos spune că D-voastră tot revocați în cea din urmă clipă. El mai așteaptă...”

Carol Federsen fu cuprins de mânie.

„Domnul de jos n'are să-și dea de loc părerea! Du-te D-ta numai decât și ocupă locurile. Acum am neapărat să plec!”

Grăindu-le acestea, el își aprinse o țigaretă, uitându-se în fața netedă rasă a lacheului ce stătea înaintea lui. I se ivi în minte gândul: Va fi dat oare omul acesta cu socoteală, ce am de gând să fac? În fața lui plină de o liniște stoică nu se dădea nimic de gol. Se auzia abia când el închidea, ca acum, ușa în dosul său. Carol Federsen aruncă o căutătură împregiur. Era singur. Foaia albă se afla colo..

El se așază fără de'ntârziere la birou, aruncă țigareta și începu să scrie cu trupul plecat înainte, impetuos, în cursiva sa slovă neguțătorească, par'că vorba ar fi fost să resolve o afacere până acum neglijată.

Excelență!

Nu am parte de mulțumirea de a vă fi personal cunoscut. Indrăznesc cu toate aceste să mă adresez la D-voastră. Am o dorință, despre a căreia lipsă de modestie nimeni nu-și dă deopotrică cu mine seamă. V'ași ruga să-mi dați voie a frecventa casa D-voastră în timpul, pe care-l mai petrec la Berlin.

Această rugămintă are — o admit — în ea

ceva straniu, când ea pornește dela un necunoscut, un străin, care a venit cu familia D-voastre în atingere fugitivă, numai prin aceea că și-a dat toată silința — fără de vina lui zadarnică — de a împlini o dorință exprimată de Domnișoara, fiică a D-voastre.

Sunt nemângâiat, că tocmai pe urma acestui incident legat de persoana mea, Domnișoara fiică a D-voastre s'a simțit îndemnată a se declara iar cu desăvârșire liberă, lucru pe care l'am aflat cu puțin înainte de aceasta chiar dela dânsa, cu ocaziunea unei neașteptate întâlniri la scara casei D-voastre. Dacă lucrurile n'ar fi luat această întorsătură, n'ași fi avut nici curagiul, nici dreptul de a vă adresa rugămintea, ca D-voastră și stimabila D-voastre soție să-mi deschideți casa spre a mă putea cunoaște. Și prin această indicațiune e dat pe față, așa cred, cu destulă claritate și scopul scrisorii mele..."

În dosul lui tuși cine-va'n câte-va rânduri.

Adolf se întorsese

„Iată biletele, Domnule! — Le-am și plătit!“

„Foarte bine! Adă-le'ncoa!“ grăi Carol Feddersen, le rupse oarecum ca cestiune de afacere, le aruncă'n coșul de hârtii, îi făcu servitorului, care nu schimbă nici o mină, semn să plece, iar apoi urmă din nou să scrie'n grabă mare:

„Drept recomandățiune personală vă fac împărtășirea, că sunt conproprietar al unei firme mondiale domiciliată'n mai multe State din Europa, al Casei „Iwan Feddersen și fii“. Eu în deosebi locuiesc de obicei la Paris. Sunt om bogat. Nu cred că viitoarea mea soție va fi nevoită vre-odată să renunțe la împlinirea vreuneia dintre dorințele ei..."

Răposatul meu tată a fost în Rusia comerciant de treapta'ntîiu, consilier comercial și cetățean de onoare ereditar. Fac deci parte dintr'o familie de mare vază. Cât apoi pentru personalitatea mea, ceea ce e de cea mai mare impor-

tantă, scrisoarea mea are tocmai scopul de a obține puțința punerii ei la încercare. Dorind să fiu cu desăvârșire corect, m'am adresat numai la Excelența Voastră, iar nu și la Domnișoara fiica D-voastre, de a căreia mână stare sufletească nu poate nimeni să ție seamă cu atât respect ca mine. Bunul simț a mai cerut apoi să mai aștept un timp oarecare, mai nainte de a-i fi adresat rugămintea mea. Multele daraveri ale Casei mele, căreia îi sunt mai mult rob decât stăpân, mă poartă însă dintr'un oraș într'altul și-mi răpesc puțința de a aștepta zile mai liniștite.

Vă stau Excelenței Voastre, pentru ori și ce alte informațiuni, la dispozițiune. Vă rog, să mi se dea voie a exprima Doamnei, soției D-voastre, respectul meu și a primi expresiunea celei mai depline considerațiuni din partea mea.

Cel mai supus servitor al Excelenței Voastre,

Carol Feddersen“.

Tânărul milionar închise scrisoarea'n plic, o adresă și o duse el însu-și jos. În fața hotelului o dote cu mâna sa unui comisionar biciclist s'o ducă fără de'ntârziere la destinațiune. El ieși cu capul gol sub marchisa porții și peste piața de Paris cea luminată de felinare se uită după șapca roșie a curierului și urmări zarea albă a scrisorii duse spre întunecimea grădinii Thiergarten. O piatră îi căzu de pe inimă. Era dumirit acum el însu-și asupra sa. Nu putea să-și dea seamă, de ce adecă n'a scris acele rânduri numai decât după amiazăzi... Toate trebuiau să vie — la urma urmelor — așa...

5.

Generalul locotenent de Teuffern, un mic și bătrân domn cu mustața căruntă, ședea ziua următoare pe la amiazăzi în locuința sa, ținând într'o mână țigara, iar în cealaltă scrisoarea lui Carol Feddersen. El o cântări pe aceasta cu-

prins de îndoeli și de neîncredere, par'că ar fi fost o bombă, pe care un trecător a găsit'o în timpul plimbării sale. Iși clătină capul încă ametit, își potrive ochelarii de aur pe nasul achilin, examinează încă odată subscrierea și murmură:

„Feddersen... hm... Feddersen...”

Apoi se întoarce spre soția sa, care ședea lângă el. „Înainte de toate — Gretei n'avem, mamă, să-i spunem nimic... Unde se află dânsa?”

„Ea e tot în pat! nici că vrea să-mi deschidă când bat la ușă”.

„Așa se petrec lucrurile astăzi!” Generalul se făcu de odată aspru în strămtorarea lui.

„Dacă mă gândesc, Hildegard, la timpul când eram noi logodiți: nici cinci minute nu ședeam pe sofa din iatac și iată că te pomeneai cu pit-palaca bătrână, mătușa Minna, care își vîra nasul strâmb prin crăpătura ușii... Eram cu ochii în patru... și nici nu venia atunci ori și care Stan ori Bran... așa ni-tam ni-sam... Feddersen... hm... Feddersen; dacă nu cumva acesta e vre-un chelner fără de ocupațiune, ce zici tu Hildegard?”

„Te rog!”

„Auzi D-ta! Te pomenești cu un străin ca picat din cer, aici la Berlin, care poimâne vrea să plece mai departe și să iee în bagagiul său între altele și pe fiica mea... de! eu nu mă mir, că oamenii ajung la asemenea gânduri, dacă fiica mea aleargă după dâșii cu afacerile ei până în manegiu...”

„Dar domnul Feddersen nu e cătuși de puțin vinovat de aceasta!”

„Apoi da!” tocmai aceasta e, grăi Excelența sa domnul de Teuffern jenat, și băgă scrisoarea în buzunar. „Cine știe în ce fel de treburi va fi umblând omul acesta... Citești mereu prin ziare informațiuni despre șarlatanii cu oferte de căsătorie...”

„Prea ești grotesc, Hans!”

„Sunt tată, stimabila mea... nu las să mi se ia vederile cu mofturi...”

„Dar trebuie în tot cazul să răspunzi!”

„Dar ce adecă ași putea să răspund?”

Domnul și Doamna de Teuffern rămaseră zăpăciți. Generalul tuși.

„Cel mai simplu lucru ar fi să-i scriu: Bunul meu Domn! Eu nu te cunosc! Ești un străin! Caută-ți soție în cercurile D-tale!... Avem însă o răspundere și față cu Grete. Tot ar putea ieși ceva adevărat din istoria aceasta!”

Afară zângăni o sabie: fiul casei intră — cu monoculul în fața frumoasă, tânără, asemănătoare cu a surorii, strălucind în gulerul de argint al gardei. El locuia în cazarmă, și numai Duminecile, după serviciul religios, lua drumul la mămă-sa și la calele ei cu carne. El își salută părinții, iar tatăl întrebă:

„Ia spune, băete, îl cunoști pe Feddersen? Cefel de impresiune face omul acela?”

„Doamne — gentilă... ceva cam plicticos — o bombă de briliant în acul de cravată. Dacă o fi ori nu veritabil, aceasta nu pot s'o știu!”

„Vezi tu: Adalbert nu știe dacă e ori nu veritabil briliantul!” — îi zise generalul soției sale oarecum triumfând.

„Nici eu nu știu, dacă omul întreg e ori nu veritabil. Am însă și eu gândurile mele. S'o lăsăm mai bucuros încurcăt!” — Excelența sa domnul de Teuffern a uitat în zelul său că fiul său ascultă. „Știi tu, Hildegard: eu îi scriu numai decât lui Feddersen, că regretăm.

„Dar ce vă interesează așa de grozav de acest domn Feddersen?”

„Cestiunea e cine este el, fiul meu... Nu, Nu, Hildegard: eu nu vreau să am la masa mea pe cineva și să vie numai decât poliția, să bată la ușă și să-l iee! Dacă mă pomenesc cu unul, care-mi dă astfel buzna în casă, eu îi închid ușa în nas”.

„Dar dac'ar fi ca el să fie în adevăr milionar?“

„Aceasta nu pot s'o constat!“

„Dar ce ne privește pe noi aceasta, papa?“

„De! am eu cuvintele mele!“

„Atunci adresează-te la biroul de informațiuni“.

„Cum? Se poate așa ceva?“

„Eu cred că da!“

„Bun! aceasta e o idee! Am să fac încercarea!“

Ziua următoare, înainte de amiază, generalul de Teuffern urcă scările unui birou de informațiuni. La ghișeu îl primi un domn.

„Doriți să încheiați vre-o afacere cu firma? altfel nu dăm informațiuni“.

„Da!“ grăi bătrânul strîmtorat și își dete biletul de vizită. Citind titlul de general, funcționarul deveni politicos.

„Vă rog, Excelență, de cine e vorba?“

„De un oare-care Feddersen!“

„De Ivan Feddersen și fiii?“

„Da, întocmai! Ce se vorbește despre oamenii aceia?“

„Sunt trei frați. Casa principală e, precum știți, la Petersburg și la Moscova. Un birou de direcțiune se află la Paris. Din inscripțiune aflu, că se găsește în fuziune mai strînsă cu Viliam Oldekop and Son din Liverpool, un unchiu al lor, cu grupa de interese Mihailow din bazinul Donețului și din Transcaspia, cu Société anonyme métallurgique du Maroc... Nu pot momentan să spun, întru cât noua bancă comercială rusească de la Iecaterinoslaw atîrnă direct dela frații Feddersen...“

„Care va să zică bani sunt?“

„La ce sumă se urcă afacerea, pe care Excelența Voastră voiți s'o încheiați cu Feddersen?“

Generalul de Teuffern rămase zăpăcit.

Pentru întrebarea aceasta nu era pregătit.

El răspunse pe nimerite:

„O sută de mii de mărci!“

Funcționarul zîmbi.

„Pentru suma aceasta puteți, Excelență, să fiți foarte liniștit! Până la 30 de milioane firma Ivan Feddersen și fiii e cu ochii închiși bună“.

„Cu-um!? treizeci de milioane?“

„Cel puțin Excelență“.

„Adecă... de! — milioane de fise? — Orice?“

„Firește — mărci, Excelență!“

„Și sunt trei inși... care va să zică acest Domn Feddersen e de zece ori milionar!“

„Eu cred. Poți în toată liniștea să'ndoiești suma, Excelență! Domnii aceia au și foarte însemnate averi particulare“.

Bătrânul tăcu, plăti și plecă. Pe drum își dădea apoi încă odată seamă despre starea lucrului, mai discută'n urmă și cu soția sa și seara era ajuns la o hotărîre și, ridicându-se de pe canapea, grăi:

„După ce dânsul ni-a făcut onoarea aceasta, nu pot să refuz cererea lui. Să vie deci în numele Domnului, odată. Un lucru trebuie însă să-ți spun: Silința de a o îndupleca pe Grete n'am să mi-o dau! Chiar și dacă el ar avea de zece ori atâți bani, ea însuși are să iee în toată libertatea hotărîrea!“

El se așeză la birou. Mîna îi tremura atît de tare, încât a fost nevoit să arunce două hîrtii de poștă mai nainte de a se fi putut reculege. El a început apoi — din nou:

*Prea stimabile Domnule,
prețioasele rînduri ale scrisorii de ieri au fost, cum altfel nici că s'ar fi putut, pentru soția mea și pentru mine o surprindere extraordinară, nu însă și pentru fiica mea, căreia am crezut de cuviință a nu-i spune deocamdată nimic despre cele cuprinse'n scrisoare.*

Îți mulțumesc pentru că te-ai adresat mai nainte la mine, iar nu la fiica mea. Prin intervenirea D-tale prietenească pentru interesele fa-

miliei mele ți-ai câștigat dreptul de a intra în casa noastră, drept, pe care ți-l recunosc bucuros și eu. Soția mea și eu te rugăm ca...

El se'ntrerupse, se sculă și trecu în odaia de alături. Doamna General de Teuffern ședea acolo alătura cu fiul său și cu batista la ochi. Văzând-o aceasta, generalul se'ndârji.

„De ce te bocești iar, mamică ?

„Hans... treizeci de milioane!“

„Mai întâi și mai întâi nu le ai în fața ta!... Apoi aceasta nu e treaba noastră, ci a Gretei... și în genere...“

Bătrânul se plimbă cu mâinile la spate în sus și în jos prin fața soției sale, iar în ochii lui prietenoși se ogindia un fel de'ncăpățănare liniștită.

„In genere, să știți voi, copii, mie banii nu-mi impun cătuși de puțin!“ grăi dânsul înviorat, aproape plin de bucurie de a fi făcut descoperirea aceasta. „E foarte frumos, dacă-i ai, dar...“

„Hans, nu vorbi așa! E par'c'ai fi făcut câștigul cel mare“.

El se opri.

„Ai toată dreptatea! Câștigul cel mare poate să-l aibă ori-și-care călfă de croitor, Hildegard! Dacă însă milionarii din lumea aceasta ar veni toți la Berlin, ei nu ar putea să-și cumpere pentru banii lor haina Regelui, pe care o poartă Adalbert, nici crucea de fer, pe care o port eu în butonieră! — Nu... nu... nu! Să nu fim atât de sfiicioși! — Iar acum spune-mi, mămucă: Pe când să-l poftim la noi ?“

„Mai nainte de poimâne nu pot să fiu gata cu pregătirile“.

„Nici un fel de pregătiri!“ grăi generalul în ton poruncitor. „De aceasta te rog să ții seamă! Masă de tot simplă! O pulpă de vițel!“

El își ridică glasul pentru-ca să nu mai întâmpine nici o rezistență. „O pulpă de vițel cu

salată de cartofi! — Punct! — trage cu sugati-
va pe deasupra“.

De oarece însă soția sa voia să mai întîm-
pine ceva, el dete cu palma'n masă. „Eu nu-mi
ofer fata ca berea înăcrită! Sunt cine sunt! Dacă
D-lui Feddersen nu i se potrivește, n'are decît
să plece mai departe... Deci — Miercuri, Hilde-
gard!?. — Frumos“.

Intors apoi în iatacul său, el închee scrisoa-
rea :

*„Soția mea și eu vă rugăm ca poimâne la
orele 8 seara să luați în cercul familiei noastre
pânea cu unt și un pahar de bere. Vă rog — redin-
gota. Cu cea mai distinsă stimă, al D-voastre
prea supus.*

de Teuffern.

Carol Feddersen nu știa ce va să zică ex-
presiunea, de modă veche „redingotă“, de care se
folosise generalul în invitațiune. A fost nevoit
să ia mai nainte informațiune, și Miercuri seara,
când a intrat în salon, a constatat spre ușurarea
sa că Excelența sa domnul de Teuffern nu pu-
sesse fracul, ci era îmbrăcat tot ca dânsul în re-
dingotă.

Un domn bătrân, modest, care îi întinse mâna
prietenește, dar fără multă ceremonie. Cu aceeași
rezervă îl întîmpinără doamna de Teuffern și
fiul ei, locotenentul.

Ainrea unui asemenea oaspe i-ar fi sărit în
asemenea împregiurări de gât. Aici toate erau cu
măsură. Tânărul milionar își aducea aminte de
cele ce frate-său îi spusese mai deunăzi, cuprins
de uimire parisiană: „Aici sunt întregi straturi so-
ciale, pe care nu le poți câștiga cu bani, deși ele
însă-le n'au bani...“ Aceasta impunea acum, dar
îl lipsia întru câtva de siguranță.

Pretutindeni, unde era cunoscut, era primit
drept ceea ce în adevăr era și putea să se și pre-
zente așa. Aici el era scurt și cuprinzător un

oaspe ca alții, ca majorul chel cu soția sa, ca tânărul și lungul assesor guvernial din colț.

El a sărutat mâna doamnei general și a fost prezentat domnișoarelor din familie, Gertrud, sora mijlocie, și Sofia, cea mai tânără. Amândouă erau oacheșe ca Margareta, dar nici pe departe atât de frumoase ca dânsa. Ea însă și nu se prezentase încă. Aceasta îl neliniștia, el era distrat și scurt la vorbă în vreme ce se așezară. Nu era de felul lui înviorător în conversațiune, mai ales aici pe pământ străin, sub obiceiuri străine de loc nu era. Păstra deci o rezervă prudentă, asculta zîmbind politicoș ceeace spuneau alții. El surprinse pe cea mai tânără dintre surori trăgând cu ochiul la sora ei mai mare: în gândul ei de fetișcană părea de tot plin de haz tăcutul civilist străin cu cravata lui înaltă și cu gulerul înțepat. Observă de asemeni, cum prietencșii ochi ai generalului îl examinau oarecum pe furiș, — nu fără de bunăvoință.

Bălanul înalt și voinic avea în felul lui chibzuit ceva ce înspira încredere. Nu era mutră neastâmpărată și exotică — cum domnul de Teuffern se temuse în fundul inimii lui, — bună creștere în familie, — maniere pline de respect, — ceva cam plictisitor, — de! Aceasta strică mai puțin decât ori și ce.. Grete are temperament pentru doi.

• Ea se ivi în sfârșit. În cea din urmă clipă. Ii era lucru nesuferit să vadă încă odată pe Carol Feddersen. A fost nevoie de toate rugămintele părinților ei spre a o îndupleca să se prezente. Acum venia pășind nepăsătoare. Era par'că lucru de sine înțeles, că pe dânsa o așteaptă cu toții. Carol Feddersen sări în picioare. Odaia se luminează deodată ca în revărsarea deplină a razelor de soare. Fețele străine de prin pregiurul lui se luminează și ele, lumea se umplu de căldură și de viață: ea era aici! Era îmbrăcată în o simplă haină de crep roșu de tot viiu, cu o încingă-

toare neagră. La gât se afla o deschizătură în patru colțuri, care întocmai ca'n partea de jos a brațelor, lăsa să se desvelească frumusețea ei de fată tânără. Ea părea azi mai frumoasă decât ori și când, — tocmai pentru că era atât de palidă și de posomorită, atât de deosebită de celelalte mutre de toate zilele, care-l încongiurau, El iar își zise: Cum este ea chiar acum, în sărăcăcioasa ei găteală! Ce figură strălucitoare și regal impunătoare... dincolo de Rin... în Paris...

El se plecă asupra mâinii ei drepte. Ea îl lăsă s'o facă aceasta și zise drept urare de bunvenit, într'un ton cam lipsit de amabilitate :

„Dar d-ta ce mai faci la Berlin, domnule Feddersen? Credeam că te afli încă de mult departe de aici...”

„Am fost pe neașteptate reținut de afaceri, stimabilă domnișoară, și am avut astfel mulțumirea de a primi invitațiunea pentru ziua de astăzi“.

Ea făcu o mină par'că ar fi voit să zică: „De! dacă și aceasta e o plăcere... aici la noi...” Dar ea nu răspunse nimic, ci se așeză, își împreună mâinile în poală și rămase cu ochii în vânt.

Acum iar se făcu liniște și se ivi pe buzele ei acea trăsătură ironică, pe care el o știa de atunci, după amiazăzi, când o văzuse întâia oară. Ea rîdea în fundul inimii ei de cei ce o încongiurau, iar aceștia o știau aceasta și nu luau notiță de supărarea ei. Astfel conversațiunea se desfășura pe drumurile ei obicinuite, căci Carol Feddersen lua parte la ea numai cu puține vorbe neînsemnate. Armata... rude... cunoștințe... generalul se simția nevoit a-și întreține oaspele. El îi arătă niște sulite și niște scuturi expuse în perete. „Acestea le-a trimis al doilea dintre băeții mei din Africa de Sud!” zise el cu o mândrie pârîntească.

„Aa! tânărul este ofițer în Colonii?”

„A fost; el s'a întors, mulțumită lui Dumne-

zeu, încă de un an, întreg și sănătos înapoi. Acum se află la dragoni! Iată... cartea poștală, pe care am primit-o ieri din Havana dela Veniamin al nostru. El plutește acum ca subofițer de marină prin apele Indiei apusene. Incântat de viața de pe bord. De! Ii dau dreptate... eu guzganul de pe uscat..."

„Fără doar și poate... frumoasă chemare!“ a-
dăugă Carol de Feddersen. Când nu erau la mijloc daraveri, el era de obicei de părerea celorlalți. El își zise: trei fii și trei fete! nu e minune, dacă în familie Sărăcilă e șef de bucătărie! Toate erau însă foarte potrivite cu buna cuviință: Odăile de primire... mobila... toaletele damelor... era în toate o anumită distincțiune, prin care se accentua în mod intenționat, că nu se pune prea mare preț pe aceste spoeli, — că nu e nevoie de ele, că cei ce stau aici sunt mai mult de cât ceea ce par. El n'o înțelegea aceasta. Acest prusianism era departe de dânsul și i se părea închis oare cum între ziduri de bronz. Ori luai, ori nu luai parte la el. Tertium non datur.

Iar dincolo se afla tânăra fată frumoasă, care zîmbia, par'că ea singură ar fi fost sufletește înrudită cu dânsul.

Era adevărat, că nu era bine-voitoare față cu lumea, în mijlocul căreia a fost născută. Par'că toate cele ce se vorbeau prin pregiurul ei le auzia cu un fel de rezervă internă și adăogând la ele gândurile ei de ființă răsvrătită. Feddersen n'o preocupa câtuși de puțin. Nici că se uita la dânsul. El își dădea seamă, că pentru dânsa era ceva înăbușitor nevoia de a se mai afla încă odată în apropierea lui. Se simția umilită. Și-l doria departe de aici. Ședea tăcută, căci buna educațiune o cerea aceasta dela fiica familiei, și el fu cuprins de gândul neliniștitor: Doamne, — ce fac ca să mă apropii de dânsa?

Se duseră la masă. El oferi brațul doamnei de Teuffern. Îndată ce se așezară, începu cu dâns-

ea o conversațiune. Aceasta însă se desfășura numai cu chiu cu vai.

Domnul de Teuffern își ridică bine-voitor paharul și-l închină spre oaspele său. Omul acela era bătos, scoteai cu anevoia vorba din el.

Oamenii sfiicioși și cu maniere bune i-au venit însă lui totdeauna la socoteală.

„Deci, bine venit, domnule Feddersen!“ adăogă el și ciocni paharul. „Fie să-ți placă la Berlin și la noi!“ Apoi urmă prieteneste și cu vioiciune: „Ei, spune-mi, trăești de obicei la Paris?“

„Da, Excelență!“

„Și ai acolo, ca om necăsătorit, o locuință proprie? Ori cum ți-ai pus lucrurile la cale?“

Carol Feddersen se bucura, că poate, în sfârșit, să vorbească și el. El rîse:

„E lucru curios. Am o casă, în care, în adevăr, nu lipsește nimic de cât femeea. Bucătarul, tacâmuri de argint, personal: toate sunt gata la locul lor. Ași putea să dau în fiecare clipă, dacă ași voi, o masă pentru cincizeci de persoane...“

„Ei bine, cum vine aceasta?“

„Una dintre rudele mele a avut micul hotel cu soția sa, o americană, și înainte de aceasta cu doi ani a murit pe neașteptate. Văduva lui s'a întors în patria ei și mi le-a lăsat mie toate așa cum se aflau...“

„Frumos dar!“ grăi soția generalului.

„Aș'! — noiăștia din familia mea nu ne prea dăruim, Excelență, nimic unul altuia!“

„Era o compensațiune față cu anumite pretențiuni din partea mea. Eu îmi ziceam: odată tot am să mă căsătoresc și atunci le am toate la îndemână... Deocamdată mă simt, firește, ca izolat în casa mea...“

El nu se putu stăpâni de a se uita pe o clipă peste masă la Margareta. Ea părea dusă cu gândul. Era cu desăvîrșire departe de gândul de a presupune ceva. Asesorul însă exclamă:

„Toate acele trebue însă să te coste pe d-ta o sumedenie de bani!“

Milionarul își dete dinadins aerul de a nu o fi auzit aceasta. „Mă bucuram, — îi zise doamnei de Teuffern, — și pentru că aveam în sfârșit unde să-mi expun mica colecțiune de pânze“.

„Frumoase tablouri?“

„Nu mă prea pricep la aceasta. Am moștenit-o dela un unchiu al meu. Cunoscătorii socotesc însă, că sunt de mare preț unele dintre ele: Un Meissonier, un Manet, un Bouguereau...“

Aici nu prea erau bine cunoscuți acești măștri. Stăpânul casei își urmă scrutările turnând în paharul oaspelui:

„Ei... și ce fel de încăperi ai acolo?“

Carol Feddersen zîmbi.

„De toate câte unui holteiu îi sunt de prisos: saloane, budoare, salon de biliard, grădină de iarnă, sală de muzică, — un juvaer de grajd, pentru cai... garagi... precum am spus, nu lipsește nimic?“

„Și unde se află palatul acela?“

„Afară, înainte de Bois de Boulogne. De tot aproape de arcul de triumf!“

„Ah! — îl știi!“ grăi bătrânul înveseliu.

„Pe acolo am trecut noi intrând la 1871, în Paris!“

Era singura legătură, pe care dânsul o avea cu capitala Franței. Soția sa îi aruncă o căutătură de muștrare.

De! oaspele era parisian. Feddersen își dete, ca om trecut prin lume, seamă despre această îngrijare.

„In prezența mea puteți, Excelență, să vorbiți în toată liniștea despre „année terrible“, grăi dânsul. „Eu sunt supus rusesc!“

El curmă vorba. Nu voia să mai țină în primul plan persoana sa, care nu prea putea să intereseze pe cei de aici. El deveni liniștit. Dacă

Margareta ar fi deschis o singură dată gura! Ea însă rămânea apatică — împlinindu-și datoria de a petrece cele câteva ceasuri în cercul familiei. După toate acelea, prin care trecuse în timpul celor din urmă zile, nu era lucru de mirare. Aceasta putea să și-o zică și el...

„Și așa, la Paris te duci în fiecare zi la Bursă?“ stăruia domnul de Teuffern mai departe.

„Fără'ndoială!... Adecă: avem, Excelență, impiegații noștri... noi înși-ne stăm cu piața, din biroul nostru, în legătură telefonică!“

Spre a da lămuriri mai amănunțite, el adăogă: „Dacă înalta finanță ea însa-și se ivește pe piață, trebuie să fie mare nevoie la mijloc. Eu am fost, pare-mi-se, ultima dată acolo Luni, după așa numita Dumineca roșie dela Petersburg, când s'a produs panica în ceea ce privește toate valorile rusești. Nu era lucru ușor să menții cursurile. Aruncaii în joc milioanele cum bucatarul aruncă untul în focul bucătăriei. Erau numaidecât consumate!“

El își mușcă buzele. Iar vorbise despre bani. Nu era vinovat de aceasta, ceilalți aduseră vorba acolo. El fu în urmă cuprins de îngrijarea neguțătorului, care exagerează pierderile firmei sale. Adăogă dar: „Cu asemenea catastrofe ai să dai piept. Vin apoi și timpuri mai bune!“

El adresă aceste vorbe Margaretei.

Ea se uită în vânt. Iar jos, la celălalt capăt al mesei, asesorul își dumiria fetele tinere:

„Intregul haz al lucrului e adecă: cad hârțiile, tu cumperi! Se urcă ele, iar le vinzi! Diferența o păstrezi bine!... Al naibii de simplu! Fac adecă, domnule Feddersen, și eu așa puțintică speculă“.

„Așa?“ zise tânărul milionar.

„Da. Poți în adevăr să-mi dai pe sub mână un ghiont! Momentan nu stau adecă bine. Sunt

încurcat în africane. Oamenii dela Londra sunt părăsiți de toți Dumnezeii“...

Spre uimirea lui Feddersen, se amestecă deodată și Margareta în conversațiune.

„E ridicol să reamintești, stând de vorbă cu domnul Feddersen, și cele câte-va mii de mărci ale tale!“ grăi dânsa vărului cu un fel de necaz. „Nu te făli așa. Nici nu poate să fie vre-o comparațiune la mijloc“. Ea par'că vrea să-i asigureze pozițiunea cuvenită oaspei, care la urma urmelor numai printr'înșa ajunsese să intre în casa aceasta. Ea amuți iar numai decât și nu se mai interesă câtuși de puțin de mina, pe care o făcea juristul. Domnul și doamna de Teuffern voră să aducă vorba la altele.

„Care va să zică ai a face la Paris cu multă lume?“ stărui dânsa fără de voe iar în tonul ei oare-cum îngâmfat. De obiceiul acesta nu se putea lepăda.

„Cu mai multă decât voiui fi dorind, Excelență!“

„Mie mi se pare lucrul acesta foarte interesant!“

Tânărul milionar nu știa ce să răspundă la aceasta, dar Excelența sa doamna de Teuffern îl sondă mai departe: „Cunoști adecă pe toți oamenii bogați de acolo?“

Margareta îi veni cu nervositate lui Feddersen într'ajutor.

„După toată probabilitatea, mamă! Nu-l mai supăra pe domnul Feddersen! Il va fi plictisind să fie interogat în felul acesta“.

Tatăl ei turnă iar un pahar. El întrebă glumind: „Il vei fi văzut, fără'ndoială, pe ici pe colo, și pe Rothschild?“

„Sunt chiar și înrudit cu Rothschild — așa mai pe departe“.

Carol Feddersen o zise aceasta zîmbind și într'un ton nepretențios. Nu punea nici un te-meiu pe cele zise de dânsul. Era, în adevăr, la

mijloc, numai o încuscrere, cum se zice, prin o baniță de mazăre, prin mijlocirea unei verișoare dela Odessa măritată în familie. El însuși nu punea la Paris nici un temei pe aceasta. Aici însă efectul constatării era neînchipuit de dânsul. O vedea aceasta din fețele uimite și din tăcerea aproape mirată. Tot ceeace spusese până acum despre sine, tot ceeace se mai știa despre dânsul, erau ceva nebulos. Rothschild însă — le era încă din timpul copilăriei tuturora un gând bine lămurit. Era bogăția fără de măsură și fără de scop. Era zeul Mammon el însuși, iar el, bălanul simplu, care ședea aici între ceilalți, era vărul lui...

Tânărul financiar ar fi voit să șteargă această impresiune neintenționată, dar nu mai știa cum s'o facă. Era prea adâncă și pentru el nu pe deplin favorabilă. O simția aceasta. Intervenise în mijlocul celor adunați împregiurul mesei ceva ce părea a-i despărți. Fața plină de bunăvoința a generalului se făcu gânditoare, aproape îngrijată. El tăcu. Soția sa de asemenea. În tăcerea aceasta oaspele vedea, ce-i drept, nu un fel de neîncredere, nici un fel de dușmănie, era însă par'că se deschisese o prăpastie, care se făcea mai largă și tot mai largă și-l despărția de cei de dincolo. Aceasta îl indispunea. Iși pierduse siguranța și se juca tăcut, aproape strâmtorat, cu lingurița de argint ce se afla înaintea lui.

Frumoasa fată din fața lui rămase câtva timp uitându-se la ceilalți. De o dată apoi își plecă capul peste masă și începu să vorbească cu dânsul. Se petrecuse o prefacere neașteptată în ființa ei.

Aceasta lui i se părea impusă, ca totdeauna, de'ndărătnicia ei față cu ceilalți. Aceștia nu știau cum să se poarte cu asemenea om. Ea voia acum să li-o arate.

Carol Feddersen era uimit, cât de repede știa dânsa să afle materia de conversațiune... Ea atinse numai decât, cu o siguranță naivă, miezul cestiunilor, dând pe față toate darurile unei femei din

lumea mare, tocmai a unei femei, cum îi trebuia lui...

În același timp ea rămase cu desăvârșire nepăsătoare. Era par'că-și împlinește datoria. Trăsăturile feței i se'nviorau însă în timpul vorbirii. În zelul vorbirii ea dete la o parte supărătorul buchet de flori, care se afla la mijloc între dânșii. El resuflă mai ușor: vedea fața ei frumoasă, auzia vocea ei.

Tatăl ridică apoi masa. Carol Feddersen conduse pe doamna de Teuffern. Ochii lui căutau pe Margareta, dar dânsa profitase de ocaziune ca să rămână neobservată în urmă. El vedea pe surorile ei, pe fratele ei, dar pe dânsa nu și tresări iar de nerăbdare, și ceașca de cafea, din care sorbia stând în picioare, tremura în mâna lui.

Dându-și aerul de a examina trofeelee sud-africane expuse în perete, el trecu încet prin încăperi. Deodată o zări, din întâmplare, tocmai în clipa când era să părăsească micul iatac de fumat, al bătrânului, în care așezase la locul lor țigările și scrumiera. Ei se pomeniră față în față. Carol Feddersen era atât de emoționat, încât nu putea să vorbească. Margareta se uită la el cu o amabilitate rece, gata și acum să se retragă.

„Nu fumezi, domnule Feddersen, o țigară?“ — grăi dânsa. „Poftim cutia! bunătatea lor nu pot, firește, s'o garantez! Papa are ceva spartan în trebuințele sale...“

Pe buzele ei se ivia totdeauna o ironie ușoară când vorbia despre ai săi. Carol Feddersen zise în gândul lui: în adevăr, fără drept! Bătrânul e foarte gentil!... El îmi place, deși e, așa zicând, în lumea aceasta primul om, asupra căruia averea mea n'a făcut impresiune!... El urmă apoi adresându-i-se Margaretei:

„Nu mi-e să fumez, prea stimabilă Domnișoară, dar m'ași bucura, dacă mi-ați da voe să stau puțin de vorbă cu d-voastră!“

Ea își îpreună mânilor și stând în fața lui, i se uită cu răceală în ochi.

„Despre ce adecă, d-le Feddersen?“

De oare ce el nu răspunse numai de cât la întrebarea aceasta, ea adăogă, dând cu un fel de dispreț din umeri:

„Pe d-ta, domnule Feddersen, te vor fi plictisind grozav toate cele de aici de la noi!... Mie poți să mi-o mărturisești fără de încongiur!!!... Sunt sătulă și eu de ele“.

El îi oferi un scaun. Dânsa ocupă loc înăbușindu-și suspinul de resignațiune, în vreme ce și el se așeză de tot aproape în fața ei.

„Nu, prea stimabilă Domnișoară! Mă bucur că am venit“.

„Atunci ești în adevăr mai nepretențios de cum ai nevoie să fii!“

„De loc, Domnișoară de Teuffern, căci mă bucur foarte mult, că am putut să vă mai întâlnesc odată!“

Ea nu-și dădea încă cătuși de puțin seamă despre gândurile lui. Prea era preocupată de sine însa-și și, gata de a se scula, mai adăogă: „Ei, asta a fost tocmăi în cea din urmă clipă!... Mâne plece la Kuestrin“.

„Și cât timp aveți să rămâneți acolo?“

„Aceasta n'o știu încă.“

Poate că nici nu mă mai întore de loc“.

Margaretei de Teuffern îi părea rău de vorbele aceste, chiar în timpul când le rostia. Ce-l priviau pe oaspe planurile ei? Stând însă în fața lui și văzând ochii lui albaștri îndreptați eu răceală spre sine, dânsa iar fu prinsă de inexplicabila încredere, pe care el i-o însuflase cu ocaziunea primei lor întâlniri. Era aceasta, așa i se părea ei, o urmare a marilor dimensiuni, în care el își ptrecea viața.

El nu prea era atins de micile nevoi și griji, despre care i se vorbea. Tocmăi de aceea însă i se putea mărturisi.

Inima lui Carol Feddersen începu să bată. Să plece ea de aici? De! Și apoi? El își stăpâni firea și întrebă:

„Și ce zic părinții d-voastre, prea stimabilă domnișoară?”

„Ei nu știu încă nimic!”

Ea văzu uimirea oglindită în ochii lui, și în sufletul ei se stârni îndărătnicia de a-i vorbi fără de încongiur tocmai acestui om cu desăvârșire străin, care mâne pleacă în Maroc și le uită toate încă după ce a trecut de Potsdam.

„Vreau să scap, domnule Feddersen, — grăi dânsa, — să scap de toate! Mă înăbuș aici! Imi sunt toate prea strâmte. D-ta, care trăești liber, ca pasărea în aer, nu poți s'o înțelegi aceasta de loc...”

„Da, dar credeți d-voastră, că la Kuestrin viața se desfășură în valuri atât de vii?”

„La mătușa!... Sfinte Doamne, ... ea se'nchide la 9 ore în cutie! Dar aceasta nu e pentru mine de cât punctul de plecare. Voesc să-mi caut de acolo ceva: O pozițiune ca tovarășă de călătorie ori ca damă de companie într'o casă mare. Lucru de căpetenie e să văd ceva din lume!... Am un dor nebunesc de a mă duce...?”

„Am scris chiar astăzi în deosebite direcțiuni!” — urmă dânsa. „Am să mai scriu. Voi publica și încerte, tot am să găsesc ceva. Sunt grozav de încăpățânată când vreau în toată serioșitatea ceva.”

Carol Feddersen tăcu oare cum zguduit. Aceste erau frumoase planuri! În cele din urmă el grăi:

„Și toate aceste au să fie făcute în dosul părinților d-voastre...”

„Da! nu cum va crezi d-ta că papa mi-ar da voie să fac așa ceva? De unde! El mă ține aici legată scurt! Ași putea să aștept până ce mi se înăcrește viața... Capul ți se zăpăcește și ți se umple de vorbăria familiei, în cât nu mai ești în stare să iei o hotărîre cum se cade!”

„Și hotărîrea vă este în adevăr luată?”

„Cu desăvârșire nestrămutată!”

Margareta de Teuffern o spuse aceasta cu

atâta hotărâre, în cât el nu se mai putea îndoi. Iar se iviseră pe fruntea ei cele trei dungi amenințătoare, pe care el le cunoștea acum.

Ea își strânse neliniștită buzele și tăcu.

El tăcu de asemenea. De dincolo răsuna vocea jovială a generalului. Vorbele lui se perdeau într'un fel de murmur. Carol Feddersen își plecă puțin capul: Se gândia, cu săsuflarea oprită, pe cât se poate de'ngrabă, cu toată chibzuința.

„Peste patru săptămâni vin iar la Berlin!“ grăi dânsul încet. „Atunci n'am să te mai găsesc aici, prea stimabilă domnișoară?”

„Nu, nu mă mai găsești!“

Iar se produse o pauză. În fiecare clipă putea să intre cineva, să rîdă și să ducă iar la ceilalți pe perechea răslătită. Toate erau atunci trecute. Era una din marile clipe ale vieții, în care soarta e pusă pe o singură carte. Tânărul milionar se ridică, închise încet ușa și se întoarse la locul lui. Tânăra domnișoară se uita uimită la el. Prima bănuială se ivi în ochii ei întunecați.

„Dacă e așa, prea stimabilă Domnișoară, sunt nevoit să vă vorbesc cu inima deschisă!“ grăi Carol Feddersen cu hotărîre.

„Mie?“ — grăi dânsa încet și cuprinsă de îndoială. Ea se făcuse de odată palidă.

„Da. Vă rog rămâneți! Rămâneți liniștită la locul d-voastre! Trebuie s'o faceți aceasta!... Imi sunteți datoare s'o faceți! Eu ași fi așteptat, ași fi cruțat simțămintele d-voastre dureroase, deoarece însă d-voastră voiți să plecați cu năvălnicie de aici... departe, în lumea cea mare, unde poate că nu vă mai pot regăsi...“

Acum dete dânsa cu socoteală, ce are să urmeze. O roșeață trecătoare se ivi în obraji ei, se pierdu iar și fu urmată de o încă mai palidă lipsă de sânge. Ea își strânse mâinile în poală, rămase cu ochii țintă la pământ, răsuflă cu anevoie și nu mai făcu nici o mișcare. El urmă stăpânindu-și glasul și confidențial ca să n'o sperie:

„Eu sunt, așa cred, prietenul d-voastre!“

D-voastră m'ați considerat din capul locului așa. Ați cerut dela mine sfat și ajutor. Mi se cuvine deci să vă vorbească ca prieten — nu e așa?"

Ea nu zise da. Nu răspunse nimic, dar o abia simțită mișcare a capului ei plecat îl îmbărbătă.

„Mi-ați vorbit, domnișoară de Teuffern, multe despre d-voastră înși-vă! Din ele m'am îndreptat că nu vă simțiți fericită. Cu toate că sunteți atât de tânără, sunteți în multe privințe desiluzionată de viață, — nu numai în acest singur caz, în care nădejdea d-voastre a fost atât de greu înșelată, și pe care îl purtați cu atâta bărbăție, nu, — în genere — e un conflict greu la mijloc: trăiți în împregiurări, care pentru d-voastră sunt prea strâmte. Sunteți creată pentru împregiurări cu mult mai mari, pentru cele mai mari. O simțiți această și d-voastră și căutați să vă schimbați într'un fel oarecare pozițiunea. Alegeți însă pentru aceasta un drum greșit! Cutreerând de ici până colo prin lume, ca persoană atârânătoare de alții, n'o să ajungeți a vă simți mai bine..."

El nu așteptă ca dânsa să-i dea vre-un răspuns, ci urmă tot stăpânindu-și glasul:

„Eu sunt om chibzuit, om al vieții practice, care nu-și face iluziuni! Vi-au trecut în timpul din urmă prea multe prin cap și prin inimă. Ar fi o prea mare îndrăzneală, dac'ași presupune că în timpul scurt de când ne cunoaștem, ați ajuns să aveți față cu mine alte simțăminte de cât puțintica prietenie și încredere! Aceste sunt însă date... nu e așa, domnișoară de Teuffern?"

Ea fu cuprinsă de o tremurare ușoară. Iși întoarse pe o clipă capul și se uită, cuprinsă de un fel de temere, spre dânsul. Era o mișcare involuntară produsă de îndoiala, dacă el ia ori nu în serios ceea ce spunea.

Dânsul vedea, că lucrurile îi vin ei ca trăsnetul de senin. Ea s'ar fi așteptat la toate, — numai la propunerea lui nu. În trăsăturile ei nu era nici spaimă, nici bucurie, nici mânie, ci numai o uimire nemărginită, din care acum abia

încetul cu încetul își veni în fire. Ea se întoarse iar spre cealaltă parte, făcu cu mâna o mișcare mecanică, prin care își netezi părul de pe frunte, respiră înăbușită și rămase iar cu ochii țintiți la punctul dela vârful ascuțit al ghetelor ei. Lui i se părea că aude bătăile furtunatice ale inimii ei, precum și ale inimii sale și își zise stăruitor: „Sânge rece!... Încetul cu încetul înainte!.. nu te pripri!...“

Din trăsăturile profilului ei, din lungile ei gene, din gura ei cu buzele strânse, el nu putea să se dumirească ce se petrece în sufletul ei și grăi numai :

„Imi închipuisem lucrurile atât de frumoase: dacă drumul îmi va trece iar prin Berlin, voi veni iar aici în casa D-voastre și voi putea să stau cu d-ta și cu ai d-tale dincolo la masă și voi fi în casa d-voastre un prieten și om apropiat de d-ta, care astfel mă vei cunoaște mai de aproape și te vei încredința, că nu sunt om rău, deși am bani. Nu pot, dacă e vorba, să-mi arunc banii în apă. Ce să fac dacă îi am? E, la urma urmelor, și ceva bun în gândul de a-i avea. Ei îmi dau puțința de a împlini toate, dar toate dorințele viitoare mele soții, de a o încongiura de tot luxul posibil, de a o purta în palme...“

El se opri chibzuindu-se, dacă are ori nu să meargă mai departe cu această descriere a viitorului. — Da!

„Micul meu palat dela Paris își așteaptă stăpâna... Sunt un om foarte bogat, fără'ndoială cu mult mai bogat decât își vor fi închipuind cei de aici dela d-voastre. Călătorii, toalete, giuvaricale, servitori, automobile — toate aceste sunt lucruri de puțină importanță pentru mine. Să mă'nțelegi bine, scumpă domnișoară de Teuffern: aceste nu sunt viața ea însăși, dar sunt o bună bucată din ea! Fiecare se folosește de ele potrivit cu firea sa, fără'ndoială și d-ta! Iar eu n'am dorință mai ferbinte de cât să fac din ceeace am parte și

ființei iubite de mine... din prima clipă, în care am văzut'o..."

El își mută scaunul de tot aproape de dânsa.

„Li-am scris părinților domniei-tale! Sunt cu învoirea lor oaspe aici la d-voastră“.

El se corectă cu grăbire, căci văzu mișcarea îndărătnică, pe care dânsa o făcu din cap.

„Firește, numai ca să mă prezent, nimic mai mult! Tatăl D-tale îți lasă, așa mi se pare, toată libertatea de a-ți hotărî însa-ți soarta. Ziua de azi n'are să fie de cât primul pas. Ce fac însă eu, dacă mă întore iar și d-ta ești dusă peste munți și văi?... Rămâi, te rog, aici! Mi-o făgăduiești aceasta?“

Ea tăcea, iar el se'ntrebă desnădăjduit: dac'a-și putea numai să știu ce se petrece în sufletul ei!...

Ea însă rămase sezând, — cel puțin atât, și-l asculta. Dânsul înaintă la un noroc pe drumul apucat și se rugă :

„Dă-ți seamă, domnișoară Margareta, cine sunt eu. Deprinde-te încetul cu încetul cu gândul, cât de strălucită e pozițiunea, pe care ți-o pot crea în viață. Voi ai să devii simpla soție a unui ofițeraș. Eu te fac de mai multe ori milionară. Să nu te supere gândul, că nu fac parte din cercul d-voastre, de care te deosebești și d-ta însați atât de mult. Dă-mi un timp de încercare!... Îți făgăduiesc că n'am să te neliniștesc! Vreau să aștept cu îndelungă răbdare până ce nu va fi sosit timpul, ca să-ți pun întrebarea hotărîtoare“.

Margareta de Teuffern se ridică în picioare și i se uită în față. Era încă palidă, dar foarte hotărîită.

„Dacă acesta nu e cum-va un capriciu al d-tale..." grăi dânsa încet.

„Dumnezeu mi-e mărturie, că nu sunt așa! Te-am văzut și te-am și iubit! Acesta mi-e în toată serioșitatea gândul“.

„Dacă dar acesta vi-e gândul..."

El tresări doritor de a citi vorbele de pe buzele ei.

„Vorbește, te rog, mai departe“.

Ea mai rămase pe o clipă în nehotărîre. Dacă lua hotărîrea, erau toate ca făcute...

„... Atunci poți, Domnule Feddersen, să-mi adresezi numai de cât întrebarea!“

El își opri răsufierea. I se părea că n'aude bine. Se'nvărtiau toate în fața ochilor lui și glasul îi tremura:

„Va să zică aceasta da ori nu?“

Tânăra fată rămase cu ochii pierduți în vânt, și numai în mânilor ei strânse i se dădea pe față emoțiunea. Ea grăi clar și liniștit:

„Dacă d-ta te mulțumești deocamdată cu încrederea mea... aceasta în adevăr o simt, domnule Feddersen...“

El îi apucă amândouă mânilor, și ea i le lăsă în voile lui.

„Adecă d-ta zici da?“

„Da“.

„Chiar acum?“

„Chiar acum!“

Peste fața de altminteri flegmatică și sănătoasă a lui Carol Feddersen trecu ca o revărsare a razelor de soare un fel de spaimă plină de bucurie. El sări în picioare cuprins de fericire și de surprindere. Ea de asemenea se ridică. El strânse dreapta frumoasei fete palide și o duse furtunatic la buzele lui, iar dânsa îl lăsă. În sufletul lui săltau toate de bucurie: ea este a mea! Noi vom fi soț și soție!... Era zăpăcit și nu știa, dacă este ori nu iertat să o sărute. Dânsa închisese ochii așteptând să vadă ce va face el. El vedea buzele ei roșii, și prin mințe îi trecu gândul: Cu toată iubirea, dânsa nu e pentru tine decât o străină, și cu atât mai vârtos îi ești străin tu. Ar fi fost prea în pripă: El se plecă și o sărută cu evlavie pe frunte și îi era par'că dânsa îi este recunoscătoare pentru aceasta gingășie. Ea ridică frumo-

șii ei ochi negri spre dânsul, și el simți că și dânsa îi strânge mâna...

8.

În spre seară s'a oprit în fața hotelului Adlon o trăsură de piață, în care se afla bagagiul. Un domn mai plăpând, bălan, cu barbă'n cioc, a sărit din ea și s'a dus cu pas grăbit la biroul hotelului. Erau gata odăile comandate de dânsul pe cale telegrafică? Pentru domnul Alexandru Feddersen din Paris? Da! Scrisori au sosit? Dar depeșe? Dați-mi-le. Dar fratele său, domnul Carol Feddersen, se află iar aici? Da! Domnia sa a sosit aici alaltăieri! Iată numărul odăii!

Parisianul dete agitat din cap. Urcându-se în ascensor, potrivindu-și ochelarii de aur pe nas și desfăcând depeșele ce-i fuseseră adresate, el semăna mai mult cu un avocat foarte ocupat de cât a un cumpănit om de finanțe. În drum el citi depeșa primită dela cel-lalt frate din Moscova.

„Suntem de asemenea consternați din cauza logodnei lui Carol. Scapă cecece mai e de salvat. Ceresimt în cel mai rău caz să se închee transacțiunea cu Birsula. Niculae“.

Sasa Feddersen nu-și mai luă timp să se ducă în odăile rezervate pentru dânsul și să se intereseze de bagagiul său, ci alergă direct la etagiul întâiu, așa plin de praf și'mbrăcat în hainele de călătorie, la odaia fratelui său, și începu să bată cu mânerul bastonului său în ușă.

„Intră!“

Carol Feddersen stătea în mijlocul odăii mari și luminate din plin. Era îmbrăcat în frac și cu cravată albă, având în butonieră o tuberoză albă, iar în mână ținea un uriaș buchet de crini albi înfășurați în hârtie de mătase, pe care-l examina zîmbind.

Infățișarea îi era cu desăvîrșire sărbătorească: era mire din creștet până'n călcâie. El începu să rîdă:

„Ia uite-te!... Sasa... tu fără de veste la Berlin!... lucru gentil din partea ta!“

„Nu e de loc gentil!“ — grăi cel-lalt lăsându-se obosit pe cel mai apropiat scaun și aprinzându-și cu mâni tremurătoare o țigaretă.

„Non, mon cher, c'est trop!“

Mă vezi stând mut în fața ta!“

Carol Feddersen își netezi în fața oglinzii jiletca albă și aruncă o căutătură spre dunga călcată a pantalonilor săi. Aceste îl preocupau mai mult de cât desnădăjduirea fratelui său, care urmă cu oțărire:

„Ceeace e prea mult e prea mult!“

Te întorci, în sfârșit, înainte de aceasta cu patru săptămâni, pe la sfârșitul lunii Ianuarie, în urma stăruințelor mele la Paris și ești tot cel vechiu... dacă ți se fac întrebări asupra aventurilor tale de la Berlin, dai din umeri: sunt trecute toate!... Eu, măgarul de mine, o cred aceasta! Toți o cred, până chiar și soția mea, — Madge, care în asemenea lucruri are un ochiu foarte ager!... Ne liniștim! Te vedem în tot timpul lucrând în comptoir, cel mult dacă plecai pentru câte-va zile la Bruxelles“.

„Iar eu eram dus incognito la Berlin!“ — grăi Carol Feddersen răsfățat ca un școlar surprins asupra unei ștrengării.

„Dădeam cu socoteală! Alaltăeri ai dispărut de odată, nu bănuia nimeni unde. Eri a sosit de aici anunțul tău de logodnă — adresat deodată tuturor! Care va să zică lucrul e vestit cu toba cea mare!“

Toată ziua n'a mai încetat telefonul în casa mea!“

„Făceai mai bine dacă rămâneai la tine acasă! Ou peut on être mieux qu'au sein de sa famille! Serios... mon cher... Eu încă în Ianuarie, când am fost prima dată la Berlin, m'am logodit. Dacă însă un rus, care trăiește în Franța, ia în căsătorie o germană, ofițerul de stare civilă de la Berlin nu se simte fericit de cât după ce a pus

mâna pe câte-va duzine de acte și de timbre consulare. De ce adecă să stârnesc strigătele de uimire din toate părțile mai nainte de a le fi procurat aceste? Am așteptat mai bucuros ca să se facă vestirea și v'am pus în fața unei fapte împlinite. Peste patru săptămâni are să fie nunta!"

„Care va să zică tu tot timpul te-ai prefăcut?”

Carol Feddersen dete din umeri și își stropi batista cu apă de Colonia.

„De ce adecă sunt om de afaceri? Viitorul meu socru a anunțat și el abia alaltăeri logodna fiicei sale — după cum mi s'a părut unei jumătăți din armata prusiană. Au fost duse la poștă două mari coșuri de rufe pline de plicuri.”

Sașa Feddersen își freca mâinile cu resignațiune. Era zguduit.

„Care va să zică lucrul e anunțat și aici în mod oficial?”

„Intocmai! Cununia are să fie făcută în dom. Ospățul va fi aici. O sută de tacâmuri. Toate în stil mare. Voesc să dau din capul locului soției mele pozițiunea ce i se cuvine. Invitațiunile vor fi făcute mâne. Pentru voi de asemenea!”

„Dar...”

„Și tu vei avea bunătatea de a te prezenta și tu! Madge bon gré malgré va veni de asemenea. Nicolai cu soția sa tot așa!”

„Permite-mi, te rog...”

„Nu permit nimic! Nu am nevoie să motivez alegerea ce am făcut.”

„Te-rog! Nu am nimic contra tinerei dame. Încă în Ianuarie am luat pe sub mână informațiuni. Admit bucuros, că familia e de primul rang.

Dar tocmai aici în țara aceasta, în cercurile ei. Nu e țara noastră. Nu sunt cercurile noastre!”

„In ele introduc însă pe soția mea! Ai să fii uimit, cât talent are dânsa pentru o mondenă parisiană!”

„Se poate! Aceasta nu mă privește. Interesele noastre comune sunt pe cu totul alt teren!”

„Aha! venim acum la cestiune!“ — grăi Carol Feddersen în tonul omului de afaceri.

„Subscrierea socrului meu, iubite Charley, prețuește la New-York milioane!“

„Aceasta nu e pentru mine o noutate!“

Iar socrul lui Nicolai, bătrânul Wolkoff, nici nu are nevoie să-și mai dea subscrierea. Vorba lui sunt bani gata la bursa din Moscova!“

„Cu desăvârșire exact!“

„Eh bien, ce prețuește viitorul tău socru?“

„Păcatele mele! El e general prusian.“

„Toată onoarea generalului prusian! Dar aceasta nu face polițele lui câtuși de puțin mai bune!“

Carol Feddersen fu nevoit să rîdă. Bătrânul Teuffern și poliță! În gândul lui polițele erau păcate ușuratică ale unui locotenent de husari înecat în datorii. De așa ceva el avea o adevărată groază.

Parisianul dete cu nervositate fumul de țigară prin nas și urmă:

„Aceasta e consecvența faptei săvârșite de cel ce se căsătorește din alte cercuri! Noi nu suntem generali, ci neguțători. Charley, gândește-te și la firmă! Nu judeca lucrurile ca mire, ci ca asociat. Unde-am ajunge, dacă am face toți ca tine? O să vie vremea ca să ne înzestrăm și noi fetele. Avem nevoie de bani!“

„Ți-a fost făcut conceptul acestei predici de către Magde? Pentru tine așa numai singur, ea e prea frumoasă, Sasa! Păcat că nu e Nicolai aici! Ași putea să vă arunc amândurora deodată pe masă atu-ul!“

„Care atu?“

„Vorba e — cărțile! Ți-aduci aminte, cum s'a jucat mai nainte Nicolai la Moscova? Știi speculațiunile prostesti, pe care le-a făcut ca să acopără perderile? Afacerea de orez cu Mac Allan? Tata era furios!“

Fratele ne-a costat atunci mult!“

„Aceste au trecut de mult!“

„Iar tu, mititelul meu Sașa!

„Nu-ți roșesc oare și acum obrazii când te gândești la aventurile, în care te încurcaseși mai nainte la Paris? Treceau luni întregi fără ca să dai pe la birou și-ți aveai locuința tănuită pe cel-lalt țărnuire al Senei.

Doamna cutare și cutare — ei... s'o lăsăm încurcată! I-am uitat chiar și numele!“

Parisianul își răsuci cu nervositate rarul barbison, aducându-și aminte de păcatele sale.

„De când m'am căsătorit, Charley, nu mi se mai poate face nici o imputare!“

„Nici că ți-se face, însă în timpul când tu nu făceai nimic, iar Nicolai umbla după prostii, eu lucram ca un negru mânat de biciul tatei.

Am muncit atunci pentru voi, și-am înregistrat de atunci în toată liniștea acest „Saldo“ în favoarea mea. Vocești cri nu să-l recunoști?“

Sașa tăcu. Se simția cam strâmtorat.

„Mă căsătoresc cu o fată fără de zestre. Firma îmi dă bine-cuvântarea ei, și socoteala e achitată“.

„Stai, așa de ușor nu merge!“

Se produse o pauză. Cei doi frați se măsurară unul pe altul cu căutături pline de neîncredere ale oamenilor de afaceri.

Parisianul se plimbă cu mânilor în buzunările pantalonilor, în aparență plictisit, în sus și'n jos, prin casă. El căscă, apoi trecu vorba la altele.

„Așa-i! Charley, eram să uit... Am o depeșă de la Nicolai... Trebuie să regulăm, în sfârșit, într'un fel oare-care afacerea cu berăria Birsula. Tu știi, că Nicolai și eu suntem de părerea, că tu nu ai nici un drept în ceea ce privește întreprinderea aceasta. Trebuie să renunți în toată forma la acțiunile acestei întreprinderi în favorul nostru!“

„Aceasta nu-mi trece de loc prin gând! De ce adevă să vă fac eu darul acesta?“

„Pentru că atunci suntem și noi gata de a face o concesiune în ceea ce privește logodna ta“.

„Lipsa de zestre e deja compensată!“

„Aceasta nu!“

„Haid' să fie! vă cedez, pungășilor, jumătate.“

„Totul ori nimic!“

„Bine. Atunci păstrez totul!“

Sângele li se urcă în obraji: ba căsătorie! ba berărie! își stăteau față 'n față, strigându-l unul la altul — nu ca tovarăși, ci ca oameni, care se iau din rămășag la trântă.

Carol Feddersen se uită acum la ceasornic. Se apăraseră în de ajuns.

„Nu mai am timp!“ — grăi dânsul pornit pe pace. „Să fie cum voiți voi. Cel mai cuminte cedează!“

Fratele său îi întinse mâna. El o luă, și riseră amândoi par'c'ar fi făcut o glumă bună.

„Dar să fie bine înțeles: voi veniți amândoi cu soțiile voastre la nuntă și sunteți gentili față cu Margot!“

„Ne vom face datoriile de rubedenie!“

„Iar acum iartă-mă! Socrul meu dă azi în mod oficial masa de logodnă! La revedere mâne!“

Jos îl așteapta automobilul. El sbura, dar pentru Feddersen înainta prea încet. Il mistuia în fiecare zi dorința de a-și vedea frumoasa mireasă. Ii era par'că nu credea în realitatea ei de cât în clipa când în adevăr o vedea. Alt-fel era pentru dânsul un fel de basm, o minune, nu din lumea, în care se afla berăria Birsula. La aceasta se gândia din când în când, nu însă cu părere de rău și cu durerea neguțătorului ce se desparte de un lucru pentru dânsul prețios. Abia acum își aduse aminte că anul viitor urma să se facă o nouă emisiune de acțiuni, și-l cuprinse necazul gândindu-se, că frații săi vor lua singuri smântâna. Cuprins însă de dispozițiunea lui de mire, el le dete aceste uitării și urcă cu un fel de năvălnicie scările de la locuința familiei Teuffern.

Sosise cu jumătate de oră mai nainte de cât caspeții, cărora urma să le fie prezentat. Viitoarea lui soacră se afla singură în odaia, care de săptămâni de zile acum era prefăcută întocmai ca cele-

lalte oare cum exotic prin mulțimea florilor, pe care el le trimitea în fiecare zi.

Margareta era ocupată ziua întreagă, ca să le ordoneze, să le îngrijească și să le distribue ici și colo.

Printre mobilele serioase străluciau orhideele și crinii, buchetele de trandafiri și de liliac și acum în timpul iernei — ca un fel de răvărsare a cornului de abundență, care se ivise de odată în casa această.

„Îți aduc, chère maman, salutări frumoase!“ — grăi Carol Feddersen sărutând mâna soției generalului.

„De la frații mei și dela soțiile lor. Am primit pentru logodna mea scrisori în adevăr încântătoare de la dâșii. Sunt oameni gentili! O primesc pe Margareta cu brațele deschise. În genere... avem să fim afară din cale fericiți, maman!“

Bătrâna doamnă îl examinează cu un zâmbet particular în fața ei resignată odinioară în adevăr frumoasă.

„Da, fă-o numai pe Grete fericită! Atât de ușor nu e lucrul acesta! Acum după ce toate sunt în regulă și din partea familiei d-tale, țiu, iubite Carol, să-ți vorbesc odată fără de încungiur!...

O femeie atât de comoadă și plină de recunoștință, cum sunt sute de altele, nu are să-ți fie dânsa ca soție!“

„Sfinte Doamne! Cum ajungi să mi-o spui aceasta!“

„Ca mamă a ei! Eu o cunosc mai bine de cât ori și cine“.

Dânsa are multe de a le mele, mai multe de cât își va fi închipuind ea însa-și. Pe mine neînțetata iubire și răbdare a soțului meu m'a ajutat să trec peste multe porniri încă nepotolite ale mele!... El era razămul meu! Să-i fii și d-ta Gretei! E nevoie de aceasta!“

El înțelese din vorbele ei numai spoiala, și-și dete silința s'o liniștească.

„O voi purta pe Margareta în palme! Știu că

ea înclină spre lux și că în primul timp va fi stăpânită de pornirea aceasta. Să risipească după pofta inimii ei! N'am să i-o pun aceasta în socoteală! De sigur nu!"

„Da, banii. Slăbiciunea ei sunt banii! Va veni însă o clipă, în care Grete te va căuta pe D-ta! Să fii atunci la locul D-tale și s'o ții cu mâna tare!... Să mă crezi: ea are nevoie de o mână tare..."

După cearta, pe care o avuse cu fratele său, acest avertisment neașteptat nu se potrivea de loc cu vesela stare sufletească a lui Carol Feddersen. Dar toate erau, la urma urmelor, lipsite de înțeles. El nu știa, ce are să răspundă și tăcu cuprins de un fel de indispozițiune. Se bucură când Generalul a intrat în odaie. Ii era par'că abia îl mai recunoaște. Excelența Sa domnul de Teuffern își pusese azi uniforma de gală. Frunzele de stejar brodate în fir de aur pe gulerul roșu al tunicei străluceau, vipușca cea roșie a pantalonilor era lată, iar pe piept sclipea un lung sir de decorațiuni. Atât de modestul domn mărunț era azi iar el însuși, cel de odinioară, o bucătică din Prusia, o parte a oștirii. El își impusese o mină mai riguroasă de cât de obicei și insuflă și ginerelei său în strălucita sa îmbrăcăminte străină un respect oare-cum vag.

„Prea bine! Ai d-tale ți-au și scris?“ — grăi dânsul cuprins de bucurie drept răspuns la primele vorbe rostite de Feddersen. „Și în sens aprobător! Cu atât mai bine! cu atât mai bine! Soția mea și eu eram mereu îngrijați, că... d-ta, iubite Feddersen, știi prea bine... eu din partea mea mi-am închipuit cu totul altfel ginerele..."

„Dar excelență..."

„Să nu mă 'nțelegi greșit: Mie mi-ar conveni mai mult unul din cercul, asupra căruia am o privire clară, căruia pot să-i dau sfaturi și în care pot să iau răspunderea... Dar fiica mea așa voește! Nu am dreptul de a mă pune în calea fericirii ei, și nu m'ași ierta nici odată..."

Carol Feddersen iar se simția jignit. Din toate părțile i se dădeau avertismente, nu voiau să-l aibă pe el — cu banii lui. Generalul de Teuffern încheiă însă simplu și cu căldură:

„Prin consimțământul familiei d-tale mi-a căzut o adevărată piatră de moară de pe suflet! Abia acum te socotesc în adevăr ginere al meu. De aici înainte dar să fim, bunul meu Carol, „tu și tu!“ să fii fericit și să faci fericită pe Grete!” El își întinse brațele. Generalul prusian și milionarul parisian se sărutară. Urmă apoi la rând Doamna de Teuffern, iar după ce se întâmplă și aceasta, Carol Feddersen, cu obrazul roșu, făcu întrebarea:

„Dar unde e Grete?”

„Ea se află în iatacul de alături cu o grămadă de fete“ — grăi bătrânul, care avea ochii cam umezi. Soția generalului umbla și ea pe la ochi cu batista. „Ce fel de flori frumoase ai adus iar? Nu-mi răsfăța prea mult copila...”

Ginerele ei zise în gândul lui: dacă vi-ar trece prin minte, că copila m'a costat până acum tocmai o jumătate det milion! Apoi el dete uitării afacerea cu berăria și cu zîmbetul strălucitor al mirelui se opri în pragul odăii pline de fete tinere. El recunoscă dintre ele pe câte-va dintre cele ce luaseră parte la ceaiul din hotelul Adlon, pe mica Contesă, pe 'nalta, vioaea blondină. În mijlocul acestei cete de fete îmbrăcate unele în albastru deschis, altele în rose, iar altele în alb Margareta, cu un cap mai mare de cât celelalte, se prezenta ca o regină. Ea era îmbrăcată cu totul în alb. La gâtul ei scânteia admirabila broșă de diamant, opera de artă a lui Salique, pe care mirele i-o adusese alaltăeri dela Paris drept dar de logodnă, și care în tot timpul fusese pentru prietenele ei un obiect de sfioasă admirațiune.

„Trebuie să mă vizitați cu toate la Paris!“ — grăi dânsa. „Una după alta. Fiecare în călătorie de nuntă!”

„N'avem voce! Ofițerilor nu le este, precum știi,

iertat să călătorească la Paris! In cercul acesta era lucru de sine înțeles, că fetele se mărită după ofiețri. Margareta se întoarse spre domnișoara, care vorbise.

„O să vă luați de capul vostru concediu, ca să treceți dincolo!“ — răspunse dânsa rîzând. Văzându-și apoi mirele, grăbi mândră și plină de zel, ca să-l prezente. El însă nu produse aici impresiunea, pe care ar fi dorit-o dânsa. O simția aceasta cu mâhnire. Un civilist simplu, cam greoi. ...Lumea era aici deprinsă cu uniforme strălucitoare și cu sprinteneala obicinuită în cazinouri. Chiar și dacă era la mijloc un frac, să fi fost cel puțin o împestrițare de decorațiuni pe el — un nume verbitor... un titlu. Cu domnul Feddersen nu știau ce să facă niște găște ca ele... Sfinte Doamne! el nu putea să arunce la dreapta și la stînga monedele de aur, ca să arate cine este el.— El sărută mâna ei și i se uită cu gingășie în fața îngustă încadrată în undele de păr negru. Ea era feciorelnic frumoasă în haina ei cea albă și revărsată și cu obrazii ei roșiți de strîmtorarea, în care o punea conștiința pozițiunii ei de mireasă. Ea luă brațul lui. Uitându-te însă la dânsii, o vedeai numai pe ea. El se perdeea oare-cum alătura cu dânsa. El era ființa de toate zilele, iar ea rîzând și ochii scânteietori, se înfățișa ca scoasă din cadrul unui tablou. El își dedia toată silința invitând la Paris pe tinerele Dame, care rămăseseră oare-cum mute de când el se ivise 'n fața lor. Le 'ncredința, că automobilul lui le va sta 'n gară la dispozițiune, că le vor vedea toate în timp de trei zile, minunile orașului de pe Seina toate. Dar aici glumețul lui ton de om din lumea mare nu producea efectul dorit. Lumea aceasta era mai naivă și le lua toate 'n serios. Nu era aici teren priincios pentru dânsul. Dar stăpânul casei deschise ușa și strigă:

„Intrați, vă rog! Sunt acum toți aici!“

Salonul era plin de uniforme. N'ar fi crezut Carol Feddersen nici odată, că sunt atît de multe

feluri de uniforme în armata prusiană, gulere roșii, negre, aurii, argintii, tunici cu găitane 'n albastru deschis ori închis, în verde, în roșu, cisme cu pinteni și fără de pinteni. Iar printre toți DAMELE. El fu prezentat tuturor și făcea mereu plecăciuni, fără ca să 'nțeleagă vre-unul dintre nume. El strângea mâinile în vreme ce căpitanul de ulani Baronul Elenđt îi zise zâmbind:

„D-ta ești aici în adevăr singurul civilist!“

Un frac în atâtea uniforme nici odată n'a făcut o impresiune cu deosebire bună. Margareta și-o zicea aceasta când se ducea la masă de braț cu logodnicul ei, și iar era cuprinsă de dușmănie față cu postavul în două colori. Mai era apoi la mijloc și orgoliul ei: erau trecute acum toate...

Carol Feddersen ședea lângă dânsa cu mina sărbătorească și oare-cum sîluică a mirelui, asupra căruia se 'ndreptară privirile tuturoră. Dînsa, vioae, zâmbitoare și țiindu-se foarte drept, aruncă o căutătură peste cele două rînduri ale oaspeților așezați la masă, care petreceau în conversațiune sgomotoasă. Era foarte mulțumită — fiind aci centrul, împrejurul căruia se 'nvărtiau toate. Iși părea sie înse-și ca lebăda pe lacul de rațe. Se socotia merită pentru ce-va mai bun.

„Bietul de om!“ — grăi dânsa strîngînd prin ascuns — pe sub masă mîna mirelu său. „O să-ți aduci mereu aminte de seara aceasta! Sunt grozav de plicticoși. Nu-i așa?... Ei, e numai o singură dată. — Vei fi trecut apoi și peste aceasta!“

„Nu e chiar atît de rău! — Mă aflu, dacă e vorba, și eu lângă tine!“

Ea rîse 'ncet si-i turnă vin. El era 'ncântat de grabnica mișcare maternă a lungului și albului braț de față. Toate ale ei îl umpleau de 'nsufletire: mișcarea oare-cum undulastă a podoabei de giuvaricale de pe sînul ei gingaș, felul, în care-și pleca cu amabilitate capul, ca să iee 'n primire gluma vre-uneia dintre excelențe, vocea argintie, cam rece, cu care, ca viitoare damă mare, li se adresa prietenelor ei cam din sus în jos... Putînd

să vadă numai o parte din obrazul ei, el se perdu în privirea urechii ei. I se părea înduioșător de mică, copilărească, acoperită de părul creț... ar fi voit s'o sărute... și își zise răsufând ușurat: Da, Dumnezeu mă vede, că sunt om fericit!“

Unul dintre cei dela masă bătu de câte-va ori cu fureulița 'n pahar. Se făcu liniște. Margareta 'și încreți fruntea. Urma inevitabilul toast al bătrânului major, rudenia casei. Nu le rămânea de cât să treacă și prin aceasta. Dară scurt! — De tot scurt!... Ea mișcă nerăbdătoare din picior... „Omul propune, iar Dumnezeu dispune!... El ia pe Margareta noastră și-o trece peste Rin... în țară străină..“ Ea-și zicea: aceasta o știm și noi! — E 'nvederat, că și-a notat punctele principale pe manșetele, pe care le sucește mereu. Acum e jocul pe sfârșite... „Dorințele noastre ale tuturor te 'nsoțesc, iubită Margaretă, în patria ta cea nouă! Fie ca să te simți și acolo acasă tot că aici! — Să vă ajute Dumnezeu să cultivați o bucățică de germanism pe țărmurii Seinei, să păstrați și să răs-pândiți bunul spirit prusian în țară străină. Dumnezeu să fie cu voi! Mirii să trăiască, — ura! ura! ura!“

„De ce strigă ei ura!?“ — întrebă cu uimire tânărul milionar pe mireasa lui când se ridică să ciocnească paharele. Nu se da aici nici un atac de cavalerie. Ea dete enervată din cap — par'că era pornită pe luptă. Oratorul festiv o vedea a-cesta.

„Tu pari a nu fi de aceea-și părere cu mine, Grete?“ — întrebă dânsul.

„Da, dar iubite unchiule! — Ce cereți de la mine? Eu nu pot să alerg prin Paris cu un steag negru-alb-roșu în mână! N'au să mi se impună din capul locului lucruri, care sunt cu desăvârșire inexecutabile!“

„Nu ești adecă germană?“

„Imi pierd cetățenia când mă căsătoresc!“

„Ce ai apoi să te socotești? Rusoaică?... tu,

care nu știi nici o vorbă rusească? Ori franțuzoică — pentrucă stai cu locuința la Paris?”

„Am să fiu Doamna Feddersen!“ — declară Margareta și se uită cu sânge rece la cei de din pregiurul ti. „Atât e destul: nu e așa, Carol?”

Pentru cosmopolitul ce ședea lângă dânsa discuțiunea aceasta era mai mult de cât penibilă. Ea dedea pe față prăpăstia. Era tocmai ceea ce el voia să evite prin politeța și prin răbdarea lui. Drept culme unul dintre cei din partea cealaltă a mesei strigă tare:

„Hotărăște D-ta însu-ți, Domnule Feddersen!... D-ta o știi aceasta mai bine decât ori-și-cine. Drept ce te socotești D-ta? Care-ți este naționalitatea?”

El evită darea unui răspuns lămurit, întocmai precum în afaceri nu se dedea fără de nici un folos de gol, și răspunse politicoș:

„Poate chiar mai multe!... Zidurile ce despart popoarele dispar din ce în ce mai mult. Eu înțeleg toate punctele de vedere...”

Acum urmă o tăcere neplăcută. Acest fel de a gândi nu putea să pătrundă, și un fel de adiere rece trecea peste masă. Tatal Margaretei era cuprins de 'ntristare: îi treceau multe prin cap. Dar el își puse frâu: dispozițiunile sufletești nu puteau să rămâie așa; el îi făcu un semn fiiului său, lângă care se afla un întreg teanc de scrisori și de depeșe sosite 'n timpul zilei, felicitări de logodnă de la rudenii și de la prieteni ai familiei Teuffern. Aceste urma să fie citite acum, ceea ce-i făcea pe meseni să se gândească la altele. Locotenentul se ridică deci, își încreți partea de la dreapta a frunții, ca să-și strângă monoclul și începu să citească după-cum urmau una după alta. Era, dacă e vorba, acela-și lucru: o mătușă înduioșată, — verișoare entusiasmata, veri glumeți, unchi binevoitori, — vorbe scurte și pline de'nțeles, maxime fie'n versuri, fie'n prosă, — dar tonul fundamental era'n toate uimirea: de data aceasta mirele nu era locotenent, — nici asesor, — ce-va cu totul nou!...

Locotenentul de Teuffern desfășură o noaună foaie și citi repede, cam distrat:

„Excelența Voastră!

De oare-ce am avut și eu onoarea de a frecventa timp mai îndelungat casa excelenței voastre, îmi iau voia de a Vă trimite excelenței voastre copia scrisorii adresate în același timp d-lui Feddersen. — Domnul Carol Feddersen...”

Tânărul ofițer lăsă de o dată foaia să cadă, își mușcă buzele și tăcu — cași-când, nebănuind nimic rău, ar fi citit prea multe. Toți ochii se îndreptară fără de voie asupra milionarului, care se ridică și grăi cu răceală:

„Mă ierțați... de la cine e scrisoarea aceasta?”

Viitorul său cumnat voi să ascundă iute scrisoarea.

„Ei!... las'o — o vom citi dup'aceea!” — grăi dânsul cu jumătate de gură,... nu se potrivește de loc cu actuala noastră stare sufletească...”

Carol Feddersen aruncase însă ochii asupra subscrierii.

„De la d-l locotenent Luenemann!” grăi dânsul, — „ce are d-l Luenemann să-mi impute?”

„Mai târziu... mai târziu...”

„Vă rog: nu. — Țin să nu aibă Domniile lor impresiunea, că ași fi având să ascund ori să scusez ce-va!... Dați-mi voiel!”

El luă scrisoarea și trecu peste ea încrețindu-și fruntea și strângându-și buzele cu răceala obi-cinuită'n afacerile comerciale.

„Domnul Carol Feddersen s'a purtat ca om josnic și trădător, a abusat de încrederea, cu care l'am întimpinat, și mi-a oferit o pozițiune, pe care învederat știa, că n'o voi putea primi, făcând-o aceasta cu intențiunea bine calculată de a me face să-mi sgudui prin refuzul meu pozițiunea'n casa Excelenței voastre. Planul acesta i-a și reușit d-lui Feddersen. Nu m'am sfiit înse nici eu de a-i declara în scrisoarea ce i-am adresat, că-i consider purtarea drept lipsită cu desăvârșire de onorabi-

litate, și am toată nădejdea, că d-l Feddersen va trage din aceasta convenita consecvență și va cere de la mine satisfacțiunea potrivită cu pozițiunea sa socială!...”

Obrajii lui Carol Feddersen se roșiră pe o clipă de mânie. El își păstră înse liniștea, dete din umeri și-i întinse scrisoarea socrului său, căruia îi era adresată.

„Asemenea lucruri nu mă ating!” — zise el scurt. „De la alfa până la omega m’am purtat ca un adevărat gentilom, — și cu aceasta afacerea e’ncheiată!”

El voi să se așeze ear. Impregiurul lui tot mai tăceau toți cuprinși de strâmtorare. Nu cunoșteau conținutul scrisorii, pe care generalul de Teuffern o examinează cu mină înăspriță, apoi o băgă în bușunar, dar din starea sufletească oglindită’n fața lui se deslușiau cele cuprinse’n scrisoare. Era un fel de miros de sânge’n aier. O provocare. Doamnele, cuprinse de spaimă, își deschiseseră mari ochii, Domnii se făcuseră de o dată serioși. Margareta nu se mișca și stă cu ochii țintiți la fața de masă. Fratele ei se apropie de Carol Feddersen și-i șopti acestuia ce-va. Nu se’nțelegeau cele zise de dânsul, dar mirele întimpină cuprins de uimire:

„Tu...? — mijlocitor de cartel?... Cum adecă?”
Locotenentul, enervat, îi făcu semn să tacă.

„Păcatele mele... mai târziu... nu vorbi tare... despre asemenea lucruri nu se vorbește’n fața tutorora...”

Tinerul milionar dete din cap.

„Cum adecă?” — grăi dânsul, — „țin, ca d-l Lünemann să nu-și facă despre mine o idee greșită. Declar cu toată hotărîrea: Am fost însufletit în întreaga afacere de cea mai bună intențiune — și față cu d-l Lünemann, și nu am să-mi fac nici o împutare! Nu e așa, tată socru?”

„Da!” — răspunse bătrânul scurt. — Se siluia însu-și pe sine, dar nu-i rămânea decât să recu-

noască adevărul — „și cu aceasta Lünemann e pentru mine odată pentru totdeauna înlăturat.“

„Da... înse...” Locotenentul rămase zăpăcit. Giur împregiur tăcerea era înăbușitoare, — privirile erau semnificative... ear bătrânul domn de Teuffern sta oarecum împietrit. Nu voia să se amestece în daraverea aceasta: viitorul lui ginere n'avea decât să facă ceea ce-i venia la socoteală... Era însă o adâncă mâhnire în felul, cum prietenosii lui ochi albaștri se'ndreptau spre fiica sa.

„Și totu-și trebuie...” stărui fratele Margaretei încă o dată oare-cum cu inima'ndoită. Nu'nțelegea pe viitorul său cumnat, care dete numai din umeri și grăi cu îngâmfarea rece a milionarului internațional:

„Asemenea lucruri sunt mai prejos de dignitatea mea și nepotrivite cu deprinderile cercurilor, în care-mi petrec viața. Nu pot să me potrivesc cu variabilele obiceiuri ale tuturor localităților din lume, unde din întâmplare mă duc treburile. Ar trebui atunci să mă supun în Japonia și la Harakiri. N'am făcut nici o dată serviciu militar și n'am avut nici o dată vre-o armă'n mână. Mi-ași părea mie însu-mi caraghios.“

Nu-i dete nimeni respuns. Bătrânul major, oratorul festiv de mai nainte, el singur tuși de câte-va ori.

„Dar aceasta ne duce'n cele din urmă la dreptul pumnului...”

„Față cu dreptul pumnului e rânduieță poliția! În Anglia ori în America ar râde lumea de mine.“

Cei de din pregiurul lui tot mai tăceau. Fără 'ndoială... un străin... un negotător... Dar dacă acest milionar străin ar fi avut fie chiar și de zece-ori argumentele raționale pentru sine, civilistul, care, încungiurat din toate părțile de ofițeri, vorbea contra dreptului armelor, făcea o figură proastă. Acest refuz... În mijlocul liniștei resună de o dată glasul Margaretei, care sta pro-

vocătoare de tot apropiată de Carol Feddersen, încât umerul ei atinge brațul lui.

„Vă rog foarte frumos, ca să nu-l mai supărați!“ grăi dânsa îndârjită. „Ce fel de manieră e aceasta față cu un oaspe. Va fi știind el, ce are să facă!“

„Tu, Grete, să taci!“ grăi tatăl ei scuturându-și mânios capul. Față cu fiică-sa nu datora tot atâta cruțare ca față cu ginerele său.

„Dacă are cine-va dreptul de a vorbi, tată, îl am eu! — Eu sunt, dacă e vorba, nenorocita cauză. Să nu urmeze din ea și mai multe nenorociri! E o adevărată binecuvântare cerească, dacă e Carol atât de chibzuit!... Nu zâmbi, te rog, Adalbert, atât de batjocritor! Voi râdeți... de toate, pe care nu le înțelegeți, și sunt multe cele pentru voi ne'nțelese... Lumea e cu mult mai mare decum ți se pare ție!“

Lui Carol Feddersen întreagă această furtună într'un pahar de apă și se părea curat comică. El se mira'n fundul inimii lui, cum oamenii din lumea aceasta se emoționau de tot ceea ce sta 'n legătură cu armele. Instincte străvechi și moștenite re'nviau. Generalul de Teuffern grăi într'un ton cu deosebire cumpănit:

„In vîrtutea dreptului meu de stăpân al casei vă rog acum să trecem peste acest incident la ordinea zilei. Să ne așezăm ear. Bucatele de altminteri se răcesc!“

Flacăările albastrii ale pudincei erau înse de mult stânse. Oaspeții pișcau pe ici pe colo câte ce-va din ea, dar pofta de mâncare și buna dispozițiune trecusără. Multe dintre scaune steteau goale: masa de logodnă se sfârșise fără de sgomot și fără de veselie, și era învederat, că seara aceea nu se mai înviorează lumea. Oaspeții mai bătrâni steteau adunați la o parte și-și petreceau timpul vorbind în silă mai despre una, mai despre alta. Tinerimea ar fi vrut să joace, dar nu era nimeni pornit s'o facă aceasta. Capacul pianului a rămas

neridicat. Fetele se plimbau deci de ici până colo și vorbeau, dar rîsetele și conversațiunea lor cu locotenentii nu erau tot atât de vioaie ca de obicei. O parte dintre ofițeri se retrăsese'n odaia de fumat și discuta cazul ivit cu Lünemann. Fiiul generalului ședea posomorît între ofițerii regimentului său de gardă... Ce cumnat, ce apucături!... Putea acum să-și dea fără de'ncungiur pe față gândul... un asemenea om îl făcea cu desăvârșire de rușine, și el se și rușina de Carol Feddersen în fața tinerilor din vechea nobilime de războiu...

Mirele era și el enervat. El era de felul lui simțitor — cu tot temperamentul lui potolit. Abia acum se simția atins. Cum a ajuns adecă el să se lase a fi tratat așa!? El își fuma nervos țigara șezând pe sofa lângă Margareta, — numai ei amândoi singuri. Nu-i supăra nimeni, și el simția, cum dânsa îi strângea încet mâna.

„Să nu fii supărat pe mine! — grăi dânsa. — Ce pot să fac eu? Sunt toți atât de proști!“

Mărturisirea aceasta a propriei vinovății îl desarma. El vedea, cum dânsa-și stăpânește lacrimile.

„Ei, ce? — tot vii, dacă e vorba, cu mine!“ — grăi dânsul rostind vorbele 'ncet și cu glasul omului înamorat. Țiindu-se de mână, amândoi steteau cu ochii pierduți în vânt și fețele lor ear se posomorîră. Ear din colo, în odaia de alături, stetea cine-va singur — singurel la fereastră. Era bătrânul general. De tot singur, îmbrăcat în uniforma sa strălucitoare, el își răsăma capul de geam și se uita cuprins de mâhnire în noaptea întunecată...

9.

„Voilà la tour Eiffel!“ O strigase aceasta vocea uneia dintre persoanele dintr'un compartiment de clasa I, a trenului accelerat Metz-Paris.

Alții dintre călători săriră'n picioare și se'ndesuiră spre fereastra, la care generalul de Teuffern și soția sa ședeau față'n față. Amândoi ațipiseră, ear acum se deșteptară și se uitară pe fereastră. Razele aurii ale soarelui de Maiu se revărsau asupra lanurilor Franței. Se'ntindea departe verdea câmpie deluroasă, pe care erau risipite casele albe, ear tocmai în fundul zării se ridica drept în sus ca un păiengenish... turnul Eiffel.. Parisul.

„Slavă Domnului — eată-ne și aici!“ — grăi bătrânul când, după vre-un ceas, trenul se apropie de gara de est. El vorbea tare și negenat în limba germană. Ii era cu desăvârșire indiferent, ce mutră vor fi făcând francezii auzindu-l: cunoștea el lumea aceasta — încă de atunci. Venise din adins cu încungiur, ca să vadă ear câmpurile de luptă de la Metz, a stat cuprins de evlavie la intrarea de la St. Privat sub statua sfântului Mihail, pe movila, unde se'nșirau mormintele rășboinicilor în semicerc — aruncate, par'că, de o voință furtunică, și-și aducea aminte de ziua, când, pe'nserate remas, atunci locotenent, el singur offițer în batalionul său de gardă, a condus pe ai săi în înaintarea lor — până-ce nu l'a culcat și pe el la pământ un glonte de Chassepot, care-i pătrunsesese prin umăr. Nu de aceea îi erau atât de vii bătăile inimii acum, când trecea printre șirurile de case ale Parisului. El își dedea silința să pară liniștit.

„Sunt, mamă, foarte doritor de a ști, cum o vom găsi pe Grete!“ — grăi dânsul. „Un an și jumătate e timp îndelungat...“

„Eu am fost totdeauna de părerea, ca să venim mai curând...“

„Asta nu... în primul an de căsătorie ai să-i lași pe'nșurăței singuri... n'ai să te vâri în daraverile lor... tocmai în casul acesta.. ei! — haid!“

El se dete jos din tren, o ajută și pe soția sa și aruncă o căutătură scrutătoare dealungul liniei. „Unde o fi copila aceea? — murmură el. Mai

jos, aproape de intrare, stătea, tot căutând și ea, o tânără femeie aici între franceze surprinzător de înaltă. Aproape ori și care trecător își întorcea capul ca să se uite la ea. Rochia de mătase albă ca zăpada și bine lipită de trup scotea încă mai vârtos la iveală figura ei mândră. Pălăria ei de tot mare, de culoarea albăstrelelor și împodobită cu mari pene de struț, se ridica deasupra tuturor capetelor din mulțime. Lacheul peste tot ras, care stătea respectuos în dosul ei, îi ajungea abia până la umăr. Deodată fața ei se luminează. Ea își recunoscuse părinții, alergă rîzînd și cu brațele deschise spre dânsii, și acum erau dumiriți și bătrânii Teuffern: Aceasta era fata lor. Cu toate acestea, frumoasa damă din lumea mare, care îi primia cu atâta siguranță strălucitoare, li se păru în prima clipă a întâmpinării tot atât de străină ca ușoara adiere de cel mai fin parfum exotic, care se răspândia în aerul de din pregiurul ei. Dar răsună vocea ei... tot vechea ei voce drăguță... ochii ei întunecați, deși nu atât de melancolici ca întrecut, rîdeau ca odinioară... Doamna de Teuffern strânse cu un fel de nervositate mîna frumoasei dame... „Grete... scumpa inimii mele!“ grăi dânsa înduioșată. Iar Grete îi dăde o nouă sărutare. „In sfârșit iar cineva, care îmi zice Grete! Știi cum îmi zice toți aici? Daisy! Ei mă'ncredințează, că e același nume pe englezește. Englezeasca e, în genere, aici modă covîrșitoare“.

Ea vorbea vioiu și cu ușurință ca ori și cine, care e deprins a și pierde timpul conversând despre Dumnezeu și despre lume, și trase pe părinții ei după sine. „Aici trebuie să vă iau sub ocrotirea mea“, grăi dânsa preocupată. „Charley cere mii de scuze, că cu toată buna lui voință n'a putut să vie; avea tocmai atunci la oara cinci după amiază o conferință importantă. Sunt aici cei de la Moscova — fratele lui dimpreună cu tovarășii. Așa ceva e totdeauna o afacere uriașă! Bun! iată automobilul! Am lăsat să-l încălzească puțin. Sedeți comod?“

Era o cupea de tot mare cu geamuri de cristal, cu paravan înalt, cu masă cu resort, cu buchetul de micșunele pe peretele de dinainte. Afară treceau bulevardele, pline de murdărie, presărate cu bucățele de hârtii. Soția generalului de Teuffern nu mai ajungea să se uite afară: își examinează iară și iarăși fata. Ochiul ei de femeie descoperia la dânsa amănunte de eleganță cu deosebire capricioasă. Această sclipire de pe pieptul ei, care din depărtare semăna a mare piatră scumpă, iar privită deaproape era un microscopic ceasornic încărcat de briliante, această piatră de turcoză dela mânerul umbrelei, care era absurd de scumpă, acest minuscul manșon făcut din cele mai fine dantele — un manșon în luna Mai! — la subțioară un ghiomotoc de lână albă, care se dete în cele din urmă pe față ca un cățeluș de Bolo-
nia ne mai pomenit de mic. „Cântărește numai patru funți, declară Margareta cu mândrie și înfășură pe piticul ei în cuvertura lui. Iar afară mereu fâșiiturile cauciucurilor dela roate... Paris... automobile câte zece unul lângă altul, mii de trăsură, zeci de mii de oameni... tocmai în fund se'naltă aleea arcurilor de triumf... Bătrânul domn se'nvioră și se ridică.

„Regiunea aceasta o cunosc!“, grăi dânsul înveselit. „Pe aici ni-am făcut la 1871 marșul în oraș! Mă'ntorsesem tocmai la regiment!“

Margareta se uită împregiurul ei carecum spe-
riată, ca nu cumva s'o audă cineva. Apoi se plecă puțin și puse vârful degetelor mânușate în alb, oarecum glumind, pe buzele tatălui său.

„Pst, Papa! Pentru Dumnezeu!“

„Ce e fata mea?“

„Acesta e așa zicând cel mai nenorocit dintre lucrurile, despre care poți aici să vorbești... Reminiscența aceasta...“

„Auzi vorbă! Ei bine! pentru mine afară de ziua căsătoriei cea mai fericită zi a vieții mele a fost aceea, în care am văzut de aici de sus întinzându-se Parisul la picioarele noastre!“ în-

timpină generalul nejenat și tare. „Mi-aduc încă aminte, că uite colo, trecea în jos spre rău un regiment de cavalerie, căruia colonelul îi jurase la izbucnirea războiului, în fața frontului, că-și va adăpa caii în Seina! O mutră de urias, îți spun eu!“ El rise cu toată fața lui.

„Papa... fii, te rog, cu băgare de seamă!“

Margareta își freca mâinile cu un fel de desuadajduire comică. Tatăl și fata nu se'nțelegeau unul pe altul. El clătina din cap.

„Aceste sunt lucruri, care au, Grete, să fie păstrate cu sfințenie! Toceai azi, când pacea îndelungată i-a efeminat pe oameni. Nu, — pe mine n'ai să mă mai prefaci...!“

Automobilul se opri în fața unui hotel. Tânăra doamnă sări iute din el. Se bucura, că conversațiunea s'a sfârșit.

„Vi-am comandat adecă locuința — de tot aproape de noi, unde e cam strîmt. Vorba e să aveți și voi confort!“

„Eu cred că Grete e smintită!“ grăi generalul cuprins de mânie sinceră, după ce rămaseră singuri el și soția sa în apartamentul lor. „Cinci odăi! Eu nu sunt nabab american!... Ce va fi costând aceasta... Mamă dragă... mie mi se pare că ea s'a cam zăpăcit. Nu ți se pare și ție?...“

„O să vedem! Acum faci mai bine dacă te speli, Hans. Apoi vino!“

Margareta de Feddersen se bucura cât de distins și de plin de dignitate se presenta tatăl ei când urca scările. La mama ei lucrul acesta era de sine înțeles. Slavă Domnului, părinții ei puteau să fie văzuți de ori și cine și aici, în această societate internațională, care nu făcea nici o impresiune. Ochii lui se opriră numai asupra unui grup de ofițeri de cavalerie franceză, îmbrăcați în tunicile lor cu găitanele negre și'n pantalonii lor d'un roșu înflăcărat. El se'nvioră și se umplu de căldură ca și când ar fi voit să zică: A ha! iată-vă iar, nenisorilor!... Era în această un respect față cu călăreții dela Reichs-

hofen și Floing. Fiică-sa ședea împreună cu câteva doamne, iar înpregiurul ei lume, stoluri de parisiene și de americane cu pălării uriașe. Ea sări în picioare și alergă cu multă amabilitate spre ai săi. Pierduse lipsa de preocupățiune a damei din țările de la Nord și era în felul franțuzesc cu gândul mereu la impresiunea, pe care o produce.

Casa, în care automobilul ei dusese pe părinții ei, era un mic palat frumușel din Avenue du Bois de Boulogne, care înlăuntru era o cutie de juvaericeale, scările acoperite cu covoare erau în acelaș timp galerie de tablouri, budoarul era un cuib înfășurat în mătase albastră, saloanele erau decorate cu alb și auriu în stilul Empir. Ici era grădina de iarnă închisă de giur înpregiur cu geamuri, colo sala de biliard, jos grajdul pentru cai de călărie. Drept în față, în curte, se afla garagiul. Foarte practic! Trebuiau, firește, să se restrângă. Erau toate prea mici... Charley plănuise o zidire nouă ceva mai afară. Aștepta numai un mai priincios an de afaceri. La proxima recoltă bună din Rusia urma cu toată siguranța să fie pusă piatra de temelie. Dacă Charley o promitea aceasta, nu mai încăpea nici o îndoială că o va și face... El era conștiincios jusqu'au bout des ongles!...

Tânăra doamnă le povesti toate aceste părinților ei, cu care ședea în budoarul ei, ținându-și mereu cățelușul Bibi în brațe și turnându-le ceaiul în pahare. Ea vorbea sărind dela una la alta, oarecum în zig-zag, cum îi treceu din întâmplare prin cap. Neatâmpărul vieții parisiene eșia din toate la iveală.

Bătrânii ascultară un timp oare care liniștiți, dar această sărire de la un lucru la altul îi obosia. In cele din urmă muma întrebă:

„Care va să zică îți merge bine, Grete?”

„Excelent“.

„Și te simți bine la Paris?”

„Ca peștele în apă“.

„Și ai și societate cum se cade?“

„Charley e înrudit cu toată lumea“.

„Și toți sunt prietenoși cu tine?“

„Își vor pune pază ca să nu-l supere pe Charley! Pentru aceasta avem, maman, prea mulți bani. Singură cumnata mea, Madge, americana... dacă suntem numai amândoi ne spunem, unul altuia, ore întregi prostii! Ceilalți își petrec împărătește!“

„Ai și ocupațiune!“ grăi generalul.

„Așa e tonul aici! Încă o cească de ceaiu maman?“

Margareta își uitase iar cumnata. Gândurile urmau la dânsa repede unul după altul. Ea sări iute în picioare, alergă la tatăl ei și-l sărută din nou. „Bunul, bătrânul meu tată! Când văd iar mi-e atât de scumpa ta față! Și a ta, mamă!... Eu spun mereu la palavre! Mai spuneți-mi și voi ceva despre cele de acasă!“

Da, acasă... bătrânul domn tuși odată și începu, iar soția sa îi dăde ajutor. Se'ntregiau unul pe altul: logodnele, transferările, nunțile, cazurile de moarte... Când era fată, Margareta căsca totdeauna fiind vorba despre asemenea lucruri, — asculta și acum numai ca cestiune de politeță. Ea sta cu gândul dus aiurea, în vreme ce verișorii și verișoarele se perindau prin fața ei. Deodată ea își încordă luarea aminte. Tatăl ei rostise o vorbă...

„Cu Lunemann... tu știi fără'ndoială, că un sfert de an după căsătoria ta, el tot și-a dat demisiunea din armată și a intrat la un oarecare director general Malloney, conducătorul unei mari întreprinderi industriale. Se zice că face acolo treburi foarte bune... Eu mă bucur de aceasta... îi doresc din toată inima“.

„De!... Lünemann...“ — Margareta repetă numele încet și cu un zîmbet straniu. El se ștersese de mult din amintirea ei. Toate se aflau într'un trecut depărtat, oare-cum neguros. Dânsa era acum de abia 24 de ani, dar vremurile pet-

recute odinioară în frământări sufletești la Charlottenburg erau o duioasă prostie a tineretelor. Tatăl ei sfârși :

„El era totdeauna un băet sprinten; el e trimis acum în străinătate ca să le reguleze afacerile. Se zice că are o particulară destoinicie de a le suci oamenilor capul. O știu aceasta încă de mai nainte din afacerile lui cu cumpărările de cai. El se prefăcea atât de prost încât îi înșela câte odată chiar și pe cavaleriști.. Ah... iată și soțul!“

Carol Feddersen intrase cu un mare portofoliu subțioară, un teanc de depeșe în buzunarul dela dreapta al hainei și își salută socrii, cu toată căldura, dar încă cam distrat ca financiarul, din capul căruia numai încetul cu încetul se strecoară nourii de milioane ai afacerilor marocane, turcești și rusești. În timpul de un an și jumătate el se făcuse întru câtva mai corpulent și încă mai liniștit. Aici apoi, unde el era stăpân al casei, i se potriveau toate și alcătuiau pentru dânsul cadrul unei anumite dignități.

El se așează. Vizita socrilor săi nu-l emoționase de loc. Se simția ca după o afacere scoasă la capăt. O avea acum pe Margareta. Iar cu venirea și plecarea rudelor și a prietenilor de afaceri, din toate colțurile Europei, erau cei din casa aceasta deprinși. Acum era aici iar fratele său Nicolai de la Moscova. Cu dânsul avuse tocmai atunci o explicație de toată frumusețea. I-o povesti aceasta Margaretei. Omul acela stătea sub papucul soției sale — aceasta era nenorocirea!... Rusoaica, blonda puternică, îl asmuția...

Generalul de Teuffern asculta pe tăcute și cu ochii pe jumătate închiși conversațiunea celor doi soți. El își dădea seamă, cum se purtau ei unul cu altul, și i se părea că există între dânsii un fel de tovărășie superficială pentru o mulțime de lucruri mici: vizite, cumpărături, invitațiuni, bilete pentru teatrul Vaudeville, cărți pentru Auteul, o socoteală pentru vin — cancanuri sociale...

treecuseră amândoi la franțuzeasca, pe care Margareta o stăpânea cu ușurința unei parisiene, rostind vorbele cu atâta repeziciune, în cât părinții ei nu înțelegeau tot ceea ce spunea. Era și tot una. Bătrânii Teuffern nu înțelegeau aluziunile și istoricarele, care se raportau totdeauna la un anumit cerc, răsunau și multe nume germane, englezești, grecești, era vorba de o societate de tot internațională. Totdeauna apoi când Margareta, în zelul converșiunii, îi zicea soțului ei „mon ami“, bătrânul domn stătea cu gândul oprit „Amicul meu“ — ce a străin și prosteste sună aceasta în limba germană! El ar fi fost nevoit să rîdă, dacă soția sa i-ar fi zis așa. Era ceva galic! În fața lui ședea o pereche de francezi, iar unul din această pereche era fiica lui. Așa ceva se potrivea pentru dânsii și pentru legăturile lor lipsite de pasionalitate. Ginerele său era adecă om de afaceri. Căuta și în căsnicie un asociat, cu care avea cât se poate de puțină bătae de cap și supărare, ca să-i rămâe capul liber pentru alte treburi, și găsisse pe acest asociat în tânăra femeie frumoasă, care se simția fericită și mulțumită, dacă i se oferia Parisul, începând de la vârful turnului Eiffel până la cățelușul ei Bibi drept o mare jucărea.

La masă dânsa s'a prezentat în toaletă mare — haină de mătase de culoarea păstrăvului, împodobită cu ciucuri de perle albe, care răsunau la cea mai mică mișcare și străluciau deasupra trupului ei svelt cu tainică lumină ca solzii de pește în zarea candelabrului de argint. Ochii ei negri scânteiau. Chiar și părinții ei erau uimiți de farmecele ei. A străin însă. Și în felul ei mlădios, precum și în zîmbetul ei lipsit de căldură, era ceva ce semăna a zână minunat de frumoasă. Tatălui i se păreau schimbate și trăsăturile ei — nu numai a femeie în asemănare cu cele din timpul când era fată, nu, mai riguroase, mai clasice, mai nobile. Mama își dăde seamă și des-

pre cauză: era pieptănătura grecească, pe care o avea acum — acel nod greu mare, în care era împreunat părul ei negru deasupra creștetului, lăsând liber gâtul ei alb, strălucitor de perle. Doi servitori se strecurau fără de zgomot cu blidurile de ici până colo. Carol Feddersen îi trimise cu o încrețitură de frunte afară.

„Putem să vorbim mai nesupărați în limba germană!“ îi zise el socrului său. „N'o fac aceasta bucuros în fața personalului. Ușor ți se pot întâmpla neplăceri din cauza aceasta...“

„Dacă e așa, ași faci-o cu atât mai vârtos!“ grăi bătrânul prietenește și cu inima deschisă. Cel-lalt se uită la reverul fracului său. Se afla pe el o fășioară roșie întocmai cum dincolo la socrul său se afla una neagră-albă.

„Tu porți, tată-socrule, Crucea de fer! Eu port ordinul Legiunii de Onoare. Aceasta e deosebirea. De aceasta are să ție fiecare în felul său seama“.

„Care va să zică acum ești de odată francez!“

„Imi dau multă silință să mă fac!... dacă e vorba, viața mea întreagă o să am vatra casei la Paris. Ar fi de mare folos pentru afaceri — mai ales în Balcani. De la un Rus, cum sunt eu, Turcii nu se așteaptă la nici un bine!“

Locotenentul-general în retragere de Teuffern, tăcu. Nu voia să se certe. În fața calculelor reci ale acestui cosmopolit, toate silințele rămăneau zadarnice. I te prezentai drept om în toată forma retrograd, dacă țineai să ai patrie, să fii Prusian cinstit. Seara târziu însă, după ce s'a întors la hotel și stătea cu soția sa pe balconul celor cinci odăi, el grăi deodată cuprins de amărăciune:

„Fiica mea franțuzoaică! ai fi visat'o tu, mamă, vre'o dată aceasta?... Copilul acesta a crescut, pe de asupra, în casa noastră...“

„Nu te turbura, Hans! grăi soția lui resignată. Era tristă și dânsa. Deasupra celor doi bătrâni se'ntindea cerul plin de stele scânteitoare, împregiurul lor adia aerul încărcat de mirosul de

flori al nopții de Maiu, înaintea lor își răvărsau mai aproape și mai departe miile și zecile de mii de felinare din Paris. Bătrânul rămase cu privirea pierdută în depărtare și scutură din cap:

„Acesta e un oraș afurisit, Hildegard! De trei ori am intrat noi aici, el însă tot mai stă!... Iară necuratul umblă mereu de ici până colo prin el și caută, pe cine are să prindă! Iar cel mai urât lucru e când cineva își vinde din propriul său îndemn sufletul ca Grete! A trebuit să văd acest lucru. O știu acum. Ne-am jertfit, dragă, copilul! El e dus!“

„Dar.. omule...“

„Taci, mamă! Aceasta tu n'o știi! Mai e aceea Grete, vechea, buna, neastâmpărata, încăpățânata noastră fată?... Nu, nu, nu ne-au schimbat'o aici“.

„Nu trebuie să fii atât de aspru!“

„N'am nimic contra unei dame mari!“ — grăi liniștit bătrânul general. „Chiar și dacă această damă din lumea mare e din întâmplare fiica mea. Dar fiica mea ea însa-și mi-ar fi mai dragă...“

„Haid, Hans, să ne ducem să ne culcăm!“

El plecă după ea cam în silă. Luxul acesta ostentativ îl înăbușia.

„Dacă e vorba, soțul ei e om nesuferit; nu e așa, Hildegard?“

„Ei, Doamne,“ — cum oamenii de felul lui sunt!“

„Mi-e totdeauna parcă mă tem să nu-l confund cu casa lui de fier din colț. El și casa se aseamănă al naibii de mult“.

Excelența sa domnul de Teuffern lăsă să cadă perdelele pentru ca să nu mai vadă orașul din fața ferestrii.

Soția sa nu era tot atât de neînduplecată ca dânsul. Chiar și dacă ar fi încercat să fie, firea ei era mai puternică. Ea gustase ceva din viață. Nu făcuse nici odată călătorii mai mari. Acum

gusta Parisul cu un fel de bucurie târzie, obosită, tomnatică, rîzînd oarecum ea însa-și de sine. Aflându-se alături cu frumcusa ei fiică, ea se simția aici carecum acasă. Câte odată tot i se împăingeniau ochii văzând risipa de bani în marile magazii și în galantarele de pe Rue de la Paix. Margareta arunca miile cu o nepăsare de sine înțeleasă, nici nu mai întreba de prețuri, și se vedea că nu vrea să impună prin aceasta, și e obișnuit așa. Pe muma ei lucrul acesta o umplea de îngrijare. Ea luă hotărârea de a-i vorbi ginerelui său odată, când se vor afla între patru ochi. Carol Feddersen ridică însă cuprins de uimire sprâncenele lui de tot blonde.

„De ce adecă să nu-și cumpere Daisy ceea ce îi face plăcere?“

„Dar sunt mici averi, care sunt cheltuite astfel!“

„Ma chère maman — acesta e un lucru, care pentru mine nu însemnează nimic“.

Doamna de Teuffern hezită puțin, apoi grăi cu seriozitate:

„E însă la mijloc și înrâurirea asupra caracterului ei... Nu te temi tu de așa ceva?“

„Cum așa... caracterul?“

„Vreau să zic că aceasta trebuie s'o facă superficială pe tânăra femeie, care aleargă mereu după găтели și giuvaericeale“.

„Din norocire dânsa e așa. Altfel ar trebui s'o rog să fie. Doresc să am o femeie elegantă“.

Carol Feddersen întâmpina pe soacra sa totdeauna cu un fel de politeță plictisită. Nu știa, cum să se poarte cu dânsa. Încă mai puțin o știa aceasta cât pentru general. Acesta îi era cu desăvârșire străin. Stînd de vorbă cu dînsul, foarte în curînd ajungea să nu mai știe ce are să spună. Bătrînul umbla și el mai bucuros în căile lui. Cutriera liniștit Parisul. Se opria în rondul arcului de triumf și se uita spre Mont

Valerien, care în anul șapte-zeci-și-unu îi dăduse atât de mult de lucru, ochii îi sburau dealungul liniei oable a câmpiilor eliseice până la Louvru și la punctul, unde atunci, în curând după intrarea trupelor, fumegau ruinele Touilleriilor și vedea iar pe Napoleon cel răsturnat stând mărunț și negru deasupra coloanei înalte. Oaspeți veneau în timpul acesta numai puțini în casa lui Feddersen. Stăpânii casei îi țineau departe. Generalul simția însă, că cu Parisul adevărat fiicăsa avea puțină atingere. Lumea, în care se învârtia, nu erau Francezii de baștină, pentru care bulevardele însemnau hotarele lumii, ci o clică de bani internațională. Dânsa a mărturisit-o și însăși aceasta și a zis rîzînd :

„Avem să vi-i prezentăm odată! Pentru Joia viitoare i-am poftit pe toți la noi“.

Erau mai ales rubedenii cei-ce s'au întîlnit seara aceasta în Avenue du Bois de Boulogne. Alex. Federsen, parisianul de baștină, nervos, cu barbison și cu ochelari, soția sa, americana, în toaletă extravagantă, prea plăpîndă pentru ca să poată fi mai mult decât frumușică, cu zîmbet strălucitor. Margareta îi ieși furtunatic spre întîmpinare. Ambele se sărutară cu atîta gingășie, încât era parcă de un an nu s'ar mai fi văzut în vreme ce dușmănia li se dădea ca unor pisici pe față din fulgerarea ochilor. Apoi Nicolai, fratele dela Moscova și soția lui, rusoaica mare, greoaie, blondă și cu expresiunea îngâmflată a frumuseței slave în fața ei majestoasă și rece.

Ea vorbea numai rusește cu frații Feddersen și cu doamna Lisa Campbell, care era măritată după un american. Apoi domnul și doamna Beilhauer — un domn scurt cu barba cărunță. Numele lui german îl umplu de bucurie pe domnul general de Teuffern, care era p'aci p'aci să-l iee drept compatriot al său. Acesta îl preveni însă :

Nu, era Alsacian... optase pentru Franța. Era

naționalist sans phrase, cu toate că își avea fabrica de țesătorii Mühlhausen. Și iar anunța servitorul dela ușă numele: domnul și doamna Cogan — din firma Cogan și Mitchell, grâne rusești, le explica Margareta pe șoptite părinților ei. Domnul Van den Muylen, un bancher dela Bruxelles, care se afla în legături intime cu sucursală de acolo a casei Ivan Feddersen și fiii — domnul Teklood, industriaș de mașini din Rusia, domnul și doamna Lesueur bursa din Paris...

Saloanele casei Feddersen erau arhipline. Era o căldură înăbușitoare și un miros ca într'o magazie de parfumerii — rîsete și vorbărie pe franțuzește, pe englezește, pe rusește, pe nemțește — pe ici pe colo câte unul sărea în mijlocul propozițiunii la altă limbă, iar vecinul lui îi dădea răspunsul în iar alta — vorbele erau pentru dânsii un fel de bani mărunți indiferenți, pe care îi scotea după plac când dintr'un buzunar, când din cellalt. Și despre ce se vorbea între oamenii aceștia? Intre bărbați se mărgineau numai la dă-raveri... Bumbacul dela Moscova — bruma din guvernamentele agricole din sudul Rusiei — concurența germană din Balcani... apoi o ceartă mai aprinsă. Frații Feddersen discutau iar asupra acțiunilor berăriei Birsula... Doamnele erau deprinse cu aceste dispozițiuni de bursă între pește și friptură, între decorul de flori și argintărie.

Ele vorbeau despre afacerile lor... teatru... mode... câte-va nunți în lumea mare... palavre... fața Margaretei era de asemenea goală și amabilă: convenționala damă din lumea mare... o mască zîmbitoare, în dosul căreia bătrânul Teuffern nu-și mai vedea copila. El era rău dispus, iritat în fundul inimii lui de oamenii banului, care-l încongiurau, și de femeile lor. Din nenorocire al doilea dintre vecinii lui dela stînga, domnul Henri Beinhauer, voind să facă o glumă, întrebă :

„Cum te simți, domnule General, așa între dubla alianță ?“

„Cum dubla alianță ?“

„Ei, eu aici la stânga ca Francez, iar ginerele domniei-tale... ca Rus“.

„Eu văd aici trei oameni“ — răspuse generalul scurt. — „Aceștia se numesc Teuffern, Feddersen și... Beinhauer, dacă am înțeles bine. Nume germane mai cinstite nu pot să-mi închipuesc! Dacă aceste nume pot să reprezente Ruși și Francezi... ei, apoi eu sunt Prusian!“

Cuprins apoi de o mânie oarecum ulterioară, el mai adăogă :

„Dar dacă D-ta ești atât de intim cu dubla alianță, spune-i, te rog, domnule Beinhauer... în numele meu... noi suntem oameni tot atât de colțuroși ca atunci... D-ta și știi când...“

„Am fost chiar acolo, domnule General! Am fost făcut prizonier la Coblenz !“

„Ei bine, vezi acum ce iese din aceasta!“ grăi bătrânul mulțumit și-și deșertă paharul, apoi rămase sezând drept și înțepat. În prima clipă favorabilă după masă îi făcu soției un semn, și ei răușiră să se strecoare pe nesimțite și să se întoarcă pe jos prin umeda seară de primăvară la hotelul lor. Pe drum domnul de Teuffern nu vorbi multe. O singură dată dete cu bățul în pavaj și grăi înfierbântat :

„Mamă dragă... Ce fel de menagerie mai fu și aceasta ?“

„Da, nici mie nu-mi plac“.

„Iar Grete să simte bine în mijlocul lor“.

Câteva zile în urmă Excelența sa domnul de Teuffern s'a prezentat la un ceas neobicinuit de matinal în casa fiicei sale. El a găsit'o singură, îmbrăcată într'un matineu de dantele albe, ținând pe Bibi în poală și luându-și ciocolata de dimineață. Ea îi arată zîmbind un pasagiu din edițiunea dela Paris a ziarului „New-York-Herald“.

„Iată vezi aici, stai și tu papa. Ieri seară în-

tre oaspeții hotelului Elizée-Eden: Monsieur le general de Teuffern de Berlin.

„Aceste sunt marafeturi, Grete!“ — grăi bătrânul așezându-se. „Jucați-vă cu asemenea nimicuri, dacă aceasta vă face plăcere. Știi, fata mea... mamă-ta și eu ne-am înțeles: mâne la amează-zi plecăm!“

„Dar... tată!... Sunteți de abia doare septă-mâni aici...“

„E destul! — Te-am văzut! — Am aflat, că-ți merge bine... ce să mai căutăm aici? — Eu n'am ce să fac cu oamenii tăi și nici ei n'au ce să facă cu mine... Noi te băgăm în cheltueli grozave stând în spelunca aceea de tâlhari...“

„Te rog, — puținul...“

„Ei... pe mine mă doare de gologanii frumoși; — nu mai vorbi dar, Grete, mai departe! Tu știi prea bine: dacă eu mi-am pus o dată ceva de gând, se și face“.

A urmat o pauză scurtă. Bătrânul oștean se uita liniștit la femea frumoasă, oacheșă, sveltă din fața lui, care era mahnită'n toată sinceritatea, dar nu-și mai dedia silința să'nduplece pe tatăl ei, ei netezia numai cu mâna ei albă și plină de inele blana bolognesului său. El vedea'n fiecare zi noaue petri scumpe la dânsa. Giuvaericalele ei păreau neseceate. El întrebă de o dată:

„Ia spune-mi, Grete: cum stai tu adecă cu soțul tău?“

Dânsa era uimită. Ochii albaștri ai tatălui se îndreptau prietenoși spre dânsa, încât ea începuse să rîdă și răspunse cu inima deschisă:

„Fcarte bine, — aceasta ai putut s'o vezi!“

„Vrei să zici, că nu vă certați!“

„Nu, ne nărăvim bine“.

„Cum stați însă în ceea ce privește legăturile sufletești? El e, precum știi, cu totul alt om. Sunteți voi și sufletește apropiați?“

„Sufletește apropiați?...“ repetă dânsa cu un

ușor zâmbet în fața ei, a căreia superficialitate îl mâhnea. El stărui cu toată seriozitatea:

„Fata mea... aceasta e condițiunea neapărată... trebuie să știm cine este cel'lalt și la ce ne putem aștepta din partea lui?”

În preajma buzelor ei se stârni acum un fel de tremurare nevinovată, parcă ar fi voit să facă haz de gândul de-a scruta adâncimile sufletului lui Carol Feddersen. Ea grăi:

„Charley câștigă bani, papa, iar aceasta cu duimul!... Alte destoinicii cu anevoaia vei fi descoperind la dânsul“.

„Și tu te mulțumești cu atât?”

„Eu nu pot să-l fac alt-fel de cum e. El de asemenea mă lasă să fac ce vreau“.

„Tocmai aceasta e, fata mea! Voi umblați unul lângă altul, mereu în mijlocul altor oameni. Eu v'am observat, e parcă v'ar umplea de spaimă gândul de a petrece o seară numai voi amândoi împreună!”

„Ar și fi un lucru nesuferit de plicticos!”

„Cum adecă, Grete? Tu ai, pe cât știi, cultură muzicală!”

„Dar el adoarme când îi cânt!”

„Ori ați putea să citiți împreună o carte bună!”

Cu tot respectul pentru tatăl ei, ea fu nevoită să rîdă. „Da... tată, lista cursurilor de la bursă... mai departe nu merge dânsul...”

„Dar lucrul acesta e foarte trist“.

„O Doamne... Charley își are odată cariera“.

„Frumos. Și tu, Grete... Ce faci tu toată ziua? Pare-mi-să că nimic!”

Margareta Feddersen dete trăsăturilor ei din adîns o expresiune cam ușuratică.

„Mă amuzez! Oamenii nu trăiesc aici atât de greu și cu atâta cumpăneală ca la voi. Mă amuzez, tată, împărătește... Parisul e un oraș ceresc... Mărturisește-o și d-ta...”

„Și aceasta are să meargă mereu așa?”

„Da, cel puțin cât ține tinerețea și frumusețea“.

„Ei, noroc bun, fata mea!“ grăi generalul. „Eu îți dau însă sfatul să-ți cauți bărbatul. Tu ești singură aici în țară străină. Nu ai pe nimeni afară de dânsul!“

„Ei bine, — el n'are să fugă dela mine!“ în-tâmpină Margareta cu nepăsare, întinse mâna după o tabachieră de argint și-și aprinse o țigaretă cu liniștea femeii sigure de stăpânirea ei. Ea știa cât de mult o iubia și acum soțul ei. Bătrânul scutură din cap.

„Intre mama ta și mine se stârneau, când eram tineri, multe burzulueli, Grete! Era nevoie de aceasta pentru ca să pătrundem unul la altul. Am trecut împreună prin multe nevoi și griji. V'am crescut pe voi cei șase copii ai noștri. Se întâmpla adese ori să nu îi fie ușor mamei tale lucrul acesta. Dânsa putea însă să se razeme pe mine. Aceasta era datoria mea... Bărbatul are să fie în căsnicie prietenul... călăuza... n'o uita aceasta, fata mea!“

Generalul se ridică. Fiică-sa ședea ținându-și mâinile în poală și se uita zăpăcită la el. Vorbise până acum ușurel sperând să scape fără supărare de convorbirea aceasta, din care își reamintea cuminița casei părintești, plictiseala din timpul când era fată mare. Acum ea se simți de odată îngrijată și cuprinsă de simțământul nesigurantei.

Tatăl se uita atât de cuprins de îngrijare la dânsa! Ce adecă se întâmplase? Nimic! Chiar nimic. Nici că s'ar fi putut întâmpla ceva! Vorba era numai că nu i se ierta să se bucure de libertatea ei... Era iar adiera de odinioară... de dincolo, unde trecea drept o vrednicie să te lipsești pe tine și să lipsești și pe alții de jumătate din toate mulțumirile vieții și să te simți apoi mândru că te mulțumești și cu ceea ce mai rămâne.

Reamintirea aceasta o făcea și numai ea singură n-*r*ăbdătoare. Ea își înăbuși necazul nervos.

„Acum nu se poate încă vorbi cu tine despre aceste“, urmă tatăl mai departe. „Acum tot mai joci ca musculița în bătaia soarelui. Sunt însă și alte zile! La un om câtu-și de puțin serios nu ține vecinic pornirea de a se îmbăta cu Parisul...“

„Da, voi vă închipuiți mereu, că toată lumea are să fie stăpânită de seriozitate...“

Margareta tăcu. Fruntea ei era încrețită. Generalul o ridică la sine și o sărută.

„Caută-ți bărbatul, Grete! Caută-l la timp! Crede-mă pe mine, vine pentru ori și care femeie timpul, când are nevoie de el!... Vai, dacă atunci e prea târziu... Așa! Iar acum...“ — El deveni iar cu totul cel vechiu și trecu cu gingășie mâna peste creștetul fiicei sale. „Nu-mi lua în nume pe care acasă neîncetat, le avea, predici mus-odată inima! Sunt, precum știi, un vechiu om al împlinirii datoriilor!“

„Dar te rog, tată! Eu îți sunt numai recunoscătoare!“

Margareta Feddersen o zise aceasta mecanicește și distrată. Se bucura că lucrul acesta a trecut. Ii erau nesuferite scenele de felul aceleia, pe care acasă neîncetat, le avea, predici mustătoare din timpul, când era fetișcană. Părinții nu erau nici odată mulțumiți cu ceea ce făcea. Chiar nici acum. Ea schimbă cu totul vorba:

„La toamnă Charley trebuie să facă o călătorie în Macedonia, atunci am să vii să vă văd, tată! O să mă ivesc deodată într'o bună zi în pragul casei!“

Bătrânul dete din cap. Deocamdată se bucura că pleacă el însu-și din Paris. Ziua următoare pe la prânz pleca dimpreună cu soția sa. Margareta stătea în gară sub ferestrele compartimentului său. Ea se ridică în vârful picioarelor, întinse părinților ei mânilor și se uită încă odată

în dragele fețe bătrâne, în vreme ce trenul se puse încet în mișcare. Ochiul ei se umezise puțin când înainta spre ieșire. Afară însă, înaintea boltei posomorâte a gării de Est, se revărsau razele aurii ale zilei de primăvară, înverzeau copacii, rîdea Parisul...

20.

Era pe la începutul lunii Iulie. — Arșița de vară, praful alb acoperea copacii de pe Avenue du Bois de Boulogne — nopți cu zăduf, în cât dormiai rău cu toate ferestrele deschise. — Margareta Feddersen zăcea încă de mult cu ochii deschși. Era încă foarte de dimineată. Afară cântau păsările. Era singură.

Iatacul de dormit al soțului ei, care se afla alături, era gol. Carol Feddersen petrecea de trei zile la Bruxela, ocupat cu financiarea unui mare proiect balcanic. El plecase cu capul plin de cifre, cu un ghiozdan gros subțioară și luase de la dânsa ziua bună cu o sărutare oare-cum fugitivă.

Portarul deschise ochii mari când pe la șase ceasuri dimineata văzu pe Doamna părăsind casa, pe jos. El se uită lung după figura sveltă, care se depărta în o deschisă haină de vară spre păduricea apropiată. O apucase deodată pe Margareta un dor de aer, de verdeata pădurii, de liniște. Erau aici toate cu totul altfel de cât alte dăți... Lipsiau mutrele obicinuite... nicăiri nu pătrundea pierdut prin văzduh mirosul de benzină al automobilelor... nici o bonă cu copilul ei pe bănci... nimeni la plimbare. Chiar și găfâirea cailor se auzea numai din când în când pe aleele de călărie. Tânăra femeie se simțea singură la Paris, iar aceasta nu numai acum, ci peste tot. Nu mai era aici aproape nimeni dintre cunoscuții ei.

Erau toți la țară ori pe țărmurii mării. De-a lungul câmpiilor Elyseice casele se prezentau cu obloanele închise. Pe bulevardele din lăuntru orașului se vorbea mai mult nemțește și engle-

zește. Orașul era acum al străinilor și al provincialilor. Alex Feddersen și soția sa se aflau încă de mult duși în eleganța dela Pau cu primul transport de neguțători de bumbac sosiți dela New-York. — Ieri plecase și Madame Lisa Campbell, rusoaica germană — în adevăr singura prietenă, pe care Margareta o avea aici, dimpreună cu soțul și cu copiii ei la Biaritz. Numai soții Carol Feddersen au fost nevoiți să rămână, pentru ca să compenseze în serviciul firmei sfertul de an petrecut în călătorie de nuntă. Soțul Margaretei era prea mult om de afaceri pentru ca să nu găsească, că lucrul acesta e cu totul în regulă. Astfel a ajuns soția lui să rămână cu totul de capul ei scoasă din vârtegiu. Lucru curios, nu-i lipsia câtu-și de puțin alergătura după nimicuri; își dădea acum seamă că ea tot o istovise.

Luase în timpul din urmă parte la multe numai ca să iee parte, din obicinuință. Acum liniștea îi făcea bine. Era cu toate aceste ceva apăsător în singurătatea din preajma ei când trecea dealungul luciului albastru al Seinei cu cerul albastru deasupra ei, cu roua strălucitoare pe câmpia de dinpregiurul ei, pe tufișuri și pe copaci. Cum s'au evaporat toate fără ca să rămâe ceva în urmă, numai goluri...

Margareta Feddersen întâia dată de când se afla la Paris se simțea cuprinsă de întristare. De ce adecă? Ea se opri. Se simțea necăjită de sine însă-și că și-a pregătit iar sie asemenea surprinderi. Avea, dacă e vorba, multe cuvinte de a fi mulțumită și voia să și fie și s'o arate aceea lumii. Ce fel de neliniște veche mai era și aceasta? Peste asemenea lucruri ea trebuia să fi trecut odată pentru tot-deauna... Ea își urmă drumul. Din când în când întâlnea oameni, auzia accente franțuzești, simțea că priviri curioase se îndreptau asupra ei. Lumea din statura ei înaltă, din ținuta ei dreaptă își dădea seamă că dânsa e străină. Întâia oară era și dânsa cuprinsă de simțământul că se află în străinătate. Sin-

gură. Ceea ce dânsa însemna și era, ceea ce avea și drept ceea ce trecea, toate le datora altuia, soțului său... În urechea ei răsună glasul tatălui său :

„Du-te! caută pe bărbatul tău!“

Curios. Deodată o cuprinsese un dor de dânsul, un fel de temere de a se afla singură, o căință. Primise până acum toate darurile și binefacerile lui ca ceva de sine înțeles, fără măcar să-i fi zis „îți mulțumesc“. Iar el era cu toate aceste atât de blând și de cruțător.

El nu se plânsese nici odată, că dânsa n'avea nici pentru el de cât amabilitatea rece, de care le făcea parte tuturor oamenilor. Se mira și ea însăși, cum s'a pierdut încetul cu încetul temperamentul ei din timpul, când era fată.

Era fără'ndoială o exagerare la mijloc. Dar acum se ivi ceva pornit din inima ei strânsă... parcă ar fi visând... Ca un fel de minune mare: Ea simți primele porniri de iubine către soțul ei.

El și ea erau însă de mult soț și soție. În inima ei se deștepta acum conștiința unei grele vinovății, a unei prefaceri.

Era bine, începea acum o nouă fază în viața ei. La timpul suprem. Cum și-a petrecut ea până acum viața luându-le de la dânsul toate în primire — iar aceasta fără de iubire... El n'a făcut-o nici odată s'o simtă, ci a așteptat în liniște. El o cunoștea mai bine de cum se cunoștea ea însași pe sine. El știa, că ora a sosit...

Pe la amiază-zi ea alergă la telefon și se puse în legătură cu Bruxela.

Carol Feddersen se sperie când auzi la aparat vocea soției sale. Se temea ca nu cum-va să se fi întâmplat vre-o nenorocire.

„Ce s'a întâmplat, pentru Dumnezeu, Margot?“

„Nimic deosebit, Charley! Voiam numai să-ți spui în grabă că te iubesc“.

El ridică cuprins de uimire sprâncenele.

„Cum așa, Daizy?“

„Te iubesc atât de grozav!“

El fu nevoit să rîdă ținînd în mîna stîngă receptorul, iar în cea dreaptă un teanc de oferte pentru șine la linia ferată de pe Adria.

E! auzi iar.

„Lasă, te rog, afacerile tale proaste, vino cât mai curînd la Paris! La mine. Auzi tu?”

„Cît mai curînd se poate!”

„Cînd adevă? Te doresc atît de mult!”

Acum el se simți în adevăr înduioșat și măgulit. Lucrul acesta îi era cu totul nou.

El stete puțin pe gânduri:

„Mîne seară la șapte, Daizy! Îți convine?”

„Da, da, viu să te iau”.

I se părea că aude, cum dînsa resuflă fericită. Ea se afla'n gară cînd trenul a intrat. Aceasta era prima impresiune îmbucurătoare pentru Carol Feddersen. Cît era apoi dînsa de'ncântătoare și de plină de viață! Se gătise de drăgul lui, ca să fie frumoasă. Era mai elegantă decît de obicei, căci știa, că dînsul ține la aceasta. Ea alergă spre dînsul cu brațele'ntinse. Dacă e vorba, nici că era lucru cuviincios, ca ei să se'ntîmpine unul pe altul cu atîta năvălnicie; el se bucura înse, vedea privirile celor de din pregiurul lor și se simția mîndru. Luînd-o apoi de braț, ca s'o conducă la automobil, el simți, că ea se alipește de dînsul mai tare decît alte dăți. Nu le înțelegea încă aceste, dar era mulțumit și ședea tîgnit și voios lângă Margareta'n automobilul deschis, ținînd mîna ei în a sa, eară dînsa îi zîmnea din frumoșii ei ochi negri. Astfel se'ntoarseră'n amurgul serii împreună acasă...

„Dar ce ai tu?” întrebă Carol Feddersen opt zile'n urmă — pe jumătate'ncântat, pe altă jumătate mirat. „Decînd m'am întors dela Bruxela ești ca schimbată”.

Ea nu-i răspunse numai decît, ci rîse și-i aruncă câte-va cojițe de pîne peste masă'n obraz.

„Lasă-mă să fiu voioasă!” — grăi dînsa „Fii și tu și bucură-te, că sunt așa!”

„De! — ce să mai zic... ai și tu ideile tale...”

El se uită cu un fel de deserațiune comică la bolta de viță a cărciumei dela țară, în care ședeau la masă. „Il aduci pe om cale de mai multe ceasuri dela Paris aici în pustiu unde nu mai vezi nici un om...”

„Tu nu ești care om?”

„Pe mine mă ai, dacă e vorba, pretutindeni!”

„Nu! — Aici te am — întreg pentru mine. Aceasta e ceea ce voiesc!” Ea n'ntinse mâinile și luă jucându-se între degetele ei subțiri dreapta lui mare și grea, pe care strălucea latul inel de logodnă. „Tu ești bărbatul meu!... Toate cele-lalte mă plictisesc... M'ai înțeles?... Eu sunt, în genere, prea bună față cu tine... Trebuie însă să fiu. Aceasta îmi este acum dispozițiunea sufletească...”

El zîmbi măgulit și cuprins de bucurie, numai că nu putea să-și dea bine seamă, ce are să-i răspundă. Duiosia aceasta îi era la Margareta lucru de tot nou. Ea ședea visătoare la locul ei, și razele soarelui pătrundeau care-cum curioase printre frunzele de viță și aruncau o zare aurie peste părul ei negru și peste trăsăturile ei gingașe. Rochia ei albă ieșia luminoasă din amurgul umbrei, și nu intra'n vederile lui Carol Feddersen, că dânsa se'mbrăcase atât de simplu, cu pălărie de paie, în blusă și'n rochie scurtă. Voia să-i fie elegantă soția. Ea-l silise înse să facă această plimbare pe jos de a curmezișa câmpului... par'c'ar fi fost el și ea burghezi de rând, ceea ce-l făcea să se simtă jignit în respectabilitatea sa.

Ea se uită cu ochii ei strălucitori în depărtare.

„Ia spune, Charley, nu e care minunat de frumos aici?... Verdeța aceasta... cerul albastru... noi amândoi... Ah... sunt atât de veselă... nu ești și tu?”

„Se'nțelege, că da!” — întimpină el. Văzuse mai nainte în fața de masă câte-va pete, care-l umpluseră de groază, încât nu se putuse stăpâni să nu zică: „A la guerre comme à la guerre!... Acest ragout de iepure de casă... înspăimântător... și vinul...”

Ea ridică paharul și i-l închină, ear ochii ei

negri și vioi se'ndreptară spre dânsul. „Mie-mi place“, — grăi dânsa... Mie-mi plac toate când ne aflăm atât de bine numai noi amândoi... zău... tu ești un bărbat drăguț... Tot n'am ajuns să născocesc un nume pentru tine... nu e aceasta ce-va sucit?... Să-ți zic Carlușă ca rudele tale din Rusia? — Nu! — Prea ar suna a ușuratec, iar tu ești un om înspăimântător de solid... Ori să-ți zic Karlchen, pe nemțește? — Nu! — Pentru Karlchen ești prea serios... Mereu ești serios! — Haid' — rîde și tu odată!“

El se rînji cam pe siluite. Voia din toată inima să intre'n tonul ei, dar nu era'n stare să găsească acordul potrivit. Ea îi dete de o dată una peste palmă.

„Eară tu?“ — urmă ea muștrându-l cu sprâncenele'ncrețite. „Ai avut tu vre-o dată pentru mine alt nume afară de plicticosul Margot ori Daisy? — Rușine să-ți fie!... Născocoște chiar acum un nume gentil pentru mine!... O faci?... Incordează-ți fantasia!... Nițică fantasmă are, la urma urmelor, ori-și-care om“.

Carol Feddersen îi făcu pe plac și se gândi, dar după cât-va timp făcu esitând mărturisirea:

„Știi... eu nu sunt așa... În adevăr... nu-mi vine așa ce-va atât de curând în minte“.

„Sfinte Doamne, după ce fel de buștean m'am măritat eu!“ — grăi tinera femeie turnând cafeaua în cesci. Un nour trecu pe o clipă prin sufletul ei, o reamintire: Era odată unul — cu guler negru și cu chiveră de tunar — care avea pentru dînsa nume copilărești și desmerdătoare — nu unul, ci o sută. Le scutura par'că din mâneca surtucului. Ea-și scutură apoi capul, ca să-și dea șuvițele de păr de pe frunte, trecu dincolo de masă, se uită însă'n toate părțile, ca să vadă, dacă nu e cum-va carciumăreasa prin apropiere, apoi se plecă spre scaunul lui și sărută din toată inima pe soțul ei.

„Tu ești un filistru nesuferit, Charley“, — grăi dânsa, — dar îmi ești cu toate aceste foarte drag!.. Vino!... Eată foc pentru țigara ta...“

Ea îi dete chibritul, eară el pu'fai tignit, zim-

bind cu mulțumire ca o pașă. Era lucru de toată frumusețea, ce efect producea plictiseala verii asupra Margaretei! Adevărată minune! El se temuse de contrarul. El știa din micile supărări de mai nainte, că dânsa e'n stare să fie și soție foarte hărtăgoasă. Ear acum ea stetea liniștită și mulțumită lângă el, cu capul răzâmat de umărul lui, pierdută cu desăvârșire'n gustarea liniștei, a căldurii și a păciniciei văratice. In apropiere cânta un cocoș. Greerii țîrăiau.

„Nu e oare ca un fel de vis, că unde-va, colo departe, se află Parisul?“ — întrebă apoi dânsa și se ridică. „Mi se pare înse, că tu nu ai nici o slăbiciune pentru natură! — Nu ești adecă un adevărat german!... Trebuie să ai în fața ta cameni spelcuiți și găтели și automobile... altfel nu te simți fericit!... Haid'... să ne'ntoarcem acasă...“

Acasă ea a'nceput una din serile săptămânii viitoare să-i cânte. Rămâneau acum pentru masa de seară adese-ori singuri între cei patru pereți ai casei lor. Ventilațiunea din restaurantul înăbușitor de cald de pe bulevard, praful de pe câmpiile eliseice și străinii cei culți erau pentru dânsa lucruri nesuferite.

„Tot e mai plăcut să faci fără de oaspeți pe boierul și pe coccana!“ grăi dânsa scotocind printre note. Vocea ei nu era voluminoasă. Ea avea, din contra, în asemănare cu ființa ei vioaie și elastică, un glas copilăresc, aproape tânguios, care abia umplea încăperea. Carol Feddersen ședea într'un colț și asculta. In fața lui se oglindea încordata luare a mințe, cu care asculta expunerile vre-unui prieten de afaceri. Ii era înse greu, căci nu avea simțământ muzical, ear duioasele cântece germane sunau în urechea lui toate la fel.

El înăbuși un căscat și se cutrămură sguduit de conștiința vinovăției sale. Țiindu-și plin de re-signațiune mânila pe genunchi, el se uită pe fe-reastră. Erau acolo două dame, parisene de baștină, bine'mbrăcate. Câte gesturi mai făceau Era de tot hazul—o noauă modă de pălării... Eată

și d-l Duloup, care trece'n automobilul lui... mai e dânsul aici? — Apoi de! — prea se avântase'n acțiunile minelor din țara Bascilor... pare pus pe gânduri... Carol Feddersen era pe jumătate ațipit. Ii treceau afaceri prin cap, iar soția lui cânta.

De odată ea înceta a mai cânta. Stetea'n fața lui cu amândouă mâinile pe umerii lui și se uita serioasă la el.

„Dac'ași putea numai să știu, cum să te gădesc!“ — grăi dânsa a'ndelete. — „Trebue să fie unde-va o chee, care te deschide pe tine! Charley... Pune-ți mâna pe inimă... unde adecă ai ascuns-o?!“

Carol Feddersen se ridică cam zăpăcit.

„Ai cântat frumos, Margot! — A fost o adevărată plăcere!“

„Dar nici n'ai ascultat, spaima lumii ce ești!“ — grăi tînăra femeie. Nu era mahnită, ci uimită numai, că nici aceasta n'a prins. „Dacă e vorba, ție ți se urește de moarte aici acasă. M'am încredințat despre aceasta. Nu e pentru tine așa ce-va. Haid'... am să mă gătesc cât se poate de frumos, și ieșim apoi în oraș — unde vei fi voind tu...“

De aici înainte-și petreceau timpul iar mai mulți ieșiți de acasă și cutreerău mai adese-ori Parisul. Intr'una din zile, după prânz, ședeau amândoi în restaurantul cascadelor din Bois de Boulogne. Afară aștepta automobilul lor. Carol Feddersen sorbia un păhar de bere și se sbătea să iee o hotărîre. El grăi în cele din urmă zîmbind:

„Ce e adecă, Margot?“

„Nu te 'nțeleg!“

„De vre-o șase săptămâni ești atât de gentilă și de bună față cu mine...“

„Nu cum-va te supără lucrul acesta?“

„Ba mă sînt foarte fericit! Dau numai eu socoteală, că vei fi voind fără'ndoială ce-va...“

Ea-și deschise ochii mari.

„Cum adecă?“

„Ce-va deosebit... cu totul neobicinuit... Nu-ți-ai da de altminteri atâta silință!... Haid!... spune... Dacă-mi stă numai prin puțințe...“

Tinera femeie își plecă mâhnită capul, dar nu răspunse nimic, iară el începu să ghicească pentru ea să-i ușureze 'mărturisirea.

„O escursiune la Trouville?... Bani pentru o călătorie acasă?... Un giuvaer?“

„O Doamne... tu nu mă'nțelegi nici odată!“ — grăi dânsa încet. Ridicându-se apoi, ea înaintă spre ieșire în vreme ce portarul strigă în fața cetei de șoferi numele ei.

Dânsa grăi apoi cuprinsă de durere:

„Ceace-mi trebuie mie nu se poate cumpăra pe bulevard. Credeam și eu mai nainte, că se va fi putând, aceasta era o absurditate“.

Ziua următoare dânsa era veselă și învicită. El observă că dânsa e cuprinsă de o viuă neliniște.

„Tu Charley“, grăi dânsa peste noapte, mi-a venit o idee: Tot am să-ți fac o mare rugămintă!“

„In sfârșit“ el se simția cu desăvârșire ușurat. Soția sa i se făcuse oare cum amenințătoare prin amabilitatea ei neobosită și plină de abnegațiune.

„Voyons!... am să-ți-o fac! Oculte que coûte.

„N'are să te coste nici un ban!

Voi vă gândiți mereu la bani“.

„Ei bine, sunt în adevăr foarte curios. El își mută scaunul mai aproape zimbînd curios din ochii lui albaștri și reci.

Ea își răzemă capul în palmă și, drept un semn că vrea acum să fie de tot serioasă, își dete căte-lușul din poală, apoi începu:

„La noi acasă, când tata se'ntorcea de la serviciu... dacă avea, de exemplu, să-și prezente regimentul... toată lumea îi alerga până la capul scării... Noi toți cu mama întrebând: cum ți-a eșit revista? Ce a zis comandantul?... Luam cu toții parte la cele ce-l priviau pe dânsul. Așa e aceasta în armată... Știi tu...“ Carol Feddersen dete din cap fără ca în adevăr să o fi înțeles, iar dânsa urmă.

„Dacă noi, soțiile voastre, suntem adunate aici, nu avem nici o idee despre activitatea voastră, despre grijile și daraverile voastre! Vorbînd despre

cele mai mari prostii — mai ales bătându-ne capul cum avem să cheltuim iar cât mai curând banii agonisiți de voi. Nu voți de loc, ca să știm și noi cum îi agonisiți. Ne țineți din adins departe...”

„Nici că vă pricepeți cătuși de puțin la aceasta!” grăi soțul ei cu oarecare ironie. El își dădea adesea ori pe față conștiința de vrednicie și se simția din ce în ce mai mult în rolul lui.

„Dar lucrul acesta se poate învăța, Charley! Eu nu sunt, așa cred, chiar atât de mărginită! Impărtășește-mi, te-rog, tainele afacerilor tale! ro-stul meu e să-ți viu într’ajutor. Aceasta îmi face bine! O să deviu mai serioasă, dacă mă fac întru câtva folositoare, în loc de a primi mereu numai binefacerile tale. Sunt aici ca un fel de trântor!”

Carol Feddersen întâmpina de altminteri pe frumoasa sa soție tânără cu zâmbetul îngăduitor, pe care-l avem față cu copii răsfățați.

Ca om de afaceri însă el era încăpăținat. Când era vorba de aceasta, el era, cum dânsa totdeauna îl dorea, el însuși.

Pedant ca totdeauna, el nu se depărta cât e negru sub unghié de la tradițiunile unei firme onorabile, luă cererea ei drept lucru ridicol și-și puse mâna pe pălărie.

„Atât ar mai lipsi, ca să ne înpuiăți capul și în comptoir!”

„Ai face, Daizy, o figură de tot hazul pe scaunul cu șurub... nu. Acolo avem să ne păstrăm gândurile concentrate. Acolo domnește seriozitatea, draga mea”.

El le grăi aceste rîzînd și, spre uimirea lui, observă că dânsa, întinzându-i mâna de plecare, consimți fără de preocupare. Ziua următoare însă, înainte de amiază-zi, când se uită prin geamul, care despărțea comptorul său particular de birourile generale de pe B-dul Sevastopol ale firmei Feddersen, se petrecea în fața ochilor lui o stranie mișcare în rândurile procuriștilor, ale dispențierilor și ale impiegaților. D-na Margot Feddersen trecea impasibilă ca o fantomă de dantele, de pene

și de mătase fâșaitoare, prin amurgul dela mijlocul sălii, răspândind o ușoară adiere de parfum prin aerul plin de praf, iar fâșaierea rochiei sale răsuna printre tocăniturile mașinei de scris și bătaile preseii de copiat. Ea intră în sanctuar, se așază și îi zise soțului său:

„Așa, Charley... iată-mă aici!“

„Da. Ești aici!“ — repetă Carol Feddersen zăpăcit și-și dete în mod mecanic la o parte țigarea. Ii era cu desăvârșire peste putință să-și dea seamă, ce are să facă aici cu ea. Spera că în timp de un ceas ea se va fi săturat de jucăria aceasta și iar va pleca. Ea însă rămase, ba a venit și zilele următoare. Era cuprinsă de un zel neobosit, ca să se dumirească asupra celor ce se făceau aici. Drept început, ea luă o tabelă de cursuri în mână. „Ce va să zică „deviză scurt Londra?“ întrebă dânsa.

El își dete silința s'o dumirească asupra tainelor schimbului.

„Și ce va să zică acel „Cif“, pe care-l puneți totdeauna în scrisorile voastre?“

Și despre aceasta îi dete lămuriri, el însă nu era un bun explicator: aceste lucruri îi erau lui încă din timpul tinerețelor prea de tot de sine înțelese.

Dânsul mai era și nerăbdător și o dete în cele din urmă la o parte... Margareta se așază liniștită într'un colț și urmări lucrurile cu băgare de seamă. Poate că mai mult se folosia dacă'l vedea pe soțul ei la lucru.

La sfârșitul săptămânii dânsa întrebă:

„Ia dumirește-mă: dacă e vorba tu subscrii numai ceea ce-ți aduc oamenii de alături. Câte odată nici nu mai citești cele ce ți se prezintă!... Mai ales Monsieur Renard și ceilalți domni bătrâni... ei le pun toate la cale...“

„Da. Aceia sunt încă de mult în serviciul firmei“.

„Și le fac toate bine?“

El râse.

„Te rog: vulpile acele bătrâne!... Ei cunosc

lațurile și apucăturile mai bine de cât unii ca noi“.

„De...! Ce rost mai ai atunci tu...“

Ea se opri cu uimirea oglindită în față. Era p'aci p'aci să spună o prostie. Un timp oarecare ea se jucă pusă pe gânduri cu umbrela ei de dantelă, apoi urmă cu jumătate de gură:

„Știi, eu îmi închipuiam că tu ții aici întreaga afacere ca într'o mână de fier, încât toate se petrec numai după voința ta! Oamenii aceștia mi se păreau numai păpuși, care joacă când tu apeși pe buton și ar fi fără de tine curat trădați și vânduți...“

„Nu. Individualitatea are să le fie lăsată impiegaților, dacă e vorba să lucreze cum se cade...“

„Care va să zică... de exemplu... Alexandru e în concediu... să presupunem că tu te îmbolnăvești... ar mai merge treburile și atunci?“

„Trebue să meargă!“ răspunse Carol Feddersen rece și subscrise iar un teanc de acte, pe care i le pusese înainte unul dintre impiegații săi. El observă curioasa desiluziune ce se oglindia în fața ei, parcă dânsul s'ar fi coborât de pe piedestalul, pe care'l așezase ea, și mai adăogă: „Nu uita, că adevăratul meu domeniu nu e aici, ci afară în călătorii. Eu aici țiiu numai locul lui Sașa!“

Acum fața ei se luminează iar, și dânsa urmă ușurată:

„Da, așa vor fi stând lucrurile!“

Vizitele ei la comptor din ce în ce s'au rărit apoi, și în cele din urmă ea n'a mai trecut de fel pe acolo. Era un lucru fără de rost să șadă acolo și să asculte lucruri, pe care nu le înțelegea, ori să frunzărească prin scrisori, ale căroră înțeles nu-l pătrundea. Carol Feddersen observa abia lipsa soției sale. Chiar dacă da, ea îi convenia, căci era îngropat până'n urechi în daraveri și nu mai era nevoie să se abată de la treburi.

Se apropie și timpul, când, pe la mijlocul lu-

nei Septembrie, avea să călătorească în peninsula balcanică, unde mai scădeau căldurile.

Valizele erau împachetate, compartimentul era comandat în Expresul de Orient, și în ajunul plecării cei doi soți ședeau față în față la masă cuprinși de o tăcere sărbătorească și gânditori amândoi.

Intâia oară se despărteau mâne dimineată pe timp mai îndelungat. Cât era să lipsească Carol Feddersen, aceasta nu se putea hotărî de mai nainte: atârna de la cele din urmă intrigi neapărate din Macedonia.

Dar trebuiau să socotească cel puțin patru săptămâni.

Ieșind servitorul din odaie, ea sări deodată în picioare, alerga împregiurul mesei rotunde la dânsul în pripă — ca fugind de ceva. Trena ei se aruncă peste covor.

Ea se opri în fața lui, care se ridică și el, și-și împreună mâinile ca de rugăciune zicând:

„Charley... nu mă lăsa singură!“

„Dar Margot...“

„Eu mă știu, dacă e vorba, de tine!... Ce să fac fără de tine? Sunt fără de rădăcini în lumea aceasta. Tu ști singurul meu razăm“.

El era cu desăvârșire zăpăcit în urma acestei încercături intervenite în cea din urmă clipă în planurile lui de călătorie:

„Ai putea, — grăi dânsul — să petreci timpul acesta la Berlin pe lângă părinții tăi“.

Tânăra femeie dete din cap, și o mică dungă se ivi între sprâncenele ei, întunecându-i fața.

„Aceasta nu pot, Charley, s'o fac! O vizită împreună cu tine bucuros! De aceasta mă bucur. Dar așa singură să mă strecor carecum ca ei să zică: A sburat o găscuță peste Rin... nu... mi s'au făcut acolo toate atât de străine... Am știut ce fac... am ars în dosul meu toate corăbiile... Iar aici la Paris nu mă lăsa singură!“ îi șopti dânsa cu jumătate de gură în ureche, răzemându-și capul de umărul lui. „N'o face

aceasta! Lipsa de activitate și plictiseala m'ar duce aici numai la gânduri proaste, mă necăjesc din cauza Magdei și... nu vreau să rămân un fel de văduvă... sunt soția ta și te iubesc atât de mult“.

Carol Feddersen nu era omul hotărîrilor pripite, dar acum trebuia să-și iee grabnic hotărîrea, căci timpul îl zoria și afacerile îl zoriau și ele. El nu putea să suferă pedecele în daraverile lui, grăi dar mai nerăbdător de cum ar fi voit el însu-și :

„Această dorință este, Daizy, foarte gentilă din partea ta, dar lasă acum capriciile!“

„Capricii? așa numești tu cererea mea?“

„Môn Dieu. Ce sunt adecă, Daizy?“

„Tu n'ai observat adecă nimic... în tot timpul jumătății de an, care a trecut de astă primăvară până acum?“

„Ce lucru mare ași fi avut adecă să observ? Minuni nu s'au petrecut!“

„Adecă da, Cherley, ele s'au petrecut în sufletul meu; dacă nu le înțelegi însă, ele vor trece iar“.

Aceste erau pentru dânsul enigme.

Asemenea tânguirii femeiești cu totul vage tocmai acum nu intrau în capul lui, în care se înghesuiau afacerile.

„Eu trebuie să călătoresc Daizy! te rog deci, fii cuminte!“ — declară el în tonul suveran, cu care se deprinsese față de dânsa. „C'est décidé, pentru Dumnezeu, nu cumva să începi a plânge. Ce e adecă la mijloc?... Ma chère, prea ești simțitoare ca mimosa, trebuie să-ți procuri o piele mai groasă cum o am și eu“. Lacrămile de care se temea au lipsit.

În loc de aceasta, tânăra femeie a început să rîdă. El își încreți fruntea cuprins de strâmtorare. Ce fel de schimbare mai era și aceasta?

„Da, o ai, în adevăr, Charley, grăi dânsa. Chiar mai mult de cât e bine. N'ai observat

de loc câtă silință mi-am dat eu în timpul celor din urmă luni ca să câștig iubirea ta? Ești în adevăr atât de surd și de orb? Ai în adevăr în capul tău loc numai pentru lista de cursuri și pentru șine de cale ferată, în cât nu vezi că lângă tine se află o femeie ca mine“.

„Păcatele mele! Eu te văd că ești aici“.

„Eram... Da, eram... am făcut ceea ce unui om îi stă prin putință! Am făcut mai mult de cât multe. Am dat la o parte mândria mea, am alergat după tine, am cerșit și m'am milogit ca să te am...“

Carol Feddersen era mai mult măgulit de cât mirat.

„Dar noi ne avem, Daisy, unul pe altul!“ grăi dânsul în ton prietenesc.

„Ce vei fi numind tu a avea! Eu voiam mai mult, am nevoie de mai mult. Eu țin la tine și te-am căutat cum se caută un om — pretutindeni — în toate chipurile... Imi închipuiam că undeva trebuie neapărat să te găsească...“

El scutură capul lui blond întru cât va încântat, înveselit de felul ei. Stătea în fața ei, bărbat înalt, cu umerii lați și avea ceva apropiat în felul lui de a fi.

„Te-rogi! Iată-mă aici în mărime naturală, Daisy! Sunt sluga ta supusă! Ce vei mai fi voind, aceasta numai Dumnezeu o știe!“

„Pe tine te vreau!“

El fu cuprins de mânie.

„Păcatele mele! Nu cumva sunt de mucava? Pune mâna pe mine!“

Ea îi aruncă o căutătură, care îi îngheță oarecum sângele.

El simțea că s'a pus între ei amândoi ceva ce el nu putea să cuprindă cu gândul.

„Ești aci!“ grăi dânsa. „Lucrul acesta e adevărat, dar mie îmi este prea puțin aceasta! Eu nu sunt atât de nepretențioasă. Un timp oarecare da... dar apoi“. Ea făcu un gest de oboseală oarecum respingător.

„Imi ești acum atât de depărtat!“ grăi dânsa scuturându-se ca fiind cuprinsă de un fior ușor, „atât de depărtat!... Mi-e ca și când nici nu ne-am cunoaște de loc, unul pe altul!“

„Sunt soțul tău“.

„Da!“

„Și te rog foarte frumos să-mi și porți în calitate aceasta respectul cuvenit!“

Tonul, în care le rostea aceste, era aspru. Simția că vorba era să-și apere autoritatea pusă în joc.

„In afară fără'ndoială !!“

„Nu, în genere: gândește-te, te rog, pe cine ai în fața ta! Ași fi putut, dacă e vorba, să fac alte partide! Din iubire curată către tine...“

El tăcu pe o clipă, dar apoi nu se putu stăpâni, ci urmă cuprins de amărăciune:

„Cine care se'nsoară în cercurile mele fără de zestre? Tu ai făcut așa zicînd câștigul cel mare! Eu te-am făcut tot ceea ce ești. Și aceasta îți este recunoștința“.

Vorbele aceste abia erau rostite și el ar fi vrut să le facă negrăite. Spre ușurarea lui ele nu îi păreau a fi produs o prea adâncă impresiune asupra soției lui, care rămânea impasibilă.

„La aceasta m'am mai așteptat“, întâmpină dânsa liniștită; „aceasta rămânea să mi-o mai spui“.

„Nu cum va nu am dreptate?“

Ea strigă deodată cuprinsă de desnădăjduire:

„Laudă-te numai cu prețul tău de cumpărare! Consideră căsătoria noastră după cum te pricepi! Ai, se'nțelege, dreptate. Ce le mai vorbesc eu aici unor urechi surde? Călătorește numai, Charley! Călătorește! Eu nu te opresc!“

10.

Căzuse iarna asupra Parisului. Era mai aspră decât alte dăți. În fața ferestrelor micului palat al lui Feddersen fluturau prin văzduh fulgii

nordici și'nveliau lumea în alb. Erau toate liniștite. Nici o bătae de copite, nici o uruire de automobil. Liniște tainică. Intinderea largă a bulevardului Avenue du Bois de Boulogne era până sus la arcul de triumf parcă s'ar fi stâns toată viața.

„In privința aceasta Francezii sunt grozav de scriburiți!“ îi zise Margareta prietenei sale Lisa Campbell, care îi făcuse o vizită în amurgul serii. „De cea mai urâtă vreme noroioasă nu le pasă, dar când dau de puțintică zăpadă, se opresc speriați în loc... Doamne, când mă gândesc la iernile noastre din Germania...“

„Ori chiar la cele dela nord din Rusia!“ Mica damă din Petersburg zîmbi. Ea era o ființă gingașă, cu fața de copil. Cele două doamne tinere tăcură și sorbiră ceaiul de după prânz din cești de tot mititele. Parisul trebuia să aibă soare, verdeață de castani, miros de micșunele pe bulevarde. În timpul viscolirii de iarnă orașul de pe Seina nu mai era el însuși. Gândurile sbureau atunci acasă peste Rin și peste Vistula... Reamintiri nehotărîte din zilele copilăriei... trosnituri de lemne în sobă... sfârâirea merelor coapte... zurgălăi de sănii. Margareta trebui să isbucnească în râs, văzând cum acolo afară un domn își ținea cu desperațiune cilindrul din cap și juca pe vârful ghetelor de lac. Zăpada nu era cu toate aceste mai groasă de cât de vre-o două degete. Cealaltă se ridică. „Eu trebuie să plec acum“.

„Atât de curând?“ Avem azi, precum știi, un prânz de tot mare! William ține la aceasta. E ziua de Crăciun!“

„La aceasta nici nu m'am mai gândit!“ Margareta Feddersen rămase uitându-se visătoare la fluturarea fulgilor. „Ai, Lisă, frumos pom de Crăciun acasă la tine?“

„Nu mai fac pom de Crăciun. N'are nici un înțeles. Bărbatul meu stă în fața lui și nu știe ce să facă cu el“.

„Tot așa și cei trei copii. Eu cred că ei se

miră în taină, că mama lor e atât de copilă-roasă. Sunt, dacă e vorba, niște veritabili englezi mici. Pentru dâșii lucrul de căpetenie este marele curcan ce urmează după aceea, precum și Nota de 5 lire sterline cu totul nouă, care se află sub servieta fiecăruia dintre dâșii. O cunosc foarte bine — ștregarii! „Mica rusoaică germană zîmbi melancolic. — „De aceea am trecut azi în grabă pe la tine“, urmă dânsa. „Numai pentru ca în seara ajunului de Crăciun să aud cel puțin câteva vorbe în limba germană. Tata era încă cetățean al Imperiului german — așezat la Petersburg, iar mama era de pe Marea Baltică; la mine acasă nu mai vorbește însă nimeni nici o vorbă nemțește. Sunt cu desăvârșire izolată în familia mea...“

Doamna Campbell își încheiă jacheta de Vidră de mare, un dar primit dela soțul ei, care plătise zece mii de franci pentru el. Putea s'o facă aceasta. Câștiga mulți bani, deși nu se putea măsura cu frații Feddersen.

„William are cele mai bune porniri“, urmă dânsa justificând carecum un gând, pe care nu'l dăduse pe față. „Sunt, dacă e vorba, dusă departe de țara mea și de casa părintească... Părinții mei au murit și ei... avem viață de țigani lăeți. E cam tot una, dacă stăm la Birmingham și apoi am trăit timp de șase ani la New-York și la Paris. Soțul meu e mulțumit dacă-și ține picioarele în fața focului din cămin, fumează din luleaua lui cea scurtă și are pe ai săi în pregiurul lui. Nici că avem să cerem prea multe dela soartă...“

„Da, nu e așa?“ Margareta își ridică încet capul, deșteptându-se oare cum din gândurile, în care se pierduse. Ea se opri în fața prietenei sale, care era cu mult mai mică și mai plăpândă de cât dânsa, luă amândouă mâinile ei și i se uită în ochi. „Noi, Lisă, am știut-o aceasta, noi amândouă! Avem dar să ne împăcăm cu starea de lucruri! Sunt mii de altele, cărora nu le mer-

ge atât de bine ca nouă... Au să sucească și să învâртеască fiecare monedă de câte trei ori... Bărbații noștri nu se simt fericiți, dacă noi nu risipim... Ia spune-mi: de când adevărat ești măritată?"

„De trei-spre-zece ani“.

„Trei-spre-zece ani!“ repetă tânăra femeie. Ea zise în gândul ei, când voi fi măritată și eu de atâta timp... i se părea lucru de mirare... gândul acesta... nesfârșit o trăsătură de resignațiune se ivi în fața ei. Ea sărută pe Lisa.

„Adio, scumpa mea! salută pe cei de acasă!“

„Ești azi atât de înduioșată, Margot?“

O roșeață ușoară trecu peste fața Margaretei, care nu răspunse numai de cât.

„Sfinte Doamne!“ grăi dânsa. „Ai toată dreptatea. De ce folos ar fi adevărat să te repezi cu capul în zid?... Noi nu mai avem ca altele patrie și familie. Ne avem numai bărbații, avem să ne mulțumim cu aceștia. Supărători nu ne sunt, dacă e vorba. Oameni de afaceri. Nu au colțuri și noduri. Cedează... pe cât se pricep la aceasta!“

Mica fiică a Petersburgului se uită scrutător prin voaleta ei presărată cu puncte cenușii. Vara trecută ea se mirase de vioiciunea și de bucuria, cu care Margareta întâmpina pe soțul ei. Apoi de jumătate de an, de când s'a întors din balcani, îi părea lucru straniu că cei doi soți mergeau unul lângă altul, fără ca să se certe între dânșii și fără de a trăi în adevărata bună înțelegere... Dânsa avea prea mult tact pentru ca să cerceteze mai departe. Ea întrebă numai în clipa plecării:

„Ai și tu azi mulți oaspeți la tine?“

„Nu. Am rugat pe Charley ca să rămânem azi între patru ochi! El mi-a făgăduit'o aceasta cu toată sfințenia. Tu mi-ai dat însă o idee: Am să împodobesc azi pentru el și pentru mine un pom de Crăciun“.

Indată după plecarea D-nei Campbell ea tri-

mise să i se adueă un brăduleț. Ieși apoi însa-și cumpără mere, nuci, lumânări și câte-va nimicuri împestrițate. Impodobi după aceea brădulețul în amurgul serii de iarnă. Reamintiri din trecut pătrunseră în sufletul ei și-i tulburară cu un vâl umed privirea. Era seara ajunului de Crăciun la Berlin... Toate stradele deșerte... ferestrele luminate... Clopotele răsunau tainic... departe în Charlottenburg ședeau tata și mama... Odăile erau luminate... Miros de brad aprins, de lumânări de ceară și de turtă dulce se răspândia în aer... Ei se gândiau la copilul lor din străinătate, iar împregiurul lor erau ceilalți, frați și surori, rudenii, adunați în mare cerc, din care făcuse parte și ea, ani întregi dearândul... cât putea să-și aducă aminte de când ca copil de trei-patru ani intrase în răvărsarea de lumină a popului de Crăciun... Margareta Feddersen ședea pe vine înaintea brădulețului și curăția ramură cu ramură! Intâia oară se deșteptase în sufletul ei dorul de țară, curatul dor de țară german... În colivia de aur de dinpregiurul ei se'ntuneca. Dingolo, peste Rin, ardeau milioane de lumânări. Acolo se afla raiul pierdut... anii copilăriei, ai fericirii și ai grelelor lupte sufletești...

Ea își stăpâni lacrămile. Erau toate trecute. Dânsa voia să se uite înainte, și sufletul îi era cuprins de evlavie, liniștit și senin. După ce fu gata, ea se găti pentru seară, de tot în alb și'n aur. Ceeace se potrivea cu marele ei salon decorat în stil Empir. Acesta urma să fie iluminat și el când ea și soțul ei vor fi ajunși să fie singuri.

Ea aprinse apoi una câte una luminările de ceară, se așază lângă brăduleț și așteptă. Gândul ei era să-i facă lui Charley o surprindere. La ora șapte fix el și veni. Ii auzia vocea în sala de intrare. Spre marea ei spaimă resună înse și-o altă voce. Nu era a servitorului, ci una străină, un bariton molatec. Ea sări în picioare și alergă în calea lui Carol Feddersen, care-și vîrîse capul prin crăpătura ușii.

„Pentru Dumnezeu, nu-mi vei fi adus cum-va oaspeți?”

„Numai unul!”

El zimbi nepreocupat. Nu'nțelegea ce voia dânsa.

„După-~~ce~~ mi-ai făgăduit cu hotărîre, ca azi...”

„Un singur om tot n'are să ne supere. Nu e decât văru-meu Alfons!”

„Dar în seara ajunului de Crăciun...”

„Am să descure după-aceea cu el afaceri importante... nu ni-e de nici un folos!... Intră numai, mon cher... precum ți-am spus, — vii à la fortune du pot...”

Alfons Feddersen intră. Pe de-asupra și acest oaspe! În timpul căsniciei sale de doi ani aproape, abia o singură dată-l văzuse — așa în treacăt. Abia-și mai aducea aminte de el. Era om cu reputațiune rea, ceea ce din înfățișarea lui nu se dedea pe față. Era om înalt, svelt, de vre-o patruzeci de ani, cu mult mai oacheș decât blonda linie principală a familiei Feddersen, cu fața lungă-reată, cu ochi frumoși și cu barba tunsă cam în ascuțite. El avea un fel zimbitor de a săruta mâna, de a zice „bună seara”, de a ți se uita'n față, om nu îndrăzneț, ci numai oarecum nejenat, par'că ar fi petrecut multe zile sorbindu-ți ciorba cu dânsul. El își dete aierul de a nu fi băgat de seamă strîmtoarea și paliditatea din fața ei și se așază, în vreme-ce Carol Feddersen se depărtă, ca să-și schimbe hainele. Alfons își și îmbracase fracul și începu să admire pomul, pe care Carol Feddersen nici nu-l băgase în seamă. Era cuprins de un fel de bucurie copilăroasă în fața luminărilor aprinse. El îi dete stăpânei de casă prieteneste din cap — par'că aici la Paris singuri ei amândoi ar fi oamenii, care știu să se bucure de așa ce-va. El își apropie scaunul de dânsa și-o rugă să-i vorbească despre cele de acasă, despre Crăciunul de acolo. Nu se'ndoia, că azi, în seara ajunului de Crăciun, gândurile ei erau duse la iubii

ei. Lucru straniu, cum el și-a dat seamă despre starea ei sufletească. Soțului său nu i-ar fi trecut nici o dată prin gând așa ce-va. Cu toate aceste Alfons Feddersen nu îi era în adevăr simpatic, și ea se bucură când Charley se'ntoarse.

„Ia uită-te! — Ți-ai făcut și un pom de Crăciun!“ — grăi dânsul cu oare-care nepăsare și se așeză.

Nu-l interesau mai departe asemenea jucărele. El se uită la ceasornic. Mai era încă destul timp ca înainte de masă să resolve afacerile.

„Da, vere dragă“ — grăi dânsul zîmbind, — în ceea ce privește acțiunile de cauciuc nu pot să-ți vin într'ajutor. Nu-ți rămâne decât să muști una din mărul acru. Le-ai bombardat odată pe cursul de atunci... Știu că urcarea hârtiilor e'nspăimântătoare! — Cu toate aceste...“

Margareta asculta pe tăcute. În fața ei sfârâiau lumînările de ceară și se stîngeau încetul cu încetul... Era o ușoară adiere de miros de ceară și de cetină — ear cei de acasă cântau acum „Liniștită noapte, noapte sfîntă!“

„Cel mult 420 — ce zici?“ — grăi soțul ei de lângă dînsa, adresându-i-se tare și cu sânge rece oaspelui său și depărtă cu o mișcare a mâinii de la sine fumul pomului de Crăciun. Tinăra femeie se ridică tăcută și suflă și'n cele din urmă lumini, ca să le stîngă. Carol Feddersen n'o observă aceasta, dar vărul său Alfons se uită la dînsa cu oare-care compătimire. Servitorul anunță apoi „Madame est servie!“ și ea se duse tăcută de brațul oaspelui ei la masă. Ii era greu să-și înăbușe plânsul și descuragiarea. Iși închipuise cu totul altfel seara aceasta... și îi mulțumia lui Dumnezeu, că nu avea nevoie să vorbească mult. O făcea aceasta vărul Alfons aproape numai el singur, în felul ușor al omului din lumea mare. El le vorbea despre Monte Carlo, unde tocmai acum, ca de obicei, fusese, despre Egipt, unde avea de

gând să se refugieze peste puțin timp — mereu voios — nemțește și franțuzește alandala, după cum i se nimeria. În nemțește îi lipsia câte o dată vorba. Nici că avea nimic german în întreaga lui ființă, — dar nici nimic în adevăr românesc. Era un nehotărît amestec exotic — om de la nord și de la sud, care se putea potrivi pretutindeni. Avea fără îndoială mai multă cultură generală decât cei-lalți Fedderseni, văzuse mai multe și trăise mai mult. Era în fața lui un zâmbet ironic oarecum bine voitor, care nu dispărea nici odată din ea. Era învederat că se simția mai presus de cei trei frați, ca trântorul față cu albinile munci-toare.

După ce s'a ridicat masa, Carol Feddersen a trecut în cabinetul său de lucru. Țigările, pe care i le-a adus servitorul, nu-i plăceau. Avea o marcă nouă în țevi de sticlă, aduse direct din Havana. Margareta rămăsese singură cu vărul soțului ei, în salen. Deodată, el făcu o mutră de om pocăit și se ridică.

„Noapte bună, verișoară!“ — grăi apoi grăbit și în ton oarecum tainic.

„Spune-i lui Charley salutări!“

„Nu cumva ai de gând să pleci?“

„Mai întâiu și mai întâiu nu-ți sunt pe plac!“ grăi Alfons Feddersen cu liniște neclintită. „Nu zice nu! Bucură-te! E un semn rău, dacă eu fac o bună impresiune. Apoi aici e de prisos al treilea, ori și care ar fi el. Aceasta o vede și un copil, numai fericitul el însuși nu!“

El se retrase zâmbind spre ușă. Acolo simți deodată trebuința de a o consola:

„N'ai să i-o iai aceasta bunului Charley în nume de rău. Stări sufletești nu se află în condica cea mare a lui. El se gândește numai că doi cu doi fac patru. Toți membrii familiei Feddersen gândesc așa. El însă e suflet de om!“

El zâmbi iar, făcu o plecăciune și dispăru.

Grăbise atât de mult să plece, încât îl văzură pe stradă trecând cu gulerul paltonului ridicat, cu jobenul apăsat pe frunte, trecând prin zăpadă spre cea mai apropiată stațiune a metropolitanului, când Carol Feddersen se'ntoarse cu țigările în salon și se uită uimit în toate părțile, căutându-l.

„El este mai chibzuit de cât tine, grăi dânsa obosită și își trecu cu mâna peste cap ca voinde să alunge fel de fel de gânduri întunecate. „El a simțit numai decât, că nu ar fi trebuit să vină!!“

„Marafeturi!... Când vezi mutra ta!“

Soțul ei se plimbă necăjit în sus și în jos. Simția, că iar a făcut o greșală, numai că nu era în stare să-și deie seamă, în ce consistă ea. Poate că era la mijloc persoana vărului său? „El e fără îndoială un mauvais sujet“, grăi dânsul, „dar... enfin... les affaires sont les affaires!“

Ea dete din umeri.

„Ei, Doamne!... Vă purtați cu el parcă ar fi cine știe ce! Simțindu-vă înși-vă burghezi fără de prihană, vi-ați făcut din el o sperietoare familiară. Cu totul alt-fel se prezentă cei ce în adevăr sunt Pierde-Vară!“

Carol Feddersen se așezase și aprinse una din țigările lui de 5 fr.

„O fi... dar de la sfârșitul lunei Octombrie el iar a jucat neîntrerupt la Monte-Carlo. Rezultatul: un deficit de un pătrar de milion! Iar e dat gata! Putem acum să-l scoatem din băltoacă. O și facem aceasta. Pe gratis nu e însă de cât moartea. Cât pentru celelalte năzbâții ale lui, vreau să te scutesc!“ încheiă dânsul. „S'ar putea povesti volume întregi. A început acum iară-și cu o așa zisă contesă rusească... Ei!... s'o lăsăm...“

El vedea tristețea ei, observa, că gândurile ei încă de mult nu mai erau la indiferentul văr, care dispăruse în noaptea de afară. Se ivise în sufletul lui căința de a o fi jignit cum-va fără ca să știe. Era atât de greu să se potrivească cu felul german de a simți.

Erau în el mereu alte și iar alte colțișoare și enigme, mai ales de Crăciun. Voia însă să dregă ceea ce a stricat și își bătea capul, cum are s'o facă aceasta. Ii veni apoi o inspirațiune norocoasă: Se duse cu băgare de seamă, în vârful picioarelor, la brăduleț și aprinse crâmpeele de lumânări ce mai rămăseseră. Odaia iar se umplu de o lumină tainică, iar sfârâi cetina aprinsă, iar se umplu aerul de adierea ajunului de Crăciun. Carol Feddersen apropie două scaune și conduse pe soția sa la ele.

„Așa... să ne așezăm amândoi!“ — grăi dânsul — și să serbăm iar seara ajunului de Crăciun a voastră en petit comité.

Ochii ei se umeziră și din aceasta el se neredință că aproape orbește, printr'o norocoasă întâmplare, a potrivit'o bine. Ea îi strânse mâna și se uită la dânsul recunoscătoare și cu un zâmbet ușor.

à

„Toemai astăzi Charley... eram atât de tristă... țineam așa de mult să petrec câteva ceasuri cu tine“.

El voia să facă acum ceea ce ar fi avut să facă mai nainte și întrebă stăruitor :

„Ai vre-o dorință, Daisy? Vrei să-ți cumpăr ceva? Vorbește!“

Ea dete din cap. El ghici iar:

„E, poate, casa cea nouă, pe care avem să ni-o zidim afară? Anul viitor, dacă recolta de grâu va fi pe jumătate bună, am s'o încep neapărat. Iți dau parola mea. Deocamdată e aici loc pentru noi amândoi“.

Dânsa grăi încet :

„Noi în curând nu vom mai fi, Charley, numai noi singuri! Asta e ceea ce voiam să-ți spun astăzi...“ El se uită la dânsa, apoi o'nțelese, se plecă spre ea și o serută. In odaie era liniște. Numai lumânările de ceară sfârâiau.

11.

„Iubita și buna mea Grete !

Ti-o spun chiar din capul locului: mămă-ta și eu nu venim la Paris de botezul micului tău Charles-Iwan. — Așa: am spus-o acum aceasta și m'am ușurat. M'a apăsât greu tot timpul aceasta, ear pe tine te va fi mâhnind acum, fata mea, și astfel sunt dator să-ți arăt cuvintele mele.

Când am fost în Iunie, anul trecut, să vă vedem, la Paris, ne-am bucurat, că te-am găsit fericită și încungiurată de strălucire. M'am socotit scăpat de răspunderea de a-mi fi măritat fiica în țară străină, după om străin. Lucrurile, mulțumită lui Dumnezeu, au ieșit bine, și bunul Charley te poartă'n palme.

Ear acum faceți pregătirile pentru botezul primului născut al vostru. După cum ne scrii, soțul tău dorește să pună cu ocaziunea aceasta la cale o mare serbare. Toate rudele voastre sunt invitate. Ce să căutăm noi, fata mea, între milionari? Băiețelul tău se ține de cei de dincolo — de Fedderseni! Tu-mi scrii să fiu naș, căci numele bunicilor — Hans și Iwan — sunt aceleași nume și numai din considerațiuni comerciale a fost preferat numele Iwan! Se poate, dar să vezi, Grete: Dacă zic „da“ pentru copilul ce urmează să fie botezat, iau în fața lui Dumnezeu și în fața conștiinței mele asupra mea îndatoriri în ceea ce privește viitorul tinerei odrasle. Pot însă s'o fac aceasta? Nu știu de loc, ce are să iasă din el.

Pune mâna pe inimă: ce e adecă copilul acela? Un mic rus? Rusia e departe, ear tu ești germană. German de asemenea nu e, dar nici francez, deși e născut la Paris. El e deci un mic cosmopolit: nu-i așa? Tot astfel și voi, care găsiți că e bine așa! Eu nu pot să mă dumiresc asupra stării voastre sufletești: eu mă alipesc cu credință neștrămutată de regele meu și de patria mea, cu care am crescut împreună ca cu propria mea ființă. Tiu să fiu dus la groapă cu sabia și

cu mânușile pe cosciugul meu și să-mi sune clopotul dela biserica invalizilor cum atât de multor oșteni bătrâni li-a sunat. Cine știe cât de curând va urma ceasul pentru aceasta! Vezi dar, fata mea: de aceea nu fac eu pentru sărbătoarea de botez a voastră! Mi-e milă de copilul acela. Milă mi-e de ori-și-care om, care nu are patrie. In gândul meu îi lipsește pământul de sub picioare, și e lipsit de binefacerile, care se revărsă pe nesișțite din o mare obștie. Poate să fie bun soț, părinte și om de afaceri, dar îi lipsește spinarea ce noaue ni-a rămas dela Fritz cel Bătrân: afurisitul simțământ de datorie în dimensiuni mari! Ia spune: nu te temi tu oare, că lipsit de aceasta omul tânăr ușor poate să ajungă egoist și blazat?

Tu-mi vei răspunde acum: German nu poate să devie Charles-Iwan al nostru nici o dată! Cel mult un francez ori un rus, cum îl arată chiar și numele său. Tocmai aceasta e! Eu, bătrânul general prusian, nu simt în mine îndemnul de a ține la botez în brațe un copil, care ca bărbat va lupta, poate, odată contra Germaniei și contra unchilor săi! Aceasta o vei fi simțind și tu ca reamintire din timpul, când ca fată de oștean din Berlin voiai să devii soția unui locotenent prusian!

De atunci înse — tocmai de aceasta este eară și eară-și vorba — s'au despărțit de ale noastre drumurile tale și astfel și ale copilului tău, precum și ale viitorilor tăi copii. Să nu te superi pe mine, buna mea Grete: Îți vorbesc cu inima deschisă, așa cum în adevăr simt! Nu mă pot îndupleca pe mine însu-mi să iau parte: viața voastră nehotărîtă, care se scurge ca râul fără de țărături, e împotriva firii mele. Nu pot, iubitul meu copil! Nu pot. Sunt bătrân și bolnav.

Prea ași fi frământat sufletește! Nu te supăra pe mine! Mumă-ta îți va scrie și ea. Te iubeste ca totdeauna și te binecuvintează urând

toate cele bune pentru tine, pentru micul tău Charles-Ivan și pentru scumpul tău soț

Devotatul tău Tată“.

În timpul blânderilor zile din Septemvrie castanii înmuguriseră de a doua oară la Paris. Ei erau împodobiți pe aceleași ramuri cu flori roșiatice printre frunzișul plăpând. Eară soarele își revărsa asupra orașului vesel razele de pe un cer azi tot atât de zîmbitor ca ieri în seninătatea lui. O adiere blândă astâmpăra zăduful și aducea cu dânsa răcoare despre umbra pădurii de Boulogne, suflând prin ferestrele deschise ale palatului Feddersen și jucându-se cu scrisoarea, pe care Margareta o ținea cuprinsă de durere în mână. Ea citise de a treia oară slova tremurată a tatălui său. Vedea din slova șovăitoare, cât de mult îmbătrânise el în timpul celui din urmă an. Nu se mira de cele scrise de dânsul. Se așteptase la așa ce-va. Era cu toate acestea dureros atinsă — și pentru că nici muma ei nu venia. Dacă ar fi atârnat de dânsa, ar fi făcut-o: aceasta se dedea pe față din scrisoarea ei. Ea nu avea însă voință, ci se lua orbește după soțul ei în tot ceea ce privia rosturile vieții.

Ear surorile și frații ? Gertruda, sora a doua, a răspuns, că o călătorie la Paris ar fi ce-va dumnezeiesc. Ii era înse peste puțină să se vîre ca o cenușotecă printre toaletele strălucitoare ale milionarelor de acolo, ba pe deasupra și anevoioasa ei franțuzească de pansion... Tot atât de puțin putea cea mai tineră, Sofia, abia de curând măritată, să părăsească pe asesorul ei. Adalbert și cei-lalți frați, fiind ofițeri, obțineau cu anevioia concediu pentru Paris. Ii și costa prea mult pentru cele câte-va zile... scurt și cuprinzător... lipsiau cu toții!

Margareta-și aducea aminte, cum odinioară, fiind mireasă, invitase'n răsfățarea ei pe toate prietenele sale să vadă minunățiile Parisului. Nici una dintre ele n'a venit, corespondența cu

ele era de mult curmată; acum, când se afla în al treilea an de căsnicie, legăturile erau toate rupte. Ea simția acum mai lămurit decât ori-și-când, că dânsa este și va și rămânea totdeauna numai un adaus al Casei Feddersen, ba pe deasupra un adaus nepoftit. Dacă cei-lalți n'o făceau să o simtă aceasta, era numai pentru-că soțul ei o ocrotia. Era înse cuprinsă de simțământul, că oamenii aceștia au obosit-o. Erau mai tari decât dânsa. Ei nici că erau în stare să înțeleagă, că dânsa privește lucrurile altfel decât ca o afacere. Se șătea, dacă e vorba, ca fluturele pe acul de aur. Așa ori așa...

A sosit, în sfârșit, și ziua botezului. Templul protestant al orașului de pe Seina nu era destul de'ncăpător pentru desfășurarea podoabelor. Botezul a fost deci serbat în palatul Feddersen. Afară steteau automobilele în șiruri lungi și se'ndesuiău cei veniți să casce gura. În lăuntrul palatului înfloriau și miroșiau toate ca într'o florărie. Darurile scumpe pentru micul viitor milionar erau puse'n vederea tuturor — de la lingurița de aur până la cecul pentru Banca de Anglia. Rudele Margaretei trimiseseră și ele un dar comun, un mare pocal de argint aurit, pe care strălucia blasonul familiei Teuffernilor, porumbelul cu ramura de mășline. Se presenta foarte bine. Generalul avea totdeauna mult tact când era vorba de asemenea lucruri. Peste măsură cuviincios, cheltuia mai bucuros mai presus de mijloacele sale. Sosiră și scrisori de acasă, de la mamă și dela surori și frați. Bătrânul el însu-și nu scrisese. Lunecând pe scări, își scrântise, așa spunea el, mâna și i-a dictat fiiului său Adalbert — numai câte-va rânduri pline de dragoste și de bunătate, care o atinseseră dureros pe Margareta. În timpul botezului ea ședea palidă și tăcută pe scaunul ei. Era pe jumătate amețită de miresmele grele ale florilor, ale parfumurilor și ale luminărilor. Vocea preotului îi resună din depărtare. Era stăpânită de gândul nelămurit, că toate se desfășură acum

și fără de dînsa, că-și făcuse acum datoria. Micul Feddersen era aici, împlinise opt săptămâni, firma-și are moștenitorul. „De aici înainte el e al acestor mari negoțatori și al soțiilor lor, — își zicea dînsa, — ear nu al meu, intrusa de mine“. Era cuprinsă de ură față de oamenii aceștia, dar era prea obosită pentru ca să stărue mai îndelung. Tristetea o cuprinsese, se simția dată la o parte, cuprinsă de frig, oare-cum gata de a se lăsa să facă cri-și-cine tot ceea ce vrea cu dînsa.

De o dată se porniră'n mijlocul ceremoniei printre fete niște chicote înăbușite. Era când a pășit în fața altarului Alfons Feddersen, holteiul rău reputat, pe care Charley spera să-l moștenească odată fiul său. De aceea a fost el ales naș. Carol Feddersen i-o spusese odată aceastei soției sale rîzînd oare-cum triumfător din ochii lui reci, eară ei îi era să se rușineze, că tot mai era atît de naivă și uita, că'n toate ale vieții vorba era de... bani,... bani... mereu bani...

Alfons își purta de altminteri de tot cu bine sarcina. El ținea cu dignitate neclintită perina împodobită cu dantele. Văzut în profil, el era un bărbat în felul lui frumos — cu trăsăturile lui bine marcate, cu barba ascuțită și cu statura sveltă, înaltă. Și lucru straniu: câtă vreme se afla'n brațele lui, pruncul a tăcut chitic și a'nceput ear să plîngă abia după-ce l'a luat în brațe madame Magde Feddersen, cea din urmă că nașă.

În timpul mesei festive, care a urmat, întristarea Margaretei a crescut. Ea se uita în sus și în jos peste șirurile mesenilor și fu cuprinsă de fiori dîndu-și seamă despre singurătatea, în care se afla. Nicăiri vre-o față mai apropiată de sufletul ei, vre-un om, cărnua ar fi putut să-i facă din depărtare un semn din cap, care ar fi fost în stare s'o'nțeleagă și fără de vorbe.

Nimic din cele ce dînsa era însa-și prin sine, nimic, de unde ea venise, nimic ce-i reamintea zilele copilăriei și din anii petrecuți de dînsa că fată

mare. Ce n'ar fi dat ea ca între toți acești străini să vadă unde-va prietenoasa față sbârcită a tatălui și încă tot frumcasele trăsături ale mumei, să prindă oare-cum pe furiș o căutătură plină de iubire, să simtă puținică căldură'n inima ei. Mai bucuros ar fi vrut să se ridice și să se depărteze din mijlocul acestui amestec de risete și de voci. O cuprinsese un năvalnic dor de țară și de oameni, care gândiau, simțiau și vorbeau ca dânsa. Impregiurul ei nu resuna înse nici o vorbă germană, și auzi, cum tocmai în clipa aceea soțul ei îi spunea stăpânindu-și glasul fratelui său Sasa peste masă ce-va pe rusește, aruncând o privire spre dânsa. Vorbia despre dânsa. Ea tresări. Ii era nesuferit obiceiul, pe care-l aveau frații Feddersen de a vorbi în prezența ei în limba țării, a căreia supusă era și dânsa, din care înse nu înțelegea nici o vorbă.

„Ce fel de secrete mai ai eară-și?“ — întreabă dânsa iritată, eară Carol Feddersen îi răspunse cu un fel de nepăsare:

„Am să ți-o spun în urmă!“

Și el părea distrat și întru-cât-va atins. Ea se mira de aceasta, căci acest ospăț distins fusese pus de el însuși la cale.

Nu a cruțat nici osteneli, nici cheltueli ca să adune din toate părțile Europei cele mai alese trufandale spre a impune familiei. Iar acum ședea posomocrât la masă și mânca puțin. Avea după toate semnele griji privitoare la afaceri. Margareta nu se ocupă mai departe cu aceasta: Se bucura, că ceilalți o lăsau în pace, iar aceștia n'o băgau în seamă. Rîdeau și lărmuiau în pregiurul ei... oare-cum peste capul ei...

Acum bātu cine-va în pahar.

Monsieur Gustave Beinhauer, marele fabricant din Mülhausen și patriotul parisian, care avea drept soție o fiică a familiei Feddersen, sora mai mare a lui Alfons, se ridică, ca să închine paharul în sănătatea noului botezat. Vioiul

domn mărunț, cu ochelarii pe nas, cu cravată Henri-quatze albă ca zăpada și cu roseta legiunii de onoare în butoniera fracului, începu în ton vesel. Voia să vorbească despre dubla alianță, prima dubla alianță de pe pământ, cea dintre Adam și Eva, dintre bărbat și femei. Alianța aceasta e sfântă. Prin ea dăinuiește omenirea.

„Pe ea o binecuvântăm azi și mulțumim lui Dumnezeu... Câte-va dintre dame zâmbiră ou-prinse de înduioșare. Câți-va dintre domni își încordară luarea aminte cuprinși de un simțământ de strâmtorare. Cunoșteau pe bătrân și îi știau idea fixă, bănuiau deci unde are să ajungă. Gustave Beinhauer își ridică vocea și bătu nervos în dunga mesei cu cuțitul, pe care-l avea încă în dreapta lui. Tot mai zîmbia, dar cu ochii scânteiători urmă: „Pe lângă această dublă alianță a căsniciei, doamnelor și domnilor, acest băet, pe care acum îl botezarăm, mai întrupează și o altă alianță. El s'a născut în Franța ca Rus. Aceasta e un fel de simbol: într'însul sunt împreunate legăturile importante și sfinte, care de când cu zilele de la Kronstadt au fost încheiate între cele două mari state...”

„Pas de politique!“ strigă în ton rugător una din damele din partea de jos a mesei. Stăpânul casei de asemenea îi aruncă, clătinând din cap, vorbitorului o căutătură. Acesta însă nu se lăsă să fie turburat.

Valurile mâniei patriotice îi roșiră obrazii zbârciți.

El ridică mâna, ca să facă liniște și-și potrive cravata cea albă.

„Și, doamnelor mele și domnilor mei, mă due și mai departe! Eu — și nu numai eu, ci noi toți — am auzit șeptindu-se, că nouă scumpul Charley Feddersen umblă cu gândul de a câștiga pentru sine și pentru urmașii săi dreptul de cetățean al Franței. Mai mult: după știri, care pătrund din ministeriu, lucrul acesta e ca făcut. Eu cred că

putem să salutăm astăzi pe Charley, tatăl, și Charles, fiul, ca cetățeni ai marelui republici franceze!..."

Carol Feddersen se sculă cu paharul în mână. Voia să ciocnească cu oratorul și să-i mulțumească.

Acesta îi făcu un semn evasiv și începu să strige aproape: pentru dânsul abia acum urma lucrul de căpetenie.

Fanatismul optantului parisian îi dădea brânci:

„Franța, doamnelor mele și domnilor mei, are nevoie de bărbați pentru ceasul mare, când tinerețea va alerga la arme, ca să recucerească provinciile răpitate. Mă închin în gândul meu în fața acestui ceas. Salut vulturul Franței!... Salut pe acela, care va sta odată în umbra lui, pe Charles-Iwan, micul nostru patriot! Să trăiască!”

Carol Feddersen se uită cuprins de neliniște la soția sa, care în timpul orelor din urmă vorbe rămăsese cu ochii țintă. Acum ea își ridică de odată capul și în mijlocul ciocnirilor de pahare întrebă tare în limba germană și cu asprimea Germanului de nord, de care de mult se lăpădase:

„Ia spune-mi: ai uitat, precum se vede, că eu sunt germană?”

Monsieur Beinhauer era atât de zăpăcit, în cât în pripă fu în stare să răspundă într-o foarte corectă limbă germană: „Ai fost Madame!... Nu mai ești!”

„D-ta nu te simți francez?”

„Cu desăvârșire!”

„Și ai rămas, cu toate că patria domniei-tale a devenit germană?”

„Tocmai de aceea!”

„Ei bine! De ce îmi iai atunci contrarul în nume de rău?”

Dealungul întregii mese s'a făcut liniște. Bătrânul om al protestului nu nimeri numai de cât răspunsul, dar în cele din urmă grăi:

„D-ta nu ne-ai dat până acum pe față, Madame, aceste simțăminte!“

Doamna Feddersen se ridică deodată și grăi cu răceală: „Pentru că nimeni până acum nu m'a jignit în simțămintele mele atât de bătărește și fără de tact! Aceasta ți-a fost rezervată d-tale, domnule Beinhauer!“

„Dar Madame...“

„Ni mă împac cu lipsa de considerațiune ce să dă în aceasta pe față! Eu nu sunt cantité négligeable...“

„Margot...“ Ii șopti Carol Feddersen cuprins de indignațiune: „liniștește-te“.

„Nu permit ca aici la masa mea să predici războiul de răzbunare contra patriei mele! Sunt fiica unui general prusian!“

Ea își ridică deodată capul rîzînd. Marii ei ochi negri erau plini de scînteii războinice, plini de spiritul Teuffernilor.

„Faceți numai încercarea!“

Porniți spre Rin... Suntem gata!... O să vă întcarceți cu capetele pline de sânge! Vă tăiem pe toți dimpreună cu Rușii!

Avem deprinderea de a face așa ceva! Răpunem lumea întreagă!“

„Margot!“ răcni soțul ei furios. O parte dintre oaspeți sări în picioare. Alții, care nu înțelegeu limba germană și nu-și dădeau seama despre cauza turburării, se uitau nedumiriți în pregiurul lor. Flăcări de ură isbucniră și se oglindeau în trăsăturile fețelor, flăcările unei uri turbate și adânci contra tot ceea ce e german, vorbește limba germană și trăește în felul german.

Dealungul peretilor stăteau lacheii cu fețele lor nemîșcate. Deodată răsună prin amestecul de glasuri vocea de bariton molatic a lui Alfons Feddersen. El vorbea franțuzește cu zîmbetul împăciuitor al omului din lumea mare.

„Mesdames-Messieurs... Suntem de felul nostru niște păcătoși... Sunt mai ales eu... Verișoară

Madge, nu ai nevoie să dai astfel, aprobându-mă, din cap... O știi mai bine decât ori și cine... Și de oarece suntem niște păcătoși, avem să dregem un mare păcat de omisiune... Pardon, cumnate Gustave... tu ai vorbit... acum vorbesc eu... adecă: Iubite Charley și iubite Sașa: bunii voștri părinți nu mai trăesc. Sunt mai mulți ani de când i-am dus la vecinica odihnă în Iecaterinoslaw. Ei nu se mai pot bucura de nepoțelul lor. Acesta însă tot are bunici: sunt părinții iubitei lor mume; ei nu sunt aici, dar trăesc. Vă rog să-l ție careva dintre voi pe Gustave în frâu în vreme ce eu rostesc vorba! — Ei trăesc în Berlin!... Ei însă fără doar și poate sunt cu gândul lor aici la noi, să ne aducem deci cu respectul cuvenit aminte de dânșii! Excelența sa generalul de Teuffern și doamna de Teuffern să trăiască! Ura!”

El termină rîzînd și ciocni păharul cu cel mai apropiat dintre mesenii, care, fiind cu toții oameni politicoși, se bucurau că pot să schimbe tonul.

Păharele răsunară, și strâmtorarea se curmă; numai Gustave Beinhauer rămase stînd înciudit la o parte. El n'a băut în sănătatea unui prusian — el nu! Dar nu se mai ținu seamă de el. Era lume aici și nu mai voiau să știe despre incident, iar Carol Feddersen eu deosebire palid și emoționat, îi șopti soției sale:

„Slavă Domnului! Alfons a salvat situațiunea!”

Ea îi era oacheșului văr cu barba ascuțită în adevăr recunoscătoare și bine înclinată când își ciocni păharul de șampanie cu al lui. Nu'l mai văzuse de când eu știuta seară a ajunului de Crăciun. El se ivia pe cerul înstelat al familiei Feddersen numai ca un comet când se afla în strâmtorare de bani și dispărea din nou spre Monte-Carlo. Avea acum iar căutătura lui duioasă și ironică și se uita plin de înțeles peste pahar ca și când aici în sala aceasta el singur ar fi duminic

asupra originii ei, asupra celor iubite de dânsa, asupra patriei ei. Vorbise atât de gentil despre părinții ei, încât dânsa era adânc mișcată, dar cu toată buna voința nu era în stare să și-i gândească unul lângă altul pe tatăl ei și pe Alfons Feddersen. Ea își aducea aminte ceea ce bătrânul zisese despre dânsul în felul lui îngăduitor: „Fata mea... e un Liederjanski... lasă-l în știrea lui Dumnezeu!”

Se așezaseră iar cu toții, emoțiunea încetul cu încetul se potolise și mâncară mai departe. Numai scaunul lui Gustave Beinhauer a rămas gol. Omul protestului dispăruse furios. Margareta rămăsese cuprinsă de un simțământ straniu, apăsător, de o mâhnire... ca și când ar fi avut să regrete ceva — ca și când s'ar fi simțit vinovată. Nu trădase cu toate acestea pe nimeni, nu, mai ales pe părinții ei. Lucru straniu! Dacă e vorba, bătrânul germanofob zisese adineaoară întocmai ceea ce zisese generalul prusian: Când va veni războiul, micul Charles-Ivan va porni dimpreună cu ceilalți contra urgisitelor chivere, fie ca rus despre răsărit, fie ca francez despre apus! Deodată ea fu sguduită de o spaimă: Știi tu pe cine ai trădat?... pe copilul tău!

Au trecut în sfârșit toate. Oaspeții au plecat. Cel din urmă automobil a zbârnâit și el în amurgul serii. Ambii soți au rămas față'n față, el palid și deprimat, ea acum iar iritată. Dânsa se'ndreptă spre el.

„In adevăr gentil...” grăi dânsa stăpânindu-și cu anevoia mânia. „Dacă dorești în adevăr atât de mult să devii cu trup cu suflet francez, ia cel puțin și deprinderile cavalerismului franțuzesc — și față cu soția ta! In loc de a mă lăsa să fiu insultată sub propriul meu acoperiș! In adevăr: veți fi gândind ce vreți despre Alfons, dar el are în degetul lui cel mic mai mult tact și simțământ de finețe decât voi toți împreună!”

Carol Feddersen asculta abia vorbele ei. El

scoasă îngrijat câteva depeşe din buzunarul fracului său. Aceasta o irită.

„Te rog, Charley, lasă pe o clipă cursurile tale când vorbesc cu tine!“

El tuşi.

„Nu sunt, Margot, ştiri privitoare la afaceri. Ele te privesc pe tine! Nu-mi rămâne decât să ţi-o spun: Bunul tău tată nu e tocmai bine!“

„Cum...“

„De aceea nu ţi-a scris el însu-şi, ci i-a dictat fratelui tău. Starea lui de atunci, durere, s'a înrăutătit“.

Ea strigă:

„Şi aceasta mi-o spui abia acum“.

„El însu-şi mi-a cerut'o aceasta, Margot! Mi-a impus pe cale telegrafică parola de onoare, că nu-ţi voi face împărtăşire decât după terminarea festivităţii de botez. Il cunoşti mai bine de cât mine: El nu vrea niciodată să fie supărător... niciodată să cadă ca o sarcină pentru alţii — nici chiar în aparenţă“.

Nu! Aceasta se potrivea cu desvârşire cu felul de a fi al tatălui ei. Ea îi strânse palidă şi sguduită mâinile ca să-şi stăpânească frica. Soţul ei urmă rostind vorbele cu anevioia: „Tocmai înainte de masă a sosit cea din urmă telegramă. Te roagă să te duci la Berlin. Cel mai bun lucru e să iai peste două ceasuri trenul de seară“.

Ea nu răspunse nimic, ci grăbi strângându-şi dinţii în încăperile ei şi îi sună femeii de casă, căreia îi dete apoi ajutor la împachetare, fără de răsufare, pe nimerite, cum venia. Gata apoi de călătorie, ea se opri la leagănul copilului său. Acolo, în depărtarea noptatică, ochii ei împăinjeniţi îşi închipuiau un coşciug. Inceput şi sfârşit de viaţă, acolo cel ce i-a dat ei viaţa, aici acela, căruia dânsa i-a dat viaţă — ea la mijloc între viaţă şi moarte...

„Iisus mi-e razămul“. — Din emporiul bisericii Invalizilor din Berlin, răsuna corul cântăreților și vuietul de orgă, ear jos, în largul bisericii, ședeau pe'nghesuite, cap lângă cap, uniforme, în primele rânduri generalii bătrâni, tovarășii de arme ai repositului Domn de Teuffern, — oameni cu fețe aspre și sbârcite, în care se da pe față gândul: Când pleci și tu la oștirea cea mare? — În dosul lor se aflau delegațiunile corpurilor de trupe, rudeniile și prietenii casei, camarazii de regiment ai fiilor, ear printre aceștia, risipite pe'npestritate, vălurile de doliu ale ofițereselor.

Inainte, în fața altarului, se afla coșciugul acoperit de flori și de cununi. Deasupra mânușilor albe zăcea spada. Preotul umplea cu vocea lui puternică biserica. El vorbea despre Teufferni, care de sute de ani erau mereu gata când îi chemau Hohenzollernii, și ca un fel de adiere trecu peste îngălbenitele trofee prusiene, ca un ecou la cântecul :

Fridericus Rex, unser Koenig und Held-
Wir schlagen den Teufel fuer dich aus dem Feld!
(Rege Frederic, regele și eroul nostru —
pentru tine îl răpunem și pe diavolul în luptă!)
o vâjiire prin vremuri, credință pentru credință.

Unul dintre generali ridică capul alb ca colilia și examină pe o clipă familia din loja de la stânga — văduva, copiii, ginerii și nurorile. În față, lângă muma ei, ședea Margareta — cu batista la ochi... Ii erau toate ca un vis... Călătoria până aici în timpul nopții... patul de moarte... tatăl o mai recunoscuse... se uitase la ea... căutase cu mâna lui pe a ei — par'c'ar fi voit să-i spună ceva — tocmai ei mai vârtos — în trăsăturile lui stînse și pline de bunătate era ca o temere, — care rămase nedată pe față... A luat-o cu dânsul dincolo, în cealaltă lume.

Dincolo... Tatăl ei era totdeauna acolo... apropierea și ajutorul lui era pretutindeni. El înrîu-

ria în felul lui liniștit și asupra celor ce se aflau departe de dînsul, — fie chiar și la Paris. Abia acum își dedea Margareta seamă, cum dânsa în timpul vieții sale din familia Feddersen își găsia razămîul în reamintirile din patria ei. Simția că aici toate sunt suflet din sufletul ei, și ea un fel de răsunset al recunoașterii adevărului străbătu glasul predicatorului: „Fii plin de credință pînă la moarte, și-ți voi da ție coroană-vieții!“ Eară mînușile și spada ziceau: „Aici stau datoriile împlinite!“ Și în fețele adânc serioase ale tuturor ofițerilor, fie bătrîni, fie tineri, era întipărit: „Eu slujesc!“

Coșciugul fu ridicat. Un lung convoiu funebru se îndreptă de a lungul stradei spre cimitirul invalizilor, unde odihniau atâți oșteni prusieni. Trecătorii de pe trotoare se opriau; mulți dintre dînșii își scotiau pălăria, ear peste mormintele din cimitir își revărsa razele soarele de toamnă. Frunzișul văratec mai acoperia copacii. Păsările mai cântau. În depărtare bubuia Berlinul. Preotul își ridică brațele... Toate chivererele sclipitoare fură coborâte... generalii și locotenenții își plecară capetele descoperite... „Tatăl nostru, care ești în ceruri“... Bulgării aruncați deasupra cosciugului sunară a gol... o strîngere de mînă după alta împregiurul gropii deschise. Margareta stătea singură. Bărbatul ei, care o'nsoțise la Berlin, a fost nevoit de afaceri să se'ntoarcă acasă mai nainte de a se fi făcut înmormântarea. Ea auzi, cum unul dintre domnii bătrîni îi spuse celui-lalt cu jumătate de gură și stăpînindu-și lacrămile :

„I-am luat steagul din mînă atunci, la Alsen, cînd glontecele i-a pătruns prin mînă“...

În apropiere se afla un meșteșugar în surtuc simplu. Crezînd, că trebuie să-și scuseze prezența, el îi zise lui Adalbert :

„Am citit-o adecă în ziar și am venit și eu de la Eberswalde. Am fost cu d. căpitan la Mars-la-Tour!“

Cei trei fii îi strânseseră unul după altul mâna. Tot așa și cârciumarul dintr'un sat din marca Brandenburg, care i-a fost odată d-lui colonel ordonanță. Dela reuniunea veteranilor ce făcuseră parte din regimentul Teuffern venise o delegațiune, cetățeni cum se cade. Excelențele recunoscă între dânsii oameni din trupele comandate odinioară de dânsii, și îi întâmpinară cu o strângere de mână. Era o înfrățire la mormânt. Nu mai era nici o deosebire de rang. Era Prusia ea însăși, poporul în arme, îl dusesese la groapă pe Generalul de Teuffern.

Margareta-și reaminti o priveliște... masa de botez dela Paris... câteva zile'n urmă... fețele de oameni săturați... zîmbetele scheptice... cearta asupra cursului... ea sgriburia... îi era par'că vine dintr'o băltoacă...

Ea se uită'mpregiurul său. Inmormântarea se sfârșise, și cei ce luaseră parte la ea se depărtau în grupe. Departe'n fund stătea un domn singuratec, cu umerii lați, cu cilindru și în palton închis, — din adins mai la o parte. Ea nu-l observase mai nainte. Se vede că în tot timpul înmormântării rămăsese în cele din urmă rânduri. I se părea apropiat. Ceea ce o'ncurca era numai barba lui blondă, tunsă scurt. El n'o avusese mai nainte. Ea tresări: era tot el, Moritz Luenemann.

Avea'nfățișarea unui om mai matur și mai plin de bărbăție, ear în ținuta lui se dedea pe față o involuntară și cam greoaie încredere'n sine. El se'ntoarse tocmai, învederat gata de a se depărta fără ca să fie băgat în seamă. N'o ierta firea să-l lase să plece, — mai ales în ziua aceasta — nu: inima îi era înduioșată, înaintă deci spre el și-i întinse mâna. El o luă în tăcere, ear cu stînga-și scoase pălăria — așteptând să vadă ce va zice dânsa — evitând obicinuitele frase de condoleanță. Se produse o pauză scurtă, apoi dânsa grăi:

„Îți mulțumesc, că ai venit!“

Ii părea lucru firesc să-i zică „tu“ — aici în fața morții. El răspunse scurt :

„I-o datoram aceasta ! Am avut pentru el... totdeauna... o înaltă stimă“.

Ei amuțiră și rămaseră cu ochii ațintiți spre petrișul dela picioarele lor. Dânsa ridică apoi capul și grăi încet :

„Cum o mai duci tu ?“

„Mulțumesc, foarte bine !“

„Ai ieșit din armată ?“

„Încă de mai mult decât de doi ani“.

„Și ești mulțumit ?“

„Lumea e mulțumită de mine ! Sunt deci mulțumit și eu !“

Ear tăcură. El nu se apropie câtu-și de puțin de dânsa, nu-i grăi nici o singură vorbă dela sine, n'o'ntrebă nici măcar cum o mai duce ea. Dânsa îi întinse mâna de rămas bun.

„Îți urez tot binele !“

„Vă urez și eu D-voastre tote cele bune !“

Când apoi după'mplinirea celei din urmă datorii muma și surorile se'ntorceau în trăsura'nchisă dela înmormântare, toate patru într'o stare sufletească oarecum dărăpănată de oboseală și de mâhnire, sora Sofia aduse'n mijlocul tăcerii posomorâte din propriul ei îndemn vorba la Moritz Luenemann.

„El face carieră ! — grăi dânsa. — E în fabrică mâna dreaptă a directorului general Malloney. Am aflat mai deună-zi, că câștigă deja cinci-sprezece mii de mărci pe an !“

După felul de a vedea al Feddersenilor, aceasta nu era mult. Ii părea Margaretei rău că făcuse inconștient comparațiunea aceasta. Acesta era spiritul de dincolo — era soțul ei... Nu, aici dânsa trebuia să fie ea însa-și — în mijlocul celor ce aveau sângele ei... numele ei.. spiritul ei...

Seara ședeau cu toții în locuința părinților ei, în care tot mai era o adiere de moarte. Vorbiau

fără de voe cu toții numai cu jumătate de gură, umblau cu toții în vârful picioarelor, — era par'că tot se mai afla pe nevăzute în odaie încă unul, care auzia ce vorbesc ceilalți și știa ce gândesc ei... Sfiala de apropierea lui se oglindia în toate fețele palide, și toți erau cuprinși de simțământul că cel mai bun lucru era tăcerea adâncă. Era însă o ușurare, că trebuia să se vorbească despre cele mai apropiate lucruri de toate zilele, care stăteau în legătură cu cazul de moarte. Margareta ședea ceva mai la o parte. Era de sine înțeles, că dânsa, milionara, renunță din capul locului la ori și ce moștenire. Ea se mira numai, cu câtă liniște și distincțiune acești oameni tineri și aceste femei tinere, care nu aveau deprinderea de a trata afaceri și nu prea erau în largul lor în ceea ce privește banii, discutau acum între dânsii, cât de prevenitori erau unii față cu alții, ferindu-se ca nu cumva să facă impresiunea că umblă cu gândul de a trage foloase în paguba celorlalți. Convorbirea aceasta n'a ținut mult, căci bătrânul își lăsase afacerile în ordine exemplară. Își prevedea moartea și o așteptase în liniște stoică: el o și spusese aceasta în vorbe simple și binevoitoare într'o scrisoare de rămas bun adresată fiilor și fiicilor sale. Le mulțumia pentru iubirea lor, era mulțumit de dânsii și le dădea binecuvântarea sa pentru cărările vieții.

Găsiseră scrisoarea aceasta pusă cu inscripțiunea „bunilor mei copii!“ de tot deasupra într'unul din saltarele biroului său. Lângă ea se afla o a doua scrisoare. Pe aceasta era scris cu mână tremurătoare: „pentru iubita mea Grete“. Cel mai în vârstă dintre frați i-o dete, și dânsa o luă în tăcere și trecu cu ea în iatacul mamei sale. Aici se așeză așa numai singură la lumânarea aprinsă și citi :

„Iubita mea fiică !

Tu ești dintre copii mei acela, căruia îi merge mai bine, și singurul, care mă umple de îngrijare.

Ceilalți nu au nevoie de avertismentele mele. Ei merg pe drumurile lor, având atât la dreapta, cât și la stânga, bariere. Dacă s'ar întâmpla vre'odată, ca vre'unul dintre dâșii să nu înainteze după cum se cuvine, sunt destule mâni împregiurul lor, ca să-i conducă mai departe.

Tu însă te afli departe de noi, la o înălțime ametoare, dacă bogăția poate să fie numită înălțime. Impregiurul tău se află oameni de un fel deosebit de al acelora, pe care îi cunosc eu. Nu știu, cât îți sunt ei ție. Mie nu mi-au plăcut de loc când am fost la tine. Iar tu, iubita mea Grete, — trebuie să ții seamă, că eu în timpul vieții mele nu mă acestec în afacerile tale, îți vorbesc aici, după moartea mea, încă odată ca părinte viu îngrijat.

De aceea n'am mai venit pe la noi.

Tu te-ai pierdut în Paris, Grete, — ai pierdut ceea ce noi ți-am dat pentru viață. Ai luat în schimb spiritul Feddersenilor și felul lor de a vedea.

Și gândește-te: dacă izbucnește un războiu. Odată tot trebuie să vie iar. Noi suntem prea bogați și veseli și avem prea mulți pismuitori. Atunci nu mai există Ruși-Germani, nici Germani-Francezi, ci numai Germani și dușmanii lor. În care tabără o să fii tu atunci? Nu-ți sfâșie inima gândul, că fiul tău va ridica armele asupra țării care te-a născut?

Fata mea... Singura mahnire, pe care o am, e aceasta, și ultima mea rugămintă este: rămâi, în gândul tău, credincioasă față de noi!

Stăruie în gândul german, fă-l pe soțul tău iar german! Ai stăpânire asupra lui. El te iubeste. Eu te-am observat. Crede-mă. Tu nici odată nu ai să devii cu desăvârșire așa ca oamenii de acolo. Pentru aceasta ar fi trebuit să te ții încă din tinerețe de dâșii. Prea stai tu sub înrâurirea casei tale părintești! Poți s'o tăgăduiești aceasta de zecé ori și tot nu scapi. Ai fost, fata

mea, totdeauna atât de mândră. În locul tău eu ași rămânea chiar și numai din mândrie așa, cum sunt, și li-aș impune prin aceasta celor-lalți respectul cuvenit...”

Scrisoarea era aici întreruptă. După toate semnele, generalul de Teuffern fusese întrerupt și nu mai găsisese timp să încheie scrisoarea. Margareta citi scrisoarea cu evlavie, apoi se'ntoarse la ceilalți. Ea rămase toată seara liniștită. Voia să se'ntoarcă ziua următoare acasă: nu-i era iertat să-l lase singur pe micul Charles-Iwan. Ii mergea de altminteri bine: soțul ei îi trimitea în fiecare dimineață un buletin despre starea, în care se află el. După amiază, în ajunul plecării, ea se mai duse o dată cu muma ei la mormânt. Ea auzi plânsetul ei, își dete seamă, cât de părăsită are să se simtă și o rugă :

„Vino, mamă, la mine la Paris !”

În ochii roșiți de plâns ai Doamnei de Teuffern, se oglindi, în fața acestei propuneri, un fel de spaimă. La așa ceva nu se gândise văduva generalului. Aceasta nu putea s'o facă: se retrăgea la sora ei din Potsdam, văduvă și ea.

„Nu, Grete, — grăi dânsa. — Ți mulțumesc, dar cu voi nu mă potrivesc. Aceasta o știi și tu mai bine decât ori și cine !” Ear fiica ei tăcu cu un zîmbet de'ntristare și nu mai stărui.

Când apoi, după ce femeea ei de casă îi făcuse toate pregătirile pentru noapte, ea se afla singură în compartimentul ei din trenul de lux, numai arare-ori se mai ivia prin întunecimea adâncă așa în treacăt câte un felinar, când după emoțiunile și sguudirile celor din urmă zile de o dată se pomeni în mijlocul celei mai adânci singurătăți, ea își zise : Sărmanul meu de tată îmi vorbește'n cea din urmă scrisoare a lui după cum mă știe de sunt acum cinci pătrare de ani. De atunci s'au prefăcut multe'n sufletul meu. Am acum nevoie de sfat și de ajutor chiar mai văr-

tos decât atunci, în timpul primei beții. Acum m'am deșteptat și văd clar.

Iși aducea aminte de un pasagiu din scrisoare: „Tu ai stăpânire asupra soțului tău. El te iubește...” Ea-și ridică capul cu un fel de nădejde obosită. Era adevărat: Carol Feddersen o iubea'n felul lui. Cel iubit n'are să-și peardă nădejdea. El are încă'n mâna sa cheia soartei sale.

Sub dânsa bubuiau șinele întinse pe podul de peste un râu acum nevăzut. Era dusă'n sbor prin noapte din patria acum distrusă. Nu mai avea pe fața pământului decât un singur adăpost — la soțul și la copilul ei. Fu deodată cuprinsă de căință. Iși făcea muștrări: fusese lipsită de iubire față cu Charley. El era, la urma urmelor, soțul ei. „Am să-l iau cum e! N'am știut, cum am să mă port cu dânsul. Dintru început am cerut cu prea multă patimă iubirea lui, apoi, când am văzut, că el n'o'ntelege aceasta, l'am respins prin indiferența mea. Trebuie să fiu mai răbdătoare, să mă gândesc mereu, că el mă iubește, și așa voi putea să-i socotesc cu adevărat ai mei pe amândoi, pe Charley cel mare și pe Charley cel mic. Și, — mai știi — poate că voi reuși să-i trag, cum vrea tata, pe nesimțite în lumea mea...”

Acum, cuprinsă de fiorii ceasului de moarte, a înmormântării, a nopții din ferestre, ea fu pătrunsă de un dureros dor de cel ce avea să-i fie ocrotire și povață în ale vieții. Singurătatea era pentru dânsa un avertisment. Starea sufletească îi era duioasă și împăciuitoare când trenul a intrat în gara dela Paris.

Carol Feddersen o luă dela gară și o duse acasă. În timpul mesei ea începu să-i facă împărtășiri despre cele petrecute la'nmormântare, despre mulțimea de ofițeri, despre delegațiunile regimentelor, despre veterani, despre predică, despre steagurile dela altar. El ascultă cu luare aminte, dar fără să fi luat în adevăr și sufletește parte la cele întâmplare. Deodată ea isbucni în-

tr'un plâns cu hohote. El o cuprinse speriat cu brațul.

„Ce ți-e, Margot ?“

„Ah, nu... nu ! — strigă dânsa ștergându-și lacrimile, — e numai așa...“

„Ei, cum, Daisy ?“

„Sunt acolo toate altfel decât aici“.

„Cum așa ?“

„Nu știi nici eu... aceasta voi n'o'ntelegeți... aceasta e ceea ce atât de mult mă doare...“

Mărturisirea aceasta-l irită.

„Mai nainte, — grăi dânsul rece, — nu erai atât de încântată de stările din patria ta“.

Ea dete din cap.

„Nu ! La asemenea ocațiuni îți dai înse seamă, că ești copil de oștean ! Aceasta e'n firea ori și cui !“

„Ei,... mă bucur și eu, că festivitatea s'a desfășurat cu atâta dignitate. Cum stau lucrurile cu pozițiunea financiară a mumei tale ? Eu sunt, firește, gata...“

„Îți mulțumesc ! Tata a avut purtare de grijă pentru toate !“

Acest răspuns scurt îl mâhni. El continuă cu oare-care asprime :

„După zîmbetul tău îngâmfat pari a desconsidera cestiunea de bani. Eu nu. Nu sunt dintre guleratii tăi domni de peste Rin ! Sunt neguțător ! Poți, ma chère, să desprețuești banii, dar atunci să nici nu-i primești și să-i risipești aruncându-i cu pumnul plin“.

El tresări. Se produse o pauză. In cele din urmă ea grăi încet :

„Ai toată dreptatea ! Eu trăiesc aici, dacă e vorba, din daruri de milă ! Ah !... m'a apucat o frică atât de mare... Charley... pentru Dumnezeu, vino'mi într'ajutor... fii-mi apropiat în ale vieții“.

Ea sări'n picioare. El deasemenea se ridică cuprins de mirare.

„Ce dorești, mon enfant ?“ — întrebă el îngă-

duitor, pe jumătate zîmbind. Bănuind că are să facă o mișcare spre portofelul din busunarul fra-cului, ea'nținse mîna cu un gest.

„Lasă de data aceasta, Charley, în pace car-netul tău de cecuri. Nu de așa ce-va e vorba!

„De ce adecă?”

„Dă-mi un razăm!... Nu vezi, în ce stare mă aflu?... Dă-ți seamă, ce se petrece'n sufletul meu... umblu buimăcită de ici pînă colo! Nu o vezi tu de loc această?”

„Nu“.

Căutătura plină de uimire a lui o confirmă aceasta. Era'ntr'ânsa o desaprobare. Ținea să aibă liniște după masă, își aprinse în salon o țigară și așteptă să vadă, ce va zice dânsa mai departe.

„Ce s'a'ntâmplat adecă?” întrebă el după ce văzu că dânsa tace.

„Nimic!”

„Ori ce are să se'ntâmple?”

„Deasemenea nimic!”

„Allons! Tout va bien! — Ce mai vrei, copi-lul meu?”

„Viața mi-ași dori-o! Mi se scurge pe risi-pite! Nu mai pot s'o înțeleg aceasta!... E o stare atît de'nspăimîntătoare... Imi vine să stau și să plîng... nu după tata, ci pe mine însu-mi să mă plîng... Nu știu, ce are să se aleagă de mine, dacă aceasta merge mai departe tot așa“.

El își frecă acum în toată serioșitatea cu ne-răbdare mînile.

„Ce va să zică — mai depate tot așa? Margot — nici ingrât să nu fie omul! Tu ai, dacă e vorba, un prisos tot ceea ce o femeie poate să ceară dela viață... soț și copil... bogăție și o pozițiune stră-lucită! Impărăteasă a Chinei nu pot, firește, să te fac!”

„Ai putea înse să ne faci altfel cășnicia!”

„Cum adecă?”

„Mai intimă, Charley... mai simplă... mai pli-nă de căldură...”

„Mai simplă? Nu cum-va ții, ca să facem Duminică după amiază-zi excursiuni la St. Cloud?... Tu împingi căruciorul copilului, eu duc plasa cu merinde... Ori cum ți-o închipuești aceasta?“

Ea îi știa felul de a lua'n zeflema discuțiunile ce-l supărau, și buzele ei începură să tremure.

„M'am liniștit, Charley — grăi dânsa. — Sunt toate în zadar: tu ești orb și surd!“

„Dac'ai voi numai să-mi spui în cele din urmă, ce adevărat lipsește!“

„Puțintică căldură, Charley — altă nimic! — Mă pătrunde gerul în mijlocul vostru. Sunteți atât de reci, ear pe mine răceala mă doare atât de rău!“

El se plimbă nerăbdător în sus și'n jos prin odaie.

„Ah!... cruță-mă de aceste sentimentalități ale celor de dincolo de Vosgi. Ele îmi vin mai ales astăzi ca un fel de nenorocire. Vino, Daisy... Am să-ți povestesc ce-va!“

Ea se duse la dânsul, ear el o atinse cu mâna sub bărbii.

„De aceea am venit azi, ma petite, atât de bine dispus acasă. Nu e decât un lucru pentru ochii lumii, dar pentru mine foarte prețios. Cerearea mea de naturalizare a fost subscrisă azi de ministru: de azi înainte suntem — tu, eu și Charles-Iwan — cetățeni ai republicii franceze.“

Ea nu răspunse nimic. Fața ei rămase neschimbată.

13.

„Iubite Charley !

Imi scrii, că afacerile te mai țin la Paris timp de șapte până la patru-spre-zece zile! Mă așteptam la așa ce-va. Afacerile voastre totdeauna se mai prelungesc pe timp îndoit atât de lung, cum credeți voi. Imi spui, să fac ce voi fi făcând ca până atunci să nu mi se urască la Biarritz. Mi se

vrăște înse, dragă Charley. Mi-e dor de Charles-Iwan, de casa noastră, de tine.

Și de tine! Lucrul acesta te va fi mirând, e înse în adevăr așa. M'am gândit zilele aceste mult la mine însa-mi, la căsnicia noastră, în genere, la felul, în care au venit toate. Crezi mereu, că faci în timpul vieții tale ceea ce voiești, te'ncredințezi înse în urmă, că e în dosul tău ce-va ce te apucă și te'mpinge.

Așa am ajuns eu să fiu soția ta. Ași dori să mă'nțeleg cu tine în scris mai înainte de a lua o hotărîre și de a mă duce zilele aceste de capul meu la Paris, ca să te văd. Mi-am pus întrebarea: Dacă te-ai întoarce cu patru ani înapoi și ai fi ear Margareta de Teuffern—ce-ai face tu a doua oară? Ai zice „da“ ori ai zice „nu“? Și m'am dumirit, că întrebarea aceasta nu are răspuns, căci acela, care-și dă acum seamă despre aceasta, e cu totul alt om decât cel ce urma să iee hotărîrea. Cu alte cuvinte: nu-ți rămâne decât să te împaci cu cele'ntâmplare și să suferi consecvențele hotărîrilor tale. Ear aceste nu sunt totdeauna înveselitoare. Căsnicia noastră n'a ieșit așa, cum ar fi trebuit și ar fi și putut să iasă: noi umblăm unul lângă altul, suntem oboșiți unul de altul. Tu ești în stare să petreci în toată liniștea la Paris fără de mine, eară eu stau aici la depărtare de sute de mile dela copilul meu. Trebuie să ne fim, Charley, unul altuia cu mult mai apropiati!

Am și încercat-o aceasta în mai multe rânduri, dar, precum abia acum îmi dau seamă, pe o cale greșită. Le-am așteptat totdeauna toate dela tine în loc de a mă fi examinat odată și pe mine însa-mi. Pentru aceasta am avut ocaziune aflându-mă aici singură în țară străină și în timpul săptămânii trecute dela plecarea ta am făcut-o fără de cruțare. Am recunoscut, că sunt vinovată și eu, dacă e atât de tristă căsnicia noastră. Am făcut o căsătorie de calcul, în care nu am adus iubire, ci egoism. Tu ai fost pentru mine numai dărui-

torul, cheia pentru cele din afară ale vieții și nici că m'ai lăsat să-mi lipsească ce-va din ele, eară eu le-am luat toate ca ce-va de sine înțeles. Dacăm făcut apoi încercarea de a îndocui iubirea cu împlinirea datoriilor, — de! — voi nici o dată nu mi-ați cerut așa ce-va. Mi le luați toate din mână: nici măcar temperatura din iatacul copilului meu nu am voie s'o hotărâsc eu însa-mi. Sunt numai și numai obiect de lux, și, ceea ce e mai rău, m'am și simțit bine așa. Aceasta se răsbună acum de mine. Partea mai bună din ființa mea se neliniștește, își cere dreptul și trebuie să-l și aibă, căci apucă de altminteri pe căi greșite, fiindcă nu mai vrea să stee ca pân'acum în amortire.

Dacă mă voi întoarce acum, Charley, fără ca să te mai fi întrebat pe tine, tu ai să vezi în mine mai mult de cât ceea ce ți-am fost până acum. Tu trebuie să-mi dai un cerc de activitate potrivit cu dignitatea mea, îndatoriri serioase. Vreau să-i fiu de aici înainte lui Charles-Iwan în adevăr și în toate privințele mumă. Noi amândoi, părinții lui, avem să ne împreunăm într'o adevărată prietenie, căci suntem, dacă e vorba, legați unul de altul și eu am nevoie de razăm. Nici un om nu poate să stee timp îndelungat de tot singur și cu atât mai puțin o femeie.

Vei fi întrebând, de ce oare ți le scriu toate aceste și nu ți le spui mai bucuros în graiu viu?

Mă tem, dragă Clarley, de zîmbetul tău ironic. În fața lui mi se îneacă vorba pe buze. Nu ași fi în stare să spun jumătate din acelea, pe care le-am scris acum. Te rog cu toată stăruința, lasă de acum înainte zîmbetul acela, fii bun către mine, fii serios în fața mea! Cinsteste iubirea, pe care o ai către mine luîndu-mă de aici înainte în întregimea mea și netratându-mă drept un fel de jucărea. Nu te uita numai cu un fel de mulțumire la puțintica mea înfățișare și dă-ți silința de a pătrunde și în sufletul meu; poate că vei găsi în el mai mult! Eu voesc să te răsplătesc,

voesc să te iubesc, și apoi avem să fim fără'ndoială încă foarte — foarte fericiți amândoi.

Așteptându-mă în gară, voi vedea din fața ta, dacă m'ai înțeles ori nu, dacă e ori nu aceasta o întorsătură spre mai bine în viața mea. Mă'ntorc spre tine; îmi caut scăparea la tine. Trebuie s'o fac aceasta. Iți trimit azi scrisoarea aceasta drept solie înainte și mâne voi pleca și eu de aici. Dela Hendaye te voi vesti pe cale telegrafică cu toată precisiunea când am să sosesc la Paris. La revedere! Citește scrisoarea mea cu toată luarea aminte. Citește-o mai bucuros de două ori trei ori până când nu-ți va fi spus tot ceea ce are să-ți spue. Sărută pe Charles-Iwan.

Margareta“.

Dânsa avea copia acestor rânduri și trecu încă odată peste ea cu serioșitate și plină de gânduri, în vreme ce expresul de sud o ducea încet și fără de sgomot spre Europa propriu zisă.

Camerista își vârî capul prin crăpătura ușii și întrebă pe șoptite, dacă nu cuva doamna do-rește ceva. Margareta de Feddersen îi răspunse că nu.

Ea închise apoi ochii și se rezămă în perinele din dosul ei, bucurându-se că în curând va putea acum să adoarmă. Dimineața zilei următoare, când dete perdeaua la o parte, era târziu. Roatele uruiau neobosite sub dânsa, iar afară se scurgea Franța, dar nu ca alte dăți țara deluroasă, ci desertul nisipos, nesfârșitele păduri de pini din departamentul Landes, care-i reamintiau patria ei... Grunevald... pustiuul dintre Foehre, — roșeața soarelui de pe Havel cum de atâtea ori le văzuse aceste în anii fetiei...

Lucru straniu: dimpreună cu aceste reamintiri stătea înaintea ei Moritz Luene-mann. Nu se mai gândise de mult la el. Treceau luni de zile, în care el era cu desăvârșire dispărut din conștiința ei. Acum iar învie

de-odată. Nu putea dânsa să-și dea seamă, cum a venit aceasta.

O adâncă tristeță, care o cuprinsese de-odată, îi zicea: Da, acela m'a iubit! Acela m'ar fi purtat în felul lui aspru în palme, ar fi venit după mine peste mări și țări. În loc de aceasta fac dintr'o parte într'alta a lumii călătoria alergând după soțul meu, căruia nu-i trebuesc de loc... cerșesc iubirea lui... ea își strânse buzele. Iși părea sie înse-și lipsită de dignitate și cu toate aceste era plină de căință și de bune îndemnuri, în cât se bucură în toată forma când trenul intrase în întunecimea tunelului din jos de Paris, așteptându-se că Charley, înalt, blond și voinic, mai mare de cât francezii veritabili, o va aștepta și o va întâmpina în gară. Zadarnic privi însă în toate părțile după ce se dete jos din cupea. Carol Feddersen nu se ivi nicăiri. Servitorul nu era nici el acolo. Automobilul deasemenea lipsia. Ea scutură din cap: Un fior de desamăgire o cuprinsese. Era atât de trist, că noua viață se'ncepea cu așa ceva. Ținea însă să nu se dea de gol în fața cameristei.

„Domnul e'mpedecat, precum se vede, de afaceri importante! — grăi dânsa pe cât se poate de indiferentă. — Ai grijă de bagajiu și caută taxi-metru !“

Parisul zăcea sub revărsarea razelor vii ale soarelui de primăvară. De dincolo, de pe țărmul stâng al râului, zîmbia verdeața Touilleriilor, pe luciul Seinei lunecau vapoarele, pe largul cheiu d'Orsay se'nghesuia lumea. Margareta tot se mai uita și după plecare înainte, ca să'ntâlnească cumva la palatul Bourbon, la ambasada germană, la gara de Versailles pe soțul ei întârziat în urma vre-unei împregiurări. Zadarnic! Se aflau acum pe piața Invalizilor, — la arcul de triumf, taximentrul se opri înaintea micului palat din Avenue du bois de Boulogne.

A trecut multă vreme până ce după sunarea

clopotului, deschise, contra tuturor prescrierilor, în loc de servitor, o servitoare somnoroasă, care se uită zăpăcită la Margareta. Era învederat că nu se aștepta nimeni la întoarcerea ei. Tânăra doamnă trecu pe lângă servitoare și intră în salon. Acolo sări la intrarea ei în picioare camerierul, care se tolănise în balansoar și frunzărise prin gazete. El bâlbâi ceva. Dânsa trecu pe tăcute mai departe și urcă scările în iatacul copilului. Micul Charles Ivan dormia în pătucul lui. Ea îngenunchie la pat. Copilul era încă palid și mai slab de cât la plecarea ei. Fața lui tot mai era ascuțită și bătrânicioasă. Parcă el era apăsat de toate grijile firmei Ivan Feddersen și fiii.

Ea se uită la el cu un slab zâmbet de mumă, apoi se ridică. Muștele bâziau, în iatac era cald, și dânsa voi să deschidă fereastra, dar în clipa aceea se ivi lângă dânsa îngrijitoarea :

„Bună ziua, doamnă!

Să seuză doamna, dar Charles Ivan a căm tûșit ieri, și domnul doctor a interzis ori și ce curent de aer.“

În acelaș timp ea puse mâna ei protectoare asupra cercevelei. Margareta Feddersen se'n-toarse în altă parte: Iar se'ncepea, se afla în colivia de aur...

„Nu știi d-ta unde e soțul meu?“ întrebă dânsa scurt.

„Nu doamnă! Azi toată ziua nu m'am coborât! Numai seara mă duc pentru scurt timp la aer curat.“

Poate că domnul se afla în biroul său!

„O să mă duc să văd!“

Tănăra Doamnă le grăi aceste obosită. Era cuprinsă iar de simțământul istovitor că stă singură în luptă cu o lume de dușmani. Biroul lui Carol Feddersen, în care intra stăpânindu-și bătăile inimii, era gol. Pe masă se aflau teancuri de scrisori nedeschise, cu mult mai multe de cât cele ce de obicei veneau deodată cu poșta. Un

gând îi fulgeră prin cap. Ea se duse mai aproape și petrecu în grabă mare corespondența printre degetele ei.

În adevăr: se afla între ele și propria ei scrisoare cu ștampila oficiului poștal de la Biaritz încă închisă cum o expediase. Tocmai de-asupra se afla o telegramă, tot nedesfăcută. Ea o deschise: „Mâne după amiază-zi la ora 4 sunt Quai d'Orsay.

Margot“

Acum își explică și ea, că nu a fost luată de la gară.

Nu, explicațiunea nu era dată. Scrisoarea aceasta trebuia să fi sosit cel mai târziu alaltăieri iar depeșa era de ieri. Unde a fost el, soțul ei, în timpul acesta?

Ea îi sună servitorului. — „Știi D-ta unde e domnul?“

„Nu, domană!“

„Când a plecat el de aici?“

„Azi dimineată, doamnă!“

În fața rasă ce se afla înaintea ei nu se mișca nici o trăsătură.

„Aceasta este peste puțină... Scrisorile acestea sunt încă de ieri.“

„A, da, în adevăr, Doamnă... Să mă iertați... Uitasem, d-l a plecat ieri dimineată de aci...“

„În birou?“

„După toată probabilitatea, Doamnă!“

„Bine!“

Servitorul se depărtă. Ea se gândi puțin: Charley a fost, fără îndoială, nevoit să plece undeva, — probabil la Bruxelles. Se'ntâmpla adese-ori că era chemat prin telefon acolo.

În vreme-ce se desbrăca și-și scutura praful călătoriei, ea dete cu socoteală, că cel mai cumințe lucru e să treacă'n grabă la Cantor și să iee informațiuni de acolo. Acolo se știa mai bine decât ori-și unde, ce s'a făcut șeful, și se afla și legătura telefonică cu Bruxelles. Putea să vorbească chiar cu el. Ea spuse să i se pregătească

automobilul, îi porunci șoferului să grăbească și tremura de nerăbdare în fața bisericii Sfintei Magdalena și pe piața Operei, unde trăsurile de tot felul erau ca de obicei, în câte șase, opt și ruri și numai încetul cu încetul putea automobilul ei să înainteze. A sosit înse'ncele din urmă la Bulevardul Sevastopol, câte-va minute înainte de șase, mai nainte de a se fi închis biroul, a trecut prin încăperile posomorîte și pline de oameni, dintre care unii scriau, ear alții făceau șoteli, ear aici o întâmpină primul procurist cu un compliment adânc.

„Ce păcat, Doamna!... Ați venit un sfert de ceas prea târziu. D-l Feddersen tocmai acum a plecat!“

Ochii ei negri și neliniștiți se deschiseră mari. Mâna ei dreaptă strînse fără de voie umbrela de dantele, încât cusăturile mânușilor ei albe, erau p'aci-p'aci să plesnească. Ea zîmbi cu toate aceste prietenește :

„A fost dar el aici?“

„De sigur, Doamnă!“

„Toată ziua?“

„Ca de obicei, înainte de ameză-zi și după ameză-zi câte-va ceasuri“.

„Ieri deasemenea?“

„Toate zilele“.

„Eu am sosit adecă tocmai acum!“ grăi dînsa nepăsătoare. „N'am nimerit să ne'ntâlnim la gară, și astfel îmi închipuiam, că dînsul e plecat“.

Ea curmă vorba: nu mai era'n stare să joace comedia mai departe; prea îi trămura vocea. Ea dete din cap salutând personalul ce sărise de pe la toate mesele și pupitrele în picioare și ieși ear pe ușa, pe care comptabilul i-o deschise. Aflându-se ear în fața spelunței întunecoase, unde se chiverniseau milioanele casei Feddersen, și stând în mijlocul mulțimii ce se'ndesuia, dînsa rămase neajutorată și cuprinsă de uimire. „El se află fără

doar' și poate în Paris. Acasă nu e. Unde poate să fie ?“

Soferul aștepta cu șapca în mână poruncile ei. Da, dar unde ?... Unde-va trebuia să găsească informațiuni sigure. Dela cine să ceară înse vre-o îndrumare — un singur semn de viață dela soțul ei? Trecuse săptămâni decând s'a'ntors. Prietenii și rudele trebuie să-l fi văzut...

„La Doamna Alexandru Feddersen!“ porunci dînsa luând o hotărîre grabnică. Trăiau dînsa și cumnata ei ca cănele și pisica. Bărbații lor și afacerile făceau ruptura peste putință; în schimb se urma de ani de zile un fel de politică de'n-punsături. Acum înse nu-i păsa de aceasta. Ea se opri în fața pompoasei case din Champs-Elysées, în al căreia prim etagiu locuia Sașa cu familia sa. Ea văzu, cum dintr'una dintre ferestri americana se uită la automobilul ei bine cunoscut, care se opri în curte. Cu toate aceste, după-ce ea sosi sus, servitorul, care deschise, îi șopti, că Doamna, durere, nu e acasă. Margareta fu cuprinsă de mânie. Era atât de nervoasă și de nerăbdătoare, încât nu mai zise nimic, ci-l dete pe omul acela la o parte și, bătînd scurt la ușă, intră în budoarul dela dreapta, unde o găsi, după cum se aștepta, pe Magda Feddersen șezînd în toată tigna. Ea era cu zece ani mai în vîrstă decît Margareta, afară din cale subțirică, afară din cale elegantă, cu capul costeliv și îngâmfat purtat de un gât lung și alb, care era cuprins într'o salbă de diamante mari ca jumătate de alună. Franțuzeasca ei cu accent american dedea vocii sale în urechea Margaretei o notă de impertinență. Tot așa îi era și zîmbetul. Ea rămase șezînd și-i întinse Margaretei a lene mîna.

„Ce văd ? Daisy ! Gentil ! — Te-ai întors cu bine... Sănătoasă și'n voie bună, de tot arsă de soare. — Tenul tău a cam suferit !... Dar șezi, te rog !...“

Margareta Feddersen rămase stând în picioare și întrebă în ton brusc :

„Spune-mi, te rog, de ce adevărat îi poruncești servitorului să spună, că nu ești acasă, când viu la tine ?“

Americana plâpândă se simți oarecum căzută din nori.

„Eu? — Dară, dar... te rog! — Aceasta a fost cel mult o prostie din partea omului de afară...“

„El știa foarte bine, ce face!“ — întâmpină tinera Doamnă acum mai potolită. Ținea să nu aibă a-și face pe urma iritațiunii vre-o muștrare, și chiar se și așază. „Încă un timp oarecare mai înainte de plecarea mea, am observat, — urmă ea, — că ai luat deprinderea de a te purta față de mine într'un fel lipsit de considerațiune, par'că n'ași mai fi în ochii tăi pe deplin egala ta. Încetează, te rog! Suntem o dată cumnate. Nu ni-am ales înși-ne legătura aceasta, și nu ne rămâne decât să ne năvăvim una cu alta. Țiu să trăiesc de aici înainte cu toată lumea în pace. De aceea ți-o spun aceasta cu inima deschisă!“

„O ceașcă de ceaiu, scumpa mea?“

„Nu, îți mulțumesc...“

„Are să-ți faci bine! Dar ce ai?... De o dată mi te pari prăpădită...“

„Sunt obosită de călătorie, și când am sosit nu l'am găsit pe Charley. Il caut în tot orașul. Nu știi tu, unde se află el?“

„N'am idee!“ — Un zîmbet enigmatic se ivi pe buzele subțiri ale Americanei. Ea adause apoi într'un ton în aparență nevinovat :

„Înainte de aceasta cu o săptămână a fost pe la mine. Pentru un om, a căruia soție e plecată pe un timp oarecare, el se simțea foarte bine!“

„De atunci nu l'ai mai văzut?“

„Aș! nu cumva eu am să-ți păzesc bărbatul?“

Vorbele aceste erau rostite într'un ton straniu, pe jumătate ironic, pe jumătate compătimitor. Resunau oarecum din dosul lor și vorbele: „Faci mai bine dacă ți-l păzești tu însă-ți!“ Margareta se ridică. Nu mai era'n stare să stee, cu gândurile ce dedeau năvală asupra ei, în această odaie strîmtă... Ea-și luă'n grabă rămas bun, strînse degetele ascuțite și acoperite peste tot cu inele, îi dete acesteia o sărutare de Iudă, se urcă în limusinul ei și se'ntoarse acasă.

Sosită acasă, ea s'a'nfundat palidă și istovită'n budoarul ei căptușit cu mătase ca o cutie de giuvăcricale. În fața ferestrelor se scurgeau prin blânda seară de Maiu valurile de oameni, frășurile și automobilele ca un furnicar spre largimile plantațiilor dela Bois de Boulogne. Ea-și ținea mânilor încleștate între genunchi și sta cu privirea perdută'n vânt uitându-se mereu la pentagonul neregulat din vechiul covor persian, pe care-l întremaseră'n fire violete mânilor vre-unei femei oacheșe departe'ntr'un Harem din Asia centrală. Poate că nu era nici ea însă-și decât o asemenea odaliscă, o jucărea, pe care cel ce-o plătise scump o arunca după ce se sătura de ea. Gândurile ei erau îndreptate acum mereu asupra unui punct — ridicol, dar hotărîtor: Carol Feddersen lăsase aici peria de dinți, peptenii, albitura de corp, tot ceea ce îi era de trebuință diminețile, când se scula, și cu toate aceste își petrecea nopțile aiurea. Trebuia deci să aibă și o garnitură de rezervă, adecă și-o a doua locuință, ceea ce va să zică avea o îndoită căsnicie...

Ea se ridică încet. Își părea sie înse-și destul de proastă, ca să nu fi bănuțit numai decât ceea ce cei de din pregiurul ei încă de mult știau! Cum vor fi rîs și vor fi făcut zeflemele tot în dosul ei! — Acum i se deslușiau toate: de aceea se făcuse și cumnata ei atît de obraznică din clipa, în care a văzut, că Carol Feddersen a devenit nepăsător în ceea ce privește soția lui, — de

aceea tainicul patent nou pentru utilizarea ră-mășițelor de țitei, care în timpul iernii trecute a necesitat atâtea conferențe nocturne cu pretinșii interesați dela Bacu... Lucrul acesta se trăgăna de luni de zile, poate de jumătate de an ori și mai mult... ea a trecut orbită prin mocirla acea-sta. Ea se cutremură cuprinsă de o viuă scârbă, care îi pătrunse tot trupul, îi răpuse spaima, slă-biciunea și mânia și-i deschise ochii pentru ca să vadă întreaga mărimă o nenorocirii sale.

Nu. Încă nu întreagă. N'avea dovezi. De unde să le iee când toți erau înțeleși în contra ei și toți îi mințiau în față? Soțul ei era vestit acum ori urma să fie vestit în timpul celor mai apropiate ceasuri — din doauă-trei părți de o dată. El le tăgăduia fără de șovire toate: a luat masă cu prieteni de afaceri, a avut conferențe, a fost dus la Bruxella... Atât! — Dă-mi, te rog, dovezi despre contrarul! — Ear aceste le spunea zîmbind cu ră-ceală.. Zîmbia, poate, și când deschidea, în sfârșit, cea din urmă scrisoare a ei și citia într'însa, cu câtă umilință mai cerșește ea înc'odată — nu iu-birea, ci numai prietenia lui...

Scrisoarea era încă a ei! Ea coborî în grabă scările ca s'o iee, trecu prin casa tăcută ca mor-mântul în biurou și se opri cuprinsă de spaimă în prag. Auzia un sgomot ca fășiitul de hârtii și o figură se zăria, prin amurgul serii înnaintea me-sei. Primul ei gând era: un tâlhar! Nu! Era nu-mai François, cameristul. El adunase corespon-dența stăpânului său, o legase cu o sfoară, trecu cu ea, fără-ca să observe, pe Margareta, prin sală și-i zise servitorului, care se afla în dosul lui fără-ca să fie văzut:

„Eugène... Domnul a trimis tocmai acum un *petit bleu*. Ai să-i duci pe la ora ncauă scrisorile la Leroux!”

„Ca ieri?”

„Intocmai”.

Firește: Carol Feddersen s'a ferit de a-și da

aici acasă de gol locuința adoana. A luat dispozițiuni să i se trimită scrisorile la restaurant. Leroux îi era Margaretei bine cunoscut. Se afla departe înlăuntru orașului în apropierea marilor bulevarde, într'o stradă mai laterală însă, ca toiul străinilor să nu străbată până la el. Era un local pentru parisieni, fără indicarea prețurilor pe lista de bucate și cu o bucătărie vestită.

Carol Feddersen dusesese el însuși acolo pe soția sa în mai multe rânduri după ieșirea din teatru. Nu s'a dus nici astăzi singur. Buzele ei începură să tremure, dar ea se stăpâni, se găti iar tremurând de ieșire și, înfășurându-se într'o mantie neagră părăsi casa ei pângărită, uitându-se sfiicioasă împregiurul ei ca să n'o vadă servitorii ei și depărtându-se grabnic și fără de sgomot cum liliacul sboară în amurgul serii.

La depărtare de vre'o sută de pași de la Leroux, opri birja, să dete jos și făcu pe jos mai departe drumul prin strada puțin iluminată din vechiul Paris. În lumina unui felinar de gaz ea ridică mâna și se uită la micul ceasornic acoperit de diamante din brățara ei. Nu era încă nouă, ea însă nu îndrăznea să mai aștepte, căci de altminteri venea servitorul cu scrisorile și-i spunea stăpânului său, că doamna s'a întors din călătorie. Ea pierdea atunci și aceasta singură ocaziune ce-i mai rămânea. Ea se gândi puțin și-și aduse aminte de intrarea în cabinetele separate. Intră cu toată hotărîrea și trecu prin lungul coridor bine luminat. Cele mai multe uși erau închise. Se auzea în dosul lor sgomot de voci și râsete, pe ici pe colo soneria electrică, nerăbdător, de câte două ori una după alta.

Chelnerul alergă cu șorțul lui alb, care flutura în vânt, trecu colțul coridorului, cu fața acum roșită buhăită.

Era p'aci p'aci să se isbească de Margareta. El o recunoscuse numai decăt, sări ca o minge de gomă înapoi și făcu un compliment adânc. Dânsa grăi

cu un fel de nepăsare, aproape fără ea să se uite la dânsul: bărbatul meu mă așteaptă. Condumă, te-rog, la dânsul!“

Bondoeul îmbrăcat în frac făcu o mină plină de mâhnire:

„Sunt nemângâiat doamnă. Domnul Feddersen nu se află aici!“

„Atunci are să vie în curând“.

„El nu s'a anunțat. Ar fi greu acum... aproape toate cabinele sunt ocupate...“

Iar sună. Chelnerul își întoarse capul în direcțiunea din care venea sunetul. Ii tremurau picioarele. Nu știa unde să alerge mai nainte. Pe fruntea lui pleșuvă erau picături de sudori de tot mici. Aerul era înăbușitor.

„E după toate semnele la mijloc o neînțelegere telefonică“, grăi dânsul prefăcându-se că-i pare rău. „Se'ntâmplă, durere, adeseori așa ceva“.

În dosul lui se deschise ușa unuia din cabinetele particulare.

În prag se afla un mare domn bălan îmbrăcat în frac, cu fața aprinsă de vin, cu țigarea ținută strâmb în colțul gurii și cu mâinile în buzunările pantalonilor.

El era supărat.

„Voyons, Gaston!... Ce fel de gospodărie e aceasta!“

Eu sun de a cincea oară“.

În acelaș timp, în mai puțin de cât o clipă, Margareta trecu cu ochii prin lăuntru încăperii. Masa era pe jumătate ridicată... lumânările din candelabru aruncau lumina asupra fructelor și asupra celor două sticle de șampanie, iar prin albastrul fum de țigară se vedea o vastă pălărie de pene pusă pe ureche și sub ea fața unei femei tinere... trăsături de parisiană veritabilă de tot bine pudrate cum zilnic se văd cu sutele. În cea mai apropiată clipă Carl Feddersen sări instinctiv în fața ei, ca să salveze ce mai era de salvat.

El se uită la soția sa ca la o stafie ieșită din pământ în fața lui, și tot așa și dânsa.

Disprețul o strângea oare cum de gât văzând nenorocita lui încercare de a zâmbi ca omul cuprins de simțământul propriei sale vinovății și de ași mai păstra cu toate aceste atitudinea majestoasă în fața ei.

Ea ar fi vrut mai bucuros să-i tragă o palmă peste obraz... dar se'ntorse, grăbi, fără ea să rotească vre-o vorbă, de alungul gangului înapoi, afară la aerul liber.

Sosită apoi în adierea proaspătă a primăverii, ea fu cuprinsă înainte de toate de gândul:

„Slavă Domnului... în frac, cu capul gol nu poate să vie după mine în stradă. Am scăpat de el“.

Cu toate aceste ea alergă dealungul trotuarului până ce nu ajunse în înghesuiala de pe bulevarde, în care se pierdu ca picătura în mare. Privirile domnilor trecători o urmăriră numai decăt, se făceau zeflemele în dosul ei, pe ici pe colo tușea câte unul lângă dânsa: ea nu le băgă aceste în seamă.

Se ducea drept înainte ca o somnambulă, mai departe și tot mai departe până când n'ajunse în o lumină de tot viună și băgă de seamă că a apucat o direcțiune greșită spre *Place de la République* în loc de a fi luat drumul spre biserica Sfintei Magdalene. Ea se opri pe jumătate amețită și nu știa ce să facă. Deodată ochii ei fură isbiți de strălucirea cilindrului alb al unui birjar. Aceasta îi dete iar puterea de a lua o hotărîre: Ea chemă birja se urcă în ea și mână acasă.

Nu se mai gândea acum la nimic decăt să plece de aici, să plece din casa aceasta, să plece din orașul acesta, în care dignitatea ei a fost călcată în picioare. Cu împachetări nu-și mai pierdu timpul.

Iși aducea aminte că pe la zece pleacă din gara de la Răsărit un expres de noapte de clasa

I-ii. La Metz ori la Strassburg... spre Germania... Oprise birja, cu care venise. Cu mare băgare de seamă, în vârful picioarelor, cu pălăria în cap, înfășurată în mantela și vâlul de călătorie se furișă în iatacul copilului său, se opri pe o clipă trăgând cu urechia și se uită, ca un hoț prin întunecime împrejurul ei. Nu auzea nimic afară de bătăile năvalnice ale propriei sale inimi. Ea răsufală ușurată.

Avea noroc: îngrijitoarea era plecată să-și facă obicinuita plimbare de seară. Margareta își luă cu mâna tremurătoare copilul din pătuc și-l înfășură nedeprinsă, și neîndemânatecă, iar copilul începu să plângă în gura mare în vreme ce dânsa îl ducea în brațele ei prin sală spre ieșire. În aceste ceasuri de umilire avea acum întâia oară simțământul de a fi triumfat, căci era acum tot cea mai tare față cu bărbatul ei, își lua odorul cu dânsa... dincolo peste Rin...

Când voia să se urce în birjă, se pomeni cu îngrijitoarea găfâind în fața ei. Intorcându-se spre casă, ea făcuse cele din urmă câte-va sute de pași în goană mare, în cât trecătorii se uitară curioși după dânsa... alții se opriseră. În poarta casei se adunaseră servitorii uluiți.

„Unde, doamnă?”

„Aceasta nu te privește!” grăi tânăra doamnă. „Spune numai soțului meu că am fugit cu Charles Ivan. El știe deja dece!”

„Eu n'am însă voe să părăsesc pe Charles Ivan... Sunt răspunzătoare pentru el!”

Femeia costelivă se apropie, ochii Margaretei se umplură de scânteii.

„Să nu'ndrăsnești a te atinge de copil!... Răbdarea mea s'a sfârșit — față cu voi toți, față cu întreaga această casă!” Vocea ei era aspră, și dânsa puse piciorul pe scara trăsorii fără ca să se mai uite împrejurul ei.

Îngrijitoarea se urcă și ea cu încăpățânare și luă loc în fața ei.

„Mă rog de iertare, doamnă, eu nu mă depărtez de copil!“

„Atunci vino și d-ta. N'ainte!“

Abia sosită la arcul de triumf i-a spus Margareta birjarului, unde are să mâie.

Se bucura pe precauțiunea aceasta, căci mai avea să aștepte jumătate de ceas în gară și Carol Feddersen ar fi ajuns'o ușor dac'ar fi știut'o unde se află. Se temea și acum în fie care clipă să'l vadă ivit în ușa sălii îmbâcsite unde ședea pe perinile de catifea cu Charles Ivan în poală. Lângă dânsa se afla îngrijitoarea, care stăruise cu un zâmbet dulceag să iee copilul la dânsa când Margareta scotea biletele de drum.

Tânăra doamnă a zâmbit: „Atât de proastă nu sunt, ca să nu știu, că d-ta ai alerga strună cu copilul la cel mai apropiat automobil“.

Apoi se ridică resuflând ușurată.

„Mulțumesc lui Dumnezeu! Acum e timpul. Putem să ne urcăm!“

Vagonul se află'n hala întunecată.

Ea citi: „Paris-Liège-Verviers-Colonia“ și zise în gândul său: În Colonia a stat tata ca comandant de batalion. Ea trase perdeaua peste lampa compartimentului și se trase într'un colț al perinelor ca un făcător de rele luat în urmărire. Afară pe peron vorbeau mai mulți în franțuzește. Treceau ofițeri cu sabia zingănind din pinteni și din săbii, hamali în bluze albastre, domni cu barba în coc și cu cilindrul în cap. Apoi se făcu liniște, o șuerătură și o isbitură dată în osii. „In sfârșit!“ murmură dânsa printre dinți cu expresiune aspră în fața ei. Trenul se puse în mișcare și urui mai departe în noaptea întunecată...

În Werder erau înfloriți cireșii. Pretutindeni pe termurii albastrelor lacuri ale Haveli pomii erau ea acoperiți cu zăpadă albă.

Potsdamul el însuși era acoperit cu verdeață fragedă, și vechile lui turnuri, vastele cupole ale castelului din oraș se ridicau ca odinioară deasupra acoperișurilor de casarmă și de palate princiare. În văzduhul cald al primăverii răsună cântecul de clopote: „Fii totdeauna credincios și einstit!“ ea odinioară, când ea a fost aici în seara unei Dumineci venind cu vaporul peste Wannsee dinpreună cu întreaga societate de tineri ofițeri și de fete tinere. Reamintirea încă de mult acum palidă se reivi în sufletul Margaretei Feddersen când ea aruncă de pe Pfingstberg o privire peste vale. Sfinte Doamne... Ce s'a ales din lumea veselă care atunci se sbeguia pe luciul Havelului? Unde sunt ei toți acum? Transferați, căsătoriți, risipiți în toate vînturile. Una dintre ele, blondina Magda Frisching, aruncată de soartă până'n sudul Africei, de unde anul trecut a trimes odată o ilustrată, — iară ea însăși, tînăra femeie palidă și frumoasă, a căreia eleganță o examinau cu curiozitate ofițerele de pe stradele Potsdamului, — era ea în adevăr Margareta de Teuffern de atunci?

A șezut ea în adevăr pe o grămadă de lemne în Grunewald fiind în mîna sa mîna locotenentului Lünemann și plîngând cu amărăciune pentru că nu puteau ei amîndoi să se căsătorească? Cât timp a trecut de atunci?... Abia cinci ani. Nici c'ăi venea să creadă aceasta, când își făcea socoteala șezând sub umbrelă și aruncându-și privirea peste orașul din vale.

Ii era parcă a trecut la mijloc o viață de om. Ea coborî încet coastea. Strașnice îi păreau toate împregiurul ei: stradele liniștite cu canalurile lor olandeze, înalții oameni în corpul de gardă, care umblau de ici până colo fără de armă parcă întregul oraș ar fi o singură casarmă, figurile de piatră din parc.

Ea își iuți pașii cuprinsă deodată de neliniște. Era întâia oară în timpul celor opt zile pe

trece la Potsdam, că dânsa părăsise casa mumei sale și-și lăsase pe timp mai îndelungat acolo copilul.

Văduva generalului de Teuffern locuia cu sora ei etagiul de sus al unei vile încă din timpul lui Frederic Wilchem al III-lea, care se afla afară, prin împregiurimile palatului Sanssouci. Nu se afla nici un om pe drum; arșița soarelui răsbia printre desișul arborilor; piciorul se'nfunda fără de sgomot în praful alb.

Margareta Feddersen își urma drumul ca prin vis. Ii era ca și când ar fi fost să se deștepte de odată iar la Paris, — pufăit de automobile în fața ferestrelor în locul bâzâitului de gândaci, fumărie de benzină prin văzduh în loc de miros de flori și liniște de primăvară. Un ofițer superior trecu în treapăt pe lângă dânsa.

El își purta barba tăiată în favorite ca împăratul Wilchem. Aici la Potsdam aveau toate o notă de moda veche. Urmară apoi câțiva pietoni indiferenți. În dosul lor, de tot aproape de casă, se ivi un om tânăr. Ea aruncă asupra lui câteva căutături bănuitoare. N'avea mutră de german. Pe bulevarde, la cameloți, se vedeau asemenea fete galfede. Imberbul derbedeu cu peptar roșu își dădea aerul de a nu fi băgat în seamă.

Ea grăbi în casă, urcă scările în odaia unde îngrijitoarea încălzea tocmai laptele într'un ibric, îi puse mâna pe umăr și întrebă cu oarecare asprime:

„Ce ai D-ta cu omul acela de acolo de jos?“

„Eu! nimic. Doamnă!“

„Nu tăgădui! te-ai făcut detot roșie. Individul acela se afla în fața casei încă ieri, — încă alaltăieri...“

„Eu n'am observat nimic, Doamnă!“

„Și ce fel de automobil e acela, care trece mereu pe aici! Și pe acela îl cunosc!“

„Doamna e foarte agitată! Doamna vede stații!“ Ființa costelivă luă laptele cu amândouă mâ-

„Ile și-l duse cu băgare de seamă în iatacul copilului, de unde Doamna de Teuffern strigă:

„Te ai și întors, Grete?“

„Am fost cuprinsă de îngrijare prea viuă, mamă“.

„Eu de asemenea! S'a ivit la ușă un derbedeu suspect. Nu știa nici o vorbă nemțește. Abia am putut să scăpăm de el. În același timp îngrijitoarea voia cu ori-ce preț să iasă cu copilul la plimbare în aer liber, deși tu dinadins ai oprit-o s'o facă aceasta! Mătușa ta Adelhaida și eu am trebuit să ne punem în ușă ca s'o oprim“.

„Îți mulțumesc, mamă“, grăi Margareta și trecu în iatacul unde se afla acum îngrijitoarea. „Vino, te rog, aici! Uită-te la mine! Nu poți s'o faci aceasta. Știu acum. Iată banii! Impachetează-ți, te rog, lucrurile și spune-i la Paris soțului meu: Pe Charles-Ivan nu-l las să mi-l fure! Aceste încercări sunt cu desăvârșire zadarnice. Adio!“

Ea se întoarse apoi rîzând cu hohot și cu ochii scânteietori spre muma ei: „Așa ceva li-ar veni la socoteală! Cei din Paris își zic: Să-l avem odată pe prințul moștenitor și ce ne mai pasă apoi de muma! Ea trebuie atunci să se dea pe brazdă. De aceia nu mi-a scris soțul meu în timpul acestor opt zile nici o vorbă. Dar o să le treacă de glumă: Eu sunt germană și aici în Germania sunt de zece ori mai tare decât dânșii!“

Doamna de Teuffern s'a așezat. De când cu moartea soțului său era foarte perită. N'o ducea bine cu sănătatea. Ea se uită în fața ficei sale frumoase, care stătea înaintea ei dreaptă și pătrunsă de o pornire oare cum răsboinică.

„Trebue să ne gândim bine, Grete, cum au să fie descurcate toate acestea?“ grăi dânsa obosită.

„Eu sunt mulțumită că mă aflu, cel puțin, aici!“

Doamna de Teuffern urmă:

„Până acum nu s'a bătut încă toba. Am spus

pretutindenea, că ai venit să mă vezi. Aceasta merge un timp oarecare dar în cele din urmă...”

„Spune numai, c’am plecat dela soțul meu! Aceasta nu e, în adevăr, o rușine pentru mine!”

„Desigur că nu! Dar dacă tu tot te vei fi hotărând să te întorci la el...”

Margareta Feddersen își deschise ochii mari.

„Eu? să mă întorc la Paris? În adevăr că nu mai pot, mamă, să te înțeleg!”

„Fata mea, câți bani mai ai, dacă e vorba, la tine?”

Intrebarea aceasta îi era tinerei femei neașteptată. Ea stete o clipă, apoi grăi cam în silă:

„Nu pot, să mă crezi mamă, să dau în clipa aceasta un răspuns lămurit.”

„Dar aproximativ?”

„Am în săculețul meu așa — un teanc de note de câte o sută de lei!”

„Și ce ai să faci după ce se va fi isprăvit teancul acesta?”

Fiica ei tăcu.

„Eu ți-ași zice din toată inima: Rămâi la mine! Tu ești însă femeie peste măsura de răsfățată. Luxul a devenit pentru tine o trebuință neapărată, iar aici ar trebui să ne impunem cele mai mari privațiuni pentru ca cu mica mea pensiu ne s’o putem scoate la capăt.”

„Nici că-mi trece prin gând, mamă dragă, să cad timp mai îndelungat sarcină în spinarea ta!”

„Și unde ai să pleci?”

„Nu vreau să trăiesc din mila altora — nici la soțul meu, nici aiurea!”

„Din aer însă tot nu poți să trăiești.”

„Pot să câștig ceva!”

„Cum adecă — mai ales având pe capul tău un copil mic? Dă-ți bine seamă ce fel de pozițiune își crează în viață o femeie plecată dela casa soțului său! De așa ceva se ferește ori și cine, și toate legăturile noastre sociale sunt zadarnice. La

primul pas dai de o pantă primejdioasă — mai ales tu cu înfățișarea ta... cu exigențele tale... cu temperamentul tău..."

Margareta se așază acum și-și rezemă capul în palmă.

După un timp oarecare ea grăi coprinsă de amărăciune :

„Care va să zică tu, mama mea, îmi dai sfatul să renunț la cea mai firească mândrie a mea?"

„Nu-ți dau, Grete, nici un sfat!... Mă gândesc numai, ce are să se întâmple. Ocrotire nu putem aici să-ți dăm prea multă. Tatăl tău e mort. De ce folos ți-ar fi, dacă eu ori vre-unul dintre frații tăi am voi să-l luăm de scurt pe soțul tău? — un francez, un milionar — pe undeva prin străinătate. Nu avem, precum știi, nici o legătură cu dânsul și cu întregul cerc în care ți-ai petrecut viața. După tată probabilitatea n'am primi de acolo nici un răspuns!"

„Cum poți, mamă, să-mi faci viața și mai grea de cum e?"

„Trebuie să vorbesc despre aceasta cu tine! Am ajuns de nu mai pot să dorm noaptele. Ai încheiat atunci o căsătorie de calcul și știi prea bine că noi nu te-am silit s'o faci aceasta, ci te-am lăsat pe deplin, în voile tale. Ai trecut peste Rin și ai devenit franceză. Imi bat acum capul, ce are să se aleagă de tine după ce te-ai întors, sărmana mea copilă, așa, cum te văd, înapoi!"

Tînăra femeie se ridică enervată și, împreunându-și mâinile la spate, se duse la fereastră. Acolo afară iar trecu omul imberb de mai nainte, însoțit acum de un derbedeu voinic, care semăna a Budiker berlinez. Ei trecură agale, pe tăcute, în aparență fără de nici o treabă, pe lângă colțul străzii.

„O să fii nevoită a sta zi și noapte să-ți păzești copilul, ca să nu ți-l fure", grăi în dosul ei D-na de Teuffern. „Pe lângă cea mai mare bună

voință nu pot să-mi dau seamă, ce-o să mai faci afară de aceasta!“

„Nu pot nici eu să-mi dau seama. Capul mi-e cu desăvârșire buimăcit, mamă! Mă simt deodată atât de obosită“.

Ele amuțiră amândouă. Mai așteptară apoi ziua aceasta, cea următoare, a treia: nici o scrisoare dela Paris, nici un semn de viață, nimic nu se mișcă. Cele două figuri suspecte dispărură și ele din fața ferestrelor, și ceea ce se mai ivea era numai Potsdam nefalsificat: Ulanii de gardă treceau cu stegulețele lor negru-alb; soldați se plimbau serile cu iubitele lor; birji pline de străini uruiau spre Sanssouci. Nerăbdarea Margaretei creștea. Ii era par'că cei de pe țărmurii Seinei o uitaseră cu desăvârșire pe ea și pe copilul ei. Soțul ei ținea la moștenitorul său. De dânsa, muma, putea să se lipsească, de el însă nu. Ce planuri va fi plăsmuind oare? De unde vine lovitura? Nesiguranța o enerva mai mult decât lupta purtată pe față.

Margareta nu mai îndrăsnea să iasă din casă și tot trebuia să plece odată la Berlin spre a face cumpărături. Venise, dacă e vorba, dela Paris, în starea în care se afla.

Ea își alese o oară de dimineață și o magazié din partea despre apus a orașului, unde după toată probabilitatea n'avea să'ntâlnească nici un cunoscut. Spre a face economii, ea plecă din piața Potsdamului cu tramvaiul, ceea ce nu mai făcuse din timpul când era fată mare. Se uita cu o liniștită înduioșare de pe platforma de dinapoi, unde se afla, la stradele și la piețele sobre, cu care de demult era deprinsă. Pretutindeni se redesteptau reamintiri și se reiveau impresiuni de mult uitate. Ea se uită timp îndelungat după o tânără fată sveltă, care în strada Bülow sări cu pas elastic din trăsură și grăbi spre o stradă laterală. Ea-și zise'n gândul ei: Aceasta puteam să fiu eu — cum eram atunci. Așa umblam eu; așa îmi purtam

capul ridicat, sprințenă și mândră. Ce lucru mare ar fi putut adevărat să mi se întâmple? După toate semnele îi merge acesteia mai bine decât mie...

În magazie comandă — după părerea ei — numai ceea ce îi era de neapărată trebuință, dar în cele din urmă, din obicinuință se avântă la cumpărători. Când se duse la casă și făcu plata teancul de note de câte o sută de franci din mâna ei scăzu la jumătate. Intorcându-se spre ieșire, ea numără oarecum pe furis cele rămase și se sperie! Nu mai erau de cât câte-va sute de mărci, și îi era de tot greu să se dumirească, cum adevărat. Trecuseră ani îndelungați decând lua în mână în mod cu desăvârșire mecanic, fără ca să se gândească la bani și la valoarea banului, micul ei portmoneu împodobit cu petri scumpe. Acasă era totdeauna la îndemână carnetul de cecuri. Când cerea bani de la Charley, el nu scotea din portofelul lui nici odată mai puțin decât un bilet de o mie de franci. Ce se întâmpla după-ace era cheltuită și mica sumă, pe care o mai avea? Era cuprinsă de o strîmtorare sufletească la ieșirea ei în stradă: îi era par'că bate un vânt rece, par'că trecătorii îi aruncă niște căutăături dușmănoase, și ea fu cuprinsă de simțământul, că e neajutorată, în cât se temeă oarecum de viață.

De odată auzi în dosul ei o voce de alt: „Grete, Grete, ești oare în adevăr tu, ori e numai stafia ta?”

Ea se'ntoarse. O blondină înaltă și plină de viață stetea în fața ei și-i intindea amândouă mâinile. „În adevăr... dânsa e, și s'a făcut încă mai frumoasă decum era ca fată! Tu... mai avem, în genere, voie să vorbim cu tine de când te-ai făcut de decaue-zeci de ori milionară? Ori nu cum-va milicanele sunt patru-zeci? Asupra acestui punct oamenii de știință nu sunt încă dumiriți!... Cum îți mai merge? Se'ntelege — de minune! Dar ce faci la Berlin?”

Margareta se uită cu un zîmbet ușor la prie-

tena ei din tinerețe, Domnișoara Frisching, care îi strânse cu năvălnicie mână, și-o serută.

„Tu Doamne, Magdo!“ — grăi dânsa. „Credeam, că te afli de mult în sudul Africei!“

„M'am întors ear, înse luna viitoare mă duc din nou. Mă echipez tocmai în atelierul de colo. Știi, ferma lui e de tot veselă, dar foarte depărtată de oraș. Nu găsim acolo nimic, și am să le iau toate cu mine!“

„Ferma cui?“

„A lui Carol — firește! De tot vastă-ți spun! Zece moșii de cavaleri sunt nimic în comparațiune cu ea! O să facem și prăsilă de struți!“

„Și cine e acel Carol?“

„Așa e, — tu nu știi de loc! M'am logodit acolo fără multă ceremonie, și peste trei luni ne căsătorim! Ei, bine, după partida strălucită, pe care ai făcut-o, o să ți se pară comic lucrul acesta! Sunt însă încântată, drăguță. Mă bucur nebunește. E acolo minunată viața Dacă nu ți-ai avea rostul, ți-ași zice numaidecât: Vino cu mine. Avem la ferma noastră loc pentru o întreagă companie. Cine are însă drept soț jumătate de Rothschild — ce face soțul tău? Iți mai aduci aminte: eram și eu acolo când căpitanul Elendt l'a așezat la masa noastră. Elend a ieșit din armată, își cultivă zarzavaturile în Prusia orientală și face politică. Eară mica noastră contesă, pe care voia mereu s'o iee'n căsătorie, îți închipuiește: s'a măritat cu noroc după un vânător împărătesc din Innsbruck — a trecut în Austria. De! — lumea e rotundă...“

În bucuria ei de a revedea pe Margareta, Domnișoara de Frisching le spuse aceste cu multă vervă și se uită cu mulțumirea unei adevărate surori la fața gingașă, palidă și oacheșă a Margaretei. „Știi tu, că te ai făcut încă mai gentilă de cum erai!“ urmă dânsa. „Ți-o spun aceasta fără de fățarnicie! poți să rămâi așa, — de tot drăguță. Ei, tu ai fost ferită de nevoile vieții!... Așa e... tocmai zilele aceste am vorbit despre

tine... adecă în adevăr despre Lünemann, curtezanul tău de odinioară...”

„Mai pot, Magda, să te găsec iar? Trebuie acum să măntorc la Potsdam, unde se află mama. Pierd dealtminteri.

„Trec ziua ăceasta pe la tine. Adecă să știi...”

Margareta întinse mâna de rămas bun.

„Nu mi-ai spus încă cum îl cheamă pe soțul tău?”

„Carol... E un Gellin, un frate al celui ce rămasese atunci mort pe frontul dela Sud-Vest — îți mai aduci aminte? Vorbiam tocmai despre ăceasta când ai ajuns să cunoști pe soțul tău de acum. Care va să zică Luenemann a părăsit serviciul militar și s'a făcut civil. Au rămas toți înmărmuriți. Una dintre rudele mele face parte din comisiunea de examinare și are a face cu dânsul. El îmi spune că dânsul e pe terenul de tragere la semn mâna dreaptă a marelui haham industrial — știi pe cine înțeleg?”

„Pe Domnul Malloney...”

„Da! Luenemann s'a logodit acum și el — cu circumspecțiune și cu pricepere... Bătrânul are mine în Westfalia... un nume bine cunoscut... Păcatele mele, mă părăsește memoria...”

„Așa. El s'a logodit?”

„E acesta pentru tine lucru nou? E, Grete, par'că ai căzut din cer! De! firește, drumurile tale încă de mult nu mai sunt ale noastre!... La urma urmelor... nu e așa? el poate să suspine viața lui toată după tine. Ei... vin dar să-ți fac o vizită scurtă! m'am bucurat grozav! salutare pentru Excelența Sa! adieu, adieu!”

Margareta Feddersen se urcă într'o birjă. De o piesă de marcă nu mai ținea acum nici ea seamă. Ii era tot una, dacă puținii bani ce-i mai rămaseseră se vor sfârși cu o zi mai nainte ori mai târziu.

Ea o salută, dând din mână, încă odată pe

prietena rămasă în urmă; după ce s'a așezat apoi în trăsură, fața ei se posomorî. Incetul cu incetul, de tot încet ea fu cuprinsă de o tristeță adâncă, nesfîrșită, de simțămîntul, că acum în adevăr toate s'au sfîrșit.. Acum abia, după ani de zile, ea fu atinsă de gândul, că a fost trădată și părăsită de Moritz Luenemann. Ii făcea nedreptate. Și-o spunea și ea însa-și aceasta.

Trebuia să se căsătorească odată și el. Dânsa îi dăduse exemplul pentru aceasta. Era și pentru el timpul. Ea își făcu socoteala : El împlinia la toamnă vârsta de trei-zeci și șapte de ani : de ce să nu fie om cuminte și el și să nu-și încheie compromisul cu viața ? Ori poate că el era în adevăr înamorat ? Ii trecea, puîndu-și întrebarea aceasta, un junghiu prin inimă.

Iși dete deodată seamă, că în acești ani ai singurătății e pentru dânsa o tainică mîngâiere gândul, că tot mai are undeva în lumea aceasta un adăpost în sufletul unui om. Acum se stînsese și această ultimă flacără slabă, puîntica această lumină de odinioară. Nici o stea pe cer. Intunecime deasupra mării.

Splendoarea Berlinului era cenușie în fața ochilor ei, în timpul călătoriei spre Potsdam câmpiile bătute de soare erau acoperite de o ceață deasă.

Ea ședea perdută'n gânduri grele și se frămînta și iar se frămînta. Ce bine ar fi fost, dacă n'ar fi întîlnit'o pe Frisching ! Ea a fost totdeauna un fel de gură spartă. Fără de dânsa n'ar fi aflat nimic despre logodna lui Luenemann, ori ar fi aflat, cel puțin, mai târziu, într'un timp când nu avea atîta trebuință ca acum de puîntica ei liniște sufletească. Ar fi putut să i-o serie și el aceasta. Era mîhnită, că dânsul n'a făcut-o. Dânsa i-ar fi răspuns ca prietenă și i-ar fi urât ferice. De ce adecă să fie ei supărați unul pe altul ? El era însă supărat, rămăsese supărat, — pentru vecie. Dânsa fu cuprinsă iar de o înduioșare, în care era ceva paralizator, prin care se istovia pu-

terea voinței de a mai viețui. Ea se lupta contra acestei slăbiciuni și, trecând dela stațiune peste lungul pod, zise fără de cruțare și îndărătnică: Prea bine! El înaintează pe drumul lui și nu se uită nici la dreapta, nici la stânga, ci lasă în dosul lui ceea ce nu vrea să ia cu dânsul.

Tot așa trebuie să fac și eu! Am să-l uit odată pentru totdeauna...

Numai dacă aiși la Berlin și la Potsdam nu îi par fi reamintit toate pe el! Colo mai la o parte drumul trecea spre școala militară, unde el o însoțise odinioară dimpreună cu alte fete și cu alți locotenenți, ca să-și viziteze verișorii și râdeau de mititeii spelcuiți și îmbrăcați în tunicile lor pestrițe, care mișunau în curtea de recreațiune spulberând nisipul. Dincolo se afla copacul, în dosul căruia își dăduseră prima sărutare într-o blândă seară de vară, când se întorceau acasă. De atunci se socoteau logodiți unul cu altul.

„Nu am să mă mai gândesc la el“, murmură dânsa și și-o făgădui ei înseși aceasta. S'a și făcut liniște în sufletul ei, liniște și gol deplin.

Ea își urmă drumul mecanicește mai departe și se deșteptă din aiurirea ei obosită abia după ce a ajuns la locuința mumei sale, unde servitoarea îi deschise ușa intrării. Aceasta îi spuse, că a sosit un domn dela Paris, care o așteaptă de jumătate de ceas acum.

Deodată își veni Margareta în fire, gata de luptă.

Ea se gândi puțin: Cine oare poate să fie? Un domn foarte elegant, — înalt și svelt, cu barba tunsă ascuțit, așa spunea servitoarea. Ea dete din cap, trecu în grabă pragul și rămase uimită. La aceasta se așteptase mai puțin decât la ori și ce: Alfons Feddersen... vărul Alfons... oiaia cea neagră a familiei.

Cu toată zăpăceala, în care se afla, ochii ei se opriră asupra înfățișării lui: marele mărghitar cenușiu din cravata lui de atlas negru, care era legată în fundă genială, vesta lui cu pete în

fața gușei de porumb, jacheta lui cu pulpanele de formă particulară, strălucirea fundului delacilindrul său, — toate aceste făceau în această lume pozitivă impresiunea unor lucruri născocite de creerii înfierbântați ai unui croitor. Expresiunea feței lui însă, care în amintirea ei era ironică și plină de o bună voință oare cum frivolă, era acum plină de o serioșitate, care însufla încredere. Dânsa era atât de uluită, încât nu putu decât să exclame :

„Pentru Dumnezeu, vere Alfons ! — cum ai ajuns d-ta aici ?

El se apropie de dânsa și ridică mâna ei la buzele sale. „Da — eu sunt !” răspunse el într'un ton — parcă nimănuia nu i-ar fi părând mai rău decât lui de aceasta. „Deadreptul din Paris ! Dumneata îți vei fi zicând : cei de acolo l'au făcut pe țăp grădinar ! nu e așa ?”

„Sezi, te rog, pe o clipă !”

Alfons Feddersen luă loc în fața tinerei femei și își dete negenat piciorul peste picior, în cât ciorapul de mătase cenușie ieși la iveală deasupra ghetei de lac. O adiere exotică de tot ușoară trecu dela dânsul spre dânsa. Urît lucru — un domn parfumat. El cu toate aceste nu-i dispăcea în adevăr. În fundul inimii ei îi conveția mai mult, că'n fața ei ședea acest om plin de păcate decât dacă ar fi fost vre-unul dintre cei drepți, a bună oară nervosul Sașa, secul om al cifrelor. Era ca și când Alfons i-ar fi ghicit gândurile. În fața lui lungăreață și vioaie, căreia ochii duioși îi dădeau o notă visătoare, se oglindea compătimirea.

„Nu e așa... Feddersenii sunt o familie uricicioasă ?” începu dînsul fără de'nconjur și cu inima deschisă ca și când ei amândoi ar fi fost aliați contra celorlalți. „Ori nu sunt din capul locului, ca mine, buni de nimic — ori au apucături de burtă verde, care te duc la desperațiune. E apoi lucru îndoit penibil, când asemenea oameni apu-

„Că pe căi lăturalnice! I-am spus-o aceasta lui Charley când a venit buiguit la mine — drept un fel de salutare... omule ești bun de bătut! Ai o femeie, — o femeie, pentru care ai să-i mulțumești lui Dumnezeu căzând în fiecare zi în genunchi — o femeie, căreia nu ești vrednic a-i deslega încălțăminte...”

„Vere,... te rog...”

„Nu, am, verișoară Margot, să scot adevărul de sub obroc. Știu ce ai putea să-i fii soțului D-tale și numai din vina lui nu-î ești. De ani de zile te compățimesc! I-am zis: Elle a toutes les qualités! De ce ești tâmpit? De ce ești atât de orb? Odată trebuie să se istovească și răbdarea unei sfinte...”

„Vere,...”

„Ești cu desăvârșire vrednic, mon cher, de ceea ce ți se întâmplă! Stai acum fără de nevastă și copil și ai timp să te duci la Leroux... Allons donc! Te așteaptă acolo. Acum însă ți-a pierit pofta de a te mai duce — stai posomorît în casa ta cea goală. Chiar și dacă ți-ai smulge însă părul din cap, nenorocita femeie, pe care ai trădat-o, nu se va întoarce atât de ușor...”

„Te rog, vere”, grăi Margareta rece. „Nu mă socoti atât de mărginită, încât să cred într’o asemenea desnădăjduire a soțului meu”.

„O ruină!” Alfons Feddersen se plecă din scaun și repetă încet și stăruitor: „Ruina unui bărbat! Este curat nemângâiat, de tot strivit. Seda la mine plângând amarnic: Numai dacă așa putea să le fac nefăcute. Aceasta o zicea de o sută de ori una după alta”.

„Cu alte cuvinte: Ar voi să-și aibă băietul! Fii, te rog, cinstit”.

„Ce e copilul fără de mamă? Ce să facă el singur în casa lui?... El m’a apucat de amândoi umerii și m’a rugat: Călătorește la dânsa și vorbește pentru mine!... Nu mi-a fost ușor să iau hotărîrea de a o face aceasta. Știu, că ai ce-va

contra mea! Blestemul vieții mele e, că tocmai cu naturile mai bune o pat așa, și nu suferă din cauza aceasta nimeni mai mult decât mine. Mi-am zis înse: Dacă nu voi face eu încercarea de a-i fi sârmanei aceleia de femei sfetnic și ajutor, — cei-lalți Fedderseni, care se vor amesteca în treaba aceasta, o vor jigni prin bătăria lor fără de nici un ajutor. Feddersenii sunt, la urma urmelor, incuți și brutali, oameni ajunși să aibă bani în străinătate fără-ca prin înrîurirea timpului și prin desvoltarea culturală să se fi nobilitat. Le lipsește ceea ce are adese-ori și cel mai sărac: cultura inimii! De aceasta ai suferit, verișcară, în tot timpul căsniciei D-tale. O vedeam aceasta prea bine, dar îl cunosc pe bunul meu Charley! — Acum înse, după'nvățătura, pe care a primit-o, el se va îndrepta..."

„Nici un om nu-și schimbă firea!“

„Nu știi atunci, verișoară Margot, ce sunt femeile'n stare să facă din noi! Ași vrea să fi găsit în tinerețele mele o femeie ca D-ta! M'ași fi făcut cu totul alt om! Charley are să se facă și el: începutul e căința, ear el recunoaște fără de'ncunghiur, că e vinovat, — chiar nici nu mai înțelege acum, cum a fost cu putință să facă ceea ce a făcut și se roagă de iertare!“

Alfons Feddersen tăcu — atins și el de vorbele ce rostise și-și netezi în mod mecanic bordul cilindrului. Era un fel de bunătate în vorbele lui, și el se'nsinua.

Spre marea lui uimire înse, Margareta rîse cu hohot.

„Prea sunteți plini de haz — voi Francezii!“ — grăi dânsa. — „Mă luați totdeauna drept o găscuțiță — numai fiindcă sunt Germană!... Crezi în adevăr, că am să intru'n cursă?... Imi cunosc, slavă Domnului, și eu bărbatul. E necăjit, se'nțelege, că a fost surprins și-i este, poate, rușine de cunoscuții lui, că soția i-a plecat din casă. Dar, cum zisei, ar voi, mai presus de toate, să-și aibă bă-

ietul. A făcut pentru aceasta'n tot timpul fel de fel de'ncrecări, — n'are înse să-l capete!"

Vizitatorul ei renunță de a mai încerca s'o'nduplece. Ședea'n fața ei cuprins de mâhnire, dar nu îi era neplăcut: el încă la Paris o amusa tocmai pentru-că le era celor-lalți un fel de țandără'n ochi și trecuse peste sobrietatea lor pretențioasă, peste micile lor prefăcătorii și se prezenta cum în adevăr era, — un trântor dulce la fire, cu toate aceste în toate amănuntele lui un adevărat Feddersen, — nu francez, nu rus, nu german, — fără de țară, fără de tradițiuni. Tocmai aici la Potsdam, unde toate erau pătrunse de cel mai aspru prussianism, aceasta ieșia îndoit la iveală.

„Ai toată dreptatea!“ — grăi dânsul după ce-și lăsă un timp de răs gândire. „La început Charley în adevăr își perduse capul și voia să recurgă la măsuri violente. L'am înduplecat să renunțe la aceasta: câtă vreme mă aflu eu aici nu vi se'n-tâmplă nimic — nici D-tale, nici copilului. Ți dau parola mea! — Firește înse, dacă mă'ntore cu mâna goală la Paris...“

„Ia spune-mi, vere, de ce folos ți-ar fi, dacă ai iscuti să mă duci în triumf la Paris? Mă mir, că-ți perzi timpul cu asemenea probleme ingrate!“

Alfons Feddersen se uită cu duioșie la frumoasa lui verișoară.

„Tine ori-și-care om să se facă întru cât-va folcsitor!“ — întâmpină el, și ei îi venia să rîdă de dânsul întrebându-l rece și cu o ironie învederată :

„Și ce ceri adecă, dragă vere, dela mine?“

„Voiese numai să te rog să-l mai vezi o dată pe Charley și să-l ascuți: neascultat nu are ni-meni să fie osândit!“

„Nu!“

„Dar verișoară Margot...“

„Nu! — E lucru fără de rost! Am făcut mai nainte mai adese-ori încercarea. Vorbim unul cu altul în sec, — grăim în doave limbi deosebite!“

„Dă-ți bine seamă: ești acum cel mai tare, ai acum cu totul altă pozițiune față cu el!“

„M'a înjosit! Nu vreau să mai știu nimic de dânsul. Aceasta e cea din urmă vorbă a mea!“

Se făcu tăcere, — apoi Alfons întrebă politicos :

„Cum îți închipuiești adecă viața D-tale viitoare?“

„Aceasta nu vă privește!“

„Pe mine nu, dar pe soțul D-tale, ca însărcinat al căruia mă aflu aici.“

Margareta scutură din cap.

„Spune-i numai, că din cauza mea să nu-și facă bătaie de cap... am eu să mă strecor prin viață!“

„Cum adecă?“

„O să-mi agonisesc bani într'un fel oare-care!“

O umbră de ironie trecu acum peste fața lui Alfons. Aceasta o umplea de amărăciune. Cunoștea acest zîmbet de milionar al Feddersenilor, pe jumătate compătimitire, pe jumătate dispreț față cu femea fără de zestre și moștenire. El rîse îngăduitor ca vorbind cu un copil: „Să agonisești bani, verișoară?... La un concurs de frumusețe. — Da, aceasta o cred! dar altfel...“

Ea sări acum cuprinsă de mânie în picioare, își dete scaunul la o parte și fără de voie își îndreptă ochii spre ușă.

„Acum cred că poți să pleci, vere Alfons!“ grăi dânsa. „Convorbirea noastră nu mai are în adevăr nici un rost“.

„Dar buna, prea iubita mea prietenă...“

Alfons Feddersen rămase în fața ei uluit și cu pălăria în mână. Nu-i trecuse prin minte că se poate petrece atât de neașteptată schimbare în starea ei sufletească. Ea se uita la el plină de ură, cuprinsă de dușmănie ca și când el ar fi fost întruparea întregii sale familii. Ea își strânse pumnii și îi aruncă cu patimă în față vorbele: „Dacă nu v'ași fi văzut numai pe nici unul dintre

voi !... Nu pe soțul meu... nu pe voi toți... cât mi-a părut rău de ceasul... ori și cum ar fi venit lucrurile era mai bine decât așa. Și dacă nu ași fi avut niciodată vre-o mulțumire din viața mea și dacă ași mai fi rămas și până acum aici la muma mea ori mi-ași fi agonisit pâinea la oameni străini, tot mi-ași fi păstrat mândria! Ași mai avea nădejde în viitor și n'ași fi atât de istovită și sătulă de viață cum voi ați ajuns să mă faceți!... M'ați călcat în picioare, iar D-ta stai aici și rîzi! Dar eu nu mă mai pitesc... s'o spui aceasta la Paris“.

Vărul Alfons rămase cu desăvârșire rece. „Ca D-ta să te întorci numai decât la Paris, aceasta e lucru exclus!“ grăi dânsul. „Aceasta ar însemna că-l ierți pe păcătosul căit de acolo, fără ca să-l fi aseultat. El ar veni bucuros aici la D-ta“.

„Nu!“

„Dar, verișoară dragă“.

„Nu!“

„Și dac'ar fi aici...“

„Nu voiesc să-l văd!“

„Dac'ar sta ca păcătos căit înaintea ușii!“

„Pentru Dumnezeu...“

„Ce-ai zice atunci, verișoară Daisy?“

„Pleacă!“

Alfons se duse la ușă, dar numai spre a o deschide: afară stătea în prag soțul ei, înalt, bălan, bine hrănit. El făcu o mină de respectabilitate sobră, atât de serios și de plin de dignitate ca și când ar fi luat parte la o îngropăciune.

Bine nu se simția însă în pielea lui. Aceasta i se vedea din ochii, care s'abăteau neastâmpărat la o parte și se feriau de a întâlni pe ai ei.

Iar aceștia se îndreptau asupra lui atât de ghețoși, în cât ea fu cuprinsă de un fel de spaimă și nu mai simți nimic, — nici mânie, nici repulsiune, nici amărăciune. Ea se simția acum atât de obosită de Carol Feddersen, atât de istovită, în cât se temeă chiar mai mult decât el de o scenă pătimașă cu dânsul.

El părea a-și fi dat seamă despre aceasta, înghiți de câte-va ori în sec, luptându-se cu sine însu-și, ea să scape de muștrările cugetului său, apoi începu să-i vorbească cu jumătate de gură, în felul rece, în care își trata afacerile comerciale:

„Te rog să me ierți, Margot!“

Ea rămase mută.

„Nu știu în adevăr, Margot, ce m'a apucat. C'était comme un coup de foudre! C'était plus fort que moi! Eu nu sunt de altminteri așa... iartă-mă deci!“

Tot nu primi răspuns.

„Îți făgăduiesc că n'are să se mai întâmple!... Mi-am făcut însu-mi destule muștrări și am auzit destule de la alții, am avut mai multe supărări decât merită toată treaba aceasta. Am învățat acum minte și nu voi mai face în viitor asemenea pași greșiți!“

Auzind banala vorbă despre „pașii greșiți“, ea se cutremură. Ii trecu prin capul obosit gândul: Feddersenii au darul de a le lua toate drept lucruri de toate zilele!... Ceeace pentru mine a fost un junghiu înfipt în inimă, pentru el e numai o mică aventură, o ne'nsemnată licență parisiană, asupra căreia s'a lăsat prostește să fie prins...

Tăcerea ei îl îmbărbătă. El se apropie cu precauțiune, luă un scaun și se așază. Incordarea neliniștită dispăru din trăsăturile feței lui. Trecuse prin cea mai grea parte: el își făcuse mărturisirea de soț căit; era acum rândul ei să pună capăt incidentului ca femeie din lumea mare. Dacă dânsa profita de ocaziune spre a-i pune oare-care condițiuni — de! — fără doar și poate, — el era din destul om de afaceri — spre a nu i-o lua aceasta'n nume de rău. Se aștepta la aceasta. Dânsa deasemenea voia să-i vorbească, dar nu-i trecea prin minte nimic, nimic ce ar fi putut să-i spună. Se nita numai la el, și'n ochii ei întunecați era o desnădăjduire tăcută și atât de neajutorată, încât

el iar se simți strâmtorat și își mută scaunul de aici până colo. El făcu apoi o încercare în ton mai nepreocupat.

„Haid, dă-mi mâna Daisy! Spune că nu mai ești supărată pe mine... i se poate întâmpla omului câte odată... n'are să se mai întâmple! Ne întoarcem împreună la Paris. De ce scuturi iar din cap?“

„Eu la Paris nu mă mai duc!“

Erau primele vorbe rostite de dânsa — încet și în silă. Carol Feddersen ridică cu luare aminte sprâncenele, cum făcea la conferențele comerciale, după ce în urma discuțiilor ajungea la cestiunea principală.

„Unde ai voi adecă să te duci?“

„Aceasta n'o știu!“

„După lege, femeea se cuvine să fie acolo, unde se află soțul și copilul ei.“

„Băietul nu mai merge nici el la Paris“.

Pe buzele lui Feddersen se ivi un zîmbet îngăduitor, aproape milos. El se plecă puțin și grăi cu glas înăbușit:

„Dar, scumpa, prea buna mea... ce basme spui tu aici? Tu trebuia să-ți dai din capul locului seamă, că eu nici odată nu voi renunța la fiul meu și casa Feddersen n'are nici ea să renunțe la moștenitorul ei.“

„Trebue să renunțați!“

„Nu, Margot! Eu sunt aici: Ne spunem unul altuia ce avem de spus... tu mă ierți, și toate sunt bune!“

El iar îi întinse mâna lui cea grea. Ea nu făcu nici o mișcare, ca s'o ia, dar deveni foarte palidă și întâmpină rostind vorbele cu anevoia:

„Eu voiesc a trăi dimpreună cu copilul meu în Germania — fie chiar din munca mânilor mele...“

„...Până când nu se va fi amestecat cel mai apropiat consulat francez în această viață idilică! Ah, ma chère, il y a encore des juges à Berlin!...“

„dacă voiești să pui la cale o asemenea acțiune contra ta... mai curând ori mai târziu am să pun mâna pe copilul meu. Aceasta ți-o garantez“. Tonul lui se schimbase, dădea acum pe față o siguranță oare-cum nepăsătoare. Carol Feddersen era deprins să bată astfel cu creionul în masă când avea în contoarul lui convorbiri mai însemnate, par'că ar fi vrut să dea cuvenita gravitate vorbelor sale apăsând asupra capitalurilor sale și asupra pozițiunii sale sociale. Era adevărat ceea ce spunea el cu lipsă de cruțare: Cum ar fi putut ea, femeie fără de ocrotire, fără de țară, fără de bani, fără mijloace de agonisire, să-și apere pe timp mai îndelungat copilul contra lui, pe care îl sprijiniau legea și autoritățile?

El era acum atât de mult înaintat, în cât după o fugitivă întrebare făcută din ochi își permise să aprindă o țigaretă. „Lucrul acesta să nu-l uiți, Margot!“ — grăi dânsul cu răceală, — „Omul nu are nici odată să ncordeze prea tare arcul, căci altfel e isbit de discordare. Nu abuzez nici eu de o coniectură pentru mine priincioasă; nu mă împinge dar nici tu spre extrem!“

Silindu-se apoi să dea feței sale expresiunea unei seriozități binevoitoare, el adăugă:

„Și gândește-te, înainte de toate, la copilul nostru! Cea mai sfântă datorie a noastră e să-i păstrăm casa părintească! În fața acestei datorii avem să dăm la o parte supărările și desamăgiriile noastre. Dacă-ți este greu să te întorci la Paris, trebuie să te gândești, că aceasta e o jertfă, pe care i-o aduci lui Charles-Iwan!“

Ea rămase oare-cum strivită'n scaunul ei, își acoperi fața cu amândouă mâinile și isbucni de o dată într'un plâns pătimaș, desnădăjduit. Tot timpul își stăpânise firea, ca să nu-și dea de gol slăbiciunea în fața soțului său; lacrămile vărsate acum nu priviau însă numai ceasul acela: era durerea unei vieți întregi, care se revărsa în plân-

setul ei furtunatec, care nu mai voia să'nceteze. Carol Feddersen așteptă — umblând strâmtorat prin odaie și aruncând din când în când câte o căntătură de om enervat spre tînăra femeie. Era necăjit. Nădăjduise că va putea să resolve conflictul fără de greutate, și făcu încercarea de a o îndupleca. Ea auzia din când în când trivialitățile rostite de dânsul cu jumătate de gură: „Margot! — Te rog: fii cu minte! Margot! — vino-ți în fire! — Te aud cei din odaia de alături!“ — Ea însă plângea cu atât mai amarnic. Ea-și ridică, în sfîrșit, de pe genunchi fața palidă, udată de lacrimi și se uită nerăbdătoare la soțul ei.

„Lasă-mă, te rog, acum singură!“ grăi dânsa istovită.

„Dă-mi înse mai nainte mîna ta — drept semn, că toate sunt în bună rînduială!“

El luă mîna ei, o duse la buze și se retrase apoi c'un zîmbet cruțător. Obținuse în gîndul lui destul pentru ziua de astăzi.

Margareta rămase încă timp îndelungat după plecarea lui cu mînile în poală, fără ca să se miște, cuprinsă de jale adîncă, din ce în ce mai neajutorată și lipsită de voință, dar în cele din urmă se îmbărbătă. Ea își zise: El va veni iarăși — mîne, — poimîne, — mereu va veni și mă va întreba într'una, dacă voiesc ori nu să mă întorc cu dânsul la Paris, pînă ce nu îi voi răspunde în cele din urmă „Da“ pentru-că nu am altă alegere, nu găsesc altă scăpare, pentru că trebuie să fac ceea ce sunt nevoită.

Da. Voi zice „da“. O simt aceasta: Sunt prea slabă... prea obosită, prea zăpăcită în mine însa-mi și de viața mea, desamăgită de viață... amărită de viață... Nu doară că mi-e frică de a trăi ori pcate că e la mijloc deprinderea de a trăi în belșug și în strălucire? Ea nu îndrăsni să-și dea răspuns la întrebarea aceasta. De ce folos i-ar fi fost căința? Afară, în fața ferestrelor, era dimi-

neța plină de lumină, primăvara. Tufișurile verzi se clătinau în bătaia vântului de stepă. O frunză se desprinsese, trecu prin fața geamului, fluturată și învârtită cu veselie, dusă fără de rost în depărtări. Margareta Feddersen se uită după ea și își zise în gândul ei: Așa trec și eu prin viață — fără de țel, — fără de razem. Privită din afară, viața mea pare o jucărie... În zadar sunt toate: Am pierdut jocul, și peste puțin mă voi afla iară la Paris...

15.

„Găsesc, că n'ar fi, verișoară Margot, nici un lucru în felul lui deosebit, dacă D-ta ai veni odată să iei ceaiul la mine“, grăi Alfons Feddersen în ton confidențial. „D-ta ai ochi atât de frumoși, și e păcat să-i faci încă mai mari fiind cuprinsă de indignațiune!... Eu sunt, înainte de toate, om cu desăvârșire inofensiv! Aceasta o vei fi simțit de când ne-am făcut, după întoarcerea D-tale de la Potsdam, amândoi buni prieteni. Bête noire sunt eu numai pentru soțul D-tale și pentru firma Feddersen, iar aceasta pentru că nu muncesc — „la fourmi et la cigale“. Nu vii apoi, firește, singură, ci dimpreună cu cunnata D-tale dela Moscova. Mai invităm afară de aceasta și o a treia tovarășă: pe amica D-tale Lisa — de exemplu!“

„Pe Lisa Campbell? Pe dânsa abia o cunoști!“
Vărul își ridică sprâncenele negre.

„Lisa? Te rog! Ea îmi este verișoară, deși numai puțin temeiu pune pe aceasta. E născută Brettschneider de Brettschneider și Prausnick la Petersburg. Bunicul ei a făcut niște furături îngrczitcare pe timpul războinului din Crimeea, — de aici banii cei mulți!“

„Să știi vere, că mie îmi este nesuferit tonul acesta“.

„Te rog să mă ierți!“ grăi Alfons Feddersen căit. „Ai toată dreptatea, D-ta ești, în genere, prea

cum se cade pentru orașul acesta și pentru oamenii aceștia. Care va să zică vii într-o după amiază-zi pentru o cafea, la casa vărului? Cu totul burghez. A l'allemande! cu prăjiturică și eu buchet de micșunele. Te rog, mult te rog! Vin și eu acum atât de adeseori“.

„Da, mă întreb și eu, de ce?“

Vărul îi aruncă o căutătură duioasă tinerei femei, care ședea îmbrăcată într-o haină albă în fața lui luminată ca prin amurg de zarea pătrunsă prin jaluzelele lăsate.

„Mi-e milă de D-ta!“ grăi dânsul. „Ești atât de singuratică. Nimeni nu se mai interesează de D-ta. După întoarcerea D-tale dela Potsdam ai închis, precum știi, ușa în nașul cumnatei D-tale Magde, și de atunci întreaga clică te-a excomunicat!“

„Lucrul acesta îmi este cu desăvârșire indiferent“.

„Și bunul nostru Charley nu se interesează nici el deocamdată decât de zăcămintele de metale dela Rîf. El își dă pe față căința prin o îndoită silință de a câștiga bani. El este iarăși tot atât de respectabil ca condica lui cea mare. Poți să mă crezi când ți-o spun aceasta: Pe mine nu poate să mă amăgească“.

„Nu te-am însărcinat să-l supraveghezi!“

„Ai putea oare s'o faci aceasta D-ta, sărmană femeie?“ Alfons scutură plin de compătimire din cap. „Nici zece pași nu ești în stare să faci pe propriile D-tale picioare prin Paris. Ori și care gamin îți face câte o posnă. Ești turnată din o stofă prea fină. Care va să zică, precum am zis: rudele D-tale nu mai vreau să știe nimic de D-ta, iar soțul D-tale te lasă singură. O pați și D-ta ca mine: ai prea mult timp liber, și pentru asemenea ceasuri tot sunt eu mai bun decât nimic!“

Alfons Feddersen iar aruncă cu un zîmbet de visătorie o căutătură prin micul buduar și afară

în lumea bătută de soare și asupra mulțimii ce se înghesuia pe Avenue du Bois de Boulogne.

„E bine aici la D-ta, verișoară Margot. Afară se străcoară lumea — împestrită și seacă ca o bășică de săpun. Ia uită-te la Americanele acelea cu pălării gigantice! Ce vor mai fi voind ele aici? Sesonul e trecut acum: Suntem la începutul luni Iulie“.

„De ce mai ești D-ta dar aici?“

Era pe buzele lui răspunsul „De dragul Domniei tale!“ dar el se mulțumi să se uite în tăcere la Margareta.

„Am pierdut undeva pe lumea aceasta ceva!“ grăi apoi. „Până chiar și firescul stăpân al țerii mele, principele de Monaco, n’ar simți absența mea, dac’ăși lipsi odată din sălile de joc. Entre nous: dacă e vorba nici că mai joc decât ca să-i necăjesc pe Fedderseni.“

„Dar ce ți-au făcut ei D-tale?“

„Sunt în ființă. Atât e destul. Pe deasupra mă mai și disprețuesc întocmai ca pe D-ta, verișoară Margot. Ai să rămâi în vecii vecilor cumnata cea săracă din Germania cum eu rămân un Pierde-Vară în familie. Suntem amândoi jertfele sufleteilor de precupeți!“

Tînăra femeie se plecă și îi turnă ceaiul în ceașcă.

„E cel mai nou lucru, verișorule, că te scotești de o potrivă cu mine!“

„Aceasta nu! Soarta a voit să ne pună alături drept cobe ale firmei Iwan Feddersen și Fiii. Suntem tovarăși de suferințe. De ce să nu ne consolăm unul pe altul“.

„Eu n’am nevoie de consolare! Imi spun eu însa-mi ceea ce am din când în când să-mi spun!“

„Îți este însă și de vre-un folos? Eu cred, verișoară Margot, că suferim amândoi de durerea de a fi“.

El o zise aceasta cu seriozitate și cu duioșie. Ea însă a rîs numai și i-a întins zaharnița.

„Mă mîhnești, — grăi dînsul îndurerat, — căci nu mă iei în serios! Aceasta e soarta mea! De ani de zile acum sunt stigmatizat și nu pot să mă schimb, căci nu se mai schimbă nici părerile altora despre mine. Cel puțin D-tale însă ași voi să mă present în lumină mai fovorabilă...”

El se ridică de odată și întinse mâna spre cilindrul său, ca să-și iee rămas bun.

„Crede-mă, verișoară Margot, că mulți au păcătuit în ceea ce mă privește. Nu m'a îndrumat nici meni nici odată spre seriozitatea vieții. Nu am avut nici odată o adevărată casă părintească. Știi prea bine, că părinții mei au trăit în separațiune. Timp de douăzeci de ani am văzut pe mama mea suferind din cauza aceasta fără de cea mai mică tînguire. Dînsa era o adevărată sfîntă. Mi se face acum imputarea de frivolitate. Adevărul e că un bărbat, care a avut o asemenea mună, nu poate nici odată să piardă în adevăr respectul față cu femeile. Adevărul e numai că găsește cu unevoia femei, care sunt vrednice de un asemenea respect!”

În ochii lui duioși se oglindiau cuvintele „Tu ești o asemenea femeie”. El schimbă apoi tonul și rîse de i se văzură dinții.

„Adio, verișoară! Să ne revedem la mine! Acum am s'o car pe verișoara D-tale Ljubow la concert”.

Doamna Ljubow Feddersen, soția lui Nicolae, era o slavă imponentă, blondă, cu disprețul ru-soaicei frumoase oglindit în față, pentru vîrsta ei prea corpulentă și plină de pflugmă, deși se afla la Paris din cauza unei boli și, urîndu-i-se, ziua întregă fuma țigarete și mîncă bomboane. Același lucru îl făcea și câte-va zile'n urmă, când se afla la vărul Alfons acasă. Ea nu se sfia cătuși de pu-

țin de aceasta visuină a leului. Pentru temperamentul ei somnoros era tot una, dacă la Paris onorurile îi erau făcute de el ori de vre-o mătușă bătrână. Se bucura, o'a dat peste cine-va, cu care poate să vorbească rusește: din vre-o altă limbă nu'ntelegea adecă nici o vorbă. Mai erau apoi acolo cumnata Margot și Lisa Campbell. Cele trei femei tinere ședeau împregiurul mesei de ceai; giganticele lor pălării de vară împodobite cu flori se clătinau, și o fină adiere de miresme se revărsa peste fâșiirea hainelor lor parfumate. Ele râdeau și vorbeau nimicuri, erau cu toate aceste agitate, mai întâiu cele doue parisiene, apoi, prin contagiu, în cele din urmă și rusoaica. Nu era, dacă e vorba, lucru mic să fii oaspe la vărul Alfons, despre casa căruia și despre tainele ei se șoptiau în cercul familiar — așa din auzite — fel de fel de prăpăstii. Era înse, ca totdeauna în asemenea cazuri, la mijloc o desamăgire. Incăperile din față, în care a primit pe verișoarele sale, nu se deosebiau prin nimic de interiorul ori-și-cărui alt holteiu mai bogat. Ear celel'alte lucruri de oare-care însemnătate, — faimoasa odaie de baie turcească, cabinetul de fumat marocan — fără ferestri, — aceste nu le-a arătat. Locuința lui se afla pe Boulevard des Italiens, colț cu o stradă laterală, în mijlocul celui mai asurzitor sgomot din oraș. Se făcuse și'n privința aceasta parisian, ale căruia urechi au devenit nesimțitoare pentru sgomot. El se simția aici foarte bine. Ședea cu un zîmbet de protector aproape ca un părinte între fiicele sale în mijlocul celor trei tinere dame frumoase, archielegante și acoperite de giuvaere strălucitoare. Chiar din adins își dedea aiere oare-cum părințești. Intimpina oare-care greutăți în ceea ce privește conversațiunea, căci era nevoit să vorbească ici rusește cu rusoaica, ici ear nemțește cu Margareta. Lisa Campbell ea singură înțelegea ambele limbi deopotrivă.

Acum era ear ocupat cu Doamna Nicolae Feddersen: el îi spuse ce-va trăgând cu ochiul spre Margareta. Aceasta trăsări enervată:

„Liso, ce a zis despre mine?“

„Ei, nimic!“

„Spune-mi, te rog“.

Mititica de la Petersburg rise.

„A zis, că tu ești cea mai frumoasă femeie din Paris!“

„Nu am oare dreptate?“ — întâmpină vărul Alfons în nemțește, fără-ca să facă vre-o mișcare din gene, și le oferi oaspetelor sale câte o țigaretă de damă preparată de el însuși din foi de ceaiu. „Reamintesc acest adevăr în deobște recunoscut, numai spre a mai înviora întru cât-va pe vecina de la stînga. Ea se numește Ljubow, eară Liubow va să zică'n limba noastră „amor“. Ia vezi înse pflugma aceasta! De pizmuit, nu-i așa? Dacă noi — cei-lalți — am fi fost botezați „Amor..“. El schimbă de o dată vorba, căci băgă de seamă, că fruntea Margaretei se'nmoură. „Aceasta o are înse de la tatăl său, — un rus — get-beget! El rumpe și acum cu dinții din zahăr și-și face cruce mai nainte de a-și bea ceaiul din fărfurioara ceșcii!“

El se'ntoarse ear spre rusoaică, eară Margareta se ridică și se uită prin locuință. Alături se afla un colțisor, pe care vărul Alfons se'ncumăta a-l presenta drept cabinet de lucru al său. Pe masă se aflau reviste în patru, cinci limbi, broșuri, cărți. Ea luă câte-va dintre ele'n mână. Erau toate cu foile tăiate, pe ici pe colo chiar îndoite. Era învederat, că el, cu toată superficialitatea lui, se interesa de multe. Aceasta o uimia: n'ar fi presupus-o despre dînsul. Tablourile de pe pereți, bronzurile și sculpturile de marmură erau și ele dovezii despre o'nvederată pricepere artistică. Apoi ear ce-va nou: pe masa de scris, într'o pozițiune, ca ochii să cadă totdeauna asupra ei, se afla fotografia unei Doamne mai în vîrstă, fără'ndoială

muma lui. Un buchet de micșunele proaspete se afla în fața ei și-și răspândia mirosul delicat. Aceasta o înduioșă — aproape. În același timp el povestea în odaia de alături o istorioară după toate semnele îndrăzneată, căci doamna Ljubow rîdea cu toată inima, ceea ce dânsa numai la asemenea ocașiuni făcea, eară mititica din Petersburg se uita spre un colț cu toată severitatea, pe care i-o permitea fața ei de copilă. Deodată el se ivi în fața Margaretei. Era de tot serios și se uită'n ochii ei.

„Pun în fie-care zi flori proaspete'n fața portretului!“ — grăi dânsul. „E aceasta o veche deprindere a mea încă de mulți ani!“

În aceeași clipă el trecu ear la tonul lui obișnuit.

„Vino!“ — o rugă el. „Cele doane de dincolo sunt plictisitoare — de e să ți se urască de viață. Dă-mi ajutor!“ Ducând-o apoi de braț înapoi, el îi șopti: „Mă bucur atât de mult, că ai venit o dată la mine. Aceasta e pentru mine și pentru încăperile aceste un fel de sfințire. Nu ești de loc în stare să-ți închipuești, cât de mare-ți este stăpânirea asupra mea. Am să mă fac prin D-ta alt om. Nu mi-am închipuit nici o dată, că o femeie poate să-i fie cui-va prieten într'un înțeles atât de curat!“

„Margot!“ strigă Lisa Campbell de o dată, când se aflau ear împregiurul samovarului de argint și a vasului de Sèvres plin de fructe și de bomboane. „Doamne mulțumesc-ți!“ strigă ear bătând în palmi.

„Ce e?“

„Te văzui tocmai rîzând! Antea-oară decând te-ai întors din Germania... Acum tot ai să devii cea veche!“

„E! — prostie!“

„Bucură-te!... Tu și firea posomorîță... aceste doane lucruri nu se pot potrivi pe timp mai îndelungat!“

Margareta Feddersen în adevăr rîdea: ea se simția într'un deosebit fel liberă și ușurată.

„O, Doamne, copiilor! — de ce adecă să nu fim voioase?“ — grăi dînsa. „Viața e atît de scurtă. — Păcat ar fi să...“

Această dispozițiune sufletească ce varia între răsfățare și tristetă a rămas la dînsa statornică. Când conversațiunea ear fu trecută pe rusește, Margareta ieși singură'n balconaș. Era pe'nsărate: albastrul cerului se făcuse mai palid, aierul era plin de un prav de tot fin, ear la apus, spre Versailles, se'ntindea de asupra caselor o zare'nflăcărată, sub care, jos de tot, pe bulevardul lat, bubuia și vuia Parisul. Oamenii mișunau negri ca furnicarul, — un sgomot tulbure pătrundea din clocotul de jos — huruit de roate, strigătele vânzătorilor de ziare: „**Deuxième Edition!**“ Primele felinare-și respîndiră lumina. Pe ici pe colo pete pestrițe, — coșurile vânzătoarelor de flori. O adiere ușoară și dulce se înălța oare-cum ca prin vis deasupra sgomotului și a vieții — dând un fel de'mbărbătare... Tot se mai desfășura viața — ademenitoare prin miile ei de amănunte! Toți cei de acolo de jos trăiau: de ce să nu trăiască și ea, cea de sus, tinera femeie remasă singură?

Cei rămași în casă vorbeau mai departe despre nimicuri și rîdeau. Ea se duse la dînșii și făcu deasemenea.

Era răsfățată. Alfons Feddersen își impunea față cu dînsa o politeță respectuoasă, gingașă, care îi făcea bine. Era o plăcere să stai de vorbă cu dînsul. Sezând tignită într'un mare jeț căptușit cu piele, cu țigareta de ceai ridicol de mică între buze, ea nu se gândia de loc la trecerea timpului. Prietena ei Lisa se uită însă la ceasornic, își strînse iute orchideele resfirate pe scaunul ei, și le înfipse pe piept și sări în picioare.

„Sfinte Doamne, trebuie să mă duc acasă, — grăi dînsa, Reginald așteaptă!“

Ii era mare frică de bărbatul ei, deși acest

răscopt Yankee cu buzele îngrozitor de subțiri și neted rase, era față cu dânsa întruparea crutării. Margareta o însoți. Automobilele tinerele dame așteptau în stradă. Vărul Alfons le însoți grăbit pe scări. Avuse încă câte-va flecării cu rușoaica blondă, care pleca numai pentru că plecau celelalte, căci altfel ar fi rămas bucuros și până la ora două din noapte. Ei îi conveniau toate. Alfons Feddersen stătea acum în capul scării, zîmbia și le făcea celor plecate semn de rămas bun și de mulțumire. În vreme ce Margareta îi dete încă odată din cap și cupeaua ei se perdu în toiul bulevardelor, o tristetă curioasă în felul ei o cuprinse, parcă s'ar fi despărțit de o tovărășie. Ea își strânse peste umeri, sgriburind, fișiu de mătase verde. Sub dânsa fășiau cauciucurile roatelor, iar în fața geamurilor săltau fantastic felinarele, oamenii, copacii. Lumea se făcea din ce în ce mai întunecată, din ce în ce mai pustie cu cât mai mult înainta în afară spre Avenue du Bois de Boulogne...

Câte-va zile în urmă, când ea și soțul ei se așezau acasă la dânsii față în față la masă, în lumina plină a lumînărilor, el în frac și cu cravată albă, cu roseta legiunii de onoare în butonieră, dânsa cu umerii decolțați și cu un greu colier de perle împregiurul gâtului alb, Carol Feddersen începuse:

„Ia ascultă, Margot: Ce fel de comedie a fost aceea atunci după amiazăzi la Alfons? Despre aceasta nu mi-ai spus nimic. Aflu abia acum din altă parte...”

„Zi mai bine numai decât: de la Madge!”

„E indiferent de la cine... firește... au fost acolo și altele. Cu toate aceste... când e vorba de asemenea lucruri, avem să ne ferim și de aparențe...”

Frumoasa doamnă tină ră lăsă furculița să-i cadă din mână și se uită răcită până'n adâncul inimii peste masă la dânsul.

„E cel mai nou lucru, — grăi dânsa, — că nu găsești în regulă un lucru, pe care îl fac eu! Te

porți de altminteri cu o nepăsare în adevăr cerească“.

El bătu nerăbdător cu degetele în masă.

„Eu ți-am făgăduit din partea mea cea mai severă corectitate și mă țin de vorbă!“ întimpină el cu asprime. „O cer însă aceasta și dela tine! chiar și dac'ar fi la mijloc numai vărul Alfons... desigur... ça ne tire pas à conséquence... țin însă ca să nu-ți iei de capul tău asemenea mici libertăți... de loc nu!“

Ea fu cuprinsă de un ușor sîmțămînt triumfător.

Dacă ceea ce-l îndemna era jalusie, iar își recâștiga stăpînirea asupra lui... Ea zise în gîndul ei: Sfinte Doamne, sunt atît de prostită, atît de desamăgită... după toate cele petrecute îl voesc și acum numai pe el! Am învățat să fiu modestă...“ Era însă trecut timpul cînd ea întindea voioasă mîna, ca să primească daruri dela el. Ea întâmpină cu încăpăținare rece:

„Charley dragă, nu primește asemenea îndrumări“.

„Cum ai zis?“

„Dintre două una: Ori ai un bărbat, care se interesează de tine, ori ai unul, care n'o face aceasta. Eu sunt în cel din urmă caz. Atunci cer însă și încredere. Acesta e cel mai mic dintre lucrurile ce au să-mi fie încuviințate. Dă-mi voie să ți-o spun aceasta, odată pentru totdeauna!“

Carol Feddersen nu credea urechilor sale proprii. El era cu desăvîrșire uluit.

„Lucrul acesta e în tot cazul grandios! — răspunse el în cele din urmă. — Dacă propria mea soție...“

„Ca soție a ta încă de mult nu mai am aici nici o pozițiune. La aceasta ai renunțat tu însu-ți încă de ani de zile în toate privințele. În fața voastră a tuturor eu am pozițiune numai ca mamă a lui Charles Iwan, și din pozițiunea

„Aceasta îmi deriv dreptul de a-mi răspunde numai mie însa-mi despre tot ceea ce fac!“

„Dar sunt oare care considerațiuni, ma chère...“

„Cine mai are considerațiuni pentru mine? Cine îmi mai mulțumește mie pentru ceva! Dacă umblu acum pe picioarele mele, voi ați voit așa și voi m'ați adus aici“.

„Tu te-ai făcut, Margot, deodată alt om“.

„De loc!“ grăi Margareta liniștită și-și dete scaunul înapoi, ca să se ridice. „E numai că nu mă las să fiu călcată în picioare! Peste aceasta am trecut! Dacă aceasta o voiai, trebuia să-ți alegi soție de altă origină. Noi Prusienii suntem ciopliți din lemn tare!“

Carol Feddersen tăcu în timpul când ei trecură în salonul cel mic. Era deconcentrat, dar apoi se reculese. Ii umblau acum alte lucruri prin cap, el dete deci cu obicinuita lui răceală incidentul la o parte și începu să vorbească iar de bani.

„A început să fie de tot cald la Paris!“ — grăi dânsul aprizându-și o țigară. „Nesuferit. Ași vrea să pot pleca cu tine, dar afacerile sunt momentan într'un punct... Ași dori numai să știu, cine i-a inventat pe Germani? Pretutindenea ți se pun deacurmezișa. Acum iar s'a pomenit aici la Paris Malloney, directorul acela general. E în daraveri cu noi. Nu e nici o plăcere“.

„Invoiți-vă!“ — întimpină Margareta indiferentă.

El făcu o mină de om enervat.

„Cât de lipsit de tact e acest Malloney, — grăi dânsul, — despre aceasta te poți dumiri din următoarele:

N'a știut să aducă cu dânsul la Paris ca însoțitor și sfetnic pe altul decât de D-nul Lünemann! Calculat D-nul Lünemann! Te rog acum... Malloney nu e, așa mi se pare, mai deaproape orientat, dar atâta tot știe, c'am voit odinioară

să-l câștigăm pentru noi pe D-nul Lünemann și acesta a refuzat în mod brusc“.

Dânsa tresări în auzul acestui nume.

„Care va să zică ai acum a face cu dânsul?“ întrebă dânsa cu glasul înăbușit.

„A non, ma chère! atât ...r mai lipsi. Ași refuza din capul locului cu toată energia așa ceva. Domnul Lünemann pare din capul locului a nu fi avut nici el intențiunea aceasta și se ține cu totul în planul al doilea, rămâne nevăzut. El nu e, așa se vede, vinovat de aceasta. E împieगत al unei societăți pe acțiuni și trebuie să însoțească pe superiorul său. Se vede că fără de dânsul nu mai pot să scoată nimic la capăt. Și-a creat pe semne o pozițiune tare în ale lui. Lucrul rămâne însă penibil! Imi-este-lucru nesuferit când legăturile comerciale se'ncrucicează cu cele personale. Aceasta turbură privirea clară...“

El curmă vorba și nu se mai întoarce la tema aceasta, în Margareta însă ea avu răsunset zilele următoare, săptămâna care urmă. Ii era straniu simțământul, că se află împreună cu Moritz Lünemann în acelaș oraș, în acest oraș vast, în a cărui înghesuială de milioane oamenii erau unul de altul mai departe decât despărțiți fiind prin țări și mări, două atome în univers, — o adevărată întâmplare, dacă se'ntâlneau vre-odată.

Ea se temea de o asemenea întâmplare, nu făcea însă nimic ca s'o evite. Inima îi bătea în taină când respira praful fierbinte al bulevardeilor interne, când trecea prin colonadele umbroase de pe Rue de Rivoli, când înainta prin arșița de miazăzi a pieței Vendôme, prin grădina Tuille-riilor, pretutîndeni pe unde ea-și făcea cumpărăturile prin magazii și în care în același timp se desfășura viața comercială a străinilor. Câte odată, când vedea în depărtare vre-un domn cu umerii lați, care era îmbrăcat în civil și se ridica deasupra francezilor prin statura lui, ea dădea cu socoteală că el este. Era însă totdeauna

vre-un patriot german necunoscut, care bătea trotoarele Parisului și se uita cuprins de admirațiune după frumoasa tânăra damă cu ochi negri, — după părerea lui tip de parisiană de baștină. Incetul cu încetul ea se liniști. După toată probabilitatea Moritz Lünemann nu părăsia peste zi iatacul său, ci ședea în hotel cu actele și cu tablele sale. Ori îi scria logodnicei sale...

O amărâciune fierbinte, oarecum sălbatecă i se revărsa în inimă: acum i se dădea voie să se căsătorească, — acum după cinci ani — când viața mea e prăpădită și pierdută. A lui de abia acum începe, iar eu am nădejdea și fericirea rămase în urmă...

Ea zîmbi urmându-și drumul. Se presenta acum totdeauna cu fața zîmbitoare. Se silea să nu-și mai gândească lucrurile până'n sfârșit. De! și așa îi mergea aici, suprafața vieții era pestriță și bogată, spoită cu aur. Oamenii se opriau cuprinși de respect involuntar față cu puterea aurului când vasta ei Limousină trecea majestoasă și cu geamurile de cristal, având pe capră servitorul ras lângă șoferul mustăcios, se opria pe bulevardul Sevastopol, și dânsa se dădea jos, ca să iee pe soțul ei, ceea-ce din când în când făcea, ca să-l ducă la Lunch.

Intr'una din zile, când ea trecu cu pași grăbiți prin aerul îmbăcsit al birourilor, lăsând în urma ei un delicat miros de micșunele și intră în cortoarul particular, sări, la ivirea ei, în picioare un domn bine legat, care se afla în discuțiuni infocate și umpluse tot localul de fum de țigară. El avea păr roșcat cam sbîrlit, fața plină de viclenie binevoitoare, purta ochelari de aur deasupra micilor lui ochi pătrunzători și vestă albă pe pântecul rotund.

Soțul său i-l prezentă drept domnul director general Malloney. Apoi se folosi de ocasiune și se duse la ușă. „Stăi tu puțin de vorbă cu el!“ îi șopti el Margaretei. „Voiesc să vorbesc în grabă

ceva la telefon. E un pungaș, mare minune, hâtru! acesta!“

Ea auzi, cum se duse în odaia de alături la cabinetul de telefon și ceru să fie pus în legătură cu Bruxella. În timpul acesta ea ședea în fața vizitatorului, care n'o cunoștea, ci știa numai că dânsa e soția șefului. El o credea parisiană și începu să-i vorbească într'o franțuzească curgătoare, dar îngrozitor de saxonice accentuată, în cât ea fu nevoită să rîdă.

„Vorbește numai în toată liniștea în limba germană, domnule director general! Sunt germană!“

„E cu putință?“ — grăi domnul Malloney cuprins de mirare. El nu mai avea acum nimic din energia omului de afaceri în înfățișarea lui, ci deveni pe deplin inofensiv. Era în felul lui om din lumea mare tocmai pentru că nu-și dădea silința să fie. Fie în fața lui vre una din pașalele turcești, fie vre-un deputat al lucrătorilor săi puși în grevă, fie o damă frumușică, — el știa cu ori și care să vorbească. El conversa bine și fără de împedecare.

Margareta îi plăcea foarte mult bătrânului, și dânsa o băgă aceasta de seamă. Un timp oarecare, apoi deodată, când el se plângea că cei din Paris nu-l înțeleg nici odată pe el, om cu suflet bun, ea întrebă:

„D-ta ai adus pe domnul Lünemann, nu e așa?“

„Da! Il cunoști?“

„Mai de demult. De când era ofițer. Nu l'am văzut de ani de zile. Cum îi mai merge?“

„Foarte bine!... Când eu, stimabilă doamnă, pun ochii pe cine-va... trec prin fața mea sute, care nu-mi convin!... Un cap deschis!... El vede unde stau ascunși banii!“

Domnul Malloney dete în același timp cu bastonul său în dușumele ca și când sub ele s'ar afla îngropate comori și trăgea bănuitor cu urechia la

convorbirea telefonică din odaia de alături: conversațiunea cu soția amicului sau dușmanului de afaceri o purta numai cu jumătate de ureche. El nu băga de seamă tremurarea vocii, cu care ea îl întrebă:

„Nu s'a căsătorit el acum de curând ?“

Directorul general rîse.

„Nu, — încă nu, — grăi dânsul fără de gând ascuns, — dar aproape de așa ceva e fără îndoială. De vre-o jumătate de an ori de mai mult e logodit!“

„O bună partidă?“

Domnul din fața ei se plecă puțin și aprinse o nouă țigară.

„Dacă e bună!“ grăi dânsul distrat, cu gândul tot la telefonul de dincolo. „O fată foarte frumoasă. O cunosc și cunosc și pe bătrînul. Bani nu sunt la dânsul puțini... eu am însă impresiunea că e la mijloc o căsătorie făcută din înclinare! De altminteri bunul Lünemann ar mai fi așteptat. Șansele lui se urcă din an în an...“

„Ei, cum stăm, Domnule Feddersen? Ne învoim iarăși?“

El își întoarse înviorat capul spre soțul Margaretei, care iar intră și răspunse cu răceală distinsă la confidența plină de viclesug a celui alt:

„O să vedem, Domnule Malloney; fratele meu pleacă la Bruxella: Fără de Belgieni nu putem să facem nimic“.

Negotierile nu s'au încheiat ziua aceasta, ci s'au mai urmat un timp oare-care, și săptămîna aceasta Margareta se afla chiar mai mult decât de obicei singură. Pe soțul ei îl vedea numai serile, când el se întorcea acasă enervat pe urma discuțiunilor... Intr'una din zile se afla pe biroul lui o scrisoare, un ultimatum, pe care urma să i-l trimită lui Malloney. Ea citi adresa. Directorul general trăsese la unul din cele mai de frunte hoteluri de pe piața Vendôme, și acolo ședea fără'ndoială și'nsoțitorul lui.

Zilele următoare Margareta Feddersen a trecut prin o grea luptă cu sine însa-și, și singurul care o băgase aceasta de seamă, era vărul Alfons. I se'ntâmplase'n douăe rânduri una după alta să găsească ușile'ncuiate când a venit la ceaiu. Servitorii îi spususeră, că Doamna nu se simte bine, și visitorul s'a întors dând din cap. In vremea aceasta Margareta ședea la mescioara ei Ludovic XVI și seria cu grăbire, fără ca să-și ridice capul, cum face omul, care se spovedește:

Iubite Moritz,

Adese-ori m'am gândit în timpul acestor cinci ani la tine, într'un rând am și vorbit cu tine. Nu mi-ai rămas deci depărtat în viață. Ți-am urmărit, pe cât mi-a stat prin putință, pașii și m'am bucurat, că-ți merge bine și că înaintezi în căile vieții. Acum te afli ear în apropierea mea și stai în fața celei mai mari hotărîri, dela care ne atârână viața. Nu mi-ai spus-o tu însu-ți, dar am aflat din mai multe părți, că ești logodit și gata de a-ți întemeia căsnicia.

Aceasta mă bucură și în acela-și timp mă și'ntristează. Mă bucură pentru tine, căruia îi doresc tot binele, ear mă'ntristează pentru mine, căci abia acum, când urmează în curând să fii al alteia, te desfaci cu desăvârșire de ființa mea. Se coboară acum în mormânt o parte din amintirile mele, tot ceea ce a fost odinioară. In acel mormânt zac multe, aproape toate, câte am dorit odinioară și le doresc și acum. Am cu toate aceste să-i mulțumesc soartei, că scap, în sfârșit, de răspunderea, care'n tot timpul acestor ani m'a apăsât, de temerea, că din vina mea a fost stricată și viața ta cum a fost a mea. Mulțumesc lui Dumnezeu c'ai scăpat de aceasta, și-ți întind pentru cea din urmă dată mâna și te rog de rămas bun: iartă-mă pentru durerea ce ai avut pe urma mea și păstrează-mă'n bună amintire.

Îți urez apoi din toată inima să fii fericit, iubite Moritz. Știu, că ai să fii fericit. Am resuflat ușurată și i-am mulțumit lui Dumnezeu când am aflat, că din îndemnul inimii tale ți-a pornit hotărîrea de a te căsători. Voiesc să ți-o mărturisesc acum: Eram cuprinsă totdeauna de temerea, că ai putea să urmezi exemplul meu și să faci o căsătorie de calcul, — căci prea ești ispitit cu experiențele, pe care le-am făcut eu. Să mă'nțelegi bine! Nu vreau să mă present ca femeie nenorocită. Nu ții să fac mărturisiri inutile. Nu vreau să'nvinovățesc pe nimeni afară de mine. Crede-mă înse, că am spășit în deplin fapta sevârșită de mine, — ceeace pentru tine e, poate, o satisfacțiune. Ear pentru ceeace am jertvit am primit puțină răsplată. Mă aflu și poate că voi și rămânea viața mea toată singură'n țară străină, unde voi muri și voi fi'ngropată. Abia acum înțeleg și eu; Moritz, ceeace atunci ți-am luat în nume de rău: că mi-ai declarat, că nici o dată nu vei putea să intri'n slujba Francezilor. Adevărul l'ai grăit. Dacă ți-ar fi fost dat să mă convingi și pe mine. Acum o știu numai prea bine aceasta! Noi nu putem să ne lăpădăm de firea noastră, ci rămânem ceea ce suntem: Germani!

Adevăratul meu povățuitor în viață ai fost totdeauna tu. Și acum tot tu îmi arăți, ce ar fi trebuit să fac eu atunci. Tu nu te vinzi pentru bani, ci mergi după pornirea inimii tale. Mă bucur de aceasta, căci icoana ta stă curată și neturburată'n fața mea. Aducându-mi aminte de tine, pot să-mi ridic privirea și să-ți zic: Cel puțin unul dintre noi a găsit drumul cel drept — precum stă scris: De ce folos mi-ar fi, dac'ași câștiga lumea'ntreagă, dar ași fi lipsită de iubire? Pentru ca să ți le pot spune toate aceste, ți-am zis încă odată „tu“, — acum pentru cea din urmă dată. Altminteri n'ași fi fost în stare s'o fac!

Așa — acum mi s'a ușurat inima! — S'a cu-

venit ori nu să-ți scriu atât de multe, — eu trebuia neapărat s'o fac! Rămâi cu bine, uită-mă — aceasta nu mai am nevoie să ți-o spun! — și fii fericit!

Margareta“.

Un servitor a dus scrisoarea aceasta la piața Vendôme și i-a spus apoi stăpânei, c'a dus-o în hotel d-lui Luenemann el însu-și, care se afla în odaia lui. Margareta nu se'ndoia, că Moritz Luenemann îi va da în curând răspuns ori va veni el însu-și. După cele scrise de dânsa, putea s'o facă aceasta: era la mijloc o rugămintă pentru împăcarea amândurora. El nu mai putea să fie și acum morocănos și aspru la fire, încât să refuze mâna ce i-a fost întinsă. Dacă e vorba, mâna lui mai fusese într'a ei odată, când cu moartea tatălui ei. Zilele veniau înse și treceau, dar nimic nu se mișca. Intr'una din seri apoi, după masă, Carol Feddersen a zis căscând și enervat:

„Mulțumită lui Dumnezeu, o să scăpăm de invasiunea teutonică!“

„Te-ai înțeles, în sfârșit, cu Malloney!“

„Din contra! — Omul acela e prea mișel. Suntem pe punctul de a curma! El se află încă la Paris, dar omul lui de'ncredere, d. Luenemann, fără de care nici timp de 24 ceasuri nu poate exista, a plecat norocos ieri seară. Acesta e un semn, că va urma și el în curând. De dragul meu pot s'o facă! — De geaba au fost toate silințele!“

„Da! — Așa se vede, — de geaba!“ grăi Margareta.

Gândurile ei însoțiau pe Moritz Luenemann în drumul lui spre Germania — peste Rin, — de a lungul râului — unde-va se afla o casă — pe prag se ivia ce-va alb — ca rochia unei fete — dcaue brațe se'ntindeau spre el. Soarele-și revărsa razele; păsările cântau; fericire și pace se adăpostiau sub umbrarul de viță de pe Rin... Ziua următoare, după amiază-zi, ea fu deodată

cuprinsă de desnădăjduire și căzu pe divan, unde rămase ceasuri întregi cu fața ascunsă'n perini, ca o moartă, cuprinsă de un fel de sgriburare tomnatică, — par'că abia acum s'ar fi prăbușit cea din urmă punte spre patria ei, spre tinerețele ei, spre tot ceea ce dânsa fusese și ar fi trebuit să devie. Intr'un târziu ea se ridică și se uită buimăcită'mpregiur cu ochii ei uscați, lipsiți de lacrimi. Ea se afla'n exil. Afară se auzia vocea unui bărbat, care vorbea franțuzește. Servitorul se ivi'n prag și anunță, că d. Alfons Feddersen dorește să i se prezente Doamnei.

În același timp, vărul Alfons, hotărît de astă-dată să profite de împregiurările pentru el priincioase, își vîri prin crăpătura ușii, zîbind confidențial ca un prieten al casei, capul de Mefistofel parisian. Ea se uită cu nepăsare la el.

„Am voie să intru, verișoară Margareta?“

„Intră numai!“ — grăi dânsa obosită. El se și afla'n fața ei zîbind ear și plecându-se asupra mâinii reci ce-i fu întinsă.

17.

În micul palat din Avenue du Bois de Boulogne al Feddersenilor umbla toată lumea'n vârful picioarelor și vorbea numai pe șoptite. Carol Feddersen, stăpânul casei, el însuși avea o mină foarte serioasă dimineata când s'a urcat în automobil ca să plece în contoar și de acolo la bursă. Nu erau grijile firmei, care îl apăsau: fiul său, moștenitorul firmei Iwan Feddersen și Fiii, era bolnav, de tot bolnav...

Abia de curând fusese serbată prima aniversară a nașterii micului Charles-Iwan. Nașul lui, protestatorul Beinhauer dela Muelhausen, închinase în sănătatea palidului omuleț, micul patriot, care odată... aici se întrerupse trăgând cu ochiul la Margareta, care ședea nepăsătoare parcă nici n'ar fi auzit vorbele lui. Astfel a trecut marea

zi de sărbătoare, dar o fatalitate s'a revărsat asupra acestei vorbiri. De aici înainte copilul tânjia și se făcea din ce în ce mai slab. Era parcă Mamagrija ea însași trecea înfășurată în zăbranic prin casă când îngrijitoarea copilului urca și cobora în tăcere scările cu cârpele și cu flacoanele ei.

„Soțul meu plătește pe cei mai scumpi medici dela Paris!“ îi zise Margareta Feddersen prietenei sale Lisa Campbell, care venise ca să aflecum îi mai merge micului pacient. „Își comanda ză îngrijitoarele dela surorile făcătoare de minuni din mânăstirea Sacré-Coeur. Ar fi gata să facă aici în Cămin focul cu note de bancă, dacă i s'ar spune că aceasta îi face bine lui Charles-Iwan. Dar nu ajunge la gândul atât de apropiat de a mă lăsa pe mine, muma, la patul copilului bolnav!“

„Adecă, dacă e vorba... se gândesc ei la aceasta, — adăogă dânsa peste puțin, — dar nu voesc, ca eu să am cătuși de puțină parte la copilul meu. Eu sunt germană, iar copilul trebuie să devie francez! Afacerile o cer aceasta. Mai bine să suferă, sârmanul de el, decât ca, să fie împedecat a aduna mai târziu cu chiu cu vai milioanele. De aceea mi-l smâncesc din brațe — fie el sănătos ori bolnav!“

O sălbatecă pornire de patimă și de griji se ivi în trăsăturile ei. Ea sări deodată în picioare și-și strinse pumnii. „Dar sunt acum sătulă! Sfinte Doamne... câte a trebuit să rabd eu în casa aceasta, câte nu sufer zi și noapte aici! Tu cunoști, Lisa, viața mea, și ai să admiți că nu e traiu omeneș să stai așa — nebăgată de soțul tău în seamă, privită de către rude peste umeri, socotită de toți drept intrus, — singurul lueru, prin care pot s'o justifice în fața mândriei mele că mai mănânc aici o bucățică de pâne, ori că las să mi se plătească câte-va perechi de mănuși, e numai co-

pilul acesta. Dacă e însă așa, trebuie s'o și arăt aceasta, trebuie să stărui asupra dreptului meu de mămă a lui Charles-Iwan. E timpul suprem. Ei mi-l omoară voind să-l vindece cu medicamentele lor și cu tratamentul lor franțuzesc. O văd aceasta lămurit!"

Tânăra femeie se plimba prin odaie răsufând din greu, târându-și trenea capotului de dantele scumpe cu pași năvalnici peste covorul persian. Prietena ei suspină.

„E lucru jalnic, că nu mai ai înrîurire asupra soțului tău!“ întimpină dânsa. Margareta Feddersen se opri și începu să ridă. Rîsetul acesta nu era a bine. Resignațiunea se oglindi în dungile adânci din pregiurul gurii ei:

„Știi de ce, Lisă? Soțul meu s'a făcut prea parisian pentru aceasta. Așa consideră el femea, chiar și soția sa: Un articol de lux, o jucărea. Oamenii aceștia se împacă cu toate toanele ei, o lasă să li se lingusească ca o pisică, să le stoarcă lucrurile prin măguliri, prin violenții: pentru toate aceste eu sunt, Lisa, perdută. Altul mi-e felul. Eu țin să am un bărbat, căruia îi sunt tovarășă în toate, — cu ochii închiși, la bine și la rău! Iară el nici odată nu va ajunge să-și dea seamă despre ceea ce eu trebuie să fiu aici! Nici odată nu va înțelege ce sunt eu! Iată istoria căsniciei mele în present și în viitor!"

„Dar cum are, prea iubita mea, să se sfârșească lucrul acesta?"

„Deocamdată prin aceea, că eu îmi perd răbdarea și deschid ferestrele dela odaia lui Charles-Iwan. Sunt cel puțin douăzeci de grade în odaie. Dar, vezi tu, nici chiar și numai atât nu pot să fac eu însa-mi dela mine. Și pentru aceasta am nevoie de aliați!"

Ea sună și dete servitorului intrat un bilețel scris în pripă.

„Du-i-l acesta numai decât domnului Alfons Feddersen. E grabă mare!"

Mica germană din Rusia făcu o mină plină de îngrijare când auzi numele vărului Alfons. Aflându-se apoi iar singură cu Margareta, ea întrebă:

„Ce vrei cu Alfons ?“

„Să-mi vie într'ajutor“.

„De ce tocmai el ?“

„Nu am pe nimeni altul afară de dânsul!“

Se făcu tăcere. Peste câțva timp apoi Lisa Campbell începu :

„Tu, Margot...“

„Ce e ?“

„Alfons vine cam des pe la tine!“

„Apoi da !“

„Poate chiar prea des“.

„Sfinte Doamne... Eu nu îi număr vizitele!“

„Alții le numără înse, prea iubita mea! De oare ce azi suntem pornite pe calea mărturisirilor, încă de mult îmi dă brânci gândul de a-ți atrage luarea aminte asupra unui lucru!“

Margareta Feddersen nu era deloc surprinsă. Ea dete nepăsătoare din umeri.

„Dragele mele, sunteți în adevăr de tot hazul!“ grăi dânsa. „Ești, înainte de toate, boicotată aici de toată lumea și apoi ai să fii omorâtă cu pietre, dacă mai găsești pe cine-va, cu care stai de vorbă. De! eu n'am făcut jurământ de călugărie trapistă!“

„De ce înse acela trebuie să fie tocmai vărul Alfons ?“

„O Doamne: e un fel de legătură sarcastică între noi, avem aceeași soartă, suntem, precum știi, oile rătăcite ale familiei!“

„Margot! cum poți tu să te pui în rând cu Alfons ?“

„Eu nu o fac aceasta... voi însă îi faceți și lui nedreptate. Un pierde-vară în adevăratul înțeles nu e dânsul. E o natură complicată. Multe din cele bune s'au pierdut într'însul pentrucă nici

odată în viața lui nu i s'a pus în toată regula vre-o problemă“.

Germana din Rusia dete, cuprinsă de îndoială, din cap.

„Il cunosc, dacă e vorba, și eu chiar mai de mult decât tine!“ — grăi dânsa. „Sunt înrudită cu dânsul și pot numai să-ți spun, că'n starea sufletească, în care te afli, să nu-ți faci iluziuni despre dânsul! Să n'ai încredere în el!“

Margareta Feddersen nu ținu seamă de vorbele acestea. Gândurile ei nu mai erau la vărul Alfons. Auzise dincolo, în iatacul copilului, un șgomot. Ea sări și alergă acolo. Prietena ei auzi o discuțiune mai aprinsă. Ușa era deschisă, și medicul se ivi în pragul ei curmându-și înainte de vreme vizita. Era un domn imosant, bine hrănit, care prin fața lui rasă și plină de încredere în sine, semăna mai mult cu un diplomat din școala veche. El își ținea cilindrul în mâna dreaptă și era de o politeță rece.

„E de sine înțeles, Doamna mea, că abia mai era nevoie de indicațiunea aceasta. Eu mă retrag fără de întârziere!“

El plecă, iar tânăra doamnă, palidă de emoțiune, se întoarse la prietena ei.

„Așa! Acesta nu se mai întoarce!“ grăi dânsa aruncându-se pe un divan. „Din aceasta o să pornească un frumos conflict cu soțul meu. Puțin îmi pasă! O să-mi arăt și eu acum colții... Am să-mi câștig cu puterea pozițiunea ce mi se cuvine în casă! Vrei deja, Lisa, să pleci?“

„Da, trebuie!“

Mititica din Petersburg se ridică.

„Am în adevăr foarte multă treabă acasă, dar țineam să văd odată ce mai faci. Dela un timp încoace nu-mi mai placi deloc, Margot!“

„Imi par și mie înse-mi ca un om, pentru care s'au pierdut indicațiunile de întrebuințare. Pentru ceva trebuie, la urma urmelor, să fie bun ori-și-cine! Eu mă agăț acum de copilul acesta...

Poate că el nu-mi este atât de drag cum le este altor mume copilul lor, dar dacă-l susțin pe el, mă susțin în acelaș timp și pe mine însa-mi. E cea din urmă scăpare a mea, ca să nu-mi pierd cumpătul ori să fac vre-una din cele mai urâte prostii. Pornirea spre așa ceva o am în mine...”

Era înspăimântător de enervată, conduse pe prietena ei până la prag și o sărută acolo de câteva ori cu năvălnicie, apoi începu deodată să ridă cu ochii umeziți și tremurând în tot corpul.

„Auzi D-ta oameni adormiți!” grăi dânsa. „Aceste pungi de aur! Stai în mijlocul lor și... Ah sunt atât de cătrănită! Ași vrea să le fac una ne mai pomenită!... Nu te uita așa de sperioasă la mine! Sunt numai vorbe proaste, pe care mi le inspiră grija pentru băet! Mă furnică până'n vârful degetelor, încât tot are să se facă în cele din urmă vre-un lucru cuminte... Slavă Domnului... Alfons... iată-te și D-ta!

Vărul negru intră. El și ea își strânsesă mâna ca doi tovarăși, apoi Margareta urmă încă fiind Lisa Campbell de față :

„Vere dragă, m'ai încredințat atât de adeseori, că-mi ești prieten desinteresat!... Poți acum să mi-o dedești aceasta... Mi se omoară aici copilul. Nu voesc s'o mai sufăr aceasta. Țiu să am un medic german și o îngrijitoare germană — cât mai curând! Știi pe cine-va ?”

„Pe cine nu cunosc eu aici la Paris?” — zise Alfons Feddersen. Vorbele lui erau rostite cu oare-care melancolie. „Eu și o carte de adrese pentru bulevarde suntem același lucru. Ți aduc numai decât pe doctorul Oesterli, un elvețian, care și-a făcut studiile'n Germania. Un om bădăran — mare minune. Mă iai, Lisă, în automobilul D-tale ? La revedere !”

A trecut un ceas lung, ba și al doilea. Margareta umbla neastâmpărată dintr'o odaie în cea-laltă. Din când în când se ducea la fereastră, ca să vadă, dacă nu cum-va vre-unul din su-

tele de automobile, care treceau prin aierul plin de negură rece, îi aduce pe cei doriți. Apoi, cuprinsă de noaună îngrijare, alergă ear în iatacul copilului. Nu mai era nici o îndoială, că-i mergea rău micului Charles-Iwan, căci avea cărcei. O spunea aceasta și îngrijitoarea ea însa-și — par'că triumfând — pentrucă medicul a fost concediat. In sfârșit... Margareta sări în picioare... auzi isbindu-se poarta... pași grăbiți jos la intrare... vocea servitorului... Trebuia să fie medicul. Ea alergă pe scară în calea lui și'n clipa următoare se pomeni față'n față cu soțul ei.

Așa nu-l mai văzuse nici odată pe Carol Feddersen. Mânia îi roșise fața și o făcuse brutală. Era'ntr'însa o prefacere, o reamintire din generațiunile de mai nainte. Era par'că a căzut o bucată din spoiala de pe ea. El se duse la soția sa și-o apucă cu amândoaue mâinile de brațe, încât ea se cutremură cuprinsă de durere.

„Ce-ți trece prin minte? — Ai îndrăznit să-l concediezi în absența mea pe medic?“

Ea se desfăcu pe smâncite din mâinile lui și se dete cu o treaptă înapoi. „Dar de unde ai aflat-o aceasta?“ întrebă dânsa.

„Ingrijitoarea mi-a telefonat-o!“

„Ingrijitoarea pleacă și ea — încă azi!“

Carol Feddersen se uită'ncremenit la ea.

„Ia spune-mi: Mai ești încă'n toată firea?“

„Abia acum îmi vin încetul cu încetul în fire!“

Ea se afla, pe scară, mai sus decât el și se uita în jos spre dânsul. Părul lui blond era însă rărit în creștetul capului. Se'ncepea acolo chelia. Ea o observă aceasta oare-cum aiurind. El voi să treacă pe lângă dânsa înainte, dar ea nu se mișca din loc.

„Vreau să văd, Charley, dacă e vorba, care dintre noi doi e mai tare?“

„Cu alte cuvinte, vrei să-ți pui aici puterea la'ncercare?“

„Odată tot trebuie să ne măsurăm puterile! Eu...

sunt pusă acum, până la un punct oare-care, în strâmtorare, încât nu mai pot să dau înapoi — cu nici un preț...”

Carol Feddersen puse piciorul pe scară înaintea ei. Il retrase acum încetul cu încetul.

„Ce oare a intrat în tine?” întrebă el cu atât mai potolită, cu cât mai tare clocotia mânia în el. „Nu te mai recunosc! E cu totul altul omul, care vorbește din tine. Cine stă în dosul tău, ca să-ți dea îndrăzneala aceasta, — hai?”

„In dosul meu, colo în iatacul de sus, se află Charles-Iwan!”

Ei rămaseră muți uitându-se unul în ochii celuilalt. El începu de odată să se teamă de ea, care întâia oară stătea în fața lui fără de sfială și fără de slăbiciune, stând ca un fel de gardă de pază în scara îngustă. El auzi în același timp pași în dosul lui și-și întoarse capul. Vărul Alfons urca în grabă scările făcând un semn cu mâna și strigând:

„Avui tocmă noroc să-l găsesc, verișoară! Vine numai decât după mine”.

De Carol Feddersen nu se mai interesă, ci îi făcu numai semn din cap. Acesta întrebă:

„Cine vine?”

„Ei, Doamne, — Doctorul Oesterli!... soția ta a dorit să-l aduc!”

În clipa următoare Carol Feddersen izbucni:

„Și tu te lași să fii trimis!... Faci în dosul meu pe galopin! Ești mereu aici!... Ce-ai adevărat să cauți într'una aici? Ai, în sfârșit, bună-voință, să mă dtmirești, de unde și până unde ajung eu la onoarea aceasta? Cum îndrăznești să te amesteci aici în treburile mele! Ți-o interzic aceasta, — m'ai înțeles!... Ah, mon cher... Am să-ți arăt ușa...”

Mânia îl făcuse să răgușească, Alfons Feddersen își păstră însă în deplin sângele rece. El se întoarse vorbind încet și dând cu părere de rău din umeri spre Doamna casei. „Reaua educațiune, verișoară! Așa sunt, la urma urmelor, Feddersenii!...”

Creștere de Moscova! Grattez le Russe et vous verrez le Tartare!“

„Je te mettrai au camp, mon cher!“ strigă Carol Feddersen. Dându-și apoi seamă că servitorii îi înțeleg, dacă se ocărăsc unul pe altul în franțuzește, el încetă, răsuflă din greu și urmă în limba germană :

„Tu... tu mai îndrăznești să le faci altora imputări! Un pierde-vară ca tine! Da! un pierde-vară!“ El rosti vorba aceasta silabă cu silabă, ca să apese asupra ei. „Am nenorocirea să fiu înrudit cu tine! Da, o nenorocire e aceasta pentru un comerciant respectabil. Eu îți deschid casa mea în loc de a-mi scutura mâneca după ce din nebăgare de seamă am venit în atingere cu tine! Iar drept mulțumire...“

„Aici iese la iveală bunicul dela Charcow“, îi zise Alfons Margaretei. „Acela a aruncat după tradițiunea familiară rândeaua după aproapele său! Pietatea n'are însă să fie exagerată!“

„Să-ți tacă gura... când mă gândesc la polițele din Viena... la afacerea conosamentelor din Bordeaux... la marea speculațiune cu mătase a unchiului Fedor, pe care ai trădat'o concurentului... cu toate netrebniciile tale, noi te-am purtat în spinare, iară și iarăși ți-am venit într'ajutor...“

„M'ați prădat ca niște tâlhari!“

„....Dacă drept mulțumire pentru aceste pui aici la cale mișelii... Z'bogom, iubitul meu, pleacă și să nu te mai întorci. Iată ușa! Adio!“

Alfons Feddersen se întoarse, ca să plece. Li-niștea lui blazată nu era cătuși de puțin atinsă de izbucnirile furiei vărului său, cum mantaua de cauciuc nu e atinsă de puhoiu. El se uită peste vărul său la Margareta.

„Te plâng, verișoară Margot!“ grăi dânsul. „Eu pot să mă lipsesc de legăturile cu Feddersenii, D-ta însă nu poți s'o faci aceasta... Noi Feddersenii ne-am îmbogățit prea repede, am sărit peste câte-va trepte de desvoltare mai necesare. De

aici rezultă scenele ca cea de acum, pe care oamenii cu tactul mai dezvoltat le evită. Dacă însă Charley nu avea tact... el e un risipitor cu mult mai mare decât mine! Aruncă dela sine fără măcar să-și fi dat seamă ceceace are mai bun. Adio!”

Pe o clipă Margareta fu coprinsă de pornirea instinctivă de a striga: „Ia-mă cu tine! Ori și cum ar fi, ia-mă! Tot una îmi e — unde! Vorba e numai să mă iei din casa aceasta!” Ea rămase apoi nemișcată, în vreme ce vărul Alfons părăsi casa. Carol Feddersen se uită după el și spre a-și înăbuși mânia, își aprinse cu mâna tremurătoare, o țigaretă, apoi se întoarse de odată oare-cum gata de luptă spre Margareta: „Lucru în adevăr gentil! O femeie onestă, care intră în confidență cu un asemenea libertin! Ah, c'est un peu trop, ma chère! Dacă firescul simțământ nu te face să înțelegi că un om de asemenea moralitate...”

„Ție ți se cuvine să vorbești de moralitate...”

Soțul ei rămase pe o clipă zăpăcit și își mușcă buzele. Era necăjit că soția sa avea în mâna ei acest atuu contra lui. Ea nu-i lăsă timp să se apere, ci urmă cu ochi plini de văpaie, încât el se sperie:

„Vorba e numai, că voi sunteți fățarnici, iară el e cel puțin cinstit! Aceasta vă face'ndoit odioși!”

„Margot!”

Dânsa era ca ieșită din fire și stătea cu pumnii închețați!

„Ți-e silă... niște vânzători de suflete sunteți: îi scoateți omului sufletul din trup, fiindcă voi n'aveți suflet! Ingheteți în mijlocul vostru, te înăbuși! Vouă vi-e tot una: sunteți mulțumiți și așa!”

„Te rog acum să încetezi...”

„Voi nu credeți în nimic, de nimic nu aveți sfială; pe voi nimic nu vă sguđue, nimic nu vă ridică mai presus de voi înși-vă! Ochii voștri se umplu ei vre-odată de lacrimi?... Da, râde numai în felul tău sarcastic! Sunteți cu banii voștri atât de săraci, încât nu știți de loc că mai au în adevăr

și alții câte ceva!... Iar dacă o aflați aceasta, voiți să o luați dela dânsii...“

„Ce s'a luat dela tine, scumpa mea Margot?“

„Toate! Cu mult mai mult decât ceea ce ești tu în stare a'ți închipui. Să fie! Le-am dat eu toate! Numai pe copil nu vi-l dau. Din el n'aveți să faceți un parisian vrednic de compătimire, care stă anemic în fața cassei lui de bani! El are să fie scos la aer liber! El are...“

Soțul ei să uită la ceasornic.

„Despre aceasta o să vorbim mai târziu!“ grăi dânsul în tonul, cu care se obicinuisese în aface-urile lui. „L'am împăcat cu mare osteneală pe doctor prin telefon! Are să vie, și vom vedea!“

„Un alt medic va veni!“

„Nu! Mi-a fost destulă osteneala, pe care am avut'o spre a drege ceea ce tu și Alfons ați stricat lucrând de capul vostru! Și cât pentru Alfons...“

Tonul lui Carol Feddersen deveni mușcător.

„Imi reamintiși adineaoară un incident oarecare din anul trecut. Voi femeile știți, așa se vede, să iertați, dar nu să și uitați. D'atunci și până acum eu nu mai am să-mi fac nici cea mai mică imputare! Ceea ce e însă drept pentru unul, i se cuvine și celui-lalt! Cer deci și dela tine corectitate, — corectitate absolută! In loc de aceasta începi de o dată...“

„Nu vorbi mai departe!“

„Tu crezi, că eu nu bag de seamă...“

„N'are să fie bine, Charley! Nu rosti vorba!“

„Te'neurci în dosul meu cu vărul Alfons...“

Carol Feddersen se dete un pas înapoi și plecă fără de voie capul, — cuprins pe o clipă de grija, ca nu cum-va soția sa să-l pălmuiască peste obraz. Ea se cutremură: pieptul i se sbăteșea; ochii i se umpluseră de o vâpaie sinistră.

„Încă o vorbă, — grăi dânsa încet, — și s'a sfârșit între noi!“

Soțul ei se potoli ca totdeauna când se afla

în fața unei atitudini hotărâte, se făcu numai de cât liniștit și se mărgini a zîmbi ironic.

„Lucru minunat! Alfons vine în timpul din urmă după amiază-zi cam în fiecare zi dată de Dumnezeu. Nimeni nu se îndoeste, că faceți împreună patience ori deslegați șarade! Ce-ar mai putea adecă altă-ceva să fie? Ori și ce altă presupunere ar fi naivă, prea scumpa mea Margot, — nu e așa ?“

Tonul lui veninos n'o făcu decât să dea din umeri și să tacă pe o clipă.

„Ah... mă înăbuș...“ zise dânsa apoi.

Atât numai.

„Nu cum-va e la mijloc prietenie? Ah... ne jouez pas l'enfant, Margot! Țiu să nu fiu de batjocura lumii. Ai în viitor să fii păzită mai bine, iubita mea...“

Margareta Feddersen fu cuprinsă de fiori.

„Să mai fii și umilită de propriul tău soț în gândul lui...“ zise ea oare-cum vorbind cu sine însa-și. „...Să te gândești că'n timp de cinci ani n'ai putut să produci în gâdul lui o imagine mai curată despre tine însași... Am făcut acum tot ceea ce am putut să fac spre a obține rezultatul acesta...“

Ea îi întoarse spatele, ca să se ducă spre ușă, dar în prag se opri. În fața ei se afla medicul elvețian, un om scurt, cu barba cărunță și miop, care se uita pe deasupra ochelarilor. În vreme ce dânsa se certase cu soțul ei, medicul trecuse în iatacul copilului bolnav.

„Nu pot să vă ascund îngrijarea mea!“ începu el în mod brusc, aproape fără ca să salute, în franțuzeasca lui alemanică aspră. „Nu-i merge copilului bine, Monsieur et Madame! Au fost multe neglijate!“

Carol Feddersen ridică mâna.

„Pardon, Domnule doctor! N'ai să sgudui în mine credința, că copilul a fost până acum căutat cu cea mai mare îngrijire!“

„Vă rog foarte frumos, copilul nu e al meu! Nu pe mine mă atinge dacă s'ar întâmpla să urmeze de o dată o catastrofă... Credeți-mă... Nu vreau să vă speriu fără de nici un folos. Dar ce gălăgie este iar acolo sus?“

El ridică capul. În etajul de sus îngrijitoarea franceză își apăra la patul copilului locul față cu dădaca englezească, pe care o adusese medicul elvețian. În același timp trase o cupea la scară, și medicul parisian de mai nainte se dete jos din ea, trecu în grabă prin vestibul și se opri pomenindu-se față în față cu colegul său.

„Ah! — zise el făcându-se roșu ca racul. — Domnii mei... aceasta e prea mult... mă chemați de a doua oară, — eu mă las să fiu înduplecat, vin aici și îmi găsesse locul ocupat de altul... Dați-mi voie să mărturisesc că mirarea mea nu e întrecută decât de indignațiunea mea!“

„Acesta e lucru fără de însemnătate, Domnule coleg; vorba e că copilul e așa zicând pe patul de moarte!“

Margareta Feddersen scoase un țipăt și șovăi. Soțul ei, palid și el, sări ca să o sprijinească și o cuprinse în brațe. Ea ridică ochii spre el.

„Dacă mi-o mai faceți și aceasta, — gemu dânsa, — dacă-mi mai omorâți și copilul...“

„Taci!... Nu rosti vorba! E o absurditate!“

„Nu!... Eu pun mai mult temei pe vorbele lui!“

„Tu l'ai chemat pe șarlatan“.

„Iar tu pe celalt, care o să ne nenorocească“.

Ei își aruncau vorbele unul altuia în față.

Cei doi medici se certau cu patimă între dânsii. De sus răsuna văicăreala francezei și vocea liniștită a englezoaicei. Apoi se auziră pași dând răvală pe scări în jos: Cele două îngrijitoare coborau una lângă alta. Pe când una strigă cuprinsă de îngrijare: „Veniți, vă rog, iute, ca să dați ajutor!“ Cealaltă îi șopti medicului elvețian: „E prea târziu!“

Iar era primăvară la Paris. Verdeată de castani. Cer albastru. Revărsarea luminii de soare peste Sena, unde erau expuse mulțimile de cărți prăfuite ale anticarilor. Pe bulevarde fuseseră scoase mesele în stradă, iar în câmpiile Elisee se înșiruiău scaunele. Trăsuri și automobile înaintau după amiază-zi în late coloane spre Bois de Boulogne și înapoi expunând vederii, afară la câmpul de alergare, mii și iar mii de toalete parfumate, ca florile multicolore de pe câmp, și descărcând dela gurile gărilor migrațiunea de străini despre Atlantic și despre Canal, dela Pirinei și dela Rin. Babilonul zîmbia și soarele rîdea deasupra lui și dogoria cu atîta arșiță, încât Alexandru Feddersen, care se afla în biroul particular din locuința sa apropiată de Stea, s'a sculat de la masă ca să lase transparentele dela ferăstră.

Verdeata luminoasă a copacilor ce se aflau în fața geamurilor dispăru și odaia rămase într'un amurg oare-cum sombru. În mijlocul odăii ședea ca un fel de umbră figura Margaretei îmbrăcată în doliu mare, cu mânilor albe împreunate pe genunchi, plecându-și înainte capul, de pe care cădea vâlul negru peste răsămătoarea scaunului până pe podeală.

Era liniște. Din depărtare, de pe stradă, se auzia când uruitul unei trăsuri, când sirena unui automobil, când strigătul unui camelot. În lăuntrul casei nu se mișcă nimic. Madge Feddersen era dusă pe scurt timp la Londra, ca să se întâlnească acolo cu părinții ei din America, și urma să se întorcă cu copiii ei tocmai la sfârșitul săptămânii.

Soțul ei se așeză iar, își răsuci cu nervositate micul barbișon blond, își potrivi ochelarii și începă să vorbească rostind vorbele silabă cu silabă drept semn să nu sufără nici o contradicere.

„Da, precum am zis, iubită Margot... am luat asupra mea sarcina penibilă a mijlocitorului... Mijlocitorul între soți are totdeauna o pozițiune delicată. La recunoștință are din capul locului să renunțe. Dacă însă împregiurările ne impun această datorie, — de ce adecă mai trăim în lumea aceasta, dacă nu spre a ne face datoria?”

Tânăra femeie nu răspunse nimic. Cunoștea chiar din prima zi a căsniciei sale aceste locuri comune ale Feddersenilor. Ele erau moștenite din neam în neam în familie și în firmă, și erau aplicate în toate limbile și la toate situațiunile, căci nu obligau la nimic. Cumnatul ei Sașa vorbi mai departe clătinând din când în când coup-papieuul din os de mamut, pe care-l ținea în mână:

„A trecut acum un timp destul de îndelungat de când a murit sârmanul Charles-Iwan. De obicei asemenea lovituri ale soartei îi apropie pe soți unul de altul. La voi s'au rupt, din contra, și cele din urmă legături. Trebuie să găsim o soluție. Împregiurările cer să fie lămurite raporturile dintre tine și Charley. De oare ce mâne el pleacă iar pe timp mai îndelungat în străinătate, mi s'a destăinuit mie, și în urma însărcinării primite dela dânsul te-am rugat să vii ca să luăm înțelegere!“

Margareta Feddersen își ridică pe o clipă capul și se uită în tăcere la cumnatul ei. Vălul ei era dat de pe față, dar din indiferența oglindită în fața ei, el nu putea deloc să-și dea seamă despre cele ce se petrec în sufletul ei. El urmă mai departe:

„E dată fapta, că, durere, căsnicia voastră nu e fericită. Lucrul acesta era de prevăzut. N'au lipsit silințele de a-l preveni pe Charley, dar el n'a voit să ție seamă de nici un sfat. Făcând abstracțiune dela toate cele personale, partida nu era potrivită pentru dânsul. Ea îl ducea în niște cercuri, care nu sunt ale noastre și nu împlinesc

anumite condițiuni ale felului nostru de a vieții. Eu am fost din capul locului contra!”

„Tatăl meu deasemenea!” zise Margareta. „Îi era nesuferit lucrul. Nu avusem nici odată ne-guțători în familia noastră!”

Sașa Feddersen clipi din ochi sub impresiunea acestei lovituri pline de mândrie, apoi peste fața lui nervoasă trecu un zîmbet de compătimire. El trecu peste acest accident, dar tonul îi deveni încă mai rece.

„Dă-mi voie să intrăm în cestiune!... Charley crede că are cuvinte de a presupune, că încă de mult umbli cu gândul de a divorsa. E ori nu așa?”

„Da”, zise Margareta Feddersen obosită.

„Ei bine, Charley în privința aceasta e de altă părere!... Dă-mi voie să deschid fereastra. E aici nesuferită căldura!”

Cumnatul deschise fereastra, se întoarse la locul lui și își urmă pledoaria.

„Motivele? Primul dintre aceste consistă în el însuși, care e din fire simțitor, are o bună părere despre sine și dorește ca și alții să ție seamă despre aceasta. Divorsând, el li-ar da dreptate ace-lora, care la timpul său și-au dat zadarnic silința de a-l abate dela hotărîrea lui de a se căsători. Al doilea motiv ne privește pe noi ceilalți. În interesul firmei ținem să fie evitate discuțiunile neplăcute în fața publicului... Procesul de divorț, care având în vedere pozițiunea noastră, săptămâni de a rândul ar fi materie de conversațiune și ar umplea coloanele ziarelor. Intr'un cuvânt: Charley consimte să fie pornit procesul de divors numai dacă tu îl vei sili la aceasta declarându-te în public vinovată și primind asupra ta odiul! O asemenea desvinovățire i-ar fi impusă și în interesul unei recăsătoriri, care de altminteri... dar aceasta nu ne privește deocamdată. Totul atârnă dela tine, iubita mea Margot. Dacă tu îți părăsești soțul și casa, plecând, să zicem, în străinătate, lui nu-i rămâne decât să ceară divorțul. El își

spală atunci mâinile și te lasă pentru totdeauna de capul tău. La vre-un ajutor din partea lui ori din partea firmei n'ai nici într'un caz să te aștepti. Noi nu plătim nici un ban. Aceasta să ți-o însemnezi !"

„Mor mai bucuos de foame decât ca să primesc în asemenea caz ceva dela voi“, zise tânăra femeie.

„Să rămânem liniștiți! Les affaires sont les affaires! Ce ai să faci, aceasta e treaba ta! Soțul tău ține să rămâie în tot cazul nepătat!“

„Nepătat? El încă de mult s'a întors la legăturile și la aventurile lui de mai nainte. Crezi că n'o știu aceasta? Soția ta ea însa-și mi-a spus-o într'o anonimă!“

Cumnatul își dote aerul de a nu o fi auzit și aceasta:

„De dovedit cu anevoia vei fi putând să dovedești ceva“, întâmpină el cu liniște obiectivă. „Nici eu nu aprob de altminteri așa ceva. Nu, nici într'un caz! Enfin... nu poți să-i dai o guvernantă, care să-l însotească. El merge pe drumurile lui și în schimb îți lasă și ție libertatea, convins fiind că nu vei abuza de ea!“

„El speră că voi abuza de ea!“ zise Margareta cu răceală. „Contează la aceasta pentru ca sub pretextul acesta să mă alunge și să rămâie el îmbrăcat în haina cea albă a nevinovăției!“

„Aceste sunt fraze, la care n'am să-ți dau aici răspuns. Ți-am expus punctul nostru de vedere. C'est à prendre ou à laisser!“

Grăindu-le aceste, Sașa Feddersen puse în mod mecanic mâna pe un teanc de acte ce se afla pe masă. Fu cuprins iară de îngrijarea, ca nu cumva să sosească prea târziu la o conferență de afaceri.

„In timpul lipsei lui Charley ai în tot cazul destul timp de a te gândi la cele ce vei avea să faci!“ grăi dânsul în ton mai prietenos. „După întoarcerea lui din Caucaz vom vedea apoi. Iar acum

te rog să mă ierți! Trebuie să mă duc la bursă! Apropo: Ce știri ai dela muma ta, din Potsdam?"

„Ele nu sunt de loc bune! Ea tot mai e foarte bolnavă!“

„Aceasta mă mâhnește...“

„Adio, Sașa!“

„Adio! Adio!“

Lumina zilei i se revărsa Margaretei în față când ea ieși înaintea casei. Era un fel de baie făcută în calde, măgulitoare raze de soare, — printre aceste umbra deasă a castanilor, pete de cer albastru, printre frunziș, — pretutindeni râsete și viață, — oameni spelcuiți, — copiii ședeau rînduri înaintea teatrului de păpuși și jubilau... Tânăra femeie le vedea toate cu privirea perdută. Iși trimisese automobilul acasă și se ducea pe jos în direcțiunea opusă. De ce, aceasta n'o știa nici ea însa-și: Ii era tot una; toate îi erau tot una. Era dusă de valurile primăverii, — viața luneca pe suprafața sclipitoare înainte, repede, din ce în ce mai repede ca frunza pe luciul unui părâu. Ce se întâmpla în cele din urmă? Sfinte Doamne — toate aveau un sfârșit, cele mai multe se și sfârșiseră...

Arșița soarelui dogoria pe întinderi mari și neumbrite ale pieței Tuilleriilor. Înaintea statuei orașului Strasburg zăceau cununile vestede. Pe una din bănci ședea un bătrân domn cu cilindru și cu butonul roșu al legiunii de onoare și le dădea vrăbiilor de mâncare. I se pusese ră pe mână și pe umăr. El zâmbia. Margareta Feddersen le văzuse de nenumărate ori toate aceste. Azi îi era parcă visează numai orașul acesta și se întreba ca deșteptată din vis: „Cum adevă am ajuns eu aici?“

Trecând prin umbra arcadelor din Rue Rivoli, ea își zise: Pân'acum tot mai aveam un cuvânt de a sta aici... ce-va ce mă silia... era copilul meu. Nu-mi era iertat să-l părăsesc, deși nu-l iubiam. Și pentru-că nu îl iubiam, nu îl mai am.

Sunt acum singură — și tot mă aflu aici. Aceasta e lipsa de dignitate: e slăbiciunea, e banul, care te istovește și te satură, are efectul otrăvii dulci, cu care te deprinzi, în cât nu mai scapi de ea...

Dincolo, peste Rin, se'ntindea ceața cenușie și-o oșteptau griji și nevoi dacă se'ntorcea acasă: patul de suferință a mumei bolnave... traiul din mila rudeniilor... o masă'ntre străini, sub care-ți întinzi cu sfială picioarele. Ii venia să isbucnească în plâns, eăr aceasta nu fiindu-i, poate, frică de viață, ci cuprinsă de desnădăjduire, că nu mai era'n stare să-și desfășure toate puterile'n fața vicții. Feddersenii încetul cu încetul o enervaseră. Ea nu putea să se despartă în gândul ei de bogăție cum nu se poate despărți mirosul de floare, cadrul de imagine.

Pretutindeni îi zîmbia bogăția. Pretutindeni o mângâia Parisul, paradisul adimenitor, rîzător acei acelora, care nu seamănă și nu seceră. Sub acest soare de aur viața se desfășura ușor, cum erinii înfloresc în câmp, — în cel mai rău caz ca o vegetare fără de bucurii și fără dureri. Ea înaintă pe Rue de'la Paix: sfinte Doamne, cât era de bogat Parisul! Aici era focarul comorilor lui. O magazie de diamante lângă cea-laltă. Din galantare scânteiau micii sori de limpezimea apei, margăritarele lucii, rubinurile focoase, verdele smaragdelor...

Îți păstrai liniștea sufletească'n fața acestor comori. Puteai să intri și să'cumperi, dacă nu erai sărac. Cel puțin atâta era câștigat și numai de atâta și era vorba... În fața lumii te presentai în toată mărimea, — erai pentru rude, pentru lume o femeie admirată, mult pizmuită...

Cum dogoria soarele! Tocmai ca atunci, cu cinci ani mai nainte, când se'ntorsese din călătoria de nuntă, din visul de flori al Rivierei în realitatea firmei „Iwan Feddersen și Fiii“. Primăvara era timpul cel mai potrivit pentru căsătorie. Acum se căsătoria după toată probabilitatea și

Moritz Lünemann. Ori poate că a și făcut-o aceasta. De odată, fără de voie, gândul ei s'a oprit la dânsul. Nu mai voia să se gândească la el, și era sguduită cu toate aceste de durere. Poșta nu i-a adus nici un cuvânt de răspuns la scrisoarea ce-i adresase. Nu mai ținea seamă de dânsa. Tot astfel o deduse la o parte și soțul ei. Nu mai voia nimeni să știe de dânsa. Stetea de tot singură'n lume...

O'ndărătnicie pătimașă o cuprinse: ei bine! — lăsați-mă dar singură, ca să mă bucur în felul meu de viață! — lăsați-mă să fac risipă, să gust dulcelele traiului, și voi răuși să mă'mbăt chiar mai mult decât voaue vă convine ori tocmai cum vă convine voaue. Se vor sfârși apoi toate în mod înspăimântător. La aceasta ne așteptăm cu toții! Dar tot e mai bine să mă prăpădesc așa, cum sunt, decât ca...

Ea își urmă drumul și, rîzând fără ca să aibă de ce, enervată și uitându-se neliniștită împregiurul ei își zise: Sunt într'o primejdioasă stare sufletească.

Feddersenii toți mă iritează până la extrem. N'au să se mire dacă le voi aprinde casa în cap.

Materia inflamabilă nu lipsește. În Paris pretutindenea răsbesc flacările din pavagiu și se întind pe sîrmele telefoanelor și joacă deasupra Seinei.

N'ai decât să voiești în gândul tău pentru ca să ți se și ivească oare cum prin farmec ocașiunea...

„Verișoară... verișoară Margot!“

Ea auzi în dosul ei, trecând prin piața Operei, o duioasă voce de bărbat și o recunoscă numai decât, deși trecuse mai mult de un pătrar de an de când n'o auzise. Ea nu întoarse capul, ci își urmă drumul zicându-și în gândul ei: „Pe acesta mi l'am scos ca prin farmec din fundul pământului, par'că ar fi dracul din poveste!“

„Verișoară Margot!“

Alfons Feddersen a reușit în sfârșit să răsbească prin îndesuiala bulevardului până la Margareta.

Lungăreata lui față oacheșă cu ochi melancolici și cu barba ascuțită era plină de bucurie neprefăcută când îi întinse cu prietenie mâna dreaptă.

În acelaș timp trăsăturile lui oglindiau o compătimire plină de seriozitate în amintirea pierderii ce suferise dânsa. El nu-o exprimă aceasta prin vorbe, ci numai prin o lungă, intimă strângere de mână, apoi grăi încet:

„Cât de mult e de când nu ne-am mai văzut, verișoară Margot? Din acea zi înfricoșată. Eram indignat atunci din cauza lui Charley... și dezolat când am aflat apoi, în curând după aceea, despre nenorocirea ce vi s'a întâmplat... Am plecat numai decăt și abia zilele aceste m'am întors iară“.

Ea ar fi putut să-i răspundă: „Apoi da! pentru că știai, că buna cuviință îți impunea ca după această lovitură a soartei să mă cruțezi timp de un sfert de an“. Era înspăimântător, cât de clar vedea dânsa cele ce se petrec în sufletele tuturor acestor oameni dimpregiurul ei. Ei se mișcau în fața ei și vorbeau și făceau gesturi parc'ar fi fost de sticlă. Ii era apoi în același timp indiferent, cu desăvârșire indiferent, ce o să iasă din toate aceste, — chiar și din ea. Se socotea și pe sine însa-și ca fiind străină și nu înai avea nici un interes pentru soarta sa, ci le urmăria toate în mod cu desăvârșire impersonal, fără de atențiune, fără de voință.

„Dar unde ai fost D-ta?“ întrebă dânsa în vreme ce vârul Alfons merse mai departe la stânga ei ca și când acesta ar fi lucru de sine înțeles. El zîmbi.

„M'am încălzit puțin pe țărmurii Nilului la soare! Puțină treabă. Am petrecut în lenevie timpul sub palmierii dela Ghesireh Palace gândindu-mă la D-ta, apoi am trecut Marea la Monte

Carlo. Ce vrei? O patrie trebuie să aibă omul... Am stat și aici sub palmieri și m'am gândit la D-ta... Apoi când s'a făcut prea cald, mi-am pachetat geamantanele, am venit aici și m'am gândit de atunci cu atât mai vârtos la D-ta".

Ea tăcu.

„Pari abătută, scumpă prietenă!“ începu el după un timp oarecare plin de compătimire și de îngrijare. „Palidă ca o statuă frumoasă!“

„D-ta știi de ce...“

„Nu e, verișeară Margot, numai aceea perdere grea! Suferi de o miie de dureri, chiar de durerea de a fi! Eu urmăresc de ani de zile procesul acesta!“

„Aceasta nu te privește de loc, vere!“

„Adecă da! Cel ce nu poate să se descurce el singur, are nevoie de un prieten, de un medic al sufletului. De aceea îmi iau dreptul de a-ți veni într'ajutor, chiar și numai ca rudă a D-tale, ca singurul Feddersen, care îți este binevoitor. Ceilalți îți dau pietre în loc de pâne. De asemenea oameni ai să te emancipezi desprețuindu-i din toată inima. Acesta e primul pas pentru însănătoșare. Eu m'am făcut cu desăvârșire om de capul meu... Bagă de seamă... un automobil!“

Dânsa era gata să se coboare de pe trotoar și el o opri atingând brațul ei. Lăsând apoi mâna pe umărul ei, el o conduse cu siguranța unui parisian de baștină de-a curmezișa strădei.

Dânsa i-o permise aceasta fiind bucuroasă, că mai e cineva care o sprijinește. După ce ajunseră apoi în cealaltă parte, el continuă vorba de mai nainte...

„D-ta prea iai în serios viața! Dacă e așa, nu trebuia să te căsătorești la Paris. Din norocire însă Parisul e mai tare decât D-ta și decât noi toți: O să te deprinzi, cu timpul a trăi în felul parisian! Uită-te la mine. Sunt încetățenit aici, filosof al bulevardelor, și îmi zic: Toate sunt trecătoare, să ne bucurăm dar de present, — viața

e atât de scurtă... sărbătorile sunt atât de rare... de exemplu, când te văd pe D-ta, verișoară Margot!..." Ea se opri și zise vorbele tare:

„Ar fi bine, vere, dacă te-ai duce acum acasă! Locuința D-tale e atât de apropiată!“

El dete pe tăcute din cap și-o însoți mai departe. De el nu scăpa. Nici dânsa nu-o voia în adevăr aceasta.

„D-ta nu ești femeie, pe care îmi este iertat să o las acum singură!“ zise el iar. „Pe mine nu mă înșeli. Sunt un vechiu cunoscător de oameni. În sufletul D-tale clocotesc toate. Nici că e minune după toate pe câte ai avut și ai să le suferi din partea acestei înfricoșate familii a Feddersenilor! Vezi D-ta, — aici pe pavagiul acesta, peste care trecem acum, au fost plăsmuite mai înainte de aceasta cu o sută și mai bine de ani drepturile omului. Așa e, primul și cel mai firesc drept îl are omul asupra sa însuși! Acesta nu-i este nimănuia iertat să i-l discute...“

„Nici c'o face nimeni aceasta“, întimpină tînăra femeie — mai mult pentru sine decât pentru el.

„Și-o face sie înse-și!... Se chinuiește pe sine cu scrupule inutile. Trebuie înse să ne desfacem în cele din urmă de aceste, dacă e vorba să trăim!“

Trecând peste Tuilerii, el făcu un gest larg de invitațiune arătând asupra panoramei Parisului.

„Acesta e orașul inimilor libere, Margot! Aici toate găsesc iertare! Aici soarele luminează îndoit de luminos, ziua e îndoit de bogată!... E setea de viață pentru o femeie frumoasă. Ea nu e nicăiri mai frumoasă și nu poate să fie pentru alții, nici pentru sine mai mult decât aici, unde toate sunt create pentru dânsa și împregiurul ei se'nvârt! — Ești, dacă e vorba, de pizmuit, verișoară Margot! — în adevăr cu mult mai fericită decum în melancolia D-tale germană vrei s'o recunoști. — Au să ți se deschidă mai înainte ochii...“

El vorbia mai departe și tot mai departe. Ea

nu le prea asculta. Vorbele lui erau numai o parte din gălăgia de din pregiurul ei, care o ameția și-i ținea încătușată gândirea și voința printr' o oboseală dulce, — oamenii rîzători, Soarele, primăvara, bogăția... printre toate tinereta... Iși închisese pe jumătate ochii și-și urma ca visând drumul. Ea se pomeni de odată în fața casei sale. Alfons o'nsoți peste grădină până la intrare. Se iviseră primele semne ale serii de Maiu: cerul se făcuse mai palid; umbre lungi se'ntindeau peste straturile de lalele de pe cele două margini ale drumului așternut cu nisip; o grea adiere de hiacinte se'nălța despre pământ. Tinăra femeie se uită cuprinsă de nerăbdare la însoțitorul ei.

„De ce nu ți-ai luat, vere, afară'n stradă ziua bună de la mine?“ grăi dânsa. „După scena, pe care ai avut-o atunci cu soțul meu, n'ai să calci nici pe'ntindere de-o palmă pământul stăpânit de el...“

„Dar dânsul nu se află aici!“ — răspunse Alfons nepăsător. Nu-l lua pe Carol Feddersen în serios. „Soțul D-tale, se află, în genere, la Bruxela!“

„De unde o știi D-ta aceasta?“

„Știu despre dânsul mai multe decât e bine să se știe!“

În fața vărului oacheș se oglindi un zîmbet mephistofelic. Ea înțelegea, ce voia dânsul să spună. El se 'ntoarse și-și strînse buzele.

„El poate'n fie-care clipă să se'ntoarcă de la Bruxela!“ — întimpină dânsa cu oare-care asprime. „Te rog deci — pleacă!“

În același timp se ivi portarul în pragul ușii deschise și prezentă o depeșă de la Bruxela, spunînd că Domnul e nemângăiat de a fi reținut acolo de afaceri, în cât îi este peste puțină să se'ntoarcă de prânz la Paris. E nevoit să iee trenul de la mează-noapte.

„N'am zis!“ — grăi Alfons cu liniște filosofică și trăgând cu ochiul când fu rostită vorba

„afaceri“. El vorbia în fața servitorului fără de sfială'n limba germană, un lucru, de care stăpânul casei se feria cu multă grijă — ca Francez decurând consacrat și cavaler al legiunii de onoare.

„Atunci puteți să-mi dați voia, ca să intru pe o clipă, verișoară!“

„Nu!“

„De ce nu? Am să-ți mai spun multe!... Sub cerul liber, în mijlocul mulțimii de oameni nu se pot găsi vorbele potrivite!“

„Adio!“

El o măsură cu ochii cuprins de o adevărată emoțiune.

„Biată de femei ce ești!“ — zise el dând din cap. „Cred că tot te mai temi în adevăr de soțul D-tale. Ești atunci în lumea aceasta singurul om, căruia bunul Charley îi mai inspiră simțământul acesta. Poate să se mândrească, dar nu voiește. Nu cum-va îți face ce-va? Nu se interesează de loc de D-ta, ci te lasă să faci tot ceea ce vrei și-ți dă pentru toate binecuvântarea lui... Eh bien... profită de aceasta! — De ce voiești să fii mai catolic decât Papa?“

Grăindu-le aceste, el o'nsoți fără de sfială până'n casă, dete servitorului bastonul său și părăia și intră dimpreună cu dânsa în încăperile din parter, în care și fuseseră aprinse câte-va dintre becurile electrice. Un amurg purpuriu se revărsa din globurile lor acoperite cu vâl roșu și se amesteca cu lumina viuă ce pătrundea din mica sală de mâncare. Acolo mari luminări de ceară răspândiau lumina lor blândă peste argintării și flori... Erau pe masă două tacâmuri: unul pentru stăpân și altul pentru stăpână. Alfons Feddersen își dădu aierul de a fi desolat. „Mă iartă, verișoară“ — grăi dânsul și-și ridică în fața oglinzii mâna spre guler cași-când ar fi voit să-și caute cravata albă. „Nu sunt îmbrăcat pentru masa de seară. Nici prin gând nu mi-a trecut, că mă așteaptă asemenea noroc...“

„Nu cum-va te-am invitat?“

În negrii lui ochi duioși se oglindi o muștrare — aproape jingășă.

„Nu vei fi voind să-ți petreci seara șezând aci singură și dată gândurilor negre. De oare-ce Charley nu vine...“

„Ar putea înse să vie! Te pomenești că afacerile lui de la Bruxela tot sunt scoase mai curând la capăt...“

Alfons rîse cu hohot.

„În Bruxela?... E adevărat că azi a fost în timpul zilei la Bruxela. Dar el e acum de mult ear la Paris — Dumnezeu știe unde și Dumnezeu știe cu cine, — iubită prietenă... Slavă Domnului, nu suntem copii, — nu ne lăsăm să fim amăgiți!... Mă mir numai de răbdarea D-tale îngerească...“

Ea se uită la o parte, și flăcara rîvnei de răsunare îi cuprinse tot sufletul. Alfons Feddersen urmă'n tonul consolatorului blând:

„Soțul D-tale umblă'n căi oprite! De ce să nu umbli și D-ta în căi iertate? Ce e adevărat, dacă stai în prezența servitorilor de vorba cu adevăratul D-tale văr? Sfinte Doamne... nu ești călugăriță, care se'ngroapă'n zid, ca să spășească păcatele altora! Ear dac'ai face-o aceasta, crezi că pe cele două maluri ale Seinei se află vre-un suflet de om, care ți-ar fi recunoscător? Ar rîde cu toții de mica, pudica Nemțoaică, cu care soțul ei face tot ceea ce voiește!“

„Așteaptă, te rog, aici, — grăi Margareta, — căci am să mă cobor numai decăt!“

Peste vre-un sfert de ceas ea se'ntoarse într'o haină neagră decoltată, cu dantele negre, cu o diademă de mărgăritare în părul negru. Vărul Alfons zîmbi cu satisfacțiune. Ea-și deduse ostăneala aceasta de dragul lui și era frumoasă de-ți lua vederile — cu toate că era galbenă ca ceara și tremura de emoțiune. Soțul ei îl oprise pe oaspe de a mai trece pragul casei sale, eară ea-l adusese cu dânsa. Ea se juca cu focul: îi declara rășboiu,

— din norocire — pe față, — în vederea servitorilor și'n auzul lor. Ea schimba fețe-fețe și resufla iute și pe apucate, se simția cuprinsă de ferbințele răsvrătirii, într'o stare sufletească deopotrivă cu desnădăjduirea. Ii venia să'nchidă ochii; se temea de sine însa-și; de toate se temea.

„Mâne o să am conflict cu Charley, dacă va afla, că ai fost aici!“

Vărul zimbi într'un fel blajin și dedu la o parte mustața stridiei de pe farfuria sa.

„Mâne Charley pleacă la Bacu!... Călătorie bună! N'o să se'ntoarcă'n curând. Eu cunosc mulțumirile vieții de la Bacu: sondele vor începe să iee foc, muncitorii negri vor face grevă, ciuma va trece din Turchestan, prețurile țițelilor vor scădea...“

El zugrăvi tignit aceste fantasme'nspăimântătoare și-i închină frumoasei femei tinere păharul.

„Să nu-l plângem pe bunul nostru Charley! El însu-și le voiește toate așa! Feddersenii sunt odată selavii legați în lanțuri ai daraverilor. Din când în când el se mai abate de la aceasta prin câte o imoralitate de burtă-verde, dar aceasta nu drege câtu-și de puțin lucrurile. Din contra! Oamenii aceștia sunt în toate mici!“

El tot își mai închina păharul — zîmbind oarecum lingușitor cu ochii lui blajini și cu molatițele lui buze roșii. Ea era cuprinsă de straniul simțământ, că el nu poate nici odată să fie pentru dânsa primejdios — ca om, ci numai ca un fel de'ntrupare a spiritului de contrazicere. Așa putea însă să-i fie primejdios, și dânsa stetea la îndoială, dacă are ori nu să ciocnească cu el. In cele din urmă o făcu și aceasta, — deși cu mâna tremurătoare, apoi beu dintr'o înghițitură păharul de sect tare. Ei se uitară pe-o clipă ochi în ochi, apoi el întrebă de tot bine dispus:

„Ce faci adecă de aici înainte, Margot, ca soție fără de soț?“

Ea dete din umeri.

„Ceea ce de obicei fac: nimic!“

El se plecă peste masă.

„Am să-ți fac o propunere, dar să nu te superi numai-decât!“

Margareta tăcu. El săltă deodată de bucurie—par'că și-ar fi reamintit fericirile unui raiu pământesc.

„Sfinte Doamne!... ce frumos trebuie să fie acum la Biarritz... D-ta ești enervată și istovită! Aierul întăritor de la mare... acela e adevăratul leac pentru nervii D-tale...“

„Ești D-ta medic?“

„Eu știu mai bine decât ori-și-care autoritate de la Sorbona, ce-ți lipsește: puține raze de soare și în lăuntru, și'n afară. Altă nimic! Dă-ți numai seamă, cum înflorise pretutindeni pe coasta Bas-cilor magnolii și ear magnolii! Crede-mă pe mine: eu te fac acolo sănătoasă.“

„La ce te gândești adecă, vere? Să plec în călătorie cu d-ta? Nu ești, așa mi se pare, în toată firea!“

El făcu o mină de om uimit și pe jumătate jignit.

„N'ai, pare-mi-se, încredere'n mine, Margot... Chiar și cele mai nevinovate lucruri mi le'nterpretezi greșit. Pretutindeni presupui curse din partea mea! Ești, dacă e vorba, liberă ca pasărea'n aier. Cine adecă te'mpedecă să iai camerista, să-ți împachetezi cuferele și să pleci la Biarritz?...“

„De! — pe mine...“

Și dacă, plimbându-te acolo pe mal, te simți cam părăsită, îți zici: Ce gentil! Colo se află bunul Alfons și prinde sepil.

E și el aici? — De, — de ce să nu plec, la urma urmelor, și eu la Biarritz!

N'am nici eu nici o treabă!.. Gândește-te numai: ce revedere! Avem să petrecem de minune! Colindăm împreună: te'nsoțesc prin Pirinei, te

trece din colo la San Sebastian să asistăm la luptele de tauri; te duc în automobil în valea de Ronceval. Eu sunt un credincios tovarăș de călătorie, o bună societate, Margot, și pe deasupra un sincer prieten al d-tale!”

El își împreună mâinile ca cel mai nevinovat om, în vreme-ce dânsa asculta cu un zîmbet sceptic vorbele vulpii îmbrăcate'n blană de caie. El vorbea'nainte, și vorbele lui resunau la urechea ei în vreme-ce în paharul de șampanie din fața ei se ridica spuma'n sus. Așa spumegă și viața până ce nu devine de tot seacă. Dânsa mai era încă tânără, dar zilele treceau și ear treceau... ear Alfons Feddersen turna palavre.—Era par'că-i toarnă picătură cu picătură o beătură amețitoare'n suflet, o beătură care te adoarme. Deși nu erau, în alevăr, decât prostii cele grăite de dânsul, ea se simția cuprinsă de oboseală. El voia s'o'nveselească, și a și răușit, căci ea fără de voie a rîs de câteva ori, văzând umorul lui de om mîhnit. Ea se'nvicrase din nou și avea ochi scînteiațoni când se ridicară de la masă și trecură'n salon să-și iee cafelele.

Își pusese de gînd să-l trimită acum acasă. El se și așezase tignit pe divan, luându-și o pozițiune apróape legeră. Se simția într'u câtva'n largul lui, ceea ce pe dânsa o năcăjia. Ea se mai gândia apoi și la soțul ei și se cutremură cuprinsă de un fel de fiori de mînie și de repulsiune... Un dispreț rece... Ea deveni de odată mai îngăduitoare față cu Alfons Feddersen, care iar ședea drept ca un om bine crescut, zîmbind cu modestie și arătându-se numai recunoscător pentru că i se dă voie de a petrece în apropierea ei. Intr'un înțeles oare care îi era și ea recunoscătoare pentru că dânsul se apropia de dînsa cu un feld e sfială și o trata cu gingășie... Norii de fum plutiau prin văzduh și-l învăluiau într'un fei de ceață albăstrie.

Ei vorbiră iar alandala, apoi vărul se făcu mai serios.

„Ai cunoscut d-ta vre odată un om, care a câștigat losul cel mare, apoi l'a rupt și l'a aruncat în coșul de hârtii?“ zise dânsul. „Eu cunosc unul. El se numește Charley Feddersen. E un cap sec. Nu știe ce face. Mii de alții îl pismuese, iară el... îți mai aduci aminte. Margot, cum eu am zis odată, că d-ta ești cea mai frumoasă femeie la Paris“.

Grăindu-le aceste, el voi să apuce mâna ei, dar ea o trase repede la o parte. El zise numai scurt și cu căldură :

„Tu și ești în adevăr !“

Margareta se ridică.

„Ți-am spus încă mai nainte că n'ai să-mi zici tu!“ întimpină dînsa scurt, dar vocea ei era șovăitoare, o nesiguranță pe care un om ca dînsul o observă numai decăt. El zîmbi deci și, rămâind la locul lui, îi zise cu glas împăciuitor : „Suntem văr și verișoară ! Dușmanii d-tale, cum e nesuferitul Sașa cel mititel, îți zic tu, iară eu... Să fim în viitor prieteni și tovarăși ! Vcim să începem la Biarritz o nouă viață împreună, — nu e așa ? Tine minte : Eu sunt o bună călăuză ! Ai să fii mulțumită cu mine. In schimb cer și încredere.

Te rog, foarte frumos te rog, prea scumpa mea Margot!... Te rog pe frumusețea d-tale, pe nenorocirea d-tale, pe tot ceea ce îmi este scump!“

Tinăra femeie îi întoarse spatele și se opri în mijlocul odăii. Ea auzi acum iară vocea lui blândă.

„Scumpă Margot: D-ta ai în tot Parisul, poate că în lumea întreagă, un singur prieten adevărat,

Acela sunt eu. Nu îl respinge pe acest om, a căruia viață se învârte numai împregiurul D-tale, care numai fericirea D-tale o vrea pe când toți ceilalți, cu soțul D-tale în frunte, se întrec a te face nefericită, care e gata să aducă ori și ce jertvă pentru D-ta... Asemenea prieteni sunt rari... Dar nici nu are să fie la mijloc nici o neînțelegere, nici o neîncredere. Tu trebuie să ai credință în mine, Margot! Cred și eu în tine ca'ntr'o sfântă... voiesc să-ți fiu slugă, voiesc să te port în palme...“

Erau ori nu adevărate cele grăite de dânsul, — ea, părăsită cum se ştia, se simţia atinsă de ele. Era într'însele o mângâere, care îi făcea bine. Fu coprinsă de odată de simţământul liniştit al desnădăjduirii: El e acum mai tare decât mine! Ea nu se mişcă din loc, nu mai avea puterea de a o face aceasta, dar îşi dădea seama, că dacă el, care, se afla pe divanul din dosul ei, i-ar fi zis: „Vino de te aşează iar lângă mine!“, dânsa ar fi intrat, în voile lui.

Se afla sub stăpânirea lui. În aceeaşi clipă însă îl văzu oglindit în geamul cel mare al ferestrei şi se sperie. O furnicare rece o pătrunse din creştet până'n călcâie. Inima i se opri în loc. Ii era parcă fusese legată la ochi şi de odată i-a luat cineva legătura. Alfons nu bănuia, că ea îl observă. Se plecaseră înainte şi ochiul lui era îndreptat spre dânsa cu un calcuţ rece ca al vîntorului spre vînat: Intri ori nu în laţ?

Iar împregiurul gurii lui se ivise zîmbetul fierbinte al faunului, un zîmbet, în faţa căruia o trecură fiorii..

Ea îşi câştigă de odată liniştea, se întoarse şi se opri în faţa lui, care se ridică atins de privirea ei, a căreia însemnătate n'o înţelegea. Se simţia strîmătorat, dar ea nu-l lăsa să vorbească, ci începu să rîdă.

„Noapte bună, vere!“

„Dar Margot....“

„Noapte bună! Somn dulce!“

El se simţi zăpăcit şi gîngăvi:

„Margot... D-ta mă pui în faţa unei enigme!“

„O să-ţi dai acasă silinţa de a o deslega! E târziu acum“.

„Mă dai afară chiar acum, când era mai frumos! Aceasta ţi-e recunoştinţa?“

„Ceea ce fac sunt din voia lui Dumnezeu nevoită a face! Dumnezeu să te aibă în paza sa, iubite vere!“

Grăind aceste, ea puse degetul pe butonul so-

neriei, ca să vestească pe servitorul de afară, că oaspele e gata să-și ia rămas bun. Alfons Feddersen văzu acum și el că numai e azi chip să rămâie. El se duse cuprins de adâncă întristare spre ușă, iar acolo se opri.

„D-ta jignești pe singurul prieten al D-tale!“ zise dânsul cuprins de blândețe dureroasă.

„Ți-o iert aceasta, fiind seamă de amărăciunea ce te-a coprins. Ai pierdut deprinderea de a crede în desinteresarea altora. Eu însă nu pierd nădejdea...“

„Fă-o, te rog, Alfons, aceasta“.

El ținea clanta în mână. Tot mai stătea la îndoială.

„Mă despart cu inima sîngerată, dar o să viu iară...“

„O să faci drumul de geaba! E mai bine să ne luăm chiar acum rămas bun unul de a altul.“

„Ce va să mai zică și aceasta, Margot?“

„Aceasta o vei afla D-ta și o veți afla toți, pe care vă privește, încă mâne! Adio!“

Ea închise ușa în dosul lui. Apoi el se află afară, servitorul îl ajută să-și pună patonul și îi dăde pălăria, apoi se deschise poarta de intrare, și pașii lui șovăitori răsunară în noaptea de primăvară. Ea răsufală ușurată și deschise fereastra. O adiere proaspătă și aspră pătrunse de afară și o înfășură în valuri curate și răcoroase. Ea se așeză la fereastră și se uită peste zarea Parisului în noapte și își zise așa pentru dânsa: Ți mulțumesc ție Doamne!

Se uită apoi la ceasornic. Era pe la unsprezece. Ea trimise servitorii să se culce și se așeză să-și aștepte soțul.

Timpul trecea încet. Pendula de pe cămin arăta miezul nopții, și prin bătăile argintii ce în liniștea nopții urmau la depărtări regulate, anunța că arătătorul înaintează. Margareta nu ținea seamă de ele. Nerăbdarea și neliniștea o părăsiseră.

Două ceasuri... îi era tot una. Odată tot trebuia să vină Charley. Ea rămânea aici chiar și dacă ar fi ținut până la răvărsarea zilei. Nici că era câtuși de puțin obosită, căci voința de a hotărî odată lucrurile o ținea trează. Ședea liniștită, iar în depărtare dormia Parisul și din cînd în cînd frămetau în fața geamurilor copacii în adierea vîntului de noapte. Trei ceasuri. Afară răsunară niște pași. Ea se uită pe fereastră. Nu. Nu era el. Trecea un om, din popor îmbrăcat în bluză. Poate că se ducea la muncă. Ii veni o idee. Se ridică și stinse lumina electrică în tot parterul. Te pomeneai că Carol Feddersen, văzând toate ferestrele luminate, prindea bănuială și se întorcea. El era, dacă e vorba un laș, și se feria de tot ceea ce va să zică a sta față în față.

Felinarele aruncau din stradă o slabă zare de lumină în încăperile casei. Margarea aștepta aproape fără ca să se miște, apoi de odată tresări. Pcarta se mișcă încet în țîțîni, în vestibul se aprinse lumina și se auziră pași călcați cu băgară de seamă. Acesta era soțul ei, care se întorcea acasă ca hoțul în timp de noapte. Credea că dânsa încă de mult e așezată la odihnă și se gândia să răstească mergând în vîrfurile degetelor pe nesimțite până sus în iatacul lui de dormit. Lipsit de siguranță și sperios, își deschise mari ochii uitându-se la figura înaltă și sveltă, care se ivise ca ostafie în cadrul întunecat al ușii din fața lui. El zîmbi pe silite și cuprins de simțămîntul vinovăției, apoi se opri.

Ea fu coprinsă de fiorii repulsiunii. Așa nu-l mai văzuse nici odată. Era nedormit și palid, cu pleoapele roșite. Cravata albă era dată la o parte. Pieptul cămășii îi era plin de pete de vin de Burgund. Ținuta îi era șovăitoare. Impregiurul lui se răspândea un miros de parfumuri, de flori veștejite, de vin, — în cât dânsa simția în atmosfera aceasta același desgust ca în fața lui Alfons.

Carol Feddersen își adună acum puterile și își

date silința să pară indiferent și plin de dignitate, pe cât aceasta era cu puțință în starea, în care se afla.

„Tu aici?“, întrebă el uimit mișcându-și cam cu anevoia limba. „Cum se face, că încă nu dormi?“

„Am să vorbesc cu tine!“

„Mâne, așa sper!“

„Nu. Chiar acum!“

„Dar, draga mea!“ El căscă în dosul mâinii pusă la gură, prezentându-se drept om de afaceri surmenat. „Gândește-te puțin și la nervii mei. Cu voie, fără de voie, a trebuit să stai acolo cu oamenii aceia la masă. Sosesse tocmai acum obosit mort la Paris...“

„Ai călătorit, se înțelege, îmbrăcat în frac pe calea ferată?“ zise ea liniștită. La aceasta nu se gândisese el cu capul lui amețit de vin, iar acum își mușcă buzele și tăcu, în vreme ce Margareta făcu lumină în odaia de alături.

„Poftim numai și intră!“ urmă dînsa. „Nu-ți e de nici un ajutor șovăirea. De acest sfert de ceas nu mai scăpăm tu și eu!“

Carol Feddersen era în clipa aceasta atât de uluit și atât de apăsător de cugetul lui cel muștrător, în cât se supuse fără de împotrivire. Ea închise ușa.

„Am fost azi la Sașa, — îi zise ea, — și am vorbit cu el despre situațiunea mea. După cele spuse de dânsul, toate cele privitoare la divorsul nostru au să pornească dela mine, — așa dorești tu. Nu-mi rămâne dar altă alegere decât să te părăsesc și să iau asupra mea vina, care în adevăr asupra ta cade!“

Surprinderea îl făcu pe soțul ei să se desmeticească. Uitându-se în oglindă, el își potrivea în mod mecanic cravata. „Păcatele mele—în ce stare mă aflu!“ murmură el cu un fel de nepăsare prietore dinți, apoi urmă:

„Frazele aceste putem să le lăsăm pe mâne, iubita mea Margot!”

„Nu sunt fraze! Ceea ce-ți spun acum, Charley, e cel mai serios gând al meu!”

El zîmbi ironic.

„Nu vei fi cerînd dela mine ca să pun temein pe aceste vorbe de plecare ale tale.”

„De ce adecă nu?”

„Foarte simplu, ma chère: Fiind-că pentru aceasta se cer bani, iară eu nu sunt cătuși de puțin dispus să aduc vre-o jertvă pecuniară de dragul unei femei, care, fugind dela mine, îmi arată că nu pune nici un preț pe mine și pe strălucita existență ce i-o ofer!”

Ea dete, spre marea lui uimire, din cap.

„Imi vorbești din suflet, Charley! Te-am luat de sot pentru bani, e deci lucru firește drept ca să plec de la tine fără de banii tăi.”

El începu iară să zîmbească.

„Din ce vrei adecă să trăiești?”

„Aceasta s'o lași în seama mea. N'o să auzi, nici n'o să vezi nimic în ceea ce mă privește, după ce ne vom fi divorsat. Nici eu însă, slavă Domnului, în ceea ce vă privește pe voi...”

Se aflau față în față, se măsurau cu ochi scrutători, și un timp oare-care rămaseră tăcuți. Încordarea nervoasă dispăru apoi din fața lui Carol Feddersen, pe care cearcănul vînat rămas sub ochii lui după noaptea nedormită o făceau să pară mult mai bătrână de cum era. Răceala cumpănită iar se oglindi într'însa. Toate erau în gândul lui numai o năvălnicie stîrnită în miez de noapte, în dosul căreia nu era nimic, și el se necăjia că s'a lăsat să fie pe o clipă speriat. El își vârî amîndouă mâinile în buzunările pantalonilor și rămase întepenit și uitându-se pfligmatic la soția sa, ca voinde s'o întreabe, dacă e ori nu să-l lase odată în pace. Rostind cele din urmă vorbe, ea fusese cuprinsă de slăbiciune. Era p'aci p'aci s'o năpădească deodată plînsul desnădăjduirii, dar îl înăbuși-

se cu o supremă încordare a puterilor ei. Văzându-l acum răpus de somn, ea se îmbărbătă și firea lui ghețoasă o cuprinse și pe dânsa. Dacă cine-va i-ar fi văzut stând sub lumina viuă a candelabrului, în mijlocul odăii și vorbind între dînșii cu glasul înăbușit, ar fi crezut că e vorba de cele mai neînsemnate lucruri de toate zilele.

Carol Feddersen era obosit și voia să pună capăt scenei supărătoare.

„Toate cele ce vorbești tu despre divorț sunt absurdități!“ zise el scurt și se întoarse spre ușă.

„Asemenea vorbe sunt prea serioase ca să fie rostite fără de nici un folos. Despre așa ceva n'ai să-mi mai vorbești, m'ai înțeles!“

„Hotărîrea mea e nestrămütată!“

„Mais c'est absurde, ma chère! Cum ai să îndrăznești a face o asemenea săritură în beznă! Încotro ai să apuci?“

„Eu nu te întreb, de unde vii tu astăzi! Nu mă întreba deci nici tu, unde am să mă duc mâne!“

„Eu fac ce vrei tu — numai dacă mă lași în cele din urmă să mă duc să mă cule!“

„Făgăduiește-mi că o să mă și lași, în adevăr liberă, după ce voi fi plecat de aici!“

Acum i se întoarse iară dinpreună cu spiritul vinului și mânia. Trăsăturile lui de om nedormit se nviorară, și albastrul rece al pupilelor lui începu să scânteieze. Gândindu-se în toată serioșitatea la fuga ei, el se simția jignit de moarte în amorul lui propriu.

„Dacă-mi faci ocară aceasta, — grăi dînsul cu glas poruncitor, — dacă astfel răsplătești toate binefacerile mele...“

„Binefacerile tale?“

„Fără îndoială! Ce-ai fost tu adecă mai nainte de a te fi ridicat eu și de a fi făcut din tine una dintre cele mai bogate femei dela Paris? Dacă drept recunoștință pentru aceasta mă faci acum de rîsul lumii, — suntem eu și tu despărțiți pentru totdeauna unul de altul“.

Ea răsufală mai ușor.

„Acesta e lucrul, pe care voiam să-l aud!“
grăi dânsa.

Enervarea lui iar trecu și el căscă.

„De altminteri... aceste sunt fantasmagorii,
despre care nu mai voiesc să discut acum. Și mâne
e ziuă. Dormez bien, ma chère!“

El dete prietenos din cap și urcă scările vesti-
bulului cu liniștea omului, care e în cele din urmă
stăpân pe situațiune, ba chiar fredona o melodie
printre buze. Margareta se uită cum el urcă una
după alta scările fără ca să-și mai întoarcă capul.

Ea așteptă până când nu mai auzi pașii lui
cam șovăitori. Știa prea bine, că'n stareă, în care
se afla, dânsul sforăe după cinci minute. Pentru
mai mare siguranță, mai așteptă vre-un pătrar de
ceas, apoi îi sună cameristei și, după ce aceasta
veni la dânsa somnoroasă, îi zise:

„Trebue să plec. Domnul îmi aduse tocmai
știri neliniștitoare în ceea ce privește sănătatea
mumei mele, care se află în Germania“.

„Sfinte Doamne, acum, noaptea atât de târ-
ziu?“

„El a găsit scrisorile la'ntoarcerea lui; îi
erau lui adresate spre a nu mă speria pe mine.
Iau deocamdată numai lucrurile ce-mi sunt de
neapărată trebuință. Impachetează iute! Fă ca să
nu se deștepte nimeni în casă“.

Camerista își dete seamă că stăpâna ei ținea
să nu fie supărată acum de oameni și de întrebări
și se puse pe lucru. În vreme ce dânsa împacheta,
Margareta se așeză la masă și scrise cam în ră-
vărsatul zorilor de zi:

„Iubite Charley!

Eu plec adecă acum. Să rămâi cu bine. Iar-
tămă precum te iert și eu pe tine și nu face fără
de nici un folos greutăți în ceea ce privește for-
mele externe ale divorțului. Adresa mea e la
mama. Giuvaerele pe care mi le-ai dăruit, le las-

toate aici și pun cheia în plicul acestei scrisori, pe care-l pecetluiesc pentru mai mare siguranță. Mai bine ar fi fost dacă nu ne-am fi văzut tu și eu nici odată, — mai bine pentru amândoi. Dar au trecut toate, și eu intru inimoasă în luptă cu viața. Muștrări nu-ți mai fac nici una. Nu poți nici tu să fii altfel de cum ești și nu ești ca mine: Voi toți vă deosebiți de mine, și eu am fost și ași fi rămas mereu străină între voi. Uită-mă și rămâi cu bine!

Margareta“.

Ea nu se mai subscrie Margot. Erau trecute acum răsfățărilor și jucăriile, cu care fusese tratată. Camerista făcu ochi mari, când ea puse pecetea pe ceara înfierbântată. Lucrul nu i se părea a bine — mai ales că Domnul nu se ivia de loc și el. Ea propuse să-l deștepte pe șofer pentru ca să-i spună când are să tragă la scară mâne dimineată.

„Mâne dimineată!“ grăi Margareta Feddersen. „Dimineata e sosită. Ea dete perdelele la o parte. Iată că e lumină deplină pe stradă. De colo din fund, despre pădure, vine o trăsură liberă, du-te și o oprește!“

Birjarul, care dusesese acasă pe o pasăre de noapte, opri, și tânăra doamnă eși în stradă îmbrăcată în mantelă și cu pălăria în cap. Aerul era răcoros și umed, vrăbiile ciripiau în liniștea dimineții, primele raze ale soarelui se resfrângeau de pe acoperișuri în amurgul zorilor, și picăturile de rouă atârnavă ca niște lacrimi pe copăci și pe tufișuri.

Ea ocupă loc în trăsură și trimise înapoi pe camerista, care voise să se așeze în fața ei. — calul porni, și roțile se urniră. Câmpiile Eliseice se întinseră acum în fața ei, mai în fund se ivi imaginea uriașă a Seinei încunjurată cu turnurile și cu palatele înegrite de timp, de tot departe ca o mogâldeată se înălța turnul Eiffel învelit în ceață și atins la vîrf de razele soarelui, de sus, de pe co-

Ioana Vendôme își arunca privirea Corsicanul mărunț peste marea de case, pe bulevarde se pornise mișcarea, primele cafenele erau deschise, lustragiii se aflau la marginea trotoarelor, calfele de barbieri cele îmbracate în halate albe stăteau în fața „salonului“. În gară era lume peste lume, înghesuală, șuerat de locomotive...Margareta Feddersen se află în curând pe drum și văzu în lumina dimineții trecând prin fața ei lanurile Franței, castele și ferme, podgorii și orașe. Ceasurile trecură unul după altul, și sunete de limba romanică răsurau împregiurul ei, și ea se întrebă cu nerăbdare: când voi ajunge în sfârșit să aud vorbindu-se nemțește. Tot nu se simția încă liberă. Își închipuia mereu că are să se întâmple ceva, ca ea să fie chemată înapoi, ca toate să rămâie ca mai înainte. Dorea să vie seara.

A și venit apoi seara, și ea se afla în Germania și abia îi venia s'o creadă aceasta. În depărtare se ivi prin amurgul serei de Maiu un oraș mare, în care se aprinseră cele dintâi felinare, iar deasupra întinderii de acoperișuri se'nălța spre nori ceva ce nu era de o potrivă cu scheletul pleșuv al turnului Eiffel.. Domul de Colonia își arunca din turnurile sale înalte privirea sărbătorească asupra mulțimii de omuleți cē bâjbâiau în adâncime. Deasupra lor se iviseră cele d'întâi stele. Dincolo numai decât în dosul acoperișurilor cargea Rinul...

Margareta Feddersen părăsise trenul în timpul opririi sale la Colonia și ședea'n sala de așteptare cu o ceașcă de cafea în fața ei. De astă dimineată nu mâncase nimic și se mai gândia apoi că pe aci prin apropiere curge Rinul. II era par'că, trecându-l, se surpă cea din urmă punte în dosul ei, și se simția ușurată, scăpată. În același timp a urmat înse și sleirea de puteri după fapta săvârșită și ea-și închise pleoapele obosite și numai neliniștea o mai ținea trează. Viitorul!? Ea-și zise: În curând îmi urmez călă-

toria în patrie, dar totodată și spre noaptea întunecată, în besnă și'n nesiguranță. De mâine înainte sunt alt om, care de multe are să se căiască, multe din cele stricate are să dreagă, prin mari osteneți are să treacă. Cum o să le pornese toate? Nu are, nu poate nimeni să-mi vie'ntr'ajutor. Ce am să mă fac!?

Ea-și ridică capul. Impregiurul ei era băjbăirea gării, toți oamenii zoriți, care se'ndesuiau știind fie-care dintre dinșii unde vrea să ajungă. Aveau unde-va, în depărtare, un țel bine lămurit. Margareta Feddersen, șezând așa liniștită la o parte, îi pizmuia pe oamenii aceștia enervați, care alergau fiecare încocoace și încolo, umblând în treburile sale. Intr'un rând i se păru că vede la intrare pe cine-va, care i se părea cunoscut mai de mult, — un domn mărunț, cu părul roșu, care își făcea cu toată energia drum prin mijlocul mulțimii; era directorul general Malloney, pe care îl văzu însă numai din dos și care peste puțin dispăru. Ei îi era indiferent. Se simția aici la adăpost chiar și fără ca să cunoască vre-un suflet de om. Ea auzia împregiurul ei vorbe germane, deși ele se mărgineau la chemarea vre-unui chelner ori la muștrarea celui ce aducea cafeaua. Vedeă fețe germane... ofițeri, neguțători, hamali, doamne... O trecură iară fiorii aducându-și aminte de Paris, niște fiori par'c'ar fi scăpat dintr'o primejdie de moarte...

Ochii ei sburau de ici până colo peste mulțimea de oameni și se opriră asupra unei pălării neobicinuite. Era pălăria cu bordul lat și dat la o parte în sus, pe care o poartă trupele auxiliare din Coloniile dela Sud-Vest. Peste puțin văzu și pe purtătorul pălăriei, un tânăr ofițer îmbrăcat în cenușia uniformă de cavalerist și cu înalți botfori galbeni. El era încongiurat de prieteni din garnizoană, care rîdeau și ciocneau de rămas bun paharele pline cu vin de Rin. Mulți dintre călători se opriseră și se uitau cu curiositate la dânșii, iar

Margareta răsuflă deodată. Ii venise un gând... Mai avea încă timp până la plecare. Ea ceru dela chelner cerneală și pană și îi scrise în pripă câteva rânduri prietenei sale, domnișoara Frisching de odinioară, care acum era soția unui fermier de parte în sudul Africei:

Iubită Magdă!

De mult acum când eram fete tinere ne aflam într-o zi după amiază-zi la Berlin în hotelul Adlon, unde se vorbea despre bietul Robert Gellin, despre moartea căruia ne sosise tocmai atunci vestea din Africa de Sud. Te-ai măritat în urmă după fratele lui, iară eu am făcut în ziua aceea cunoștința omului, care mi-a fost apoi soț. Ași fi voit ca ceasul acela să fi trecut peste mine, căci nu mi-a adus nici un bine. Căsnicia mea a fost foarte nencredincă și are să fie acum desfăcută. Copilul îmi este mort. Măntore cu mâna goală înapoi în Germania și nu mai am de cât dorința de a răsbii oare-cum cu cinste prin viață. Am, înainte de toate, să port la Potsdam grija de mama. Ea e foarte bolnavă. Medicii prevăd pentru mai curând ori mai târziu desnodământul. Câtă vreme dânsa mai trăește, locul meu e, de sine înțeleș, lângă ea. Ce fac însă apoi? Aflându-te cu un an mai nainte de aceasta la Berlin ca mireasă, m'ai poftit, așa din glumă, să viu cu tine la Sud-Vest. Azi îți primesc invitațiunea. Pune mâna pe inimă: Poți să te folosești de mine acolo? La ferma voastră ori la vre-una dintre familiile de-acolo?

Sper că da! Se zice mereu că e acolo nevoie de brațe muncitoare.

Îți scriu cu inima deschisă. Ai fost totdeauna fată cu suflet bun, neprefăcut chiar și pe timpul când eram cu toate niște fete proaste și cu capetele pline de gărgăuni și ne închipuiam că omul se naște în lumea aceasta ca să aibă parte de plăceri. N'o să mă părăsești nici acum, ci o să-mi răspunzi numai decât. Despre aceasta nu mă'ndoiesc. Tot

o să treacă un pătrar de an până ce voiu primi scrisoarea ta, — dar e timp destul.

Nu-mi serie că mă compătimești, ci dacă am ori nu să vin. Bani n'aduc nici o lețcaie, aceasta ți-o spun din capul locului, ci numai voința de a face binele, sănătate și o inimă tare.

Salută pe soțul tău, deși îmi este necunoscut, și primește mulțumirile și sărutările mele anticipative ale vechei tale

Grete“.

Scrisoarea a fost adresată oficiului poștal dela Windhoek și a fost recomandată ca fiind urgentă.

Trenul și-a urmat apoi iar drumul spre Berlin, șirurile de case din Colonia se strecurau prin fața ferestrii deschise la care ședea Margareta și prin care răsbia adierea inserării. Nu era aerul îmbâcsit al Seinei, ci primăvara de Germania, înfiorare a ploii, cele din urmă raze aurite ale soarelui ajuns la asfințit, răcoare proaspătă. De odată se ivi apoi în depărtare și Rinul. Pe țărmurii lui se'nălțau spre cer bisericile, pe valurile lui pluteau corăbiile, în depărtări eșiau coloanele de fum din coșurile fabricilor. La dreapta și la stânga trenului se oglundiau în fața riului sfînt mii de felinare colorate.

19.

De odată cu Margareta intrase în gara principală dela Colonia și directorul general Malloney.

El nu venia ca dânsa despre Apus, ci despre Miază-noapte, din Anglia. În trenul D. ce venia despre Ostende, nu-l prea băgase nimeni în seamă pe domnul mărunț și jovial, care stătea mereu de vorbă cu chelnerii, cu conductorii și cu hamalii. Acum însă, când el stătea în îndesuiala sălii de așteptare și-și bea paharul de bere, unul dintre trecători își scoase pălăria. Dincolo, la o masă, îl recunoscu altul și făcu o plecăciune sculându-se de pe scaun. Vânzătorul de ziare de pe peron se opri,

luă pozițiune și salută militărește. După ce apoi stăpânul oțelului iar se urcă în tren și făcu timp de un ceas călătoria prin ținutul râului Ruhr, vaza îi crescă dela o stațiune la alta. Călătorii îl examinău cu curiositate, domni cu ghiosdanul de acte subțioară îl salutău. La mica stațiune, unde se dete jos, se pleacău toți în fața lui. Automobilul îl aștepta și-l duse acum în împărăția cărbunelui și a ferului. Grămezile de sgură se'ntindeau pe ici pe colo dealungul marilor zidiri ale fabricilor. Coșurile se ridicău în văzduh — ici unul câte unul, colo'n grupe ca niște păduri de plopi. Scânteii mărunte săltău din vârful lor, zare luminoasă se revărsa deasupra cuptoarelor. La intrare străjuia un invalid bătrân, care deschise acum poarta.

„Bună seara, Domnule director general!“

„Bună seara! E d-l Lünemann în cantor?“

„Să trăiți, Domnule Director general! D-l Lünemann e totdeauna acolo!“

Directorul general Malloney se dete jos din automobil și trecu cu băgare de seamă prin curțile așternute, cu sgură spre zarea luminii revărsate din ferestrele din parter. El intră fără de a mai fi bătut la ușă. În lăuntru era o lumină, care-ți lua vederile. La o masă de tot mare din mijlocul vastei încăperi se afla un om singur plecat asupra unei planșete. Impregiurul lui stăteau în risipă creioane, compasuri, cărți de logaritmi. Era atât de adâncit în calcularea traiectului de proiectile, încât nu-și mai ridică ochii și, crezând că'n fața lui se află servitorul de birou, murmură numai printre dinți:

„Krause... așa cam pe la zece să-mi faci o cafea! Am până noaptea târziu de lucru!“

„Dacă n'o să te trimit mai nainte să te culci, iubitul meu!“ zise directorul general prietenește și-și puse pălăria și bastonul în cel mai apropiat colț.

„Să nu crezi cumva, dragă Lünemann, c'o s'aș-

tept până ce nu-ți vei fi ruinat nervii muncind! fără de rost ca de la un timp înapoi.

Nu-mi e câtuși de puțin de D-ta! Imi ești de trebuință! Ești, dacă e vorba, aici în fabrică, singurul om în care am încredere! — apoi, urmă el aruncându-și mantaua pe cel mai apropiat scaun, — mai ai și talentul de a te nărăvi cu mine, ceea ce nu ori și care reușește.

Sunt om cam colțuros, o știu aceasta, dar D-ta cu pielea D-tale binecuvântat de groasă... păcatele mele! Ia poftim ce înfățișare are omul acesta... Vai de capul D-tale, Moritz, dacă într'o bună zi ți se'ntâmplă să-mi cazi istovit. Te desmoștenesc și-mi caut alt moștenitor de tron pentru conducerea treburilor de aici!"

„N'am să mă îmbolnăvesc“, zise Moritz Luene-
mann scurt și aproape desgustat. El se ridicase și fața lui, cu toată energia oglindită'ntr'nsa, avea o expresiune de om surmenat. Barba scurtă și încă mai mult serioșitatea din ochii căprui îl făceau să pară mai bătrân de cum era.

Malloney se'ntoarse iar la afaceri.

„Care va să zică Argentinii intră în horă?“
întrebă el înveselit și frecându-și mâinile.

„Comanda avem fără îndoială s'o primim. Ți-a venit depeșă dela Constantinopol, pe care ți-am trimis'o prin cablu?“

„În ceea ce privește calea ferată balcanică?“

„Da. Momentan acțiunile noastre se urcă repede la Cornul de Aur: Avem, așa dau cu socoteală, să vâram în colț grupa franco-belgiană!“

Malloney rîse.

„Care va să zică avem să răsufăm în cele din urmă în Balcani! O adevărată binecuvântare cerească. Mă și săturasem până'n gât de toată alergătura. Li se face dreptate domnilor Fedderseni și aderenților săi! De ce sunt adecă neapropiați? I-am vorbit, când mă aflam la Paris, D-lui Charles Feddersen cu multă dulceață, ca unui cal bolnav. Nu... nu voia. Intre noi să fie zis: E în

genere un măgar! De altminteri... adineoară vă-zui pe soția lui!

„Așa?“ zise Moritz Lünemann în aparență de tot nepăsător.

„Ședea în gara de la Colonia și-și bea cafeaua. Călătorea, așa se pare, la mama ei. Frumoasă femeie! Aceasta trebuie s'o recunoască și pizmuitorii!“

„Ai și vorbit cu dânsa?“

„Aș! De unde și până unde ași fi ajuns s'o fac aceasta? N'o să mă încure cu concurentul nostru! Afară de aceasta suna tocmai pentru trenul meu“.

Directorul general se uită apoi peste scrisori, nu găsi nimic de importanță în ele și căscă.

„Mi-e foame, — zise dânsul. Știi ce, Lünemann: Vino cu mine dincolo și fă-mi societate în timpul cinei. Pentru afurisita D-tale de balistică mai e timp. Mai sunt apoi și stingher. Nevasta și copiii mi s'au dus la socrî. Care va să zică aide!“

Malloney își zidise casa în mijlocul fabricilor.

Fie că ședea în putina de baie, fie că se rădea, fie c'avea oaspeți, — el avea în fie-care clipă din ori și care fereastră o privire clară asupra lucrărilor. Aceasta era în gândul lui frumusețea pozițiunii. Ceeace se numește nervositate, îi era lucru necunoscut. Cel mult închidea ferestrele când ciocanele cu aburi se porniau. De altminteri se simția bine în mijlocul lămii și al vieții. Cei doi bărbați făcură numai puțini pași până la locuința lui, unde el sosi pe neașteptate. El își deprinsese însă casa cu principîul: „Timpul sunt bani!“. În timp uimitor de scurt el ajunsese dar să stee cu însoțitorul său la masa așternută și turnă vin în pahare.

„Bea domnule Lünemann! Aceasta te face să-ți mai schimbi gândurile. Aveai mai nainte ceva umericistic în felul D-tale de a fi. Incetul cu încetul ai pierdut nota aceasta“.

„D-ta știi prea bine, d-le Malloney, ce s'a petrecut.“

Directorul general lăsă din mână cuțitul și furculița și se uită la Lünemann dând din cap.

„Curată nebunie!“ exclamă el în cele din urmă. „Eu te socoteam totdeauna om cu minte, iubitul meu prieten... și tocmai D-ta să-mi faci dinadins o prostie uriașă!“

„Fără îndoială nu în ceea ce privește afacerile“.

„Slavă Domnului, nu! În ceea ce privește afacerile ești viclean ca un țaran! Ii tragi pe concurenți cu cea mai mare nevinovăție pe sfoară! Omul mai e însă și cm — nu e așa? Și vezi D-ta, domnule Lünemann: Eu ași putea zice că te-am făcut pe D-ta, te-am scos așa zicând din nimic. Deocamdată stau eu aici în frunte, dar omul se face din ce în ce mai bătrân. Ori și care rablă trebuie să răsufle odată. Am să scap și eu încetul cu încetul de sarcina, pe care o port, și de aceea te îndrumez pe D-ta spre a-mi fi succesori...“

„Muncese și eu din răspuțeri, ca să mă fac vrednic de încrederea D-tale, D-le Malloney“.

„De, încrederea mea! Pe a D-tale nu mi-o dai însă! Altfel mi-ai fi mărturisit de mult ce adevărat și s'a'ntâmplat mai înainte de aceasta cu un pătrar de an, ca să desfaci deodată logodna D-tale...“

Se produse o pauză, apoi directorul general urmă necăjit:

„Da — aceasta o știu: dai din umeri și taci! Ești un om încăpățânat, Moritz dragă. Ai un adevărat cap gros de hannoveran, dar ceva trebuie să ți se fi ivit în gând pentru ca să iei o hotărâre atât de uimitoare. Ai plecat, dacă e vorba, de tot voios cu mine la Paris, ne-am întors de acolo fără ca să se fi întâmplat ceva deosebit... apoi deodată după câte-va zile... parcă îmi vine să mă lovească damblaua...“

„Cruță-mă, te rog, D-le Director, de conversațiunea aceasta“.

„De, iubitul meu, — lucrul acesta a produs prea multă amărăciune! Ori și unde mă duc mi se

cer și acum încă lămuriri despre aceasta. Fata nu e, dacă e vorba, ori și cine! Bătrânul face aici între Rin și Ruhr parte din tot al doilea consiliu de administrațiune... câștigă fără multă bătaie de cap câte trei sute de mii pe an...

Când mă vede, face o mutră par'că mâncând ar fi strivit un paiangen între dinți...

Își închipue că sunt la mijloc eu! Astfel am, dragă Luenemann, să ispășesc păcatele D-tale!"

„Ceea ce era o necesitate, D-le Malloney, nu poate să fie o nedreptate“.

„Dar de ce adevărat era o necesitate? A fost vre-o ceartă între D-ta și mireasa D-tale?“

„De loc!“

„Ori poate cu bătrânul?“

„De asemenea nu!“

„Ori nu-ți convenia zestrea?“

„Era chiar prea mare!“

„Ei, vezi, cine se poate dumiri din toate acestea!“ strigă directorul general Malloney dând mâniaș cu pumnul în masă. „Omule... dacă nu mi-ai fi atât de drag, — îmi par mie însu-mi prost că am să-ți scot cu de-a sila vorbele din gură... E în adevăr că numai ai ce să-mi mai spui...?“

„Nu, D-le Malloney! Nu pot! Aceste sunt lucruri, asupra cărora fie-care are să se descurce cu sine însuși!“

„S'o lăsăm deci încurcată!... Să știi însă că prin aceasta nu ți-ai dres pozițiunea aici pe Rin. Dacă ar fi să mai bați odată unde-va la ușă, n'ai să te miri, dacă vei fi primit cu cea mai mare răceală“.

„N'are ori și cine nevoie să se căsătorească!“ zise Mcritz Lünemann și se ridică dimpreună cu stăpânul casei pentru ca să treacă în odaia de alături spre a-și aprinde o țigară. „Cât pentru mine, o să mă lipsesc“.

Directorul general tăie cu băgare de seamă virful dela țigara sa Henryclei.

„Ești încă prea tânăr, iubitul meu! răspunse

el, iar eu sunt un măgar bătrân. Ascultă vorba înțeleaptă din rostul meu: Omul să nu jure pe nimic!... Odată tot vine ziua...”

„Pentru mine nu mai vine!”

Moritz Lünemann stete o clipă pe gânduri. Se făcuse palid. El mai adăose apoi cu glas înăbușit:

„Nu vreau să resping încrederea D-tale, D-le Malloney. Ți-ași face nedreptate. Știu cât ești de sgârseit cu ea. Imi spuseși adineaoară, că în gara de la Colonia ai văzut azi pe D-na Charles Feddersen...”

„Da!” grăi Malloney cam mirat.

„Ei bine, — dânsa a fost odată iubita mea”.

„Cum?...”

„Și îmi mai și este pe toată viața... de și a preferat pe acel om bogat...”

„...Păcatele mele... da...”

„...Și are să-mi și rămâiâe totdeauna!... De aceea am zis că nu mă mai căsătoresc! Și acum dă-mi voie, D-le director general, să mă duc iară dincolo ca să-mi urmez lucrarea. Vreau să stabilesc tabelele de tragere pentru toate cazurile, dacă se întâmplă ca guvernul Greciei să se adreseze la noi...”

El întinse mâna lui Malloney și plecă. Pe masă îl așteptau calcululele de tracțiuni și tabelele de logaritme. El se așeză și sună, ca să vie bătrânul servitor.

„Krause, mi-ai făcut cafeaua?”

„Da, D-le Lünemann, dar...”

„Ce dar?”

„Să-ți mai crucezi sănătatea D-le Lünemann: Prea te istovești!”

Moritz Lünemann era plecat acum asupra tabelelor cu energicul său cap bălan.

„Las'o aceasta încurcată, Krause, grăi dânsul distrat, pe jumătate adâncit în șirurile de cifre. Munca, — aceasta e la urma urmelor ceea ce îi mai rămâne omului...”

Afară pe stradă tropotiau sute de copite, făl-
făiau stegulețe negre-albe deasupra tunicilor roșii.
Husarii de gardă treceau prin fața casei. Trompe-
tele lor sunau marșul de cavalerie finlandez, la în-
ceput mai cu avânt, apoi în sunete duioase... care
răsunau în odăile deșerte mai tare decât mai
naintă, când ele erau umplute de mobila veche a
D-nei general de Teuffern. Acum erau toate goale
și ferestrele fuseseră deschise pentru ca razele soa-
relui de dimineată să pătrundă în locuința pără-
sită. Pe dușumelele curat măturate stăteau câte-va
cufere închise, iar pe unul dintre aceste ședea Mar-
gareta Feddersen îmbrăcată în doliu mare. Înaintea
ei stătea sora sa Gertruda tot în doliu. După ce
sgomotul războinic de afară încetă, Margareta se
ridică iar. Frumoasa ei față era palidă și se fă-
cuse lungăreață.

„Mie nu-mi mai rămâne altă fericire decât
îngropăciunea, Gertruda! zise dânsa. „S'a dus
acum și buna noastră mamă!... Dacă mă gândesc,
n'am avut parte de nici unul dintre cei iubiți de
mine, — mi-am pierdut părinții... copilul îmi este
mort... de bărbat mă divorțez... mi-e par'eă am
trecut prin o viață lungă, și mai am încă câțiva
ani până ce voi fi împlinit trei-zeci!“

„Tocmai asta e, Grete! — Mica căpităneasă,
care venise din garnisoana ei silesiană la patul de
moarte al mumei, avea ochii înroșiți de plâns.
„Tu ești încă atât de tânără... o să ți se întoarcă
toate spre bine. Ești, firește, emoționată. Ai căutat
timp de un pătrar de an pe mama cu atât devo-
tament, încât te-am admirat cu toții. Nu te-ar fi
crezut nimeni capabilă de atât devotament, și
doctorul zicea ieri, că de luni de zile n'ai avut
noapte liniștită, nici în timpul zilei ceas liniștit...“

„Era o binecuvântare cerească pentru mine!“

„Dar sănătatea ți-ai sdruncinat-o, sărmana
mea Grete!“

Tânăra femeie clătină din cap.

„Din contra: M'am încredințat, că tot mai sunt bună de ceva! Aveam nevoie de aceasta.

Conștiința aceasta îmi lipsia și acum va trece cu mine dincolo, în sudul Africei“.

Sora începu să plângă.

„Tu, Grete... I-am scris sctului meu și s'a învoit și el ca să plec azi cu tine la Hamburg“.

„Nu e de loc nevoie de aceasta!“

„Ba da! te duc până la corabie!“

„Corabia abia săptămâna viitoare va pleca!“

Margareta scoase din geanta ei de călătorie o epistolă scrisă pe hârtie subțire și trecu de a suta oară peste ea. „E un noroc, că Magda Gellin mi le-a însemnat toate cu atâta precisiune ca să știu la cine am să mă adresez după ce voi fi sosit norocoasă dincolo... și cum să numesc stațiunile de căi ferate din intern, unde am să mă dau jos... o mare greutate mi-a căzut după inimă când am primit dăunăzi serisoarea ei și am citit: Firește că avem nevoie de tine!... Ași vrea să și fiu acolo!“

Sora ei suspină.

„Mai târziu, după ce copiii vor mai fi crescut, — zise dânsa, — dăm și noi, Fritz și eu, o raită peste mare și te vizităm pe ferma ta!“

„Cum îți închipuești însă, Gertrudă, c'o să am și eu o fermă?“

„Procesul tău de divorț se va sfârși în curând.

Peste câte-va luni ai să fii liberă...“

„Da“.

„Apoi te vei recăsători“.

Tânăra femeie își întoarse capul.

„O femeie poate să fie și altfel folositoare!“ grăi dânsa liniștită. „Slavă Domnului, iată și trăsură“.

Birja comandată porni apoi și duse pe cele două femei tinere la gară. Trenul urni, și după câte-va ceasuri cerul albastru deveni plumburiu

din cauza fumului. În depărtare se ivi un amestec de catarguri și de coșuri, o îngrămădire de oameni prin halele gării dela poarta de mânăstire a Hamburgului. De asupra cheului fluturau fregatele'n sbor. În portul de jos, prin care Margareta și sora ei au trecut după amiază ca să vadă vaporul ce săptămâna viitoare urma să plece la Swakopmund, adia vântul de peste ocean. Ele rămaseră amuțite în privirea vastului tablou. Nu era acesta un port ca altele. Ți se părea că un întreg ținut industrial de pe țărmurii Rinului de jos se cufundase la depărtări de ceasuri în apă. Corăbiile colosale plutiau greoaie în șantiere, coșurile fabricilor scoteau fumuri groase, porțile docurilor plutitoare erau deschise mari și în strade mărginite de case cu câte zece etaje, se desfășura în sula franco-portului. Pretutindeni mirosia a cafea și a ingrediente. Trenuri uruiau între apă și magaziiile de mărfuri, macaralele sfârâiau și și mișcau miile de brațe, sute de vapoare înaintau printre valurile brăsdate și spumegătoare, neobosite răsunau loviturile nenumăratelor ciocane răbdătoare, gâfâierile mașinilor, șuerăturile sirenelor pe deasupra norilor de aburi, care fluturau prin ceața cenușie a portului ca fumul de granate, — fie-care sunet s'rident pentru sine și toate împreună o cântare de laudă pentru munca pe uscat și pe mare.

Într-unul din porturi descoperiră Margareta și sora ei vaporul lor. Stătea încă în liniște. Nu eșea încă fum din coșul lui galben, nu fâlfâia stegulețul albastru pe catarg, dar viața se și pornise pe el: Macaralele lucrau, oamenii alergau încoace și încolo, pe bord se rânjea fața galbenă-brună a fochistului din Cafria.

Era prima imagine din patria cea nouă.

Patrie... Margareta Feddersen zîmbi posomornită. Unde mai era și pentru dânsa o patrie? Ea însoți până l gară pe Gertruda, care după amiază zi voia să se întoarcă ea în timpul nopții să so-

sească în Silesia la soțul și la copiii ei. O ultimă fluturare de batiste, cea din urmă față de om sufletește apropiat, apoi, când se întoarse și părăsi peronul, ea se simți întâia oară în viața ei cu desăvârșire singură, singură singurică în marele oraș, părăsită în lumea cea mare.

Ea se ducea încet coborând de a lungul malului spre podul de Lombard și își zise: Tu însați ai voit-o. Mai nainte de a fi plecat o să-ți vezi toți frații și toate surorile. Vin cu toții aci. Până atunci e bine să stai singură. Acesta e un lucru, care are să fie învățat, cum mai sunt și multe altele în viață!

E un noroc că aci la Hamburg nu te mai supără nimeni. Intrând dar în otel, ea tresări când auzi în dosul său vocea unui domn:

„Stimabilă Doamnă!... Stimabilă Doamnă!“

Ea își zise: „Ei ce, aceasta e o eroare!“ și se duse mai departe fără ca să-și întoarcă capul; glasul răsună însă din nou:

„Stimabilă Doamnă...!... Doamnă Feddersen!“

Nu-i rămase acum decât să se oprească. În fața ei se afla directorul general Malloney. El zîmbi plin de bucurie și-i întinse mâna. După toate semnele el nu bănuia nimic în ceea ce privia soarta ei. O socotea de tot simplu soția milionarului, Madame Charley Feddersen din Paris.

Ea își dete silința să scape de dânsul. Lăsând vârful degetelor în mâna lui, ea grăi cu răceala femeii din lumea mare:

„Ah... Domnul director general... D-voastră aici...?“

„Da, și știi de ce?“

„De unde ași fi putând să știu?“

„De dragul D-tale!“

Ea se uită cu ochi mari la dânsul. Ce voia adevărat el cu dânsa? Nu-l văzuse decât odată în viața ei, atunci la Paris în canton. El se apropie de două jețuri și o pofti să șeadă.

Lucru curios! În clipa aceasta el era cuprins

de strâmtorare, un lucru, de care nu l'ar fi crezut nimeni capabil. O simția și el aceasta.

„De, e o afacere delicată!“ zise dânsul și se așază.

Ea urmă exemplul lui, oamenii se supuneau tot deauna în cele din urmă voinței lui. „Vă mărturisesc, stimabilă Doamnă, că m'ați băgat în răcori. Consiliul de administrațiune poate să-mi trimită pe cei mai îndrăciți oameni, pe cel mai îndârjit sindic al vre-unei bănci, fie chiar și pe ministru el însuși, și — o scot la capăt cu dânsii. Aici însă... acesta e un lucru pentru mine nou...“

El se scărpină în dosul urechii și scutură din cap.

„Știi D-ta, Doamnă Feddersen, eu nu sunt om de salon. Aceasta o simte în curând ori și cine, care are a face cu mine. N'am avut timp pentru așa ceva. Răposatul meu tată a avut un mic salon de bărbierie într'un crășel dela Marea Baltică, unde fceele își zic noapte bună.

N'aveam de loc pofta de a bate spumă, iar în crășel se afla un bătrân Solomon, care făcea neguțăcrie de grâne, le da proprietarilor anticipațiuni pentru recolte și-i zicea buticei sale Baneă. Eu am intrat la el ca ucenic și măturam în prăvălie... apoi... am venit la Berlin — și lucrurile s'au urmat cu ajutorul lui Dumnezeu înainte...“

Margareta ședea resignată la locul ei și își zicea: Ce va fi având în gândul lui? Pe o clipă îi venise idea neroadă, ca nu cumva el să voiască a-i face o propunere. Pe degetul lui însă, asupra căruia își aruncă pe furiș ochii, strălucea un lat inel de logodnă. Aceasta o liniști. El urmă:

„Dar aceste nu ne privesc acum. Ele nu vă interesează!... Vorba e ca omul în genere să nu se amestece în treburile altora, un principiu, la care eu țin de altmintrelea cu toată hotărîrea. Am avut să mă lupt mult cu mine însu-mi mai nainte de a fi ajuns să mă abat în cazul nostru dela aceasta!...“

Ea socoti acum sosit timpul, ca să intervină. Trebuia să fie o mistificare la mijloc. Dânsa grăi dar:

„Mai nainte de a urma, domnule Malloney... dacă vorba e, precum presupun, ca să mijlocească așa mai pe sub mână o apropiere în cestiune de afaceri către soțul meu, trebuie să vă spun cu părere de rău, că sunt separată de soțul meu!”

„O știi aceasta, stimabilă Doamnă!”

Directorul general Malloney își clătină capul acoperit de păr roșcat și urmă:

„Am aflat-o aceasta încă mai nainte de șase săptămâni, când am fost cea din urmă dată la Paris, ca cea mai nouă noutate. Așa mi-a venit ideea de a vă căuta. Am aflat însă, că mama D-voastre e pe moarte... de altminteri condoleanțele mele sincere, stimabilă Doamnă...”

„Vă mulțumesc” zise ea mecanicește, strângând mâna lui, apoi el urmă:

„N'am putut, firește, să vă incomodez. Astăzi, în curând după plecarea D-voastre, v'am făcut o vizită la Potsdam și am aflat că sunteți aici. Am plecat dar cu cel mai apropiat tren pentru ca nu cunva să vă pierd urma.”

El suspină.

„Ce crezi D-ta: câte am pierdut prin alergătura aceasta? Două ședințe, — o conferință telefonică cu Berlinul. Lucrările mă întetesc de par'că stau pe spini. Abia mai pot să iau răspunderea față cu acționarii. Dar omul e la urmelor om. Sunt aici ca om. Vezi D-ta: Imi spui însa-ți că are să-ți fie desfăcută căsătoria, ea a fost deci nenorocită, — foarte firește...”

„Da, fără îndoială!”

„Și desigur nu din vina D-tale! Eu cunosc, dacă e vorba, pe oamenii de acolo! Dacă ai fi găsit alt sot, ar fi eșit toate bine...”

Tânăra femeie se ridică.

„Domnule director general, îți mărturisesc că nu pot să-mi dau seama, de unde și până unde are să ne intereseze afacerea aceasta acum pe noi amândoi“.

„Aceasta am să-ți o dau pe față numai decât, stimabila mea. Rămâi frumușel la locul D-tale... că nu ai avut parte de bine știutul celalt, aceasta mi-a povestit-o el însuși înainte de aceasta cu un pătrar de an. Stimabilă Doamnă... nu te supăra dacă o să-mi aprind o țigară. Păcatul meu e că nu pot să vorbesc fără ca să fumez... afurisit învăț!... Ți mulțumesc!“ El scoase din havana lui primii nori de fum, apoi urmă de tot tignit: „Ei bine, dacă unul dintre amândoi m'a învrednicit, deși cam târziu, de încrederea lui, de ce să nu fac încercarea și cu celalt? Luenemann e un om atât de destoinic! El a început acum să slăbească, s'a posomorât, își bate capul cu idei despre Dumnezeu și despre nemurire, în loc de a se gândi la cursurile noastre, și aceasta nu poate să meargă mai departe așa. Chiar și în interesul afacerilor Lueman trebuie să se căsătorească!“

„Bine, el e de mult căsătorit!“ zise Margareta Feddersen.

„Nici prin gând nu-i trece! A stricat logodna! încă de mult! cu mare sgomot! De ce, aceasta numai bunul Dumnezeu o știe. N'o spune nimenui. Frumoasă treabă! Era toată lumea furioasă contra lui. Abia am mai putut să-l țin și m'am folosit de prima ocasiune spre a-i face vânt trimitându-l în cestiune de afaceri în Grecia. N'ai aflat nimic despre aceasta?“

„Nu!“

„Nici acum după ce te-ai întors din Germania?“

„Abia am mai ajuns să văd vre-un om și să vorbesc cu cine-va. M'am devotat cu desăvârșire în cântarea mumei mele“.

„Așa e!... dar ce ai, stimabilă Doamnă?“

„Nimic, nimic!“

„Ai devenit de odată atât de palidă. S'aduc un pahar de apă?“

„Nu, vă mulțumesc! Imi trece!“

Margareta Feddersen stătea drept și își stăpâna nervii din obraji, numai o ușoară tremurare îi coprinse tot trupul. Intervenii o pauză, apoi directorul general urmă:

„Bunul Luenemann își mușcă mai bucuros limba decât ca să spună cuiva în lumea aceasta, de ce adevărat și-a desfăcut logodna. D-tale poate că ți-ar mărturisii-o, dac'ar avea ocaziune ca să vorbească cu D-ta“.

Tânăra femeie își ridică ochii și aruncă o privire grăbită, pe jumătate fricoasă spre directorul general, apoi iar și-i plecă. El era iar strămtorat și fumă mai cu patimă.

„Lucrurile nu mă privesc, dacă e vorba, stimabilă Doamnă! Dar când îl văd pe Luenemann muncind zi cu zi pentru societatea noastră în sudoarea feței sale, fără ca să aibă vre-o bucurie în viața aceasta... eu nu voesc să joc rolul Providenței... nu sunt bunul Dumnezeu... dar i-am telegrafiat numai lui Luenemann cu câte-va zile înainte de aceasta la Atena să se întoarcă în Germania. Dau cu socoteala, că azi se va afla la Hamburg! Ți convine lucrul acesta?“

Margareta se ridică. Directorul general Malloney se ridică și el și puse într-o cenușeră mușul țigării, care-i fusese de ajutor în acest greu sfert de ceas.

„Dacă va fi aici, stimabilă Doamnă, am să-i spun că te afli și D-ta aici, apoi mă'ntorc pușcă la daraverile mele, — întâmplă-se ce se va întâmpla. Eu țin în adevăr la Luenemann!... Ași vrea să am un fiu ca dânsul. Sunt însă numai fete. Uff! Adio, stimabilă Doamnă“.

Directorul general Malloney strânse mâna Margaretei, apoi plecă oare-cum în fugă par'e'ar fi

săvârșit o faptă rea, și își șterse fruntea cu batisia în timpul cât se urcă în ascensoriu.

Ajuns sus, el se uită încă odată la tânăra femeie, care ședea fără ca să se miște. Fel de fel de oameni veniau și se duceau în otel, dar ea nu-i băga în seamă. De odată îi fulgeră prin minte gândul: Așa va intra în curând și Moritz Luenemann aici. Ea sări inte în picioare, ieși în fața otelului și porni pe stradă fără ca să-și deeseama, dacă îl caută ori fugă de el. Se uită ca prin vis împregiurul său. Vântul încreția luciul abastriu al portului de din lăuntru. Afară pe întinderea cea mare și liberă spumegau valurile albe și alergau argintii peste luciul apei.

Un om bătrân îi ieși cu o pungă de hârtie în cale și-i ofri peștișori de vânzare. La un colț stăteau două fetițe cu căițe albe. Acestea vorbeau pe șoptite. Erau toate ca la teatru, toate improbabil în acest mare oraș străin, în cât i se părea în fiecare clipă că are să se deștepte în fața realității dela Potsdam sau dela Paris. Pavilionul era negru de oameni. Muzica cânta. Ea trecu într'un fel de aiurare prin fața lui întorcându-se în otel. Stând apoi la fereastra odăii sale, ea își rezemă capul în palmele apăsate asupra tâmplelor svâcnitoare. Jos înaintau ca în sbor bărcile cu aburi ca niște rândunele de a crucișa și de a curmezîșa peste ape, iachturile își umflau pânzele albe ca niște lebede înotătoare, luntrile cu vîsle sfîșiau încoace și încolo apele. O adiere răcoroasă venia despre mare. Era târziu după amiazăzi, și soarele se apropia de asfințite... Cum a zis directorul general Malloney? El are să sosească încă astăzi, — din Grecia, — de peste mări și țări...

Ori poate că nu vine, nu mai vrea să știe nimic de dânsa... ea stetea și aștepta.

Se pomeni de odată ear sub cerul liber. Se ducea în mod mecanic spre primăria, unde se afla o inscripțiune latinească, pe care nu era'n

stare s'o citească. Se oprise pe piața cea mare, și bătăile inimii îi încetară: în dosul ei venia în grabă un om, care semăna cu Moritz Luenemann. El scoase pălăria și-și strinseră amândoi mâna, apoi auzi ca de la mare depărtare glasul lui:

„Fui tocmă la Malloney în hotel. Mi s'a spus acolo, c'ai ieșit și ai plecat în direcțiunea aceasta. Am plecat deci pe urma ta!“

„Da!“

„Și, mulțumită Domnului, te-am recunoscut din depărtare..“

„Da!“

De odată tăcură amândoi și se uitară aproape cupniși de spaimă unul la altul, apoi o porniră mai departe, — unul lângă altul — așa la un noroc, spre oraș, în labirintul vechelor străzi. El începu apoi iar:

„Malloney mi-a spus, că ai de gând să părăsești pe soțul tău?“

„Am și făcut-o aceasta de mult! In curând sunt divorțată!“

Ea nu putea să facă altfel. Trebuia să spună ceea ce îi apăsa pe inimă:

„Ți-am scris cât de nefericită a fost căsnicia mea... atunci... când cu logodna ta... ori poate că nici n'ai primit scrisoarea mea?“

„Ba da!“

„Dar eu n'am primit nici odată răspuns!“

El răsufală din greu.

„Nu am putut atunci să-ți răspund!“

„De ce nu? Tu nu știi cât de dureros m'ai atins prin aceasta!“

„N'am fost în stare! Tu îmi uraseși în scrisoare fericiri pentru căsătoria mea..“

„Dacă n'ași fi știut, că te afli în ajunul căsătoriei, nu ți-ași fi adresat nici un șir. Vorba era numai de o împăcare de adio.“

Moritz Luenemann numai cu mare anevoință putu să vorbească mai departe;

„Ai adresat scrisoarea unui om cu mult mai bun de cum eram eu atunci. Tu credeai, că le uitasem toate cele petrecute între noi și găsisem alta, care îmi era ceea ce mi-ai fost tu..“

„Am sperat-o aceasta, Moritz, gândindu-mă la binele tău!“

„Iar eu vreau să-ți mărturisesc, că de atunci mă aflam într-o stare sufletească mai rea decât aceea, în care te aflai tu înainte de șese ani. Tocmai pentru că nu puteam să scap de tine, mi-am zis: Fă și tu ca Grete! Ia cel puțin bani în schimbul norocului tău! Ea ți-a dat exemplul pentru aceasta și e foarte mulțumită. Dacă dânsa a putut să uite și să se împace cu toate, de ce să nu le faci aceste și tu. Aceasta îmi era hotărîrea! Scrisoarea ta mi-a deschis de odată în mod înspăimântător ochii. Văzând soarta ta, vedeam și viitoarea mea soartă. M'ai salvat, Grete, în cea din urmă

„Si ai plecat fără ca să-mi scrii fie măcar și numai un cuvânt..“

„Atât mai lipsia, ca să ți-o mai și mărturisesc aceasta... Nu eram în stare s'o fac. Aveam nevoie de puterile mele pentru ca să săvârșesc cea mai apropiată faptă: M'am dus acasă și mi-am desfăcut logodna. Oamenii mă socoteau smintit — nici mai mult nici mai puțin... A fost un pas greu, cu care mi-am făcut mai mulți dușmani decât pe câți pot să-i împac iară în viața mea!“

În fața lui se ivi zîmbetul îndărătnic, pe care dânsa îl cunoștea. El urmă:

„De un om destoinic ca mine nu se lipsesc: au nevoie de mine. Verba e acum să ținem piept. Ușor n'o să ne fie la început. Aceasta ți-o spun din capul locului!“

El vorbea, lucru de sine înțeles, despre ei amândoi, iară dânsa nu adăoga nimic la cele spuse de dânsul, ci-și urmă drumul pe tăcute alături de el.

Mulțimea de oameni roia în amurg pe străzi. Din când în când zăriau în depărtare de pe la ectiturile străzilor catargurile dela margirea mării.

Trecuseră înainte și lăsaseră în dosul lor marele Burstah. Casele erau aci medievale, cu acoperișurile înalte, înguste, rămase încă de mai nainte de focul cel mare. Moritz Luenemann începu iarăși:

„O viață petrecută în lux, cum a fost aceea, pe care ai avut-o până acuma, eu nu pot să-i asigur soției mele. Dar eu câștig destul. Nu am cuvinte de a mă plânge, c'am eșit ca tine din starea de mai nainte. Deosebirea dintre noi amândoi a fost, Grete, numai că eu am rămas pe lângă Germani cum se cade și voi și rămânea... dinpreună cu tine!“

El se uită cu luare aminte la dânsa, așteptând vre-un răspuns din partea ei. Ea nu putea să zică nimic, dar rămase lângă el cu ochii în pământ — căutând oare-cum ocrotire. Văzându-l cum mergea alătura cu dânsa și dându-i în felul lui bărbătesc ocrotire, ei îi era, parcă îi vorbește patria, Germania ea însăși.

„Și tu Grete, n'ai să-mi spui nimic?“

El se opri. Dânsa de asemenea se opri, își ridică ochii și se dete cuprinsă aproape de spaimă un pas înapoi. În dosul lor se'nălța în amurg ca un turn înalt, care predomina orașul și râul: Ca un Eckart credincios stătea de strajă la hotarele împărăției monumentul lui Bismarck cel durat din blocuri de piatră — ca pentru vecie. Sub el ei amândoi păreau de tot mici mititei. Alt cineva nu mai era pe acolo. Era liniște deplină pe drumul ce ducea la podurile de pe cheiuri. Numai din depărtare răsbia un zgomot nelămurit despre Neperbahn și despre port.

„Grete...“

El își întinse brațele, și dânsa căzu la pieptul lui.

„Sunt iară acasă! Sunt la tine!“

Ei nu-și mai ziseră nimic, ci se sărutară în tăcere, iar de asupra lor se'nălța colosul de piatră, peste capul căruia se revărsa zarea înserării. Ochiul lui erau îndreptați spre perechea de la picioarele lui și străbăteau la mari depărtări binecuvântând patria germană.

SFARȘIT

